

**GECONSOLIDEERDE JAARREKENING EN ANDERE
OVEREENKOMSTIG HET WETBOEK VAN VENNOOTSCHAPPEN
EN VERENIGINGEN NEER TE LEGGEN DOCUMENTEN**

IDENTIFICATIEGEGEVENS (op datum van neerlegging)

NAAM VAN DE CONSOLIDERENDE VENNOOTSCHAP ~~OF VAN HET CONSORTIUM~~^{1 2}: **GROEP CRELAN GECONSOLIDEERD**

Rechtsvorm³: PRIVAATRECHTELIJKE NAAMLOZE VENNOOTSCHAP.....

Adres: SYLVAIN DUPUISLAAN ..... Nr.: 251..... Bus: .....

Postnummer: 1070 ..... Gemeente: BRUSSEL.....

Land: BELGIË .....

Rechtspersonenregister (RPR) - Ondernemingsrechtbank van Brussel.....

Internetadres⁴: http://www. ....

E-mailadres⁴: .....

Ondernemingsnummer

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING in

voorgelegd aan de algemene vergadering van

met betrekking tot het boekjaar dat de periode dekt van tot

Vorig boekjaar van tot

De bedragen van het vorige boekjaar **zijn / zijn niet**⁴ identiek met die welke eerder openbaar werden gemaakt.

Zijn gevoegd bij deze geconsolideerde jaarrekening: - het geconsolideerde jaarverslag
- het controleverslag over de geconsolideerde jaarrekening

ZO DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING DOOR EEN BELGISCHE DOCHTER WORDT NEERGELEGD

Naam van de Belgische dochter die de neerlegging verricht (*artikel 3:26, §2, 4°, a) van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen*).

Ondernemingsnummer van de Belgische dochter die de neerlegging verricht

Totaal aantal neergelegde bladen: 270 .....

Handtekening
(naam en hoedanigheid)

Handtekening
(naam en hoedanigheid)

1 Schrapen wat niet van toepassing is.

2 Een consortium dient de sectie CONSO 5.4 in te vullen.

3 In voorkomend geval wordt na de rechtsvorm "in vereffening" vermeld.

4 Facultatieve vermelding.

5 Indien nodig, aanpassen van de eenheid en munt waarin de bedragen zijn uitgedrukt.

**LIJST VAN DE BESTUURDERS OF ZAAKVOERDERS VAN DE
CONSOLIDERENDE ONDERNEMING EN VAN DE
COMMISSARISSEN DIE DE GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING HEBBEN GECONTROLEERD**

LIJST VAN DE BESTUURDERS, ZAAKVOERDERS EN COMMISSARISSEN

VOLLEDIGE LIJST met naam, voornamen, beroep, woonplaats (adres, nummer, postnummer en gemeente) en functie

De heer Jan ANNAERT , Onafhankelijk Best., Sylvain Dupuislaan 251 , 1070 Brussel
De heer Benoît BAYENET , Vicevoorzitter, Sylvain Dupuislaan 251 , 1070 Brussel
De heer Joris CNOCKAERT , Uitvoerend bestuurder, Sylvain Dupuislaan 251 , 1070 Brussel
De heer Bernard DE MEULEMEESTER , Bestuurder, Sylvain Dupuislaan 251 , 1070 Brussel
Mevrouw Catherine DELANGHE , Bestuurder (vanaf 11/01/2024), Sylvain Dupuislaan 251 , 1070 Brussel
De heer Pieter DESMEDT , Uitvoerend bestuurder, Sylvain Dupuislaan 251 , 1070 Brussel
De heer Xavier GELLYNCK , Bestuurder, Sylvain Dupuislaan 251 , 1070 Brussel
De heer Jean-Paul GREGOIRE , Uitvoerend bestuurder, Sylvain Dupuislaan 251 , 1070 Brussel
De heer Eric HERMANN , Onafhankelijk Best., Sylvain Dupuislaan 251 , 1070 Brussel
De heer Pierre LEONARD , Bestuurder, Sylvain Dupuislaan 251 , 1070 Brussel
De heer Frédéric MAHIEU , Uitvoerend bestuurder, Sylvain Dupuislaan 251 , 1070 Brussel
Mevrouw Claude MELEN , Bestuurder, Sylvain Dupuislaan 251 , 1070 Brussel
Mevrouw Sarah SCAILLET , Bestuurder, Sylvain Dupuislaan 251 , 1070 Brussel
Mevrouw Marianne STREEL , Bestuurder, Sylvain Dupuislaan 251 , 1070 Brussel
De heer Paul THYSENS , Onafhankelijk Best., Sylvain Dupuislaan 251 , 1070 Brussel
De heer Hendrik VANDAMME , Bestuurder, Sylvain Dupuislaan 251 , 1070 Brussel
Mevrouw Agnes VAN DEN BERGE , Onafhankelijk Best., Sylvain Dupuislaan 251 , 1070 Brussel
De heer Emmanuel VERCOUSTRE , Uitvoerend bestuurder, Sylvain Dupuislaan 251 , 1070 Brussel
De heer Luc VERSELE , Voorzitter, Schoutput 15, Sylvain Dupuislaan 251 , 1070 Brussel
De heer Philippe VOISIN , Voorzitter D.C., Sylvain Dupuislaan 251 , 1070 Brussel
EY Bedrijfsrevisoren BV (Jean-François HUBIN tot 27/04/2023, Christel WEYMEERSCH en Christophe BOSCHMANS vanaf 27/04/2023) , Commissaris, Kouterveldstraat 7B 001, 1831 DIEGEM

Geconsolideerde Jaarrekening 2023

Geconsolideerde balans	
Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat	
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	
Geconsolideerd overzicht van de eigenvermogenswijzigingen	

Toelichting

1. ALGEMENE COMMENTAAR BIJ DE EVOLUTIE VAN DE BALANS EN DE RESULTATENREKENING	14
1.1. ALGEMENE COMMENTAAR BIJ DE EVOLUTIE VAN DE BALANS	14
1.2. ALGEMENE COMMENTAAR BIJ DE EVOLUTIE VAN DE RESULTATENREKENING	15
2. ALGEMENE INFORMATIE	17
2.1. OFFICIËLE NAAM EN JURIDISCHE VORM VAN DE ENTITEIT	17
2.2. HET DOMICILIE, HET LAND VAN OPRICHTING EN HET ADRES VAN HAAR STATUTAIRE ZETEL	17
2.3. VOORNAAMSTE ACTIVITEITEN	17
2.4. STRUCTUUR VAN DE GROEP CRELAN	18
2.5. GEOGRAFISCHE LOCATIE	19
2.6. MEDEWERKERS VAN DE GROEP	19
2.7. GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM	19
2.7.1. <i>Dividend</i>	19
2.7.2. <i>Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum</i>	19
3. OVEREENSTEMMINGSVERKLARING IAS/IFRS	20
3.1. TOEPASSING VAN NIEUWE STANDAARDEN EN INTERPRETATIES	20
4. TOELICHTING OP DE BALANS	22
4.1. GELDMIDDELEN EN ZICHTREKENINGEN BIJ CENTRALE BANKEN	22
4.2. FINANCIËLE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN AANGEHOUDEN VOOR HANDELSDOELEINDEN	22
4.3. BELEGGINGSPORTEFEUILLE	22
4.4. LENINGEN EN VORDERINGEN	27
4.4.1. <i>Leningen en vorderingen</i>	27
4.4.2. <i>Forbearance</i>	33
4.4.3. <i>Renderende en niet-renderende blootstellingen</i>	34
4.4.3.1. <i>Per type van blootstelling</i>	34
4.4.3.2. <i>Per stage</i>	35
4.5. MATERIËLE VASTE ACTIVA	36
4.6. GOODWILL EN ANDERE IMMATERIËLE VASTE ACTIVA	37
4.7. ACTUELE EN UITGESTELDE BELASTINGVORDERINGEN EN –VERPLICHTINGEN	38
4.8. OVERIGE ACTIVA EN PASSIVA	40
4.9. IFRS 16	41
4.10. PIJLER II : IMPACT VAN IAS 12	43
4.11. FINANCIËLE VERPLICHTINGEN	44
4.11.1. <i>Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs</i>	44
4.11.1.1. <i>Deposito's</i>	44
4.11.1.2. <i>In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties</i>	45
4.11.1.3. <i>Achtereestelde verplichtingen</i>	45
4.11.1.4. <i>Andere financiële verplichtingen</i>	46
4.11.1.5. <i>TLTRO-leningen</i>	46
4.11.2. <i>Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening</i>	47
4.12. VOORZIENINGEN	47
4.13. PERSONEELSBELONINGEN	48
4.13.1. <i>Personeelsbeloningen Crelan (en Europabank)</i>	48

4.13.2.	<i>Personeelsbeloningen AXA Bank Belgium</i>	55
4.14.	DERIVATEN EN BOEKHOUDKUNDIGE VERWERKING	57
4.15.	REËLE WAARDE VAN FINANCIËLE ACTIVA EN FINANCIËLE VERPLICHTINGEN	62
4.15.1.	<i>Reële waarde van financiële activa en verplichtingen aan geamortiseerde kostprijs</i>	63
4.15.2.	<i>Waardering van financiële activa en verplichtingen opgenomen aan reële waarde</i>	64
4.16.	SALDERING VAN FINANCIËLE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN	69
4.17.	EIGEN VERMOGEN.....	72
4.18.	BEZWAARDE ACTIVA	73
4.19.	MAXIMAAL KREDIETRISICO	74
4.20.	DUURZAAMHEIDSVERSLAG.....	76
4.20.1.	<i>Inleiding</i>	76
4.20.1.1.	<i>Overzicht van openbaarmakingsvereisten</i>	76
4.20.2.	<i>Contextuele informatie voor kwantitatieve KPI's</i>	76
4.20.2.1.	<i>Gegevensbronnen</i>	77
4.20.2.2.	<i>Scope</i>	77
4.20.2.3.	<i>Beperkingen</i>	77
4.20.3.	<i>Aan taxonomie verwante economische activiteiten</i>	77
4.20.3.1.	<i>Samenvatting van de op de taxonomie afgestemde activiteiten</i>	78
4.20.4.	<i>Relevante links</i>	79
4.20.5.	<i>EU Taxonomie - Verplichte templates voor de KPI's van kredietinstellingen</i>	79
5.	TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING	96
5.1.	RENTEBATEN EN RENTELASTEN.....	96
5.2.	BATEN EN LASTEN UIT PROVISIES EN VERGOEDINGEN	97
5.3.	DIVIDENDEN.....	97
5.4.	GEREALISEERDE WINSTEN EN VERLIEZEN OP FINANCIËLE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN DIE NIET TEGEN REËLE WAARDE WORDEN GEWAARDEERD IN DE WINST- EN VERLIESREKENING	98
5.5.	WINSTEN EN VERLIEZEN OP FINANCIËLE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN, AFDEKKINGSTRANSACTIES EN WISSELKOERSVERSCHILLEN.....	98
5.6.	BADWILL	99
5.7.	WINSTEN EN VERLIEZEN OP HET NIET LANGER OPNEMEN VAN ACTIVA.....	99
5.8.	ANDERE EXPLOITATIEBATEN EN -LASTEN	99
5.9.	ADMINISTRATIEKOSTEN	100
5.9.1.	<i>Personeelskosten</i>	100
5.9.2.	<i>Algemene en administratieve uitgaven</i>	100
5.9.3.	<i>Bijdragen in contanten aan afwikkelingsfondsen en depositogarantiestelsels</i>	101
5.10.	BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN	101
5.11.	WINSTBELASTINGEN	102
5.12.	VERGOEDING VAN DE COMMISSARIS	103
5.13.	INFORMATIEVERSCHEFFING OVER VERBONDEN PARTIJEN	103
5.14.	SEGMENTRAPPORTERING	104
6.	TOELICHTING OP DE BUITEN BALANS	105
7.	RISICOBEBEER	106
7.1.	INLEIDING.....	106
7.1.1.	<i>Risicobebear tijdens een integratie- en migratieproces</i>	106
7.1.2.	<i>Risicobebear in tijden van een crisis</i>	107
7.1.2.1.	<i>Interne governance</i>	107
7.1.2.2.	<i>Maatregelen op het niveau van de Belgische banksector</i>	107
7.1.3.	<i>Israel</i>	108
7.1.4.	<i>Liquiditeit</i>	108
7.1.5.	<i>Kader voor risicobebear</i>	108
7.2.	SOLVABILITEITSRISICO.....	111
7.2.1.	<i>Bebeer</i>	111
7.2.2.	<i>Regelgeving</i>	112
7.2.3.	<i>In aanmerking komende passiva uit eigen vermogen</i>	113
7.2.4.	<i>Prudentiële kapitaalvereisten</i>	115
7.2.5.	<i>Effectisering - Belangrijke risico-overdracht</i>	115

7.2.6.	<i>Kapitaalratio's</i>	116
7.2.7.	<i>Economisch kapitaal</i>	116
7.2.8.	<i>Hefboomratio</i>	117
7.3.	LIQUIDITEITSRISICO	118
7.3.1.	<i>Beheer van het liquiditeitsrisico</i>	118
7.3.1.1.	Risicobeleid, limietkader en rapportage.....	118
7.3.1.2.	Beleidslijnen voor het beheer van het liquiditeitsrisico.....	119
7.3.2.	<i>Liquiditeitsbufferbeoordeling</i>	119
7.4.	KREDIETRISICO	121
7.4.1.	<i>Beheer van kredietrisico</i>	121
7.4.1.1.	Regels voor uitstel.....	121
7.4.1.2.	Management overlay.....	121
7.4.1.3.	Risicobeleid, limietenkader en rapportering.....	122
7.4.1.4.	Portefeuille.....	123
7.4.2.	<i>Blootstelling aan kredietrisico</i>	123
7.4.3.	<i>Kredietkwaliteit</i>	124
7.4.3.1.	Definitie van wanbetaling.....	124
7.4.3.2.	Acceptatiebeleid.....	125
7.4.3.3.	Stages van kredietkwaliteit.....	125
7.4.3.3.1.	Renderend – Stage 1.....	125
7.4.3.3.2.	Underperforming – Stage 2.....	125
7.4.3.3.3.	Niet renderend – Stage 3.....	125
7.4.3.4.	Specifieke en algemene kredietrisicoaanpassingen.....	126
7.4.3.5.	Kredietrisicobeperking (CRM).....	127
7.4.3.5.1.	Belangrijkste soorten ontvangen zekerheden.....	127
7.4.3.6.	Wijzigingen in de voorraad kredietrisicoaanpassingen.....	127
7.4.3.7.	Evolutie portefeuille in 2023 in de context van macro-economische evolutie.....	127
7.4.4.	<i>Standaardbenadering (STA)</i>	128
7.4.4.1.	Portefeuilles volgens de standaardbenadering.....	128
7.4.4.1.1.	Derivaten en repo's.....	128
7.4.4.1.2.	Beleggingsportefeuille.....	128
7.4.4.1.3.	Deelnemingen.....	129
7.4.4.1.4.	Andere kleine portefeuilles.....	129
7.4.5.	<i>Interne Rating Based-benadering (IRB)</i>	130
7.4.5.1.	Algemeen.....	130
7.4.5.2.	Interne kredietratingmodellen.....	130
7.4.5.3.	Verwachte verliezen (Expected losses - EL).....	131
7.4.5.4.	Bijzondere waardeverminderingen.....	131
7.4.5.5.	Controlemechanismen voor ratingsystemen.....	131
7.4.5.6.	Blootstellingen volgens de IRB-benadering.....	131
7.4.5.7.	Prudentiële minima.....	132
7.4.5.8.	Specifieke Belgische regelgeving.....	132
7.4.6.	<i>Macro-economische vooruitzichten</i>	132
7.4.6.1.	Gevoeligheid van het verwachte kredietverlies (ECL) voor macro-economische vooruitzichten.....	133
7.5.	KREDIETRISICO OP TEGENPARTIJEN	134
7.6.	MARKTRISICO	135
7.6.1.	<i>Renterisico Banking Book</i>	136
7.6.1.1.	Beheer van renterisico.....	136
7.6.1.1.1.	Risicobeleid, limietenkader en rapportage.....	136
7.6.1.1.2.	Beleid voor afdekking en risicobeperkingstechnieken.....	137
7.6.1.1.3.	Blootstelling aan renterisico in het bankboek.....	137
7.6.2.	<i>Marktrisico in de handelsportefeuille</i>	138
7.6.2.1.	Beheer van marktrisico's.....	138
7.6.2.1.1.	Risicobeleid, limietenkader en rapportering.....	138
7.6.2.1.2.	Beleid voor afdekking en risicobeperkingstechnieken.....	138
7.6.2.1.3.	Blootstelling aan marktrisico voor het handelsboek.....	139
7.6.3.	<i>Valutarisico</i>	139
7.7.	OPERATIONEEL RISICO	139
7.7.1.	<i>Beheer van operationele risico's</i>	140
7.7.1.1.	Risicobeleid, limietenkader en rapportering.....	140
7.7.1.2.	Beleid voor afdekking en risicobeperkingstechnieken.....	140
7.7.1.3.	Beveiligingsrisico's.....	141
7.7.1.4.	Compliance risico's.....	143
7.8.	ANDERE RISICO'S	144

7.8.1.	<i>Politiek en regelgevingsrisico</i>	144
7.8.2.	<i>Modelrisico</i>	144
7.8.3.	<i>ESG risico</i>	145
7.8.4.	<i>Pensioenrisico</i>	147
7.8.5.	<i>Bedrijfsrisico</i>	147
7.8.6.	<i>Afwikkelingsrisico</i>	148
7.8.7.	<i>Effectiseringsrisico</i>	148
8.	OVERZICHT VAN DE BELANGRIJKSTE GEHANTEERDE WAARDERINGSGRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGGEVING	149
8.1.	ALGEMEEN.....	149
8.2.	CONSOLIDATIE.....	149
8.3.	OPNAME IN DE BALANS	149
8.3.1.	<i>Opnemen / niet langer opnemen in de balans</i>	149
8.3.2.	<i>Transactiedatum en afwikkelingsdatum</i>	150
8.4.	FINANCIËLE ACTIVA	150
8.4.1.	<i>Business model (bedrijfsmodel)</i>	150
8.4.2.	<i>Contractuele kasstromen uit financiële activa</i>	151
8.4.3.	<i>Specifieke regels</i>	151
8.4.4.	<i>Classificaties</i>	151
8.4.4.1.	<i>Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden</i>	151
8.4.4.2.	<i>Non-trading financial assets mandatorily at Fair Value through Profit or Loss</i>	152
8.4.4.3.	<i>Financial assets designated at Fair Value through Profit or Loss</i>	152
8.4.4.4.	<i>Financial assets at Fair Value through Other Comprehensive Income</i>	152
8.4.4.5.	<i>Financial assets at amortised cost</i>	152
8.4.4.6.	<i>Herclassificaties</i>	152
8.4.5.	<i>Waardeverminderingen</i>	153
8.4.5.1.	<i>Schatting van het kredietrisico</i>	154
8.4.5.2.	<i>Bepaling van de waardevermindering</i>	154
8.4.5.3.	<i>Wanbetaling</i>	155
8.4.5.4.	<i>Bijzondere waardeverminderingen met betrekking tot gekochte financiële activa of financiële activa die reeds bij hun ontstaan een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan</i>	155
8.5.	FINANCIËLE VERPLICHTINGEN	156
8.5.1.	<i>Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden</i>	156
8.5.2.	<i>Financiële verplichtingen aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies</i>	156
8.5.3.	<i>Overige financiële verplichtingen</i>	157
8.6.	REËLE WAARDE VAN FINANCIËLE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN	157
8.7.	VERKOOP EN RETROCESSIE VAN EFFECTEN.....	157
8.8.	VERSTREKTE FINANCIËLE WAARBORGEN	157
8.9.	SALDERING VAN EEN FINANCIËEL ACTIEF EN EEN FINANCIËLE VERPLICHTING	158
8.10.	DERIVATEN EN AFDEKKINGSTRANSACTIES	158
8.10.1.	<i>Boekhouding en waardering</i>	158
8.10.2.	<i>Afdekking</i>	158
8.10.3.	<i>In contracten besloten derivaten</i>	159
8.11.	MATERIËLE VASTE ACTIVA	160
8.12.	ANDERE IMMATERIËLE VASTE ACTIVA.....	161
8.13.	OVERHEIDSSTEUN.....	161
8.14.	BEDRIJFSCOMBINATIES (IFRS 3)	161
8.15.	BIJZONDERE WAARDEVERMINDERINGEN VAN NIET-FINANCIËLE ACTIVA	162
8.16.	VOORZIENINGEN EN VOORWAARDELIJKE VERPLICHTINGEN	162
8.17.	RENTEBATEN EN -LASTEN	163
8.18.	VOORZIENINGEN EN PROVISIEBATEN EN -LASTEN.....	163
8.19.	DIVIDENDEN.....	163
8.20.	GEREALISEERDE EN NIET-GEREALISEERDE WINSTEN EN VERLIEZEN	163
8.21.	INKOMSTENBELASTINGEN.....	164
8.22.	LEASE-OVEREENKOMSTEN	164
8.23.	PERSONEELSBELONINGEN	165
8.24.	GELDMIDDELEN, KASEQUIVALENTEN EN KASTROMEN	166

8.25.	EFFECTEN VAN WISSELKOERSWIJZIGINGEN	166
8.26.	EIGEN VERMOGEN	167
8.27.	BIJKOMENDE INFORMATIE	167
8.27.1.	<i>Belangrijkste bronnen van schattingsonzekerheid.....</i>	<i>167</i>
8.27.2.	<i>Gebeurtenissen na balansdatum .....</i>	<i>168</i>
8.27.3.	<i>Wijzigingen in de schattingen en in de waarderingsgrondslagen .....</i>	<i>168</i>

Geconsolideerde Jaarrekening 2023

Geconsolideerde balans

Activa (in EUR)	Noot	31/12/2023	31/12/2022
Geldmiddelen, zichtrekeningen bij centrale banken en andere direct opvraagbare deposito's	4.1.	5.566.112.903	7.130.436.023
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	4.2.	9.716.707	11.751.718
Financiële activa die verplicht tegen reële waarde worden gewaardeerd met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	4.3.	6.526.593	6.494.954
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	4.3.	0	0
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	4.3.	172.661.185	242.148.851
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs		49.611.915.035	48.748.763.581
<i>Schuldbewijzen</i>	4.3.	600.006.711	969.923.456
<i>Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases)</i>	4.4.	49.011.908.324	47.778.840.125
Derivaten gebruikt ter afdekking	4.14.	223.665.533	325.518.582
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	4.15.	-2.006.576.306	-3.149.398.494
Materiële vaste activa	4.5.	84.691.819	84.612.482
Goodwill en Immateriële activa	4.6.	41.675.353	47.118.576
Investerings in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen		11.282.364	12.686.005
Belastingvorderingen	4.7.	70.334.761	216.807.015
Andere activa	4.8.	195.981.383	165.356.098
Totaal Activa		53.987.987.330	53.842.295.391
Verplichtingen (in EUR)	Noot	31/12/2023	31/12/2022
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	4.2.	22.299.112	36.418.642
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	4.11.2.	295.405.427	376.190.783
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs		50.540.241.806	50.483.073.823
<i>Deposito's van Kredietinstellingen</i>	4.11.1.1.	1.164.677.515	1.388.156.060
<i>Deposito's Andere dan Kredietinstellingen</i>	4.11.1.1.	42.390.668.879	42.404.600.558
<i>In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties</i>	4.11.1.2.	6.377.702.359	5.950.058.478
<i>Achternestelde verplichtingen</i>	4.11.1.3.	205.245.661	209.047.595
<i>Andere financiële verplichtingen</i>	4.11.1.4.	401.947.392	531.211.132
Derivaten gebruikt ter afdekking	4.14.	16.879.274	7.076.007
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	4.15.	15.252.824	-40.456.212
Voorzieningen	4.12.	298.681.649	246.758.423
Belastingverplichtingen	4.7.	66.319.932	237.499.893
Andere verplichtingen	4.8.	222.841.273	164.607.600
Totaal Verplichtingen		51.477.921.297	51.511.168.959
Eigen Vermogen (in EUR)	Noot	31/12/2023	31/12/2022
Geplaatst kapitaal		940.638.816	912.298.467
<i>Gestort kapitaal</i>	4.17.	940.638.816	912.298.467
<i>Opgevraagd niet-gestort kapitaal</i>		0	0
Agio		0	0
Andere uitgegeven eigen-vermogensinstrumenten	4.17.	244.559.551	245.171.946
Niet-gerealiseerde resultaten		-4.099.980	5.784.762
Posten die niet opnieuw worden ingedeeld bij winst of verlies		-6.506.047	2.873.857
<i>Actuariële winsten/verliezen bij pensioenplannen</i>	4.17.	-13.301.963	-13.917.633
<i>Veranderingen in reële waarde van eigenvermogensinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat</i>	4.17.	-1.454.118	-33.863
<i>Veranderingen in reële waarde van financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies wegens veranderingen in het kredietrisico ervan</i>	4.17.	8.250.034	16.825.353
Posten die opnieuw kunnen worden ingedeeld bij winst of verlies		2.406.067	2.910.905
<i>Verandering in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat</i>	4.17.	2.406.067	2.910.905
Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	4.17.	1.121.950.890	1.009.671.703
Baten uit het lopende jaar	4.17.	207.016.756	158.199.554
Minderheidsbelangen		0	0
Totaal Eigen Vermogen		2.510.066.033	2.331.126.432
Totaal Verplichtingen en Eigen Vermogen		53.987.987.330	53.842.295.391

Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten (in EUR)	Noot	31/12/2023	31/12/2022
GEWONE BEDRIJFSACTIVITEITEN			
Financiële en exploitatiebaten en –lasten		1.039.908.667	774.105.912
Rentebaten	5.1.	1.875.802.386	813.288.828
Rentelasten	5.1.	-888.125.423	-135.192.782
Dividenden	5.3.	303.195	791.622
Baten uit provisies en vergoedingen	5.2.	255.329.513	247.213.736
Lasten uit provisies en vergoedingen	5.2.	-242.726.483	-193.623.813
Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	5.4.	-15.520.013	7.459.366
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden (netto)	5.5.	27.998.989	-64.492.840
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (netto)		-8.240.807	51.220.887
Winsten of (-) verliezen op niet voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa die verplicht tegen reële waarde moeten worden gewaardeerd met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, netto		123.257	-186.253
Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	5.5.	3.816.929	10.498.903
Herwaarderingen van valutakoersverschillen	5.5.	2.193.931	1.406.942
Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van activa	5.7.	9.648	-2.744
Andere exploitatiebaten	5.8.	29.112.104	36.028.219
Andere exploitatielasten	5.8.	-168.559	-304.159
Administratiekosten		-589.979.264	-492.809.145
Personeelsuitgaven	5.9.1.	-193.880.227	-184.374.299
Algemene en administratieve uitgaven	5.9.2.	-396.099.037	-308.434.846
Bijdragen in contanten aan afwikkelingsfondsen en depositogarantiestelsels	5.9.3.	-47.047.875	-45.362.850
Afschrijvingen		-23.708.644	-15.740.263
Materiële vaste activa	4.5.	-17.385.528	-11.064.188
Immateriële activa (andere dan goodwill)	4.6.	-6.323.116	-4.676.075
Wijzigingswinsten of (-) verliezen, netto		147.659	147.659
Voorzieningen	4.12.	-52.410.495	13.974.347
Bijzondere waardeverminderingen	5.10.	-50.643.669	-24.651.363
Bijzondere waardeverminderingverliezen op financiële activa die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening		-50.643.669	-24.651.363
<i>Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)</i>		0	0
<i>Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs</i>		-50.643.669	-24.651.363
Bijzondere waardeverminderingverliezen op materiële vaste activa		0	0
Negatieve goodwill die onmiddellijk wordt opgenomen in de winst-en verliesrekening		0	3.731.000
Winsten en verliezen op vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop		0	0
TOTALE WINST OF VERLIES UIT VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN VÓÓR AFTREK VAN BELASTINGEN EN MINDERHEIDSBELANG		276.266.379	213.395.297
Belastinglasten (winstbelasting) verbonden met de winst of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	5.11.	-69.249.623	-55.195.743
<i>Actuele belastingen</i>		-79.558.925	-37.889.458
<i>Uitgestelde belastingen</i>		10.309.302	-17.306.285
NETTOWINST OF -VERLIES		207.016.756	158.199.554
Overzicht van de niet-gerealiseerde resultaten			
Niet-gerealiseerde resultaten die in de toekomst mogelijk in de gerealiseerde resultaten kunnen worden opgenomen		-504.839	-95.552
<i>Herwaardering van Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)</i>		-673.118	-82.277
<i>Winstbelasting met betrekking tot posten die naar de winst of het (-) verlies kunnen worden overgeboekt</i>		168.279	-13.275
Niet-gerealiseerde resultaten die nooit in de gerealiseerde resultaten zullen worden opgenomen		-9.379.906	1.224.670
<i>Actuariële (verliezen)/winsten op toegezegd pensioenregelingen</i>		820.891	-21.356.835
<i>Reële waardeveranderingen van financiële verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening die toe te schrijven zijn aan veranderingen in hun kredietrisico</i>		-1.420.255	-33.863
<i>Reële waardeveranderingen van eigen-vermogensinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met niet-gerealiseerde resultaten</i>		-11.433.759	22.433.804
<i>Winstbelasting op posten die niet zullen worden geherclassificeerd</i>		2.653.217	181.564
Totaal van de niet-gerealiseerde resultaten (netto)		-9.884.745	1.129.118
Totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten van het boekjaar		197.132.011	159.328.672

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

BEDIJFSACTIVITEITEN	31/12/2023	31/12/2022
	in EUR	in EUR
Nettowinst (-verlies)	207.016.758	158.199.554
<u>Aanpassingen om nettowinst of -verlies te doen aansluiten bij de netto kasstromen met betrekking tot bedrijfsactiviteiten</u>	41.250.635	119.688.584
(Actuele en uitgestelde winstbelasting, opgenomen in de winst- en verliesrekening)	0	0
Actuele en uitgestelde belastinglasten, opgenomen in de winst- en verliesrekening	69.249.623	55.195.744
Niet-gerealiseerde winst of verlies op wisselkoersverschillen	0	0
Waarderingsresultaat via winst en verliesrekening	-27.998.988	64.492.840
INVESTERINGS- EN FINANCIERINGSACTIVITEITEN	128.166.451	26.320.305
Afschrijving	25.112.287	15.643.288
Bijzondere waardeverminderingen	50.643.669	24.651.364
Netto voorzieningen	52.410.495	-13.974.347
Nettowinst (-verlies) op de verkoop van materiële vaste activa	0	0
<u>Andere aanpassingen</u>	-6.817.332	1.076.648
Kasstromen uit exploitatiewinsten voor wijzigingen in bedrijfsactiva en -verplichtingen	369.616.512	305.285.091
<u>Daling (stijging) van werkkapitaal (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten):</u>	-1.805.067.230	1.927.607.791
<u>Daling (stijging) van bedrijfsactiva (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten):</u>	-694.210.868	-2.353.001.571
Daling (stijging) van zichtrekeningen bij centrale banken	0,00	0,00
Daling (stijging) van financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	-913.647.463	-2.025.503.396
Daling (stijging) van tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	68.982.827	175.305.905
Daling (stijging) van financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	2.035.011	34.457.433
Daling (stijging) van financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	-31.639	322.971
Daling (stijging) van verplicht tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa voor niet-handelsdoeleinden met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies	0	0
Daling (stijging) van activa-derivaten, administratieve verwerking van afdekkingstransacties	101.853.049	-308.448.563
Daling (stijging) van andere activa (definitie balans)	46.597.347	-229.135.921
<u>Stijging (daling) van bedrijfsverplichtingen (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten):</u>	-1.110.856.362	4.280.609.362
Stijging (daling) van deposito's van kredietinstellingen & centrale banken	-223.478.545	-61.194.129
Stijging (daling) van deposito's (andere instellingen dan kredietinstellingen)	-220.783.893	1.203.513.566
Stijging (daling) van in schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties	427.643.881	-412.829.642
Stijging (daling) van financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	13.879.459	-72.472.450
Stijging (daling) van financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	-80.785.357	-366.457.880
Stijging (daling) van verplichtingen-derivaten, administratieve verwerking van afdekkingstransacties	-1.077.309.885	3.489.943.749
Stijging (daling) van andere financiële verplichtingen	77.588.473	233.782.190
Stijging (daling) van andere verplichtingen (definitie balans)	-27.610.495	266.323.958
	-1.435.450.718	2.232.892.882
(Betaalde) terugbetaalde winstbelastingen	-86.435.461	-39.007.704
Netto kasstroom uit de bedrijfsactiviteiten	-1.521.886.179	2.193.885.178
INVESTERINGSACTIVITEITEN	31/12/2023	31/12/2022
	in EUR	in EUR
(Contante betalingen om materiële vaste activa te verwerven)	-17.464.865	-11.315.293
Contante ontvangsten uit de verkoop van materiële vaste activa	0	0
(Contante betalingen om immateriële vaste activa te verwerven)	-879.893	-7.261.709
Ontvangsten uit de afstoting van joint ventures, geassocieerde deelnemingen en dochterondernemingen, na aftrek van verworven geldmiddelen	0	0
(Contante betalingen voor de investering in joint ventures, geassocieerde deelnemingen en dochterondernemingen, na aftrek van verworven geldmiddelen)	0	0
Andere contante ontvangsten uit investeringsactiviteiten	0	0
Netto kasstroom uit investeringsactiviteiten	-18.344.758	-18.577.002
FINANCIERINGSACTIVITEITEN	31/12/2023	31/12/2022
	in EUR	in EUR
(Betaalde dividenden)	-35.510.599	-26.604.530
(Betaalde interesten AT1)	-13.120.000	-13.230.113
Contante ontvangsten uit de uitgifte van achtergestelde verplichtingen	-3.801.933	0
(Contante terugbetalingen van achtergestelde verplichtingen)	0	-17.268.487
Contante terugbetalingen uit de uitgifte van aandelen of andere eigenvermogen instrumenten	-23.527.028	-28.078.572
Contante ontvangsten uit de uitgifte van aandelen of andere eigenvermogen instrumenten	51.867.377	44.920.587
(Andere contante betalingen van financieringsactiviteiten)	0	0
Netto kasstroom uit financieringsactiviteiten	-24.092.183	-40.261.115
Gevolgen van wisselkoerswijzigingen op geldmiddelen en kasequivalenten	0	0
	31/12/2023	31/12/2022
	in EUR	in EUR
NETTOSTIJGING VAN GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN	-1.564.323.120	2.135.047.061
GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN AAN HET BEGIN VAN DE PERIODE	7.130.436.024	4.995.388.966
GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN AAN HET EINDE VAN DE PERIODE	5.566.112.904	7.130.436.027
<u>Componenten van geldmiddelen en kasequivalenten:</u>	0	0
Contanten	104.941.773	105.854.410
Zichtrekeningen bij centrale banken	5.380.646.337	6.931.111.039
Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	80.524.794	93.470.575
Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	0	0
Totale geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van de periode	5.566.112.904	7.130.436.024
<i>Waaronder: bedrag van de geldmiddelen en kasequivalenten die door de onderneming worden aangehouden, doch niet beschikbaar zijn voor gebruik door de groep</i>	445.838.138	419.513.333
Niet-opgevraagde financieringsfaciliteiten (met uitsplitsing, indien deze informatie materieel is)	0	0
<u>Aanvullende informatie over de kasstromen uit de bedrijfsactiviteiten:</u>	0	0
Ontvangen rentebaten	1.875.802.385	1.009.709.842
Ontvangen dividenden	303.195	791.622
Betaalde rentelasten	888.125.424	333.070.103

Geconsolideerd overzicht van de eigenvermogenswijzigingen

	Aandelenkapitaal	Andere uitgegeven eigenvermogensinstrumenten	Niet-gerealiseerde resultaten	Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	Baten uit het lopende jaar	Totaal
Openingsbalans per 1 januari 2023	912.298.467	245.171.946	5.784.763	1.009.671.702	158.199.554	2.331.126.432
Uitgifte van gewone aandelen	28.340.349	0	0	0	0	28.340.349
Dividenden	0	0	0	-48.631.344	0	-48.631.344
Andere toename of (-) afname van het eigen vermogen	0	-612.395	0	55.848.627	-53.137.648	2.098.584
Overdrachten tussen componenten van het eigen vermogen	0	0	0	105.061.905	-105.061.905	0
Totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten van het boekjaar	0	0	-9.884.743	0	207.016.755	197.132.012
Eindbalans per 31 december 2023	940.638.816	244.559.551	-4.099.980	1.121.950.890	207.016.756	2.510.066.033

	Aandelenkapitaal	Andere uitgegeven eigenvermogensinstrumenten	Niet-gerealiseerde resultaten	Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	Baten uit het lopende jaar	Totaal
Openingsbalans per 1 januari 2022	895.456.452	244.400.438	4.655.594	367.314.442	682.192.266	2.194.019.192
Uitgifte van gewone aandelen	16.842.015			0		16.842.015
Dividenden				-39.834.643		-39.834.643
Andere toename of (-) afname van het eigen vermogen		771.508		682.191.903	-682.192.266	771.145
Totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten van het boekjaar			1.129.169		158.199.554	159.328.723
Eindbalans per 31 december 2022	912.298.467	245.171.946	5.784.763	1.009.671.702	158.199.554	2.331.126.432

Afkortingen

ABS	: Asset-Backed Securities
ALM	: Asset & Liability Management
ALMM	: Additionnal Liquidity Monitoring Metrics
AML/CFT	: Anti-Money Laundering and Combating the Financing of
ARCC	: Audit Risk & Compliance Committee
AT1	: Additionnal Tier 1
ATM	: Automated Teller Machine
BBP	: Bruto Binnenlands Product
BCBS	: Basel Committee on Banking Supervision
BEPS	: Base Erosion and Profit Shifting
BIA	: Business Indicator Approach
BSRC	: Balance Sheet Risk Committee
CAD	: Capital Adequacy
CAO	: Collectieve Arbeidsovereenkomst
CCF	: Credit Conversion Factor
CCR	: Counterparty Credit Risk
CCyB	: Countercyclical Capital Buffer
CDS	: Credit Default Swap
CFC	: Capital and Funding Committee
CO	: Compliance Officer
COREP	: Common Solvency Ratio Reporting
CRD	: Capital Requirements Directive
CRI	: Crelan Insurance
CRO	: Chief Risk Officer
CRR	: Capital Requirements Regulation
CSA	: Credit Support Annex
CSO	: Chief Security Officer
CTP	: Capacity To Pay
CTX	: Contentieux (geschillen)
CV	: Coöperatieve Vennootschap
CVA	: Credit Valuation Adjustment
CVBA	: Coöperatieve Vennootschap met Beperkte Aansprakelijkheid
DBI	: Definitief Belaste Inkomsten
DBO	: Defined Benefit Obligation
DFR	: Deposit Facility Rate
DORA	: Digital Operational Resilience Act
DPD	: Days Past Due
DPO	: Data Protection Officer
DVA	: Debit Valuation Adjustment
EAD	: Exposure At Default
EB	: Europabank
EBA	: European Banking Authority
ECAP	: Economic Capital Requirements
ECB	: Europese Centrale Bank
ECL	: Expected Credit Loss
EL	: Expected Loss
EMIR	: European Market Infrastructure Regulation
EMTN	: European Medium Term Notes
EONIA	: Euro OverNight Index Average

EPC	: Energieprestatiecertificaat
ERM	: External Risk Management
ESG	: Environmental, Social and Governance
ESTER	: European Short Term Rate
EUR	: Euro
FATCA	: Foreign Account Tax Compliance
FSMA	: Financial Services and Markets Authority
FTE	: Full Time Equivalent
FVOCI	: Fair Value through Other Comprehensive Income
FVPL	: Fair Value through Profit and Loss
GDP	: Gross Domestic Product
GDPR	: General Data Protection Regulation
GMRA	: Global Repurchase Master Agreement
GRC	: Governance, Risk, and Compliance
HQLA	: High Quality Liquid Asset
HTC	: Hold-to-Collect
IAS	: International Accounting Standards
IBNR	: Incurred But Not Reported
ICAAP	: Internal Capital Adequacy Assessment Process
IFRIC	: International Financial Reporting Interpretations Committee
IFRS	: International Financial Reporting Standards
ILS	: Internal Liquidity Stress
IPC	: Irrevocable Payment Commitment
IRB	: Internal Ratings Based
IRRBB	: Interest Rate Risks for the Banking Book
IRS	: Interest Rate Swap
ISDA	: International Swap and Derivatives Association
ISMS	: Information Security Management System
KMO	: Kleine of Middelgrote Onderneming
KPI	: Key Performance Indicator
KRI	: Key Risk Indicator
LCH	: London Clearing House
LCR	: Liquidity Coverage Ratio
LGD	: Loss Given Default
LL	: Lease Liabilities
LRC	: Lending Risk committee
MBS	: Mortgage-Backed Securities
MIFID	: Markets in Financial Instruments Directive
MREL	: Minimum Requirement for Own Funds and Eligible Liabilities
MRO	: Main Refinancing Operation
MtM	: Mark to Market
NBB	: Nationale Bank van België
NII	: Net Interest Income
NIS	: Network and Information Security
NPL	: Non-Performing Loans
NSFR	: Net Stable Funding ratio
NV	: Naamloze Vennootschap
OCI	: Other Comprehensive Income
OCR	: Overall Capital Requirements
OESO	: Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OFR	: Own Fund Requirements

OLO	: Obligation Lineaire Obligaties
OR	: Operational Risk
ORM	: Operational Risk Management
O-SII	: Other Systemically Important Institution
OTC	: Over-The-Counter
PD	: Probability of Default
POCI	: Purchased or Originated Credit-Impaired
PUC	: Projected Unit Credit
QRR	: Quarterly Risk Report
RAF	: Risk Appetite Framework
REPO	: Sale and Repurchase Agreement
RMSA	: Risk & Monitoring Self-Assessment
RoU	: Right-of-Use
RP	: Risk Presentation
RWA	: Risk-Weighted Asset
SCF	: Société de Crédit Foncier
SEC-IRBA	: Securitisation – Internal Ratings-Based Approach
SI	: Solvency Indicator
SICR	: Significant Increase in Credit Risk
SNP	: Senior Non Preferred
SPPI	: Solely Payments of Principal and Interest
SREP	: Supervisory Review and Evaluation Process
SRT	: Significant Risk Transfer
SSRB	: Sectoral Systemic Risk Buffer
STA	: Standardised Approach
STeLF	: Short-Term Liquidity Framework
TLOF	: Total Liabilities and Own Funds
TLTRO	: Targeted Longer-Term Refinancing Operation
TREA	: Target based on Risk Weighted Assets
TRIM	: Targeted Review of Internal Models
USD	: US Dollar
VaR	: Value-at-Risk

Toelichting

1. Algemene commentaar bij de evolutie van de balans en de resultatenrekening

1.1. Algemene commentaar bij de evolutie van de balans

Wat de samenstelling van de balans aan de actiefzijde betreft, blijven de financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs met 91,9% de grootste component van de activa. Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken vormen de tweede belangrijkste component met 10,3%.

Het balanstotaal steeg in de loop van 2023 met +146,0 miljoen EUR. Aan de actiefzijde hebben de grootste stijgingen in 2023 betrekking op de posten "Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico", voor een bedrag van +1,143 miljard EUR, en "Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs", voor een bedrag van +863 miljoen EUR. Deze stijgingen zijn enerzijds, voor de "Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities", toe te schrijven aan de verandering in marktwaarde door ontwikkelingen op de financiële markten (waaronder stijgende rentes) en anderzijds, voor "Activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs", aan de goede productie van leningen, die groter was dan de aflossingen in 2023. In 2023 bedroegen de nieuwe leningen in totaal 6,3 miljard EUR, voornamelijk in het retailsegment. "Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken" vertoonden de grootste daling, namelijk -1,564 miljard EUR.

De belastingvorderingen daalden met -146 miljoen EUR in vergelijking met 2022. De actuele belastingen bij Crelan daalden in 2023 door een teveel aan vooruitbetaalde belastingen van 10 miljoen EUR, wat niet het geval was in 2022. Daarnaast was er een daling van de uitgestelde belastingen bij AXA Bank Belgium en AXA Bank Europe SCF (Société de Crédit Foncier) als gevolg van de saldering sinds 2023. Met betrekking tot verplichtingen die onder hedge accounting vallen, heeft AXA Bank Belgium in de eerste helft van 2023 beoordeeld en geconcludeerd dat de aanpassing van de reële-waardeafdekking met betrekking tot de micro-hedgerelatie op entiteitniveau moet worden toegewezen aan AXA Bank Belgium. Dit resulteert in een aanzienlijke afname van de opgenomen uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen.

De passiefzijde bestaat voor 98,2% uit de verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Het grootste deel van dit bedrag (93,6% van het balanstotaal) heeft betrekking op deposito's van klanten.

Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening daalden in 2023 met -81 miljoen EUR als gevolg van vervallen EMTN's (European Medium Term Notes) voor -102 miljoen EUR, een stijging van MtM voor +10 miljoen EUR en ten slotte een stijging van DVA (Debt Value Adjustment) voor een bedrag van +11 miljoen EUR.

Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs stegen met EUR 57 miljoen. De schuldbewijzen en de achtergestelde schulden (respectievelijk kasbons, depositocertificaten en achtergestelde obligaties) zijn gestegen met +424 miljoen EUR. Opgemerkt moet worden dat deze stijging voornamelijk het gevolg is van de verandering in de positie van de gedekte obligaties (-525 miljoen EUR), de daling van de depositocertificaten (-148 miljoen EUR) en de achtergestelde obligaties (-4 miljoen EUR), die allemaal gecompenseerd worden door de uitgifte van 1,1 miljard EUR SNP (Senior Non Preferred) -certificaten door Crelan in de loop van 2023. De deposito's bij kredietinstellingen daalden met -223 miljoen EUR, terwijl de deposito's van klanten daalden met -14 miljoen EUR. Tot slot daalden de overige financiële verplichtingen met -129 miljoen EUR.

De post "Voorzieningen" vertoont een stijging van +52 miljoen EUR in vergelijking met 2022. Deze verandering is enerzijds het gevolg van de aanleg van nieuwe voorzieningen voor de omvorming van het agentennetwerk (+32 miljoen EUR), voor IPC (+7 miljoen EUR), voor phishing (+6 miljoen EUR), voor migratie (+11 miljoen EUR), voor FATCA (+2 miljoen EUR) en voor geschillen en diverse vorderingen (+4 miljoen EUR), en anderzijds, van de daling in 2023 van de voorzieningen voor personeel (Jubileum, pensioenplan, IAS19, enz.) (-8 miljoen EUR), en ten slotte door een daling van de voorzieningen voor gegeven verplichtingen en garanties (-1 miljoen EUR).

De belastingen daalden met 171 miljoen EUR in vergelijking met 2022, voornamelijk door een wijziging in de presentatie van uitgestelde belastingen die nu gesaldeerd worden bij AXA Bank Belgium en AXA Bank Europe SCF. Zie hiervoor de toelichting bij het actief.

Mutaties in het eigen vermogen omvatten een stijging van het kapitaal van +28,3 miljoen EUR als gevolg van de verkoop van coöperatieve aandelen in 2023. Ten tweede stegen de reserves met +6,3 miljoen EUR door de toewijzing aan de reserves van de nettowinst van 2022, na de toewijzing van het dividend van 35,6 miljoen EUR aan de coöperatieve aandeelhouders. Ten slotte was er een wijziging in de overgedragen winst van 106,0 miljoen EUR, verdeeld tussen de toewijzing van de winst voor 2022 (+116,4 miljoen EUR) en de boeking van dividend op AT1 voor een bedrag van -10,4 miljoen EUR.

Het resultaat stijgt met +48,8 miljoen EUR tussen 2022 en 2023.

De CAD-ratio bedraagt 30,80% eind 2023, tegenover 26,28% eind 2022. De Tier I-ratio bedraagt 28,39% tegenover 24,02% in 2022.

1.2. Algemene commentaar bij de evolutie van de resultatenrekening

Financiële en exploitatiebaten en -lasten zijn gestegen met +266 miljoen EUR ten opzichte van 2022. Ondanks een moeilijke start van 2023, met nog steeds onstabiele marktomstandigheden door de oorlog in Oekraïne en de hoge inflatie, wat geleid heeft tot lagere beleggingsresultaten, stegen de rentevoeten terug doorheen het jaar en eindigen we het jaar met hogere renteopbrengsten van de kredietportefeuilles. De rentelasten stegen minder sterk dan de rentebaten wat dus netto voor een stijging van +309 miljoen EUR zorgde.

Daarnaast hebben we ook positieve impact bij de thesaurie die dankzij een stijging in de korte termijn rentevoeten en een efficiënt transformatiebeleid extra resultaat genereerde.

Het aan de agenten betaalde commissiebedrag steeg tegenover 2022 met +49 miljoen EUR. Deze stijging kan verklaard worden door volgende elementen: stijging van de omloopcommissies, gecompenseerd door een daling van de aangroecommissie, maar in hoofdzaak een stijging omwille van een aanpassing van de commissielonen om de verhouding van deze commissies tegenover het Net Banking Inkomen in lijn te brengen met de contractueel vastgelegde ratio.

Administratiekosten en afschrijvingen zijn met +105,1 miljoen EUR gestegen ten opzichte van 2022. Enerzijds omwille van een stijging van de personeelskosten met +9,5 miljoen EUR, voornamelijk door de loonindexeringen en anderzijds een globale stijging van de algemene en administratieve kosten met +87,7 miljoen EUR. De belangrijkste posten hierbij zijn: toename in project kosten gelinkt aan de fusie (+56 miljoen EUR), hogere IT kosten (+25,6 miljoen EUR), extra uitgaven voor de marketingcampagne bij het lanceren van het nieuwe logo (+4,4 miljoen EUR).

De afschrijvingen zijn gestegen met 8 miljoen EUR ten opzichte van 2022. Deze hebben te maken met een eenmalige extra afschrijving gelinkt aan oude projectkosten.

De kosten/inkomstenratio (CIR) is gedaald tot 66,70% in 2023 (vergeleken met 77% in 2022).

De voorzieningen namen significant toe met +66 miljoen EUR en zijn hoofdzakelijk het resultaat van het aanleggen van een provisie voor de aangekondigde netwerk transformatie (32,5 miljoen EUR) alsook overige provisies (+24,5 miljoen EUR). Deze overige provisies zijn gelinkt aan het harmoniseren van CAO's tussen AXA Bank Belgium en Crelan en een bijkomende provisie voor IPC.

De waardeverminderingen stegen met +26 miljoen EUR in 2023. De nog steeds onstabiele geopolitieke situatie heeft een negatief effect op de macro-economische parameters gebruikt in de berekenings- en waarderingsmodellen van de kredietportefeuille. Dit leidde tot een specifieke management overlay van 5,1 miljoen EUR en daarnaast werden oude dossiers in precontentieux 100% voorzien op vraag van de

regelgever (impact 16,5 miljoen EUR). Verder hebben we ook een harmonisatie doorgevoerd van de modellen tussen Crelan en AXA Bank Belgium wat resulteerde in de aanleg van een extra voorziening van 9,6 miljoen EUR.

Globaal resultaat

Het resultaat vóór belastingen steeg op die manier van 213 miljoen EUR naar 276 miljoen EUR. De belangrijkste onderliggende factoren zijn: de stijging van de financiële en exploitatieopbrengsten met +266 miljoen EUR, gedeeltelijk gecompenseerd door de stijging van de administratieve kosten voor +107 miljoen EUR en een stijging van de voorzieningen omwille van een aantal specifieke zaken in aanloop naar de migratie.

De belastingen stegen met +28 miljoen EUR. Het nettoresultaat bedraagt dus uiteindelijk 207 miljoen EUR, of 49 miljoen EUR meer dan in 2022.

2. Algemene Informatie

2.1. Officiële naam en juridische vorm van de entiteit

De Groep Crelan (hierna "de Groep") bestaat uit Crelan NV, de coöperatieve kas CrelanCo CV, Europabank NV en AXA Bank Belgium NV (inclusief dochters).

2.2. Het domicilie, het land van oprichting en het adres van haar statutaire zetel

Crelan NV werd opgericht en is gevestigd in België, de hoofdzetel bevindt zich aan de Sylvain Dupuislaan 251 te 1070 Brussel.

2.3. Voornaamste activiteiten

De Groep Crelan telt nu 4.455 medewerkers (2022 : 4.551 medewerkers), 792 verkooppunten (2022 : 833 verkooppunten), 1.798.373 klanten (2022 : 1.790.823 klanten) en 283.629 aandeelhouders (2022 : 277.755 aandeelhouders).

Crelan NV is een middelgrote Belgische retailbank en heeft met 283.629 aandeelhouders, een stevige coöperatieve verankering. De bank biedt een volledige bancaire service aan de land- en tuinbouwers, de particulieren, de zelfstandigen en de ondernemingen via een netwerk van zelfstandige kantoorhouders.

Europabank NV is een echte nichebank, omwille van het zeer specifieke producten- en dienstenaanbod. De grootste specialiteit van Europabank NV is kredietverlening aan klanten met een ander risicoprofiel dan die van het Crelan NV cliënteel. De kredietverlening gebeurt via een eigen kantorennet en via zelfstandige makelaars. Aan de depositokant ligt de nadruk op de traditionele spaarproducten. Daarnaast weet Europabank NV steeds meer ondernemingen en handelaars aan te trekken met haar unieke cards-business: Europabank NV heeft immers een internationale Visa- en Mastercard-licentie.

De Groep heeft ervoor geopteerd de nichebank Europabank NV een grote mate van autonomie toe te staan bij het verder uitbouwen van hun gespecialiseerde activiteiten.

Op 31 december 2021 werd de overname afgerond met AXA Bank Belgium. De wettelijke consolidatiekring van AXA Bank Belgium omvat de Belgische bankactiviteiten, de dochterondernemingen AXA Belgium Finance B.V. en AXA Bank Europe SCF (Société de Crédit Foncier), de SPV Royal Street NV evenals de in 2020 opgerichte Caspr S.à r.l.. De dochteronderneming Beran NV is niet in de consolidatiekring opgenomen gezien haar te verwaarlozen betekenis.

AXA Bank Belgium biedt een gamma van bankproducten aan voor particulieren en professionele klanten. Het betreft vooral leningen, beleggingsoplossingen, courante banktransacties en effectenrekeningen.

Met de overname van AXA Bank Belgium neemt de Crelan Groep een belangrijke positie in het Belgische bankenlandschap in.

Door de krachten te bundelen kunnen Crelan en AXA Bank Belgium beter inspelen op de sterk wijzigende financiële wereld met een steeds snellere digitalisering en bijkomende investeringen. Gedurende het komende jaar zullen beide banken de fusie afronden om nadien alle bankactiviteiten onder het vernieuwde Crelan-logo verder te zetten. Tot dan blijven beide banken naast elkaar bestaan. Voor de klanten wijzigt er op korte termijn niets.

2.4. Structuur van de Groep Crelan

Crelan NV en de erkende coöperatieve kas CrelanCo CV, waarvan de verbintenissen elkaar ondersteunen, vormen samen, in overeenstemming met artikel 239 van de wet van 25 april 2014 betreffende de staat van kredietinstellingen en hun toezicht, een federatie van kredietinstellingen in de zin van artikel 61 van de wet van 22 maart 1993 betreffende de status van kredietinstellingen, waarbij Crelan NV de rol van centrale instelling op zich neemt. Er is totale solidariteit tussen de verschillende entiteiten van de Groep.

CrelanCo CV werd opgericht op 5 november 2015, na de fusie van CV Lanbokas, CV Agricaisse en acht regionale coöperatieve Kassen. De coöperatieve waarden worden op die manier gebundeld in één sterke en solvabele coöperatieve vennootschap.

Het coöperatief kapitaal van CrelanCo CV is eigendom van 283.629 aandeelhouders, landbouwers en particulieren. Het operationele beheer van CrelanCo CV wordt gevoerd door het Directiecomité van Crelan NV.

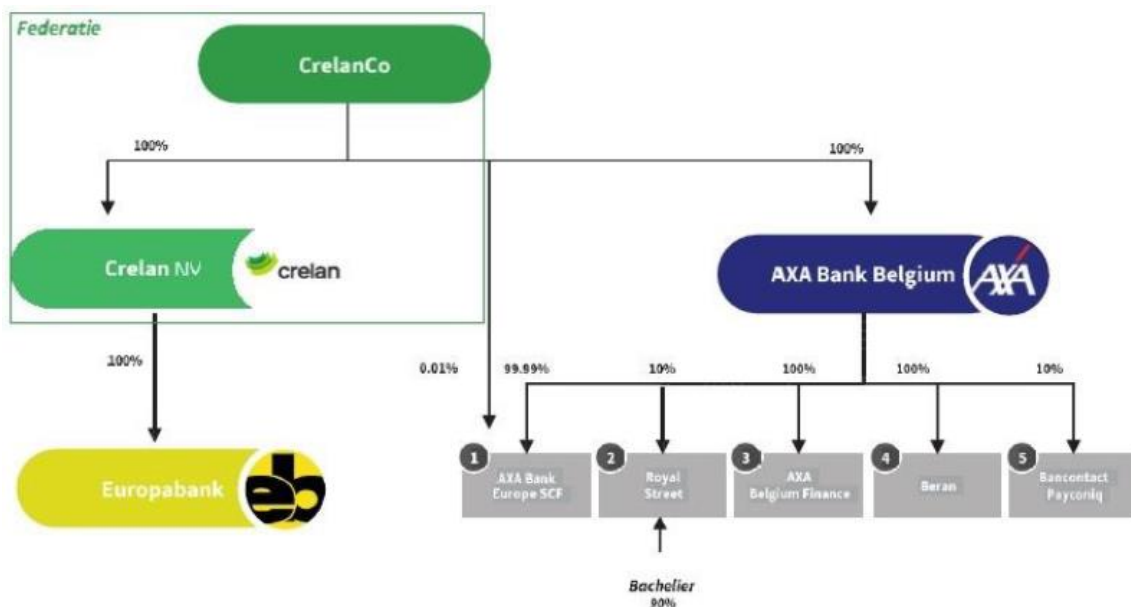
Sinds medio 2015 bezit de erkende coöperatieve kas CrelanCo CV 100% van het totale aantal aandelen en stemrechten in Crelan NV. Op 31 december 2021 is de coöperatieve kas CrelanCO CV ook 100% eigenaar van AXA Bank Belgium.

Crelan NV bezit 100% van de aandelen van Europabank NV. Europabank NV maakt sinds 2004 deel uit van de Groep Crelan.

De geconsolideerde jaarrekening van de Groep Crelan omvat daarom de cijfers van de erkende coöperatieve kas CrelanCo CV, Crelan NV en haar dochterondernemingen Europabank NV en AXA Bank Belgium NV.

Er is geen significante beperking van toepassing op de Groep met betrekking tot haar toegang tot of gebruik van activa binnen de Groep ; noch om de verplichtingen binnen de Groep af te wikkelen.

Het schema hierna geeft een vereenvoudigd overzicht van de structuur van de Groep.

2.5. Geografische locatie

De Groep Crelan richt zich alleen op de Belgische markt.

2.6. Medewerkers van de Groep

Eind december 2023 heeft de Groep 4.455 medewerkers in dienst, waarvan 1.713 werknemers en 2.743 zelfstandige agenten en medewerkers van zelfstandige agenten tegenover 4.551 medewerkers eind 2022 (respectievelijk 1.738 werknemers en 2.813 zelfstandige agenten en medewerkers van zelfstandige agenten).

Voor wat betreft de pensioenverplichtingen beschikt de Groep over verschillende toegezegde pensioenregelingen (zie punt 4.13).

2.7. Gebeurtenissen na balansdatum

2.7.1. Dividend

De Raad van Bestuur zal tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 25 april 2024 voorstellen dat CrelanCo CV aan de coöperanten een dividend van 4,25% of van 0,53 EUR per aandeel zal toekennen voor een totaalbedrag van 38,7 miljoen EUR (2023 : 35,5 miljoen EUR). Dit dividend levert een aantrekkelijk rendement op in het huidige rente klimaat.

2.7.2. Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Het jaar 2024 begon goed met Crelan die in januari met succes een senior non-preferred note voor een 750 miljoen EUR op 8 jaar heeft uitgegeven op de markt. Deze uitgifte is een belangrijke stap in de opbouw van het uitgifteprogramma van Crelan en ondersteunt de MREL-ratio van de bank.

Er hebben zich sinds de balansdatum geen andere materiële gebeurtenissen voorgedaan die een aanpassing van de geconsolideerde jaarrekening van de onderneming per 31 december 2023 of een toelichting daarop vereisen.

3. Overeenstemmingsverklaring IAS/IFRS

De geconsolideerde jaarrekeningen van de beursgenoteerde ondernemingen binnen de Europese Unie moeten vanaf 1 januari 2005, met openingsbalans 1 januari 2004, worden opgesteld in overeenstemming met de normen van de door de Unie vastgestelde International Financial Reporting Standards ("IFRS"). In verschillende landen, waaronder België, hebben nationale toezichthouders bepaald dat alle financiële instellingen die een geconsolideerde jaarrekening opstellen, deze ook in overeenstemming met IFRS moeten opstellen, ongeacht of ze al dan niet op de beurs zijn genoteerd. Bijgevolg presenteert de Groep Crelan ook de geconsolideerde jaarrekening (periodieke verslagen) opgesteld in overeenstemming met de IAS- en IFRS-normen die van toepassing zijn op de balansdatum, zoals aanvaard door de Europese Unie.

Op 26 maart 2024 heeft de Raad van Bestuur de jaarrekening beoordeeld en goedgekeurd voor publicatie. De jaarrekening zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 25 april 2024.

3.1. Toepassing van nieuwe standaarden en interpretaties

Standaarden en interpretaties toepasbaar voor het boekjaar beginnend op of na 1 januari 2023 :

- IFRS 17 Verzekeringscontracten, inclusief aanpassingen aan IFRS 17 Verzekeringscontracten: initiële toepassing van IFRS 17 en IFRS 9 – Vergelijkende info:
IFRS 17 is een nieuwe standaard voor verzekeringscontracten, die de opname en waardering, presentatie en toelichting behandelt. IFRS 17 vervangt IFRS 4 – Verzekeringscontracten (IFRS 4), die werd gepubliceerd in 2005. Gezien de Groep zelf géén eigen verzekeringsactiviteit uitoefent is deze standaard niet van toepassing.
- Aanpassingen aan IAS 1 Presentatie van de Jaarrekening en IFRS Practice Statement 2: Toelichting van grondslagen voor financiële verslaggeving:
De wijzigingen verschaffen richtlijnen voor de toepassing van materialiteitsbeoordelingen op de toelichtingen m.b.t. de grondslagen voor financiële verslaggeving. De wijzigingen aan IAS 1 vervangen de vereiste om “significante” grondslagen voor financiële verslaggeving toe te lichten door een vereiste “materiële” grondslagen voor financiële verslaggeving toe te lichten. Deze wijzigingen helpen ons bij onze beoordelingen inzake materialiteit en classificatie van onderwerpen die verband houden met het bovenstaande, maar hebben verder geen onmiddellijke impact.
- Aanpassingen aan IAS 8 Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten: Definitie van schattingen.
De wijzigingen introduceren een nieuwe definitie van schattingen. Schattingen worden gedefinieerd als "monetaire bedragen in de jaarrekening waarover onzekerheid bestaat omtrent de waardering". De wijzigingen verduidelijken wat schattingswijzigingen zijn en hoe deze verschillen van wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving en correcties van fouten. Deze verduidelijken tevens hoe entiteiten waarderingstechnieken en input gebruiken om schattingen te maken. Wederom helpen deze wijzigingen ons bij onze beoordelingen inzake het onderscheid tussen schattingen en wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving, respectievelijk correcties van fouten, maar hebben verder geen impact.
- Aanpassingen aan IAS 12 Winstbelastingen:
  - Uitgestelde belastingen met betrekking tot activa en passiva die voortvloeien uit één enkele transactie
  - Internationale belastinghervorming – Pijler Twee Modelregels (onmiddellijk toepasbaar – toelichtingen zijn vereist voor boekjaren op of na 1 januari 2023)De wijzigingen introduceren een nieuwe definitie van schattingen. Schattingen worden gedefinieerd als "monetaire bedragen in de jaarrekening waarover onzekerheid bestaat omtrent de waardering". De wijzigingen verduidelijken wat schattingswijzigingen zijn en hoe deze verschillen van wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving en correcties van fouten. Deze verduidelijken tevens hoe entiteiten waarderingstechnieken en input gebruiken om schattingen te maken.

Wederom helpen deze wijzigingen ons bij onze beoordelingen inzake het onderscheid tussen schattingen en wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving, respectievelijk correcties van fouten, maar hebben verder geen impact.

Standaarden en interpretaties gepubliceerd, maar nog niet van toepassing voor het boekjaar beginnend op 1 januari 2023 :

- Aanpassingen aan IAS 1 Presentatie van de Jaarrekening: classificatie van verplichtingen als kortlopend of langlopend en Langlopende Verplichtingen met Convenanten (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2024).

De wijzigingen verduidelijken de criteria om te bepalen of een schuld op korte of lange termijn dient geclassificeerd te worden en verbeterde eveneens de informatie die dient opgeleverd te worden indien de entiteit een recht heeft om de vereffening van zijn schuld met minstens 12 maanden uit te stellen het onderwerp is van overeenstemming met convenanten.

Gezien het feit dat de groepsleden voornamelijk kredietinstellingen zijn waarvoor een presentatie tussen korte of lange termijn niet echt relevant is, hebben de wijzigingen aan IAS 1 Presentatie van de Jaarrekening voor het bepalen van een schuld als op korte of lange termijn geen impact.

- Aanpassingen aan IFRS 16: Leaseovereenkomsten: Leaseverplichting in een Sale and Leaseback (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2024).

De wijzigingen specificeren de vereisten met betrekking tot de waardering na eerste opname voor sale-en-leaseback-transacties.

De Groep is momenteel niet betrokken bij dergelijke Sale and Leaseback-operaties, bijgevolg hebben deze wijzigingen momenteel geen impact op de geconsolideerde jaarrekening van de groep.

- Aanpassingen aan IAS 7 Het Kasstroomoverzicht en IFRS 7 Financiële Instrumenten: Toelichtingen: Financieringsregelingen voor Leveranciers (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2024 maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie).

Nieuwe vereisten met betrekking tot de informatieverstrekking van dergelijke leveranciersfinancieringsregelingen zodat :

- beoordeelt kan worden hoe deze laatste de verplichtingen en kasstromen van een entiteit beïnvloeden; en
- inzicht kan verkregen worden in het effect van deze regelingen op de blootstelling aan het liquiditeitsrisico en hoe de entiteit zou kunnen worden beïnvloed als de regelingen niet langer voor haar beschikbaar zouden zijn.

De groep maakt momenteel géén gebruik van dergelijke leveranciersfinancieringsregelingen, bijgevolg hebben deze nieuwe vereisten géén impact op de geconsolideerde jaarrekening van de groep.

- Aanpassingen aan IAS 21 De gevolgen van wisselkoerswijzigingen: Gebrek aan inwisselbaarheid (toepasbaar voor boekjaren vanaf 1 januari 2025 maar nog niet goedgekeurd binnen de Europese Unie).

Een entiteit moet een consistente aanpak hanteren bij het beoordelen of een valuta inwisselbaar is in een andere valuta en, als dit niet het geval is, bij de manier waarop zij de te hanteren wisselkoers bepaalt. De entiteit moet informatie verschaffen die gebruikers van haar jaarrekening in staat stelt inzicht te krijgen in de wijze waarop het feit dat de valuta niet in de andere valuta kan worden ingewisseld, de financiële prestaties, de financiële positie en de kasstromen van de entiteit beïnvloedt, of naar verwachting zal beïnvloeden.

De valuta's die bij de activiteiten van de groep worden gebruikt, zijn in de meeste gevallen 'harde' valuta's die gemakkelijk verkrijgbaar zijn en als zodanig wordt niet verwacht dat ze niet inwisselbaar zouden zijn. De huidige verwachting is bijgevolg dat deze wijzigingen geen impact op de groep zal hebben.

4. Toelichting op de balans

4.1. Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken

De geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken zijn per 31 december 2023 en 2022 als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2023	31/12/2022
Contanten	104.941.772	105.854.410
Deposito's bij centrale banken	5.380.646.337	6.931.111.039
Andere direct opvraagbare deposito's	80.524.794	93.470.574
Totaal Geldmiddelen, zichtrekeningen bij centrale banken en andere direct opvraagbare deposito's	5.566.112.903	7.130.436.023

De post "Contanten" komt overeen met de kasmiddelen in de agentschappen. Daarnaast omvat deze rubriek de deposito's bij centrale banken, alsmede de monetaire reservedeposito's bij de Nationale Bank van België.

Voor meer informatie over het liquiditeitsbeheer van de bank wordt verwezen naar toelichting 7.3 "Liquiditeitsrisico".

4.2. Financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

(in EUR)	31/12/2023	31/12/2022
Activa		
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	8.987.711	11.211.935
Schuldbewijzen	728.996	539.783
Totaal activa aangehouden voor handelsdoeleinden	9.716.707	11.751.718
Verplichtingen		
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	22.299.112	36.418.642
Schuldbewijzen	0	0
Totaal verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	22.299.112	36.418.642

Voor meer informatie over de derivaten van de Groep verwijzen we naar toelichting 4.14.

4.3. Beleggingsportefeuille

Gezien de overname van AXA Bank Belgium op datum van 31 december 2021, verschillen de beleidsprincipes van AXA Bank Belgium met deze gehanteerd bij de Groep Crelan. De toelichtingen hieronder worden opgesplitst in enerzijds de Groep Crelan exclusief AXA Bank Belgium en anderzijds AXA Bank Belgium.

Onderstaande tabellen tonen de samenstelling van de effectenportefeuille per 31 december 2023 en 31 december 2022 :

(in EUR)		2023			
	Tegen geamortiseerde kostprijs	Tegen reële waarde via OCI	Verplicht tegen reële waarde via Winst-en verliesrekening	Gewaardeerd tegen reële waarde via Winst- en verliesrekening	
Overheidsobligaties					
- Crelan	489.745.257	0	0	0	
- AXA Bank Belgium	63.463.274	159.087.534	0	0	
Obligaties en andere vastrentende effecten					
- Crelan	0	0	0	0	
- AXA Bank Belgium	46.798.180	0	0	0	
Aandelen en andere niet vastrentende effecten					
- Crelan	0	0	6.526.593	0	
- AXA Bank Belgium	0	38.463	0	0	
Financiële vaste activa					
- Crelan	0	13.426.959	0	0	
- AXA Bank Belgium	0	108.229	0	0	
Totaal	600.006.711	172.661.185	6.526.593	0	

(in EUR)		2022			
	Tegen geamortiseerde kostprijs	Tegen reële waarde via OCI	Verplicht tegen reële waarde via Winst-en verliesrekening	Gewaardeerd tegen reële waarde via Winst- en verliesrekening	
Overheidsobligaties					
- Crelan	763.758.984	0	0	0	
- AXA Bank Belgium	60.686.496	76.605.453	0	0	
Obligaties en andere vastrentende effecten					
- Crelan	145.477.976	0	0	0	
- AXA Bank Belgium	0	152.165.423	0	0	
Aandelen en andere niet vastrentende effecten					
- Crelan	0	0	6.494.954	0	
- AXA Bank Belgium	0	55.075	0	0	
Financiële vaste activa					
- Crelan	0	13.214.671	0	0	
- AXA Bank Belgium	0	108.229	0	0	
Totaal	969.923.456	242.148.851	6.494.954	0	

Groep Crelan excl. AXA Bank Belgium

De portefeuilles worden ingedeeld op basis van de IFRS 9 richtlijnen voor de indeling en waardering van financiële activa. De categorie van classificatie is gebaseerd op het business model en de test van betalingen van hoofdsom en interesten (SPPI – test, d.i. "solely payments of principal and interest"). Op basis van het bedrijfsmodel, dat wordt gedocumenteerd door de financiële strategie van de Groep, is de portefeuille bijna volledig toegewezen aan de categorie HTC ("Hold-to-Collect"), gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Het business model van Crelan bestaat erin om te beleggen in activa met een laag risico en deze vervolgens aan te houden tot op de vervaldag. In de eerste jaarhelft van 2023 echter heeft Crelan obligaties verkocht voor een tegenwaarde van 312 miljoen EUR aan nominale waarde uit de portefeuille HTC. De reden van deze verkopen was om de bank beter te beschermen tegen het risico van verdere verwijding van de krediet spreads in volatiele marktomstandigheden die gekenmerkt werden door grote onzekerheden, oa gerelateerd aan de gevolgen van de snelle verkrapping van het monetair beleid van de centrale banken wereldwijd, en de geopolitieke spanningen. De verkoop van de obligaties heeft geleid tot een verlies van 19,4 miljoen EUR.

De investeringen in de portefeuille private equity fondsen en een beperkt aantal participaties werden in de categorie FVOCI ("Fair value through other comprehensive income") geplaatst. Tenslotte werden de vastgoedcertificaten en een beperkte investering in een obligatie- en aandelenfonds verplicht gecatalogeerd als FVPL ("Fair Value through Profit and Loss"), vermits niet in overeenstemming met de criteria van SPPI.

AXA Bank Belgium

Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs

Een deel van de obligatieportefeuille die aangehouden wordt om overeen te stemmen met de geschatte looptijd van de verplichtingen zonder vastgestelde vervaldag (zoals spaarrekeningen) en omwille van rendement wordt opgenomen in het bedrijfsmodel "aangehouden voor het ontvangen van kasstromen" en gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Tegen reële waarde gewaardeerde financiële activa met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)

Een obligatie wordt gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) indien het aan de volgende voorwaarden voldoet en het niet aangewezen wordt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies:

- het aanhouden van het financieel actief past in het bedrijfsmodel dat als doel heeft financiële activa aan te houden om zowel de contractuele kasstromen te verkrijgen en de financiële activa te verkopen ("aangehouden voor het ontvangen van kasstromen en voor verkoop")
- de contractuele bepalingen van het actief leiden tot contractuele kasstromen die enkel bestaan uit terugbetaling van kapitaal en intresten op het uitstaande bedrag, op specifieke data.

Deze waardercategorie wordt door AXA Bank Belgium gebruikt voor het deel van de obligatieportefeuille aangehouden voor liquiditeitsdoeleinden, balansbeheer en optimalisatie van het risico versus opbrengst.

Bij eerste opname van een aandeel dat niet aangehouden wordt voor handelsdoeleinden mag AXA Bank Belgium een niet-herroepbare keuze maken om de reële waardeschommelingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) op te nemen (met de uitzondering van dividenden die in winst of verlies opgenomen blijven). Deze keuze gebeurt instrument per instrument. AXA Bank Belgium heeft van deze mogelijkheid gebruikgemaakt voor haar hele aandelenportefeuille omdat ze van oordeel is dat een waardering tegen reële waarde via resultaat niet de correcte weerspiegeling zou zijn van het feit dat deze aandelen eerder bijgehouden worden omwille van strategische redenen en niet om handelsdoeleinden. Behoudens de niet geconsolideerde participaties in dochterondernemingen en geassocieerde ondernemingen bevat deze portefeuille volgende aandelen :

Omschrijving	Reële waarde 12/2023 in EUR	Reële waarde 12/2022 in EUR
SWIFT	59.672	59.672
Privatrust	24.789	24.789
Europay	22.776	22.776
VISA	992	992
NCR Corporation	38.258	54.871
Chardon Lagache Jouvenet	204	204
TOTAAL	146.691	163.304

De waardering van deze financiële activa en dan voornamelijk de obligatieportefeuille wordt bepaald op basis van marktprijzen in een actieve markt. Voor sommige aandelen maakt men gebruik van waarderingstechnieken gebaseerd op marktdata en dividendrendement.

Er werden ook géén indicaties vastgesteld door AXA Bank Belgium die zouden wijzen op een minder liquide of actieve markt met betrekking tot deze effecten. De informatie is nog steeds voldoende beschikbaar en er werden géén abnormale evoluties in marges of vraagprijzen vastgesteld wat betekent dat de informatie nog voldoende representatief is voor de berekening van de reële marktwaarde.

Dit ligt in de lijn van de verwachtingen aangezien AXA Bank Belgium's investeringsstrategie er in bestaat quasi uitsluitend te investeren in zéér liquide effecten.

Onderstaande tabel geeft de evolutie weer van de geconsolideerde financiële portefeuille in de loop van de boekjaren 2023 en 2022 :

(in EUR)		2023			
	Tegen geamortiseerde kostprijs	Tegen reële waarde via OCI	Verplicht tegen reële waarde via Winst-en verliesrekening	Gewaardeerd tegen reële waarde via Winst- en verliesrekening	
Openingsbalans	969.923.456	242.148.851	6.494.954		0
Aanschaffingen	103.777.684	103.618.468	0		0
Verkopen en op vervalddag gekomen	-474.356.537	-172.972.650	0		0
Reële waardeschommelingen					
- via resultaat	-1.282.852	0	28.632		0
- via eigen vermogen	0	371.922	0		0
Mutaties provisies (stage 1)	3.209	0	0		0
Aanwending en terugname waardeverminderingen (stage 3)	0	0	0		0
Wisselkoersschommelingen	0	0	0		0
Andere bewegingen	1.941.751	-505.406	3.007		0
Eindbalans	600.006.711	172.661.185	6.526.593		0

(in EUR)		2022			
	Tegen geamortiseerde kostprijs	Tegen reële waarde via OCI	Verplicht tegen reële waarde via Winst-en verliesrekening	Gewaardeerd tegen reële waarde via Winst- en verliesrekening	
Openingsbalans	1.021.065.405	417.550.258	6.817.925		0
Aanschaffingen	136.189.530	0	0		0
Verkopen en op vervalddag gekomen	-155.917.526	-181.590.022	0		0
Reële waardeschommelingen					
- via resultaat	-2.540.368	0	-321.539		0
- via eigen vermogen	0	1.016.400	0		0
Mutaties provisies (stage 1)	-6.750	0	0		0
Aanwending en terugname waardeverminderingen (stage 3)	0	0	0		0
Wisselkoersschommelingen	0	0	0		0
Andere bewegingen	-28.866.835	5.172.215	-1.432		0
Eindbalans	969.923.456	242.148.851	6.494.954		0

Groep Crelan excl. AXA Bank Belgium

In de loop van 2023 werd er voor een totaal bedrag van 59 miljoen EUR geïnvesteerd, hoofdzakelijk in "commercial paper" met een looptijd korter dan 1 jaar. De som van de verkopen (zie hierboven beschreven), samen met de op vervalddag gekomen obligaties bedroegen 474 miljoen EUR.

Naast de bovenvermelde richtlijnen, bevat IFRS 9 ook vereisten voor een voorzieningenmodel waarbij mogelijke kredietverliezen worden herkend op basis van een verwacht verliesmodel (expected loss model). Het ingeschat verlies wordt berekend op alle schuldinstrumenten geklasseerd onder geamortiseerde kost of tegen reële waarde via OCI. Het ingeschat verlies berekend op basis van dit model steeg eind 2023 met 3.209 EUR.

Op een gedeelte van de financiële portefeuille wordt macro-hedging toegepast. Het renterisico van een portefeuille van obligaties met analoge kenmerken wordt afgedekt met behulp van een portefeuille van renteswapovereenkomsten. Wijzigingen in de reële waarde van de obligatieportefeuille, toewijsbaar aan het ingedekte risico, geeft aanleiding tot een aanpassing van de boekwaarde van deze obligaties tegenover de resultatenrekening. Wijzigingen in de reële waarde van de portefeuille van afdekkingsinstrumenten geeft aanleiding tot een tegengestelde beweging in de resultatenrekening. Eventuele inefficiënties van de afdekkingsrelatie blijven in resultaat onder de rubriek "Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties".

AXA Bank Belgium

Deze portefeuille daalde in 2023 netto licht met 24 miljoen EUR, gezien er meer effecten op vervaldag zijn gekomen (voor 173 miljoen EUR tegen reële waarde via OCI) dan er werden bijgekocht (45 miljoen EUR aan gedekte obligaties van zeer hoge kwaliteit tegen geamortiseerde kostprijs; en 104 miljoen EUR aan "commercial paper" met een looptijd korter dan 1 jaar tegen reële waarde via OCI).

IFRS 9: er is door AXA Bank Belgium geen IFRS 9-voorziening voor mogelijks kredietverlies aangelegd.

Hedging: "Microafdekking van vastrentende effecten met renteswaps:

Bepaalde vastrentende effecten van de beleggingsportefeuille van AXA Bank Belgium worden individueel afgedekt door middel van een renteswap teneinde het gedeelte van de reëlewaardeschommeling van de effecten ingevolge rentewijzigingen te compenseren. Enkel het renterisico wordt afgedekt. Deze vormt gewoonlijk het grootste onderdeel van de totale reëlewaardeschommeling. De overige niet-afgedekte risico's zijn voornamelijk de credit spreads en de liquiditeit. De individuele hedgeratio stemt overeen met de verhouding tussen het notioneel bedrag van de renteswap en het notioneel bedrag van het afgedekte effect. Ingeval de efficiëntie van deze reëlewaardeafdekking kan aangetoond worden, wordt de waardeschommeling van het afgedekte instrument die voortvloeit uit de evolutie van de rentevoet van het vastrentend effect in resultaat opgenomen."

Voor het beheer van het renterisico van de investeringsportefeuille verwijzen wij naar 7.4.

Voor een bespreking van het marktrisico van de investeringsportefeuille verwijzen wij naar 7.6.

4.4. Leningen en vorderingen

4.4.1. Leningen en vorderingen

De leningen en vorderingen zijn als volgt opgesplitst :

(in EUR)	31/12/2023				
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI's	Totaal
Totale omloop	44.724.284.419	3.931.818.058	399.502.216	166.740.749	49.222.345.442
Interbancaire kredieten Crelan	35.025.028	0	0	0	35.025.028
Interbancaire kredieten AXA Bank Belgium	543.337.359	0	0	0	543.337.359
Woonkredieten Crelan	12.524.359.507	882.171.924	61.961.550	0	13.468.492.981
Woonkredieten AXA Bank Belgium	21.966.324.111	2.195.674.287	111.442.217	125.666.173	24.399.106.788
Particulieren	859.221.800	81.895.969	51.611.906	0	992.729.675
Landbouwkredieten	1.879.497.999	148.371.701	45.760.352	0	2.073.630.052
Ondernemingen	2.100.324.884	180.823.555	59.241.840	0	2.340.390.279
Leningen op Afbetaling Crelan	842.386.792	22.614.816	4.641.355	0	869.642.963
Leningen op afbetaling AXA Bank Belgium	903.905.032	82.914.434	6.716.533	1.766.283	995.302.282
Gestorte cash waarborgen	186.806.782	0	0	0	186.806.782
Leningen op termijn AXA Bank Belgium	2.213.982.094	297.409.445	31.157.413	36.863.353	2.579.412.305
Andere leningen en vorderingen Crelan	471.596.051	30.246.260	24.043.537	0	525.885.848
Andere leningen en vorderingen AXA Bank Belgium	197.516.980	9.695.667	2.925.513	2.444.940	212.583.100
Bijzondere waardeverminderingen	-49.468.483	-44.851.730	-105.148.210	-10.968.695	-210.437.118
Interbancaire kredieten Crelan	-7.551	0	0	0	-7.551
Interbancaire kredieten AXA Bank Belgium	0	0	0	0	0
Woonkredieten Crelan	-3.426.724	-9.595.813	-12.755.559	0	-25.778.096
Woonkredieten AXA Bank Belgium	-5.093.531	-15.193.571	-9.330.865	-7.368.413	-36.986.380
Particulieren	-6.661.289	-1.606.232	-8.960.837	0	-17.228.358
Landbouwkredieten	-13.829.748	-1.268.187	-22.060.620	0	-37.158.555
Ondernemingen	-7.787.473	-2.203.966	-26.438.295	0	-36.429.734
Leningen op Afbetaling Crelan	-701.228	-189.089	-1.894.021	0	-2.784.338
Leningen op afbetaling AXA Bank Belgium	-4.946.179	-5.916.785	-2.284.288	-229.170	-13.376.422
Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0	0
Leningen op termijn AXA Bank Belgium	-2.789.177	-7.413.268	-6.274.983	-3.100.468	-19.577.896
Andere leningen en vorderingen Crelan	-4.148.799	-1.153.090	-14.079.943	0	-19.381.832
Andere leningen en vorderingen AXA Bank Belgium	-76.784	-311.729	-1.068.799	-270.644	-1.727.956
Totaal leningen en vorderingen	44.674.815.936	3.886.966.328	294.354.006	155.772.054	49.011.908.324

Groep Crelan
Geconsolideerde Jaarrekening 2023

(in EUR)	31/12/2022				
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI's	Totaal
Totale omloop	42.861.509.863	4.551.179.062	345.365.648	192.498.325	47.950.552.898
Interbancaire kredieten Crelan	57.198.900	0	0	0	57.198.900
Interbancaire kredieten AXA Bank Belgium	415.760.623	0	0	0	415.760.623
Woonkredieten Crelan	12.185.199.886	853.829.505	50.597.987	0	13.089.627.378
Woonkredieten AXA Bank Belgium	20.974.496.927	2.877.962.494	81.555.993	142.464.831	24.076.480.245
Particulieren	820.510.177	77.747.455	35.763.425	0	934.021.057
Landbouwkredieten	1.888.838.230	156.125.841	57.390.170	0	2.102.354.241
Ondernemingen	2.007.975.664	198.264.934	65.633.305	0	2.271.873.903
Leningen op Afbetaling Crelan	763.000.219	21.439.407	3.805.295	0	788.244.921
Leningen op afbetaling AXA Bank Belgium	855.092.471	78.187.259	5.193.556	3.321.322	941.794.608
Gestorte cash waarborgen	189.223.514	0	0	0	189.223.514
Leningen op termijn AXA Bank Belgium	2.199.224.616	247.825.006	21.649.579	43.130.584	2.511.829.785
Andere leningen en vorderingen Crelan	374.996.692	29.075.384	21.403.069	0	425.475.145
Andere leningen en vorderingen AXA Bank Belgium	129.991.944	10.721.777	2.373.269	3.581.588	146.668.578
Bijzondere waardeverminderingen	-42.683.538	-37.847.077	-85.658.281	-5.523.877	-171.712.773
Interbancaire kredieten Crelan	0	0	0	0	0
Interbancaire kredieten AXA Bank Belgium	0	0	0	0	0
Woonkredieten Crelan	-2.609.713	-7.441.250	-12.407.924	0	-22.458.887
Woonkredieten AXA Bank Belgium	-4.173.647	-15.534.707	-3.937.661	-3.054.540	-26.700.555
Particulieren	-6.815.074	-1.874.391	-8.416.760	0	-17.106.225
Landbouwkredieten	-13.029.108	-1.108.795	-19.428.078	0	-33.565.981
Ondernemingen	-5.677.035	-2.514.190	-21.329.403	0	-29.520.628
Leningen op Afbetaling Crelan	-687.561	-146.933	-1.581.450	0	-2.415.944
Leningen op afbetaling AXA Bank Belgium	-3.532.738	-3.807.006	-639.990	-255.915	-8.235.649
Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0	0
Leningen op termijn AXA Bank Belgium	-2.494.564	-4.061.525	-3.251.003	-1.852.998	-11.660.090
Andere leningen en vorderingen Crelan	-3.556.986	-995.052	-13.668.654	0	-18.220.692
Andere leningen en vorderingen AXA Bank Belgium	-107.112	-363.228	-997.358	-360.424	-1.828.122
Totaal leningen en vorderingen	42.818.826.325	4.513.331.985	259.707.367	186.974.448	47.778.840.125

De totale kredietportefeuille stijgt verder in 2023 naar 49 miljard EUR (+ 1 miljard EUR).

Ondanks de moeilijke omstandigheden op de retailmarkt slaagt de Crelan Groep erin om ook in 2023 een groei te noteren van 2,6%. De groei is in grote mate toe te schrijven aan de woonkredieten (+ 701 miljoen EUR of +1,88%) en de kredieten aan ondernemingen (+3%).

De gezonde uitstaande leningen nemen toe voor bijna alle categorieën van leningen.

In het algemeen is de kwaliteit van de kredietportefeuille stabiel gebleven. Er is een stijging van de kredieten in Stage 3, voornamelijk in het retail segment, evenals een stijging bij de hiervoor aangelegde bijzondere waardeverminderingen.

Onderstaande tabellen tonen de uitsplitsing op 31 december 2023 en 31 december 2022 van de geconsolideerde portefeuille leningen en vorderingen met gezonde omloop, leningen en vorderingen die reeds vervallen zijn maar die (nog) niet het voorwerp zijn van een bijzondere waardevermindering en leningen en vorderingen waarvoor een bijzondere waardevermindering werd aangelegd.

(in EUR)	31/12/2023	31/12/2022
Gezonde omloop	46.674.537.795	45.858.898.515
Vervallen	2.071.045.164	1.643.614.215
Leningen en vorderingen in default	476.762.483	448.040.168
Totaal	49.222.345.442	47.950.552.898
Aangelegde waardeverminderingen	-210.437.118	-171.712.773
Totaal leningen en vorderingen	49.011.908.324	47.778.840.125

De kredieten met gezonde omloop kunnen als volgt gedetailleerd worden :

(in EUR)	31/12/2023
Leningen en vorderingen - gezonde omloop	
- Interbancaire kredieten Crelan	35.025.028
- Interbancaire kredieten AXA Bank Belgium	543.337.359
- Woonkredieten Crelan	12.335.137.018
- Woonkredieten AXA Bank Belgium	24.078.968.861
- Particulieren	613.764.779
- Landbouwkredieten	1.932.729.398
- Ondernemingen	2.077.833.942
- Leningen op Afbetaling Crelan	838.069.522
- Leningen op Afbetaling AXA Bank Belgium	906.450.881
- Gestorte cash waarborgen	186.806.782
- Leningen op termijn AXA Bank Belgium	2.517.030.255
- Andere leningen en vorderingen Crelan	404.263.190
- Andere leningen en vorderingen AXA Bank Belgium	205.120.780
Totaal gezonde omloop	46.674.537.795
Waardeverminderingen	-82.424.200
Totaal gezonde leningen en vorderingen	46.592.113.595

(in EUR)	31/12/2022
Leningen en vorderingen - gezonde omloop	
- Interbancaire kredieten Crelan	57.198.900
- Interbancaire kredieten AXA Bank Belgium	415.760.623
- Woonkredieten Crelan	12.217.642.841
- Woonkredieten AXA Bank Belgium	23.796.929.562
- Particulieren	626.780.403
- Landbouwkredieten	1.965.867.226
- Ondernemingen	2.040.120.026
- Leningen op Afbetaling Crelan	767.757.282
- Leningen op Afbetaling AXA Bank Belgium	868.159.647
- Gestorte cash waarborgen	189.223.514
- Leningen op termijn AXA Bank Belgium	2.434.341.239
- Andere leningen en vorderingen Crelan	348.353.474
- Andere leningen en vorderingen AXA Bank Belgium	130.763.778
Totaal gezonde omloop	45.858.898.515
Waardeverminderingen	-70.788.427
Totaal gezonde leningen en vorderingen	45.788.110.088

De kredieten met betalingsachterstand waarvoor (nog) geen individuele waardevermindering werd aangelegd, kunnen per 31 december 2023 en 2022 als volgt gedetailleerd worden :

(in EUR)	31/12/2023	
	<= 30 dagen	> 30 dagen
Vervallen kredieten		
- Interbancaire kredieten Crelan	0	0
- Interbancaire kredieten AXA Bank Belgium	0	0
- Woonkredieten Crelan	1.038.509.331	32.885.082
- Woonkredieten AXA Bank Belgium	127.603.988	18.664.103
- Particulieren	295.405.981	31.947.010
- Landbouwkredieten	94.213.071	927.232
- Ondernemingen	191.725.503	11.588.993
- Leningen op Afbetaling Crelan	24.612.800	2.319.285
- Leningen op Afbetaling AXA Bank Belgium	77.357.031	3.920.206
- Gestorte cash waarborgen	0	0
- Leningen op termijn AXA Bank Belgium	14.147.321	4.561.357
- Andere leningen en vorderingen Crelan	92.111.248	5.467.871
- Andere leningen en vorderingen AXA Bank Belgium	2.600.875	476.876
Totaal	1.958.287.149	112.758.015
Waardeverminderingen	-9.624.105	-3.008.034
Totaal vervallen leningen en vorderingen	1.948.663.044	109.749.981

(in EUR)	31/12/2022	
	<= 30 dagen	> 30 dagen
Vervallen kredieten		
- Interbancaire kredieten Crelan	0	0
- Interbancaire kredieten AXA Bank Belgium	0	0
- Woonkredieten Crelan	800.578.004	20.808.546
- Woonkredieten AXA Bank Belgium	101.789.858	19.311.102
- Particulieren	233.562.931	35.845.361
- Landbouwkredieten	78.116.989	979.856
- Ondernemingen	153.030.688	11.598.114
- Leningen op Afbetaling Crelan	15.136.029	1.546.316
- Leningen op Afbetaling AXA Bank Belgium	63.551.415	3.072.038
- Gestorte cash waarborgen	0	0
- Leningen op termijn AXA Bank Belgium	34.446.495	3.609.977
- Andere leningen en vorderingen Crelan	50.035.604	5.197.573
- Andere leningen en vorderingen AXA Bank Belgium	10.764.709	632.610
Totaal	1.541.012.722	102.601.493
Waardeverminderingen	-7.196.752	-2.545.436
Totaal vervallen leningen en vorderingen	1.533.815.970	100.056.057

Onderstaande tabel detailleert de leningen en vorderingen waarvoor een bijzondere waardevermindering (Stage 3) werd aangelegd :

(in EUR)		31/12/2023	
Leningen en vorderingen met bijzondere waardevermindering	Bruto	Waardeverminderingen	
- Interbancaire kredieten Crelan	0	0	
- Interbancaire kredieten AXA Bank Belgium	0	0	
- Woonkredieten Crelan	61.961.550	-12.755.559	
- Woonkredieten AXA Bank Belgium	173.869.835	-16.369.791	
- Particulieren	51.611.906	-8.960.837	
- Landbouwkredieten	45.760.352	-22.060.620	
- Ondernemingen	59.241.840	-26.438.295	
- Leningen op Afbetaling Crelan	4.641.355	-1.894.021	
- Leningen op Afbetaling AXA Bank Belgium	7.574.164	-2.458.894	
- Gestorte cash waarborgen	0	0	
- Leningen op termijn AXA Bank Belgium	43.673.370	-9.048.997	
- Andere leningen en vorderingen Crelan	24.043.539	-14.079.943	
- Andere leningen en vorderingen AXA Bank Belgium	4.384.572	-1.313.822	
Totaal impaired	476.762.483	-115.380.779	

(in EUR)		31/12/2022	
Leningen en vorderingen met bijzondere waardevermindering	Bruto	Waardeverminderingen	
- Interbancaire kredieten Crelan	0	0	
- Interbancaire kredieten AXA Bank Belgium	0	0	
- Woonkredieten Crelan	50.597.987	-12.407.924	
- Woonkredieten AXA Bank Belgium	158.449.723	-6.619.843	
- Particulieren	37.832.362	-8.278.948	
- Landbouwkredieten	57.390.170	-19.428.079	
- Ondernemingen	67.125.075	-21.376.823	
- Leningen op Afbetaling Crelan	3.805.294	-1.581.450	
- Leningen op Afbetaling AXA Bank Belgium	7.011.508	-824.937	
- Gestorte cash waarborgen	0	0	
- Leningen op termijn AXA Bank Belgium	39.432.074	-4.845.776	
- Andere leningen en vorderingen Crelan	21.888.495	-13.759.045	
- Andere leningen en vorderingen AXA Bank Belgium	4.507.480	-2.059.333	
Totaal impaired	448.040.168	-91.182.158	

Bijzondere waardeverminderingen worden aangelegd wanneer er objectieve aanwijzingen zijn dat de cliënt niet (meer) aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Onder objectieve aanwijzingen wordt bijvoorbeeld verstaan: betalingsachterstand en inzet van de faillissementsprocedure. De bijzondere waardeverminderingen geven het verlies weer dat de Groep verwacht te zullen lijden. Dit bedrag wordt bepaald als zijnde het maximaal kredietrisico van de cliënt, verminderd met de reële waarde van de ontvangen zekerheidsstellingen en andere waarborgen.

Indien een tegenpartij in gebreke blijft na herhaaldelijke pogingen van de Groep om een minnelijke regeling te treffen, worden de ontvangen waarborgen en garanties uitgewonnen. Wanneer alle normale inspanningen ter recuperatie van de vordering werden benut, wordt het openstaand saldo afgeschreven.

Onderstaande tabel geeft de mutaties weer van de waardeverminderingen :

	Beginbalans 01/01/2023	Toevoegingen	Recuperatie en Afschrijvingen	Andere	Eindbalans 31/12/2023
Interbancaire kredieten	0	7.551	0	0	7.551
Stage 1	0	7.551	0	0	7.551
Stage 2	0	0	0	0	0
Stage 3	0	0	0	0	0
Interbancaire kredieten AXA Bank Belgium	0	0	0	0	0
Stage 1	0	0	0	0	0
Stage 2	0	0	0	0	0
Stage 3	0	0	0	0	0
Woonkredieten Crelan	22.458.887	1.543.233	-752.169	2.528.145	25.778.096
Stage 1	2.609.713	217.771	-14.916	614.156	3.426.724
Stage 2	7.441.250	1.311.049	-234.708	1.078.222	9.595.813
Stage 3	12.407.924	14.413	-502.545	835.767	12.755.559
Woonkredieten AXA Bank Belgium	26.700.555	2.670.675	-1.384.065	8.999.215	36.986.380
Stage 1	4.173.647	1.165.206	-107.162	-138.160	5.093.531
Stage 2	15.534.707	1.049.102	-609.844	-780.394	15.193.571
Stage 3	3.937.661	456.367	-555.659	5.492.496	9.330.865
POCI	3.054.540	0	-111.400	4.425.273	7.368.413
Particulieren	17.106.225	1.507.424	-1.478.354	93.063	17.228.358
Stage 1	6.815.074	-151.398	-2.128	-259	6.661.289
Stage 2	1.874.391	-265.973	-1.558	-628	1.606.232
Stage 3	8.416.760	1.924.795	-1.474.668	93.950	8.960.837
Landbouwkredieten	33.565.981	1.494.136	-1.369.931	3.468.369	37.158.555
Stage 1	13.029.108	98.205	-20.548	722.983	13.829.748
Stage 2	1.108.795	184.103	-65.607	40.896	1.268.187
Stage 3	19.428.078	1.211.828	-1.283.776	2.704.490	22.060.620
Ondernemingen	29.520.628	8.317.138	-5.005.358	3.597.326	36.429.734
Stage 1	5.677.035	270.959	-41.380	1.880.859	7.787.473
Stage 2	2.514.190	72.661	-89.421	-293.464	2.203.966
Stage 3	21.329.403	7.973.518	-4.874.557	2.009.931	26.438.295
Leningen op Afbetaling Crelan	2.415.944	561.671	-222.748	29.471	2.784.338
Stage 1	687.561	223.292	-31.042	-178.583	701.228
Stage 2	146.933	47.248	-5.577	485	189.089
Stage 3	1.581.450	291.131	-186.129	207.569	1.894.021
Leningen op Afbetaling AXA Bank Belgium	8.235.649	3.664.309	-651.430	2.127.894	13.376.422
Stage 1	3.532.738	3.562.787	-272.112	-1.877.234	4.946.179
Stage 2	3.807.006	94.118	-323.970	2.339.631	5.916.785
Stage 3	639.990	7.404	-43.184	1.680.078	2.284.288
POCI	255.915	0	-12.164	-14.581	229.170
Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0	0
Stage 1	0	0	0	0	0
Stage 2	0	0	0	0	0
Stage 3	0	0	0	0	0
Leningen op termijn AXA Bank Belgium	11.660.090	2.069.482	-489.632	6.337.956	19.577.896
Stage 1	2.494.564	980.978	-34.474	-651.891	2.789.177
Stage 2	4.061.525	849.989	-208.886	2.710.640	7.413.268
Stage 3	3.251.003	238.515	-145.757	2.931.222	6.274.983
POCI	1.852.998	0	-100.515	1.347.985	3.100.468
Andere leningen en vorderingen Crelan	18.220.692	3.287.101	-1.893.058	-232.903	19.381.832
Stage 1	3.556.986	609.708	-15.695	-2.200	4.148.799
Stage 2	995.052	183.743	-49.664	23.959	1.153.090
Stage 3	13.668.654	2.493.650	-1.827.699	-254.662	14.079.943
Andere leningen en vorderingen AXA Bank Belgium	1.828.122	574.528	-331.516	-343.178	1.727.956
Stage 1	107.112	114.780	-51.052	-94.056	76.784
Stage 2	363.228	403.029	-91.124	-363.404	311.729
Stage 3	997.358	56.719	-73.430	88.152	1.068.799
POCI	360.424	0	-115.910	26.130	270.644
Totaal	171.712.773	25.697.248	-13.578.261	26.605.358	210.437.118
Stage 1	42.683.538	7.099.839	-590.509	275.615	49.468.483
Stage 2	37.847.077	3.929.069	-1.680.359	4.755.943	44.851.730
Stage 3	85.658.281	14.668.340	-10.967.404	15.788.993	105.148.210
POCI	5.523.877	0	-339.989	5.784.807	10.968.695

4.4.2. Forbearance

Vorderingen waarop heronderhandelingsmaatregelen van toepassing zijn (dit wil zeggen "forbearance") worden door de EBA ("European Banking Authority") gedefinieerd als contracten waarbij de cliënt wegens financiële moeilijkheden niet meer aan zijn verplichtingen kan of zal kunnen voldoen, hetgeen inhoudt dat de instelling een van de volgende maatregelen neemt :

- De looptijd of voorwaarden van het contract aanpassen, zodat de klant zijn schuld kan aflossen
- Een volledige of gedeeltelijke herfinanciering van het contract

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de leningen en vorderingen die binnen de Groep als forborne worden beschouwd :

(in EUR)	31/12/2023								
	brutoboekwaarde/nominale waarde van de blootstellingen met respijmaatregelen			Geaccumuleerd bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve veranderingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico en voorzieningen			Ontvangen zekerheden en financiële garanties op respijblootstellingen		
	Performing Forbearance	Non-Performing Forbearance	POCI's	Op Performing Forbearance	Op Non-Performing Forbearance	POCI's	Performing Forbearance	Non-Performing Forbearance	POCI's
Interbancaire kredieten Crelan	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Interbancaire kredieten AXA Bank Belgium	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Woonkredieten Crelan	87.708.146	20.079.523	0	-555.339	-2.674.396	0	84.416.473	17.347.306	0
Woonkredieten AXA Bank Belgium	332.653.288	77.474.551	0	-1.649.410	-5.502.418	0	321.659.893	70.117.187	0
Particulieren	12.922.479	6.380.012	0	-128.191	-190.073	0	12.093.247	5.957.133	0
Landbouwkredieten	16.810.122	26.511.784	0	-147.359	-13.037.942	0	16.412.226	13.384.008	0
Ondernemingen	18.297.395	26.334.789	0	-151.999	-9.430.906	0	16.987.399	16.629.176	0
Leningen op Afbetaling Crelan	26.784	26.033	0	-73	-7.890	0	0	0	0
Leningen op afbetaling AXA Bank Belgium	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Leningen op termijn AXA Bank Belgium	34.464.239	21.404.871	0	-570.937	-3.730.675	0	33.877.371	17.468.338	0
Andere leningen en vorderingen Crelan	625.692	531.332	0	-16.528	-116.012	0	384.416	361.611	0
Andere leningen en vorderingen AXA Bank Belgium	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal forborne Leningen en vorderingen	503.508.145	178.742.895	0	-3.210.836	-34.690.312	0	485.831.025	141.264.759	0

(in EUR)	31/12/2022								
	brutoboekwaarde/nominale waarde van de blootstellingen met respijmaatregelen			Geaccumuleerd bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve veranderingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico en voorzieningen			Ontvangen zekerheden en financiële garanties op respijblootstellingen		
	Performing Forbearance	Non-Performing Forbearance	POCI's	Op Performing Forbearance	Op Non-Performing Forbearance	POCI's	Performing Forbearance	Non-Performing Forbearance	POCI's
Interbancaire kredieten Crelan	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Interbancaire kredieten AXA Bank Belgium	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Woonkredieten Crelan	86.277.067	20.238.943	0	-433.403	-2.768.854	0	82.995.245	17.321.651	0
Woonkredieten AXA Bank Belgium	370.868.430	71.543.418	0	-1.756.673	-2.861.182	0	357.760.932	67.125.639	0
Particulieren	15.272.573	1.851.298	0	-156.686	-168.039	0	14.716.821	1.537.113	0
Landbouwkredieten	15.045.755	34.445.305	0	-99.095	-11.354.535	0	14.514.406	22.818.143	0
Ondernemingen	29.882.176	30.730.481	0	-265.508	-6.545.986	0	27.544.425	24.017.325	0
Leningen op Afbetaling Crelan	216.874	81.827	0	-534	-26.431	0	0	0	0
Leningen op afbetaling AXA Bank Belgium	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Leningen op termijn AXA Bank Belgium	53.112.782	22.737.512	0	-422.616	-2.339.442	0	50.743.228	20.373.357	0
Andere leningen en vorderingen Crelan	890.377	182.772	0	-26.498	-43.556	0	487.807	59.016	0
Andere leningen en vorderingen AXA Bank Belgium	0	0	0	-1	0	0	0	0	0
Totaal forborne Leningen en vorderingen	571.566.034	181.811.556	0	-3.161.014	-26.108.025	0	548.762.864	153.252.244	0

We kenden in 2020-2021 een toename van de blootstelling van leningen waarvoor in het kader van de coronacrisis forbearance-maatregelen zijn genomen, waarbij maandelijkse betalingsonderbrekingen werden toegestaan. In 2022-2023 daalt hiervan de impact gezien de periode van 2 jaar verscherpt toezicht voor deze leningen verstreken is.

De daling van het aantal forbearance-klienten is beperkt gezien er in 2022 veel forbearance-maatregelen zijn genomen in het kader van de energie-crisis. Deze had de meeste impact binnen het segment particulieren. Alle particulieren met een energie-uitstel werden beschouwd als forborne, ongeacht andere voorwaarden. Dit zorgt er voor dat ook in 2023 de daling van het aantal forbearance-klienten nog beperkt is.

De non-performing forbearance klanten volgen de trend van de rest van de portefeuille en vertonen eveneens een daling.

Voor de ondernemingen en de landbouwkredieten is de impact van de energie-uitstellen beperkter. Hier zien we procentueel een sterkere daling van het aantal forborne-leningen.

Bijzondere waardeverminderingen op geherstructureerde/forborne kredieten worden pas teruggenomen wanneer aan de volgende voorwaarden is voldaan :

- Het contract heeft geen enkele dag achterstand en er zijn geen indicaties meer van een probleem met de terugbetaling
- Er is minstens 1 jaar verstreken sinds het nemen van heronderhandelingsmaatregelen (forbearance)

Wanneer aan beide voorwaarden wordt voldaan en de waardevermindering wordt teruggenomen, blijft het contract gedurende 2 jaar onder verscherpt toezicht staan. Dit betekent dat als het contract meer dan 30 dagen achterstand heeft voor een bedrag van meer dan 50 EUR, opnieuw een waardevermindering wordt vastgesteld.

Leningen en vorderingen worden niet langer als onderwerp van heronderhandeling beschouwd wanneer aan de volgende voorwaarden is voldaan :

- Er is de afgelopen 2 jaar geen waardevermindering geboekt op onbetaalde schulden van de schuldenaar
- De schuldenaar heeft geen enkele openstaande vordering met een betalingsachterstand van meer dan 30 dagen en een bedrag van meer dan 50 EUR

4.4.3. Renderende en niet-renderende blootstellingen

De portefeuille renderende en niet-renderende blootstellingen is toegenomen in 2023. De portefeuille niet-renderende blootstellingen maakt 0,98% uit van de totale portefeuille (was 0,93% in 2022).

4.4.3.1. Per type van blootstelling

De samenstelling van renderende en niet-renderende blootstellingen op 31 december 2023 en 31 december 2022 is als volgt :

(in EUR)	31/12/2023					
	Brutoboekwaarde/nominaal bedrag					
	Renderende blootstellingen		Niet-renderende blootstellingen			
	Niet achterstallig of ≤ 30 dagen achterstallig	achterstallig > 30 dagen ≤ 90 dagen	Betaling onwaarschijnlijk en niet achterstallig of ≤ 1 jaar	> 1 jaar en ≤ 5 jaar achterstallig	Achterstallig > 5 jaar	
Interbancaire kredieten Crelan	35.025.028	0	0	0	0	
Interbancaire kredieten AXA Bank Belgium	543.337.359	0	0	0	0	
Woonkredieten Crelan	13.373.646.348	32.885.082	43.792.982	11.484.954	6.683.615	
Woonkredieten AXA Bank Belgium	24.206.572.849	18.664.103	134.848.630	27.878.732	11.142.473	
Particulieren	909.170.759	31.947.010	36.851.314	14.243.254	517.338	
Landbouwkredieten	2.026.942.469	927.231	38.052.463	3.823.545	3.884.344	
Ondernemingen	2.269.559.446	11.588.993	39.404.444	14.569.131	5.268.266	
Leningen op Afbetaling Crelan	862.682.321	2.319.286	3.055.895	1.466.647	118.814	
Leningen op afbetaling AXA Bank Belgium	983.807.912	3.920.206	6.168.666	1.385.977	19.521	
Gestorte cash waarborgen	186.806.782	0	0	0	0	
Leningen op termijn AXA Bank Belgium	2.531.177.576	4.561.357	33.667.295	9.284.452	721.623	
Andere leningen en vorderingen Crelan	490.961.514	5.467.871	21.944.736	6.987.870	523.858	
Andere leningen en vorderingen AXA Bank Belgium	207.721.654	476.876	3.089.813	687.481	607.277	
Totaal renderend en niet renderend volgens dagen achterstallig	48.627.412.017	112.758.015	360.876.238	91.812.043	29.487.129	

(in EUR)	31/12/2022				
	Brutoboekwaarde/nominaal bedrag				
	Renderende blootstellingen		Niet-renderende blootstellingen		
	Niet achterstallig of ≤ 30 dagen achterstallig	achterstallig > 30 dagen ≤ 90 dagen	Betaling onwaarschijnlijk en niet achterstallig of ≤ 1 jaar	> 1 jaar en ≤ 5 jaar achterstallig	Achterstallig > 5 jaar
Interbancaire kredieten Crelan	57.198.900	0	0	0	0
Interbancaire kredieten AXA Bank Belgium	415.760.623	0	0	0	0
Woonkredieten Crelan	13.018.220.845	20.808.546	32.534.834	11.764.291	6.298.862
Woonkredieten AXA Bank Belgium	23.898.719.420	19.311.102	127.890.909	19.748.656	10.810.158
Particulieren	860.380.669	35.845.362	23.210.756	13.463.979	1.120.291
Landbouwkredieten	2.043.984.214	979.856	49.809.292	3.227.303	4.353.576
Ondernemingen	2.193.133.810	11.598.114	38.564.905	14.059.052	14.518.022
Leningen op Afbetaling Crelan	782.893.309	1.546.316	2.415.702	1.305.358	84.236
Leningen op afbetaling AXA Bank Belgium	931.711.063	3.072.038	6.162.218	837.221	12.069
Gestorte cash waarborgen	189.223.514	0	0	0	0
Leningen op termijn AXA Bank Belgium	2.468.787.734	3.609.977	33.741.896	4.997.491	692.687
Andere leningen en vorderingen Crelan	398.368.648	5.197.573	14.677.852	6.738.183	492.890
Andere leningen en vorderingen AXA Bank Belgium	141.528.486	632.610	2.862.923	888.813	755.744
Totaal renderend en niet renderend volgens dagen achterstallig	47.399.911.234	102.601.495	331.871.287	77.030.347	39.138.536

4.4.3.2. Per stage

Hieronder de presentatie van renderende en niet-renderende blootstellingen per stage in 2023 :

(in EUR)	31/12/2023							
	RENDEREND	brutoboekwaarde/nominaal bedrag			geaccumuleerde bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve veranderingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico en voorzieningen			Ontvangen zekerheden en financiële garanties
		waarvan Stage 1	waarvan Stage 2	POCI's	waarvan Stage 1	waarvan Stage 2	POCI's	
Totale omloop								
Interbancaire kredieten Crelan	35.025.028	0	0	-7.551	0	0	0	
Interbancaire kredieten AXA Bank Belgium	543.337.359	0	0	0	0	0	75.593.331	
Woonkredieten Crelan	12.524.359.507	882.171.924	0	-3.426.724	-9.595.813	0	12.999.255.071	
Woonkredieten AXA Bank Belgium	21.966.324.111	2.195.674.287	63.238.554	-5.093.531	-15.193.571	-329.487	23.456.157.868	
Particulieren	859.221.800	81.895.969	0	-6.661.289	-1.606.232	0	745.655.414	
Landbouwkredieten	1.879.497.999	148.371.701	0	-13.829.749	-1.268.187	0	1.703.525.547	
Ondernemingen	2.100.324.884	180.823.555	0	-7.787.473	-2.203.966	0	1.872.440.887	
Leningen op Afbetaling Crelan	842.386.792	22.614.816	0	-701.228	-189.089	0	0	
Leningen op afbetaling AXA Bank Belgium	903.905.032	82.914.434	908.651	-4.946.179	-5.916.785	-54.564	12.729.121	
Gestorte cash waarborgen	186.806.782	0	0	0	0	0	0	
Leningen op termijn AXA Bank Belgium	2.213.982.094	297.409.445	24.347.395	-2.789.177	-7.413.268	-326.454	2.330.896.830	
Andere leningen en vorderingen Crelan	471.596.051	30.246.258	0	-4.148.799	-1.153.090	0	175.223.740	
Andere leningen en vorderingen AXA Bank Belgium	197.516.979	9.695.667	985.885	-76.784	-311.729	-25.621	20.146.065	
Totaal renderend per stages	44.724.284.418	3.931.818.056	89.480.485	-49.468.484	-44.851.730	-736.126	43.391.623.874	

(in EUR)	31/12/2023							
	NIET-RENDEREND	brutoboekwaarde/nominaal bedrag			geaccumuleerde bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve veranderingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico en voorzieningen			Ontvangen zekerheden en financiële garanties
		waarvan Stage 2	waarvan Stage 3	POCI's	waarvan Stage 2	waarvan Stage 3	POCI's	
Totale omloop								
Interbancaire kredieten Crelan	0	0	0	0	0	0	0	
Interbancaire kredieten AXA Bank Belgium	0	0	0	0	0	0	0	
Woonkredieten Crelan	0	61.961.550	0	0	-12.755.559	0	48.439.465	
Woonkredieten AXA Bank Belgium	0	111.442.217	62.427.618	0	-9.330.865	-7.038.926	149.854.165	
Particulieren	0	51.611.906	0	0	-8.960.837	0	36.239.164	
Landbouwkredieten	0	45.760.352	0	0	-22.060.620	0	23.114.013	
Ondernemingen	0	59.241.841	0	0	-26.438.295	0	29.832.973	
Leningen op Afbetaling Crelan	0	4.641.355	0	0	-1.894.021	0	0	
Leningen op afbetaling AXA Bank Belgium	0	6.716.533	857.631	0	-2.284.288	-174.606	26.755	
Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0	0	0	0	
Leningen op termijn AXA Bank Belgium	0	31.157.413	12.515.957	0	-6.274.983	-2.774.014	33.672.827	
Andere leningen en vorderingen Crelan	0	24.043.538	0	0	-14.079.943	0	4.355.847	
Andere leningen en vorderingen AXA Bank Belgium	0	2.925.513	1.459.058	0	-1.068.798	-245.023	1.559.847	
Totaal niet renderend per stages	0	399.502.218	77.260.264	0	-105.148.208	-10.232.569	327.095.056	

Hieronder de presentatie van renderende en niet-renderende blootstellingen per stage in 2022 :

(in EUR)								31/12/2022		
RENDEREND	brutoboekwaarde/nominaal bedrag			geaccumuleerde bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve veranderingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico en voorzieningen			Ontvangen zekerheden en financiële garanties			
	waarvan Stage 1	waarvan Stage 2	POCI's	waarvan Stage 1	waarvan Stage 2	POCI's				
Totale omloop										
Interbancaire kredieten Crelan	57.198.900	0	0	0	0	0	0			
Interbancaire kredieten AXA Bank Belgium	415.760.623	0	0	0	0	0	4.690.000			
Woonkredieten Crelan	12.185.199.886	853.829.505	0	-2.609.713	-7.441.250	0	12.603.602.244			
Woonkredieten AXA Bank Belgium	20.974.496.926	2.877.962.494	65.571.102	-4.173.647	-15.534.707	-372.357	23.080.785.046			
Particulieren	820.455.005	75.701.351	0	-7.033.451	-1.787.890	0	687.318.381			
Landbouwkredieten	1.888.838.230	156.125.841	0	-13.029.108	-1.108.795	0	1.686.074.964			
Ondernemingen	2.008.582.578	196.149.346	0	-5.763.873	-2.379.232	0	1.792.023.498			
Leningen op Afbetaling Crelan	763.000.220	21.439.407	0	-687.561	-146.933	0	0			
Leningen op afbetaling AXA Bank Belgium	855.092.470	78.187.259	1.503.371	-3.532.738	-3.807.006	-70.968	12.185.995			
Gestorte cash waarborgen	189.223.514	0	0	0	0	0	0			
Leningen op termijn AXA Bank Belgium	2.199.224.616	247.825.006	25.348.088	-2.494.564	-4.061.525	-258.224	2.272.697.198			
Andere leningen en vorderingen Crelan	380.374.449	23.191.773	0	-3.251.767	-1.008.299	0	131.745.233			
Andere leningen en vorderingen AXA Bank Belgium	129.991.946	10.721.777	1.447.374	-107.113	-363.229	-32.402	20.473.455			
Totaal renderend per stages	42.867.439.363	4.541.133.760	93.869.935	-42.683.535	-37.638.865	-733.951	42.291.596.014			

(in EUR)								31/12/2022		
NIET RENDEREND	brutoboekwaarde/nominaal bedrag			geaccumuleerde bijzondere waardevermindering, geaccumuleerde negatieve veranderingen in de reële waarde als gevolg van kredietrisico en voorzieningen			Ontvangen zekerheden en financiële garanties			
	waarvan Stage 2	waarvan Stage 3	POCI's	waarvan Stage 2	waarvan Stage 3	POCI's				
Totale omloop										
Interbancaire kredieten Crelan	0	0	0	0	0	0	0			
Interbancaire kredieten AXA Bank Belgium	0	0	0	0	0	0	0			
Woonkredieten Crelan	0	50.597.987	0	0	-12.407.924	0	37.907.956			
Woonkredieten AXA Bank Belgium	0	81.555.993	76.893.730	0	-3.937.662	-2.682.183	147.547.922			
Particulieren	2.099.129	35.765.572	0	-86.927	-8.197.957	0	23.885.218			
Landbouwkredieten	0	57.390.170	0	0	-19.428.078	0	35.239.889			
Ondernemingen	1.550.398	65.591.581	0	-96.391	-21.281.132	0	40.768.411			
Leningen op Afbetaling Crelan	0	3.805.294	0	0	-1.581.450	0	0			
Leningen op afbetaling AXA Bank Belgium	0	5.193.556	1.817.952	0	-639.990	-184.948	42.098			
Gestorte cash waarborgen	0	0	0	0	0	0	0			
Leningen op termijn AXA Bank Belgium	0	21.649.579	17.782.496	0	-3.251.004	-1.594.773	34.998.704			
Andere leningen en vorderingen Crelan	466.277	21.442.647	0	-25.684	-13.934.942	0	3.541.807			
Andere leningen en vorderingen AXA Bank Belgium	0	2.373.269	2.134.212	0	-997.357	-328.022	1.239.728			
Totaal niet-renderend per stages	4.115.804	345.365.648	98.628.390	-209.002	-85.657.495	-4.789.926	325.171.733			

4.5. Materiële vaste activa

De samenstelling van de materiële vaste activa per 31 december 2023 en 31 december 2022 is als volgt :

(in EUR)							2023
	Terreinen en gebouwen	IT materiaal	Kantoor-inrichting	Ander materiaal	IFRS 16	Totaal	
Openingsbalans 1 januari 2023	55.007.932	6.814.955	2.103.693	13.201.782	7.484.120	84.612.482	
Aanschaffingsprijs	125.426.128	44.090.007	15.444.748	49.552.468	13.674.738	248.188.089	
Gecumuleerde afschrijvingen	70.418.197	37.275.050	13.341.055	36.350.687	6.190.618	163.575.607	
Nettoboekwaarde	55.007.931	6.814.957	2.103.692	13.201.782	7.484.120	84.612.482	
Mutaties 2023							
Aanschaffingen	3.115.802	1.065.825	605.010	4.447.292	2.004.994	11.238.923	
Vervreemdingen	2.350	77.924	124.759	678.955	0	883.988	
Afschrijvingen	3.832.770	2.245.385	618.126	2.476.162	1.879.665	11.052.108	
Terugnemingen ingevolge afboekingen	0	0	127.704	664.665	7.764	800.133	
Andere	-198.442	-1.291	0	197.528	0	-2.205	
Eindbalans 31 december 2023	54.090.171	5.556.182	2.087.631	15.356.150	7.601.685	84.691.819	
Eindbalans 31 december 2022							
Aanschaffingsprijs	127.752.808	44.008.568	15.891.178	50.247.628	15.289.809	253.189.990	
Gecumuleerde afschrijvingen	73.662.636	38.452.386	13.803.547	34.891.478	7.688.124	168.498.171	
Nettoboekwaarde	54.090.171	5.556.181	2.087.631	15.356.150	7.601.685	84.691.819	

(in EUR)	2022					
	Terreinen en gebouwen	IT materiaal	Kantoor-inrichting	Ander materiaal	IFRS 16	Totaal
Openingsbalans 1 januari 2022	57.022.486	5.380.672	2.207.395	13.202.464	6.548.359	84.361.376
Aanschaffingsprijs	124.773.789	41.928.558	15.645.881	47.822.685	11.350.384	241.521.298
Gecumuleerde afschrijvingen	67.751.303	36.547.886	13.438.486	34.620.221	4.802.025	157.159.922
Nettoboekwaarde	57.022.486	5.380.672	2.207.395	13.202.464	6.548.359	84.361.376
Mutaties 2022						
Aanschaffingen	1.888.562	3.491.874	492.483	4.237.968	2.695.716	12.806.603
Vervreemdingen	0	0	0	2.120.444	0	2.120.444
Afschrijvingen	3.903.116	2.057.591	594.884	2.171.621	1.661.828	10.389.040
Terugnemingen ingevolge afboekingen	0	0	-1.301	53.415	-98.127	-46.013
Andere	0	0	0	0	0	0
Eindbalans 31 december 2022	55.007.932	6.814.955	2.103.693	13.201.782	7.484.120	84.612.482
Eindbalans 31 december 2022						
Aanschaffingsprijs	125.426.128	44.090.007	15.444.748	49.552.468	13.674.738	248.188.089
Gecumuleerde afschrijvingen	70.418.197	37.275.050	13.341.055	36.350.687	6.190.618	163.575.607
Nettoboekwaarde	55.007.931	6.814.957	2.103.692	13.201.782	7.484.120	84.612.482

De gebruiksrechten die volgens IFRS 16 zijn geboekt, werden geclassificeerd als materiële vaste activa. Voor de duidelijkheid hebben we de bewegingen met betrekking tot leasing gescheiden van de andere materiële vaste activa en ondergebracht onder eenzelfde kolom, ongeacht hun aard. Onder de kolom IFRS 16 bevinden zich alle leasing activa met name auto's, gebouwen en bankautomaten. Meer details met betrekking tot de verschillende bewegingen worden beschreven in punt 4.9. (IFRS 16).

Zoals in de tabel zichtbaar is, zijn er geen grote wijzigingen in deze rubriek.

4.6. Goodwill en andere immateriële vaste activa

De samenstelling van de goodwill en immateriële vaste activa per 31 december 2023 en 31 december 2022 is als volgt :

(in EUR)	Goodwill	Intern ontwikkelde software		Andere immateriële activa	Totaal
		Verworven software			
Openingsbalans 1 januari 2023	23.642.057	20.674.827	2.801.693	0	47.118.577
Aanschaffingsprijs	23.642.059	34.130.402	38.444.937	0	96.217.398
Gecumuleerde afschrijvingen	0	13.455.576	35.643.245	0	49.098.821
Nettoboekwaarde	23.642.059	20.674.826	2.801.692	0	47.118.577
Variaties 2023					
Toevoegingen					
- afzonderlijk verworven/intern ontwikkeld	0	4.184.622	2.950.352	0	7.134.974
- via bedrijfscombinaties	0	0	0	0	0
Vervreemdingen	0	0	0	0	0
Afschrijvingen	0	11.362.047	1.216.151	0	12.578.198
Terugnemingen ingevolge afboekingen	0	0	0	0	0
Andere	0	0	0	0	0
Einbalans 31 december 2023	23.642.059	13.497.401	4.535.893	0	41.675.353
Einbalans 31 december 2023					
Aanschaffingsprijs	23.642.059	38.315.023	41.395.290	0	103.352.372
Gecumuleerde afschrijvingen	0	24.817.624	36.859.397	0	61.677.020
Nettoboekwaarde	23.642.059	13.497.400	4.535.893	0	41.675.353

(in EUR)	Goodwill	Intern ontwikkelde software	Verworven software	Andere immateriële activa	Totaal
Openingsbalans 1 januari 2022	23.642.057	17.265.779	3.527.874	0	44.435.710
Aanschaffingsprijs	23.642.057	27.389.097	37.827.302	0	88.858.456
Gecumuleerde afschrijvingen	0	10.123.318	34.299.428	0	44.422.746
Nettoboekwaarde	23.642.057	17.265.779	3.527.874	0	44.435.710
Variaties 2022					
Toevoegingen					
- afzonderlijk verworven/intern ontwikkeld	0	7.416.453	717.284	0	8.133.737
- via bedrijfscombinaties	0	0	0	0	0
Vervreemdingen	0	675.147	0	0	675.147
Afschrijvingen	0	3.332.258	1.356.400	0	4.688.658
Terugnemingen ingevolge afboekingen	0	0	87.065	0	87.065
Andere	0	0	0	0	0
Einbalans 31 december 2022	23.642.057	20.674.827	2.801.693	0	47.118.577
Einbalans 31 december 2022	23.642.057	20.674.827	2.801.693	0	47.118.577
Aanschaffingsprijs	23.642.059	34.130.402	38.444.937	0	96.217.398
Gecumuleerde afschrijvingen	0	13.455.576	35.643.245	0	49.098.821
Nettoboekwaarde	23.642.059	20.674.826	2.801.692	0	47.118.577

Met uitzondering van de Goodwill hebben alle immateriële vaste activa een beperkte economische levensduur. In tegenstelling tot immateriële vaste activa wordt de Goodwill niet afgeschreven, maar wordt deze jaarlijks onderworpen aan een waardeverminderingstest (d.w.z. "impairment test") als gevolg van de toepassing van IAS 36. Indien de boekwaarde van de betrokken entiteit hoger is dan de geschatte realiseerbare waarde van deze entiteit, wordt een bijzondere waardevermindering (d.w.z. "impairment") in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Momenteel is er alleen de goodwill van 23,6 miljoen EUR voortkomend uit de aankoop van Europabank NV in deze rubriek opgenomen. Er zijn in 2023 geen impairment indicators waargenomen.

4.7. Actuele en uitgestelde belastingvorderingen en –verplichtingen

De onderstaande tabel geeft een overzicht van actuele en uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen per 31 december 2023 en 2022. Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden toegewezen per juridische entiteit van de Groep.

(in EUR)	31/12/2023	31/12/2022
Actuele belastingen		
Activa	10.880.929	864.173
Verplichtingen	26.083.737	25.553.397
Totaal actuele belastingen	-15.202.808	-24.689.224
Uitgestelde belastingen		
Activa	59.453.832	215.942.842
Verplichtingen	40.236.196	211.946.496
Totaal uitgestelde belastingen	19.217.636	3.996.346

De onderstaande tabel geeft de samenstelling van uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen op de balans per 31 december 2023 en 2022 :

(in EUR)	31/12/2023	31/12/2022
Opgenomen in de resultatenrekening	7.634.687	-2.760.008
<i>Spreiding commissies volgens de effectieve rentevoet</i>	-18.419.119	-17.006.003
<i>Waardeverminderingen op kredieten</i>	13.637.592	10.930.196
<i>Aanpassing beleggingsportefeuille</i>	509.346	631.393
<i>Derivaten en afdekkingstransacties</i>	3.433.231	-137.583
<i>Personeelsbeloningen</i>	6.497.512	7.604.760
<i>Afschrijvingen op materiële en immateriële vaste activa</i>	-49.523	-78.546
<i>Waardeverminderingen op materiële vaste activa</i>	0	0
<i>Voorzeningen</i>	13.562.574	6.428.915
<i>Impact definitief belaste inkomsten (DBI)</i>	18.690.235	13.152.193
<i>Goodwill</i>	0	0
<i>Impact overname Centea</i>	-2.099.417	-2.635.623
<i>Acquisitie AXA Bank Belgium</i>	-25.464.702	-18.304.440
<i>Andere</i>	-2.663.042	-3.345.270
Opgenomen in de herwaarderingsreserves	11.582.949	6.756.354
<i>Aanpassing beleggingsportefeuille</i>	1.469.252	-893.896
<i>Personeelsbeloningen</i>	9.876.168	10.020.002
<i>Waardeaanpassingen m.b.t. eigen kredietrisico op financiële verplichtingen</i>	-1.166.255	-3.880.993
<i>Acquisitie AXA Bank Belgium</i>	1.403.784	1.511.241
Totaal uitgestelde belastingen	19.217.636	3.996.346

Sinds 2018 zijn de voorwaarden voor het gebruik van definitief belaste inkomsten en overgedragen verliezen verstrengd. Van toen af kan slechts 70% van deze belastingkredieten worden toegepast op inkomsten van meer dan 1 miljoen EUR. Uitgestelde belastingen worden slechts opgenomen indien zij met toekomstige winsten kunnen worden verrekend.

De evolutie van uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen in 2023 en 2022 kan als volgt worden weergegeven :

(in EUR)	2023	2022
Openingsbalans	3.996.347	21.890.104
Opgenomen in resultaat van het boekjaar	10.420.154	-16.609.640
<i>Spreiding commissies volgens de effectieve rentevoet</i>	-1.412.617	-3.768.682
<i>Waardeverminderingen op kredieten</i>	2.707.397	10.799.663
<i>Aanpassing beleggingsportefeuille</i>	-122.047	-110.324
<i>Derivaten en afdekkingstransacties</i>	3.570.813	-10.576.524
<i>Personeelsbeloningen</i>	-1.081.788	5.632.306
<i>Afschrijvingen op materiële en immateriële vaste activa</i>	28.852	-941
<i>Waardeverminderingen op materiële vaste activa</i>	0	0
<i>Voorzeningen</i>	7.133.659	2.532.463
<i>Impact definitief belaste inkomsten (DBI)</i>	5.538.042	0
<i>Goodwill</i>	0	0
<i>Opvolging overname Centea</i>	536.206	635.689
<i>AXA Bank Belgium (incl IFRS3 impact)</i>	-7.160.262	-18.304.440
<i>Andere</i>	681.899	-3.448.850
Opgenomen in de herwaarderingsreserves	4.801.136	-1.284.117
<i>Aanpassing beleggingsportefeuille</i>	2.363.148	108.240
<i>Personeelsbeloningen</i>	-169.293	10.575.842
<i>Waardeaanpassingen m.b.t. eigen kredietrisico op financiële verplichtingen</i>	2.714.739	-3.880.993
<i>AXA Bank Belgium (incl IFRS3 impact)</i>	-107.458	-8.087.206
Eindbalans	19.217.637	3.996.347

Een uitgestelde belastingvordering wordt alleen opgenomen als het waarschijnlijk is dat de uitgestelde belastingvordering zal worden gecompenseerd door toekomstige verwachte winsten.

Per 31 december 2023 en 2022 werden onderstaande uitgestelde belastingvorderingen niet in de balans opgenomen wegens onzekerheid over de toekomstige belastbare winst :

(in EUR)	31/12/2023	31/12/2022
Waardeverminderingen op kredieten	0,00	8.665.479,00
Voorzieningen	0,00	0,00
Fiscale verliezen	13.135.689,00	13.135.689,00
Niet opgenomen impact van definitief belaste inkomsten (DBI)	39.131.561,00	29.012.720,00
Notionele interesten	0,00	0,00
Totaal uitgestelde belastingvorderingen niet opgenomen in de balans	52.267.250,00	50.813.888,00

4.8. Overige activa en passiva

De samenstelling van de overige activa op 31 december 2023 en 31 december 2022 is als volgt :

(in EUR)	31/12/2023	31/12/2022
Personeelsbeloningen	210.083	263.641
Vooruitbetaalde kosten	8.523.036	9.197.284
Te ontvangen baten	42.163.031	22.764.121
Edele metalen, goederen en grondstoffen	341.338	186.046
Andere voorschotten	12.685.683	4.835.029
Te recupereren belastingen	0	0
Overige	132.058.212	128.109.978
Totaal Overige activa	195.981.383	165.356.099

De samenstelling van de overige verplichtingen op 31 december 2023 en 31 december 2022 is als volgt :

(in EUR)	31/12/2023	31/12/2022
Toegezegde pensioenregelingen	5.142	5.363
Andere personeelsbeloningen	11.860.704	12.290.934
Sociale lasten	22.756.816	18.649.989
Toe te rekenen kosten	129.921.593	85.605.264
Over te dragen opbrengsten	4.984.410	9.444.145
Schulden mbt belastingen	8.936.313	6.888.825
Overige verplichtingen	44.376.295	31.723.083
Totaal overige verplichtingen	222.841.273	164.607.601

Het totaal bedrag aan overige activa kent in 2023 een hevig stijging met 30,6 miljoen EUR.

Het totaal bedrag aan overige verplichtingen steeg sterk in 2023 met 58,2 miljoen EUR.

4.9. IFRS 16

Deze standaard is geïntroduceerd om de financiële verslaggeving over leaseovereenkomsten te verbeteren. De IFRS 16-norm is op 1 januari 2019 in werking getreden en heeft sindsdien de behandeling van leaseovereenkomsten (d.w.z. "leasing") in de zakelijke omgeving gewijzigd.

Leasecontractanten moeten deze overeenkomsten voortaan in de balans opnemen door middel van een recht-op-gebruik activa (activa - opgesplitst in "Materiële vaste activa") en een leaseverplichting (passiva - "Andere financiële verplichtingen"). Er zijn echter twee uitzonderingen : enerzijds zijn huurcontracten op korte termijn uitgesloten (minder dan 12 maanden), anderzijds zijn ook huurcontracten met een lage waarde uitgesloten (minder dan 5.000 USD).

Voor huurcontracten die onder de regels van IFRS 16 vallen, bepalen we vervolgens de duur van het huurcontract. Leaseovereenkomsten hebben een bepaalde duur maar bevatten vaak de mogelijkheid om het contract te verlengen. De entiteit beslist of het contract al dan niet wordt verlengd op basis van alle beschikbare informatie. Als het contract waarschijnlijk wordt verlengd, verlengt dit de duur ; het omgekeerde geval is natuurlijk ook mogelijk.

De door Crelan gekozen transitie methode is de "Modified Retrospective Method". Volgens deze methode worden het recht-op-gebruik en de leaseverplichting herberekend op de ingangsdatum van IFRS 16 en dit tegen de marginale rentevoet op 1 januari 2019.

Impact op de balans

Onder IFRS 16 erkennen wij het recht-op-gebruik en de leaseverplichting in de balans. Zowel financiële activa als passiva zullen daarom toenemen. Bovendien daalt de boekwaarde van het recht-op-gebruik normaal sneller dan de boekwaarde van de leaseverplichting ; resulterend in een afname van het eigen vermogen in vergelijking met de vorige standaard IAS 17.

De Groep heeft twee hoofdklassen activa geïdentificeerd die onderworpen zijn aan leaseverplichting:

- Bedrijfswagens;
- Geldautomaten (d.w.z. 'ATM').

Voor elk van deze activa moest Crelan ook de impliciete rentevoet identificeren die moet worden toegepast voor de financiering van deze contracten :

- Bedrijfswagens: rentetarief op een autolening voor 5 jaar (+/- 2,9%);
- Gelddistributeurs: rente op professionele leningen met een looptijd van 7 jaar (+/- 3,3%).

Hieronder de details van de evolutie van het recht-op-gebruik per 31 december 2023 :

(in EUR)	2023				Eindbalans
	Beginsaldo	Toevoegingen	Afschrijvingen	Bijzondere Waardevermindering	
Crelan	4.592.739	618.112	-565.755	0	4.645.096
Gebouwen	0	0	0	0	0
Voertuigen	2.322.100	461.946	-54.078	0	2.729.968
ATM	2.270.639	156.166	-511.678	0	1.915.127
Europabank	7.484.120	1.997.229	-1.879.664	0	7.601.685
Gebouwen	6.519.192	1.153.195	-1.379.973	0	6.292.414
Voertuigen	964.928	844.034	-499.691	0	1.309.271
ATM	0	0	0	0	0
Totaal	12.076.859	2.615.341	-2.445.419	0	12.246.781

Hieronder de details van de evolutie van het recht-op-gebruik per 31 december 2022 :

2022					
(in EUR)	Beginsaldo	Toevoegingen	Afschrijvingen	Bijzondere Waardevermindering	Eindbalans
Creilan	7.187.667	435.842	-3.030.770	0	4.592.739
Gebouwen	2.132.903	0	-2.132.903	0	0
Voertuigen	2.096.498	751.616	-526.014	0	2.322.100
ATM	2.958.266	-315.773	-371.854	0	2.270.639
Europabank	6.548.359	2.695.716	-1.661.828	-98.127	7.484.120
Gebouwen	6.117.394	1.796.233	-1.296.308	-98.127	6.519.192
Voertuigen	430.965	899.483	-365.520	0	964.928
ATM	0	0	0	0	0
Totaal	13.736.026	3.131.558	-4.692.598	-98.127	12.076.859

Hieronder de details van de evolutie van de leaseverplichtingen per 31 december 2023 :

2023			
(in EUR)	Creilan	Europabank	Totaal
Beginsaldo	4.855.500	7.169.936	12.025.436
Toevoegingen	4.148.616	1.997.229	6.145.845
Verminderings	0	0	0
Lease betaling	-5.152.507	-2.025.594	-7.178.101
Intrest	1.088.101	262.023	1.350.124
Eindbalans	4.939.710	7.403.594	12.343.304

Hieronder de details van de evolutie van de leaseverplichtingen per 31 december 2022 :

2022			
(in EUR)	Creilan	Europabank	Totaal
Beginsaldo	7.352.933	6.474.092	13.827.025
Toevoegingen	1.033.071	2.695.716	3.728.787
Verminderings	0	-98.126	-98.126
Lease betaling	-4.401.676	-1.888.623	-6.290.299
Intrest	871.172	-13.123	858.049
Eindbalans	4.855.500	7.169.936	12.025.436

Impact op het resultaat

De rente op de leaseverplichting zal worden opgenomen als rentelasten, waardoor de financiële kosten toenemen.

Hieronder, details van de impact op de winst- en verliesrekening op 31 december 2023 en 31 december 2022 :

(in EUR)	2023	2022
Afschrijvingen op recht-op-gebruik activa	-2.445.420	-4.692.599
Rente op leaseverplichtingen	-1.350.124	-858.049
Leasebetaling	7.178.101	6.290.300
Difference in addition ROU and LL	-3.530.504	-597.378
Totaal	-147.947	142.273

Hieronder details van de impact op de kasstromen op 31 december 2023 en 2022 :

(in EUR)	2023	2022
Totale kasuitstroom voor lease	-7.178.101	-6.290.300

Zoals hierboven beschreven, is de impact van de inwerkingtreding van deze nieuwe norm zeer beperkt gebleven voor de Groep.

In onderstaande tabel geven we een overzicht van de toekomstige minimale leasebetalingen van AXA Bank Belgium.

(in EUR)	AXA Bank Belgium
Voor de leasingnemer - Resterende looptijd	
< 1 jaar	905.259
> 1 jaar ≤ 5 jaar	974.350
> 5 jaar	47.000
TOTAAL NOMINAAL BEDRAG	1.926.609
Voor de leasinggever - Resterende looptijd	
< 1 jaar	1.833.029
> 1 jaar ≤ 5 jaar	6.857.407
> 5 jaar	2.560.300
TOTAAL NOMINAAL BEDRAG	11.250.736

4.10. PIJLER II : impact van IAS 12

De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)/G20 "Inclusive Framework on Base Erosion and Profit Shifting" (BEPS) heeft de Pijler II modelregels gepubliceerd die bedoeld zijn om de fiscale uitdagingen aan te pakken die voortvloeien uit de digitalisering van de wereldeconomie.

Het is onduidelijk of de Pijler II modelregels bijkomende tijdelijke verschillen creëren, of uitgestelde belastingen moeten worden geherwaardeerd voor de Pijler II modelregels en welk belastingtarief moet worden gebruikt om uitgestelde belastingen te waarderen.

In antwoord op deze onzekerheid heeft de IASB op 23 mei 2023 wijzigingen in IAS 12 'Winstbelastingen' gepubliceerd die een verplichte tijdelijke uitzondering op de vereisten van IAS 12 introduceren op grond waarvan een onderneming geen informatie hoeft op te nemen of te verstrekken over uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen die verband houden met de voorgestelde OESO/G20 BEPS-modelregels voor Pijler II.

De Groep heeft de tijdelijke uitzondering per 31 december 2023 toegepast.

In bepaalde rechtsgebieden waar de Groep actief is, is wetgeving onder Pijler II van kracht of grotendeels van kracht. De wetgeving wordt van kracht voor het boekjaar van de Groep dat begint op 1 januari 2024. De Groep valt binnen het toepassingsgebied van de aangenomen of substantieel aangenomen wetgeving en heeft een beoordeling uitgevoerd van de mogelijke blootstelling van de Groep aan belastingen van Pijler II. De beoordeling van de potentiële blootstelling aan inkomstenbelastingen onder Pijler II is gebaseerd op de meest recente belastingaangiften, rapportage per land en jaarrekeningen voor de samenstellende entiteiten in de Groep. Op basis van de beoordeling wordt verwacht dat de Groep zal voldoen aan de tijdelijke safe harbour-regels, op basis van CbCR-gegevens en jaarrekeningen opgesteld volgens de lokale GAAP voor het jaar 2022, voor alle rechtsgebieden waar de Groep actief is (Frankrijk, België, Nederland en Luxemburg). Er worden geen materiële veranderingen in de groepsstructuur verwacht in 2024 die deze beoordeling zouden veranderen, maar uiteraard zal Crelan elke ontwikkeling in de wetgeving en interpretatie van Pijler II nauwlettend volgen om de mogelijke impact op de fiscale situatie van de Groep te beoordelen.

4.11. Financiële verplichtingen

4.11.1. Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs

4.11.1.1. Deposito's

De samenstelling van de deposito's op 31 december 2023 en 2022 is als volgt :

(in EUR)	31/12/2023	31/12/2022
Deposito's van kredietinstellingen	1.164.677.515	1.388.156.059
- deposito's van centrale banken	884.075.729	1.250.916.064
- zichtdeposito's	1.219.004	1.281.914
- deposito's met vaste looptijd	72.243.597	135.671.110
- financiële verplichtingen verbonden aan overgedragen financiële activa (repo's)	207.139.185	286.971
Deposito's (andere dan kredietinstellingen)	42.390.668.879	42.404.600.559
- zichtdeposito's	9.180.031.199	10.227.150.071
- deposito's met vaste looptijd	6.932.758.680	1.070.352.264
- spaardeposito's	26.070.928.534	30.860.820.280
- overige deposito's	206.950.466	246.277.944
Totaal deposito's	43.555.346.394	43.792.756.618

(in EUR)	31/12/2023	31/12/2022
Gestorte collaterals in het kader van CSA	583.993.935	1.223.571.360

De totale deposito's dalen met 237 miljoen EUR.

Over het algemeen daalden de deposito's (andere dan van kredietinstellingen). Deze daling is voornamelijk het gevolg van de uitgifte door de overheid van de Staatsbon in september 2023.

Er heeft echter een verschuiving plaatsgevonden tussen spaardeposito's en termijndeposito's. Deze laatste zijn sterk gestegen na de campagnes op termijncontracten binnen de Groep Crelan, ten koste van de spaardeposito's.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de waarde van de financiële activa overgedragen van de Groep :

31/12/2023	Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	Schuldbewijzen tegen geamortiseerde kostprijs	Leningen en vorderingen
(In EUR)			
Boekwaarde van de overgedragen activa	0	1.431.091.831	0
Boekwaarde van de hiermee samenhangende verplichting voor netting	0	1.376.186.051	0
Netting	0	-761.314.145	0
Boekwaarde van de hiermee samenhangende verplichting na netting	0	614.871.907	0
31/12/2022	Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	Schuldbewijzen tegen geamortiseerde kostprijs	Leningen en vorderingen
(In EUR)			
Boekwaarde van de overgedragen activa	0	1.680.687.378	0
Boekwaarde van de hiermee samenhangende verplichting voor netting	0	1.594.304.671	0
Netting	0	-750.183.099	0
Boekwaarde van de hiermee samenhangende verplichting na netting	0	844.121.571	0

4.11.1.2. In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties

De in schuldbewijzen belichaamde schulden zijn per 31 december 2023 en 2022 als volgt samengesteld :

(in EUR)	31/12/2023	31/12/2022
Kasbons	259.207.619	416.299.212
Depositocertificaten	0	0
Covered bonds	4.650.284.404	5.188.856.598
Credit Linked Notes	37.566.617	44.234.476
Senior Non Preferred	1.430.643.719	300.668.192
Totaal in schuldbewijzen belichaamde schulden	6.377.702.359	5.950.058.478

De kasbons dalen ook in 2023. Deze producten worden niet meer aantrekkelijk geprijsd.

Macrodekking wordt toegepast op een deel van de kasbonportefeuille. Voor meer informatie over dit onderwerp verwijzen wij naar toelichting 4.14.

In 2023 zijn er in januari en in september Senior Non-preferred Notes uitgegeven voor respectievelijk 500 miljoen EUR en 600 miljoen EUR.

4.11.1.3. Achtergestelde verplichtingen

De achtergestelde verplichtingen bestaan uitsluitend uit achtergestelde certificaten voor klanten en de uitgifte van een effect in verband met de overname van AXA Bank Belgium om het Tier 2 kapitaal van de bank te verhogen.

De resterende looptijd per 31 december 2023 en 2022 kan als volgt worden gedetailleerd:

(in EUR)	31/12/2023	31/12/2022
Vervaldatum		
Lopend jaar	0	0
Lopend jaar +1	5.677.122	3.871.329
Lopend jaar +2	0	5.661.659
Lopend jaar +3	0	0
Lopend jaar +4	0	0
Meer dan lopend jaar +4	199.568.539	199.514.607
Totaal achtergestelde verplichtingen	205.245.661	209.047.595

De achtergestelde schulden daalden met 3,9 miljoen EUR. Deze daling komt voort uit het deel dat betrekking heeft op de achtergestelde certificaten bestemd voor klanten. Deze komen in de loop van 2024 op hun einde.

4.11.1.4. Andere financiële verplichtingen

De andere financiële verplichtingen kunnen als volgt worden gedetailleerd :

(in EUR)	31/12/2023	31/12/2022
IFRS16	12.343.304	12.025.436
Wachtrekeningen	389.604.088	519.185.696
Totaal andere financiële verplichtingen	401.947.392	531.211.132

De wachtrekeningen zijn sterk gedaald.

Dit zijn voornamelijk overgangsrekeningen, die worden gebruikt om tijdelijke transacties vast te leggen, vooraleer deze worden overgeboekt naar een permanente rekening.

4.11.1.5. TLTRO-leningen

TLTRO's zijn Eurosysteemverrichtingen met als doel langeretermijnfunding aan kredietinstellingen te verschaffen. Ze bieden deze langetermijnfunding aan banken aan tegen attractieve voorwaarden met als doel de kredietvoorwaarden van de privésector te verlichten en de bankleningen aan de economische wereld te stimuleren.

Op 7 maart 2019 maakte de Europese centrale bank bekend dat zij een nieuwe serie van TLTRO-leningen (TLTRO III) zou verstrekken bestaande uit 7 tranches, elk lopende over een periode van 3 jaar met mogelijkheid tot vervroegde terugbetaling na 2 jaar.

Op 12 maart 2020 heeft de Europese centrale bank vervolgens besloten om ter ondersteuning van de bancaire kredietverlening aan degenen die het meest getroffen zijn door de verspreiding van de door het Coronavirus veroorzaakte ziekte (COVID-19), in het bijzonder kleine en middelgrote ondernemingen, drie TLTRO-III-parameters te wijzigen, namelijk :

- om het leningvolume te verhogen van 30 % naar 50 %;
- het maximuminschrijvingsbedrag voor afzonderlijke TLTRO's-III te wijzigen en
- met ingang van september 2021 een vervroegde aflossingsmogelijkheid te bieden voor de uit hoofde van TLTRO-III geleende bedragen na verloop van 12 maanden na de afwikkeling van elke transactie, in plaats van 24 maanden.

Daarnaast werd besloten voor de periode van 1 maart 2020 tot 31 maart 2021 (= 'bijzondere' referentieperiode) de kredietprestatierempel tot 0% te brengen (= 'bijzondere' referentieperiode).

Om daarnaast de verwachte daling in bancaire kredietverlening sinds 1 maart 2020 op te vangen, wordt de afwijking van de uitstaandbedragbenchmark teruggebracht van 2,5% naar 1,15% (dit behelst dus de periode vanaf 1 april 2019 tot en met 31 maart 2021 met uitzondering van de hiervoor vermelde 'bijzondere' referentieperiode) teneinde de maximale korting via eerdere prestatiecriteria voor kredietverlening te realiseren.

Voorts heeft de Europese centrale bank op 30 april 2020 besloten om te voorzien in een aanvullende tijdelijke verlaging van de rentevoeten die onder bepaalde voorwaarden voor alle TLTRO's-III gelden, teneinde de kredietverstrekking aan huishoudens en ondernemingen tegen de achtergrond van de heersende economische verstoringen en toegenomen onzekerheid te ondersteunen.

Tegen diezelfde achtergrond heeft de Europese centrale bank op 29 januari 2021 besloten om binnen deze serie 3 bijkomende tranches aan te bieden. Deze hebben vervaldagen in 2024. De aanvullende tijdelijke verlaging werd eveneens met 1 jaar verlengd tot en met 23 juni 2022.

Zoals onder de waarderingsregels onder item 8.13 reeds vermeld, beschouwt AXA Bank Belgium de Europese Centrale Bank, een supra-nationale instelling werkzaam binnen het kader van de Europese Unie, als een instelling die gelijkaardig is aan een overheidsinstelling. Bijgevolg wordt het voordeel dat voortvloeit uit deze gunstigere dan marktvoorwaarden als overheidssubsidie opgenomen.

We zijn van oordeel dat zij van deze marktvoordelige rentevoet kan genieten. Het voordeel van deze marktvoordelige rentevoet wordt in resultaat gespreid over de looptijd van de respectievelijke tranches van de TLTRO-lening.

Crelan Groep heeft voor notioneel 1.266 miljoen EUR geparticipeerd in de TLTRO-lening uitgegeven door de ECB.

In 2022 en verdergezet in 2023, heeft de ECB een aantal renteverhogingen aangekondigd en doorgevoerd waarbij de rentevoet een positieve evolutie kende en bijgevolg geleid heeft tot het boeken van een renteopbrengst. Het voordeel van 0,5% van deze marktvoordelige rentevoet werd behouden en dit werd – net zoals voorgaand boekjaar – gespreid in resultaat over de looptijd van de respectievelijke tranches van de TLTRO-lening.

In 2023 werd in het totaal 402 miljoen EUR door Crelan terugbetaald, bestaande uit het notioneel van 400 miljoen EUR en 2,3 miljoen EUR intresten. Per einde 2023 staat het notioneel bedrag van 866 miljoen EUR van AXA Bank Belgium nog open. Op dit bedrag zijn de totale terug te betalen intrestkosten 24,7 miljoen EUR per 31 december 2023, terug te betalen op het einde van de looptijd.

4.11.2. Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening

Onder deze rubriek worden de EMTN's (European Medium Term Notes) opgenomen van AXA Bank Belgium. Deze worden uitgegeven door AXA Belgium Finance, een dochter van AXA Bank Belgium, met uitzondering van 1 uitgifte rechtstreeks door de bank zelf. AXA Bank Belgium heeft geopteerd voor de mogelijkheid om de EMTN's aan te wijzen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies en heeft die uitgiften in de balans dus tegen reële waarde opgenomen. De wijzigingen in het eigen kredietrisico (DVA) werden vanaf het boekjaar 2017 evenwel in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) opgenomen. De OCI reserve werd bij toepassing van IFRS 3 op closingdatum afgeboekt.

4.12. Voorzieningen

De voorzieningen kunnen als volgt per type voor de jaren 2023 en 2022 worden gedetailleerd :

31/12/2023 (in EUR)	Pensioenen en andere pensioenverplichtingen		Lopende rechtsgeschillen en Belastinggeschillen	Verplichtingen uit hoofde van leningen en garanties	Andere voorzieningen	Totaal
	Reorganisatie	op grond van toegezegde pensioenregelingen				
Beginbalans	5.305.974	71.722.777	24.385.415	4.277.877	141.066.380	246.758.423
Toevoegingen	32.569.851	583.242	7.670.468	462.868	24.499.074	65.785.503
Gebruikte bedragen	-995.292	-4.649.999	-192.265	-1.251.272	-2.727.800	-9.816.628
Niet-gebruikte bedragen die tijdens de periode werden teruggeboekt	0	-3.621.667	-182.267	-105.455	0	-3.909.389
Andere bewegingen	0	-575.336	0	98.552	340.524	-136.260
Eindbalans	36.880.533	63.459.017	31.681.351	3.482.570	163.178.178	298.681.649

31/12/2022 (in EUR)	Reorganisatie	Pensioenen en andere pensioenverplichtingen op grond van toegezegde pensioenregelingen	Lopende rechtsgeschillen en Belastinggeschillen	Verplichtingen uit hoofde van leningen en garanties	Andere voorzieningen	Totaal
Beginbalans	6.506.851	0	23.385.847		151.984.036	181.876.734
Toevoegingen	2.250.000	598.367	3.340.084	669.932	720.541	7.578.924
Gebruikte bedragen	-1.585.075	-5.669.997	-1.446.222	-4.587.971	-3.790.812	-17.080.077
Niet-gebruikte bedragen die tijdens de periode werden teruggeboekt	-3.321.199	-317.519	-818.261	-30.663	-76.034	-4.563.676
Andere bewegingen	1.455.397	77.111.926	-76.033	8.226.579	-7.771.351	78.946.518
Eindbalans	5.305.974	71.722.777	24.385.415	4.277.877	141.066.380	246.758.423

In oktober 2016 heeft de Raad van Bestuur van Crelan NV het strategisch plan "Fit for the Future" voor de reorganisatie van de centrale diensten en het agentennetwerk goedgekeurd. De voorzieningen in het kader van dit project bedroegen 38 miljoen EUR en hadden betrekking op de geleidelijke daling van het aantal voltijdse banen over een periode van 4 jaar en op de herstructurering van het agentennetwerk. Na de diverse overdrachten, bestedingen en toewijzingen in de voorgaande jaren bedroegen deze voorzieningen 5,3 miljoen EUR eind 2022. In 2023 werd, naast het gebruik van deze voorziening voor -1,0 miljoen EUR, een nieuwe voorziening voor de herstructurering van het netwerk geboekt voor de Groep, na een analyse van de behoeften in het kader van de fusie tussen Crelan en AXA Bank Belgium. Deze voorziening bedraagt 32,5 miljoen EUR.

Onder de subrubriek "Pensioenen en andere pensioenverplichtingen op grond van toegezegde pensioenregelingen" werd tussen december 2022 en december 2023 een daling van de voorziening van -8,3 miljoen EUR geboekt, als gevolg van wijzigingen in de gegevens voor pensioenplannen en voorzieningen vastgesteld volgens IAS 19.

Lopende rechtsgeschillen hebben betrekking op diverse juridische zaken en schadegevallen. Het bedrag van de voorziening wordt individueel per geval berekend door de juridische dienst of door de personeelsdienst in het geval van een schadegeval waarbij een medewerker is betrokken. De variatie van +7,3 miljoen EUR betreft zowel nieuwe als bestaande dossiers. Het merendeel van deze zaken heeft voornamelijk betrekking op juridische geschillen met agenten en externe instanties.

De rubriek "Andere voorzieningen" toont een stijging van 22,1 miljoen EUR in 2023, als gevolg van de boeking van diverse voorzieningen zoals die voor IPC, alsook voorzieningen in verband met de harmonisatie van de methodologieën tussen AXA Bank Belgium en Crelan met het oog op de migratie.

De rubriek "Verplichtingen uit hoofde van leningen en garanties" heeft betrekking op verplichtingen en waarborgen in verband met kredietlijnen en lopende rekeningen voor Stage 1 en Stage 2 en boekte een wijziging van -0,8 miljoen EUR in 2023. Deze zijn sinds 2018 bepaald in overeenstemming met IFRS 9.

AXA Bank Belgium maakt gebruik van Covered bonds als financieringsmethode. Covered bonds zijn een alom bekende financieringsmethode waarbij door hypothecaire leningen gedekte obligaties worden aangeboden op de internationale financiële markten om de financieringspositie van de uitgevende bank te versterken. Deze transacties worden uitgevoerd door AXA Bank Europe SCF, een Franse dochter van AXA Bank Belgium. Noch de klanten, noch AXA Bank Belgium bekomen enig fiscaal voordeel uit deze structuur, die bovendien volledig in overeenstemming is met de Europese wetgeving inzake vrij verkeer van diensten en kapitaal binnen de Europese Gemeenschap, waarbij deze laatste primeert op de nationale wetgeving. Dit werd in het verleden meermaals en opnieuw ondubbelzinnig in 2023 bevestigd door vooraanstaande externe belastingexperts.

4.13. Personeelsbeloningen

4.13.1. Personeelsbeloningen Crelan (en Europabank)

Verplichtingen uit hoofde van de toegezegde pensioenregelingen worden opgenomen in de sectie "Voorzieningen". Crelan NV heeft twee "toegezegde pensioenregelingen" die werknemers van het

voormalige Landbouwkrediet en het voormalige Centea dekken. Europabank NV heeft een Belgische toegezegde bijdrageregeling opgezet.

Sinds 2012 is het niet langer interessant om toegezegde pensioenregelingen te sluiten. Deze worden gefinancierd door groepsverzekeringscontracten of individuele pensioenverplichtingen afgesloten met Belgische verzekeraars. De door de werkgever gekozen financieringsmethode voorziet in een jaarlijkse dotatie aan het financieringsfonds. Dit fonds houdt rekening met veronderstellingen van loonsverhogingen, inflatie, actualisatievoet, pensioenleeftijd en personeelsverloop, met inachtneming van de wettelijke minimumfinanciering.

Op de pensioengerechtigde leeftijd ontvangen de werknemers een bepaald bedrag aan kapitaal, berekend op basis van de jaarlijkse beloning en anciënniteit.

Toegezegde pensioenregelingen dekken actuariel risico, voornamelijk renterisico, marktrisico en inflatierisico.

Crean en Europabank hebben vier "toegezegde bijdrageregelingen", één voor voormalige Landbouwkrediet-werknemers die sinds 2008 in dienst zijn gekomen, twee voor de voormalige Centea-werknemers, die vóór 1999 in dienst zijn getreden en één voor Europabank NV. Bovendien worden werknemers van het voormalige Landbouwkrediet die zijn ingeschreven bij de toegezegde pensioenregelingen, overgedragen naar toegezegde-bijdragenregelingen als ze actief blijven na de pensioengerechtigde leeftijd. De dochteronderneming Europabank NV heeft ook een eigen toegezegde bijdrageregeling voor al haar werknemers. Al deze pensioenregelingen worden gefinancierd door groepsverzekeringen, waarbij de verzekeraar een minimaal rendement garandeert.

De Belgische toegezegde bijdrageregelingen waren onderworpen aan een wettelijk minimumrendement van 3,25% op de werkgeversbijdragen en 3,75% op de persoonlijke bijdragen die door de werkgever moesten worden gegarandeerd. Dit gegarandeerde rendement kon worden gewijzigd bij koninklijk besluit. In dit geval werd verwacht dat de nieuwe rendementen zouden worden toegepast op opgebouwde bijdragen uit het verleden en toekomstige bijdragen. Gezien het beperkte risico zijn deze pensioenregelingen beschouwd als toegezegde bijdrageregelingen en als zodanig verwerkt onder IAS 19.

De Belgische wet werd gewijzigd op 1 januari 2016 : het door de werkgever te garanderen minimumrendement varieert afhankelijk van de prestaties van de OLO 10 jaar, met een minimum van 1,75% en een maximum van 3,75%. Voor bijdragen betaald vanaf 2016 is het gegarandeerde minimumrendement 1,75%.

Voor pensioenregelingen die worden gefinancierd door groepsverzekeringscontracten volgens welke de verzekeraar een contractuele rentevoet garandeert, blijft het percentage van 3,25% of 3,75% van toepassing op geaccumuleerde bijdragen per 31 december 2015, tot de datum van uitdiensttreding van de actieve werknemer. De facto kunnen deze Belgische toegezegde bijdrageregelingen vanaf 2016 worden geclassificeerd als toegezegde pensioenregelingen volgens IAS 19.

Vanaf 2016 voert de Groep de volledige berekening uit van de verplichtingen voor toegezegde bijdrageregelingen in overeenstemming met IAS 19. De bruto verplichtingen voor toegezegde pensioenrechten worden gewaardeerd volgens de "Projected Unit Credit¹-methode".

---

¹ De "Projected Unit Credit"-methode wordt gebruikt om de contante waarde, de bruto verplichtingen gekoppeld aan het toegezegde pensioenplan en de kosten van de verleende diensten te bepalen. Volgens deze methode wordt een "geprojecteerd gecumuleerd voordeel" berekend op basis van de dienst op de waardingsdatum, maar wanneer de formule voor het berekenen van voordelen is gebaseerd op toekomstige salaris- en sociale zekerheidsniveaus, met behulp van veronderstellingen over de groei van deze geprojecteerde bedragen op de leeftijd waarop de werknemer naar verwachting de actieve dienst zal verlaten. Normaal gesproken is het "verwachte opgebouwde voordeel" gebaseerd op de planformule. Indien diensten in toekomstige jaren echter wezenlijk hogere voordelen veroorzaken dan in voorgaande jaren, worden de "verwachte gecumuleerde voordelen" berekend door de voordelen lineair toe te rekenen over de beoordelingsperiode.

De "PUC-methode" is een actuariële techniek waarbij de bruto verplichtingen die voortvloeien uit toegezegde pensioenrechten worden geëvalueerd via een prognose van toekomstige verdisconteerde voordelen. De contante waarde van de bruto toegezegde pensioenverplichting wordt vervolgens vergeleken met de reële waarde van de beleggingen. Een voorziening wordt aangelegd voor een eventueel tekort. Rekening houdend met de pensioenkosten die toe te rekenen zijn aan het dienstjaar, wordt de wijziging in de verplichting opgenomen via de herwaarderingsreserve. De waardering van activa onder toegezegde bijdrageregelingen is gebaseerd op de toepassing van alinea 115² van IAS 19, rekening houdend met het standaardrisico van verzekeringsinstellingen. Toegezegde pensioenregelingen worden gewaardeerd volgens de methode van de reële waarde van de activa (IFRS 13), waarbij activa gelijk zijn aan de contante waarde van toekomstige kasstromen, rekening houdend met het risico van wanbetaling.

Om de reële waarde van de activa te bepalen, wordt een schatting gemaakt van het risico van wanbetaling :

- Voor de reële waarde van de activa die binnen de limieten van de wiskundige reserves blijven, wordt het risico van wanbetaling gelijkgesteld met het risico van wanbetaling van bedrijfsobligaties met rating AA. Daarom is de disconteringsvoet die wordt gebruikt om de contante waarde te bepalen, identiek aan de disconteringsvoet die wordt gebruikt om de DBO (d.w.z. "Defined Benefit Obligation" - gedefinieerde prestatieplicht) te berekenen.
- Voor de reële waarde van activa die de wiskundige reserves overschrijden, wordt een aanvullend standaardrisico in aanmerking genomen, dat als volgt in de disconteringsvoet is opgenomen : de toegevoegde risicopremie is gelijk aan de opbrengsten op bedrijfsobligaties met rating AA minus het rendement van financiële instellingen met de rating van de betreffende verzekeringsmaatschappijen.

Deze methode houdt daarom rekening met het risico dat de verzekeringsmaatschappij haar verplichtingen niet nakomt, dat wil zeggen dat zij haar contractueel overeengekomen gegarandeerde rendement niet kan bereiken.

---

² Dit betekent dat de activa gelijk zijn aan de contante waarde van het verzekerd kapitaal in groepsverzekeringcontracten die voorzien in een rentevoet gegarandeerd door de verzekeraar (Tak 21).

De onderstaande tabel geeft de evolutie weer van de huidige waarde van de bruto-verplichting van toegezegde pensioenregelingen en Belgische toegezegde bijdrageregelingen :

(in EUR)	31/12/2023		31/12/2022	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Openingsbalans	55.174.511	59.511.228	62.439.691	80.338.847
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	1.994.138	2.648.226	2.254.980	3.058.116
Rentekosten	2.045.274	2.234.462	531.173	773.514
Bijdragen van deelnemers aan de regeling	161.051	1.045.869	151.109	930.135
Belastingen	-509.710	-433.147	-397.272	-395.523
Actuariële winsten en verliezen - ervaring	961.403	0	9.135.416	0
Actuariële winsten en verliezen - demografische assumpties	-602.871	0	0	0
Actuariële winsten en verliezen - financiële assumpties	2.133.584	3.242.786	-13.518.676	-19.762.707
Betaalde vergoedingen	-5.332.485	-2.610.795	-4.785.766	-4.940.154
Aankoop/verkoop	0	0	-636.144	-491.000
Werkingskosten vorige periode - verminderingen	0	0	0	0
Ontslagvergoeding	0	0	0	0
Herclassificatie uit toegezegde bijdrageregelingen	0	0	0	0
Eindbalans	56.024.895	65.638.629	55.174.511	59.511.228

De uitsplitsing van de bruto-verplichting van Belgische toegezegde pensioenregelingen en toegezegde bijdrageregelingen kan als volgt worden samengesteld :

(in EUR)	31/12/2023		31/12/2022	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Actieve werknemers	47.886.663	54.255.853	47.741.339	49.531.365
Ex-werknemers	7.845.544	11.205.564	7.233.159	9.828.152
Begunstigden	6.401	0	6.718	0
Belastingen	286.282	177.211	193.291	151.711
Saldo	56.024.890	65.638.628	55.174.507	59.511.228

De activa worden aangehouden in ruil voor toegezegde pensioenregelingen en toegezegde bijdrageregelingen.

De onderstaande tabel geeft de evolutie van de reële waarde van de betrokken activa weer :

(in EUR)	31/12/2023		31/12/2022	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Openingsbalans	53.523.515	58.215.396	58.712.503	78.399.574
Interest inkomsten van de fondsbeleggingen	2.117.349	2.244.985	503.757	770.771
Rendement op fondsbeleggingen boven/(onder) de actualisatievoet	-2.427.486	2.310.004	-1.540.452	-19.139.603
Bijdragen van de werkgever	4.279.749	3.352.671	3.320.780	3.069.705
Bijdragen van de deelnemers aan de regeling	161.051	1.045.869	151.109	930.135
Plafonnering activa	1.740.906	0	-1.740.906	0
Aankoop/verkoop	0	0	-700.237	-479.508
Betaalde vergoedingen	-5.332.486	-2.610.796	-4.785.767	-4.940.155
Belastingen	-509.710	-433.147	-397.272	-395.523
Herclassificatie uit toegezegde bijdrageregelingen	0	0	0	0
Eindbalans	53.552.888	64.124.982	53.523.515	58.215.396

De activa omvatten geen financiële instrumenten die door de Groep zijn uitgegeven, noch vastgoedbeleggingen of activa die door de Groep worden gebruikt. Alle activa worden belegd in groepsverzekeringscontracten die voorzien in een door de verzekeraar gegarandeerde contractuele rentevoet (contracten in tak 21).

De onderstaande tabel geeft de details van de aansluiting tussen de actuele waarde van de bruto verplichtingen en de reële waarde van de activa in verband met de Belgische toegezegde pensioenregelingen en toegezegde bijdrageregelingen, evenals de activa en passiva die op de balans verschijnen :

(in EUR)	31/12/2023		31/12/2022	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Brutoverplichtingen uit hoofde van toegezegde pensioenregelingen	56.024.895	65.638.628	55.174.511	59.511.228
Reële waarde van de fondsbeleggingen	-53.552.888	-64.124.981	-53.523.515	-58.215.396
Netto verplichtingen voor plannen met vaste toezeggingen	2.472.007	1.513.647	1.650.996	1.295.832
Bedragen opgenomen in de balans				
Verplichtingen voor plannen met vaste toezeggingen	2.472.007	1.513.647	1.650.995	1.295.832
Activa voor plannen met vaste toezeggingen	0	0	0	0
Netto verplichtingen voor plannen met vaste toezeggingen	2.472.007	1.513.647	1.650.995	1.295.832

De onderstaande tabel geeft de totale kosten weer die in de loop van het jaar in het totaalresultaat zijn opgenomen :

(in EUR)	31/12/2023		31/12/2022	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Aan het boekjaar toegerekende pensioenkosten	1.994.138	2.648.226	2.254.980	3.058.116
Rentelasten	2.045.274	2.234.462	531.173	773.514
Werkingskosten vorige periode - verminderingen	0	0	0	0
Plafonnering activa	0	0	-1.128.428	0
Ontslagvergoeding	0	0	0	0
Interest inkomsten van de fondsbeleggingen	-2.117.349	-2.244.985	-503.757	-770.771
Totale lasten opgenomen in de gerealiseerde resultaten	1.922.063	2.637.703	1.153.968	3.060.859
Herwaarderingsreserves opgenomen in het eigen vermogen	4.919.602	932.782	-2.842.808	-623.104
Plafonnering activa	0	0	1.003.976	0
Totale lasten opgenomen in het totaalresultaat	6.841.665	3.570.485	-684.864	2.437.755

De belangrijkste actuariële veronderstellingen met betrekking tot Belgische toegezegde pensioenregelingen en toegezegde bijdrageregelingen worden weergegeven in de onderstaande tabel :

	2023		2022	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Disconteringsvoet	3,76% - 3,87%	3,64% - 3,91%	3,76% - 3,87%	3,64% - 3,91%
Verwachte procentuele salarisstijgingen	3,30%	3,30%	3,30%	3,30%
Verwachte inflatie	2,30%	2,30%	2,30%	2,30%

De belangrijkste actuariële veronderstellingen die zijn gebruikt om de totale kosten te bepalen die in de winst- en verliesrekening gedurende het jaar zijn opgenomen, worden weergegeven in de onderstaande tabel:

	2023		2022	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Disconteringsvoet	0,80% - 1,09%	3,64% - 3,91%	0,80% - 1,09%	3,64% - 3,91%
Verwachte procentuele salarisstijgingen	2,80%	3,30%	2,80%	3,30%
Verwachte inflatie	1,80%	2,30%	1,80%	2,30%

De disconteringsvoet die wordt gebruikt om de waarde van de verplichtingen van het pensioenplan te bepalen, is verschillend voor ex-Centea, Crelan NV en voor de Belgische toegezegde pensioenregelingen en de Belgische toegezegde bijdrageregelingen. In de toegezegde pensioenregeling van Crelan NV zijn er

(relatief) oudere werknemers. Het "Defined Benefit Plan" van ex-Centea werd pas in 2009 geïmplementeerd en is van toepassing op al diegenen die na 1998 in dienst zijn getreden. Aangezien de gemiddelde te financieren periode langer is voor ex-Centea dan voor Crelan NV, is de disconteringsvoet die wordt gebruikt voor de berekening van de "Defined Benefit Obligation" hoger voor ex-Centea dan voor Crelan NV. Dezelfde verklaring is van toepassing op Belgische toegezegde bijdrageregelingen.

De verwachte kasstromen in 2024 voor de toegezegde pensioenregelingen en de Belgische toegezegde bijdrageregelingen van de Groep worden weergegeven in de onderstaande tabel :

(in EUR)	31/12/2024	
	Toegezegde pensioenregelingen	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Bijdragen van de werkgever aan fondsbeleggingen (inclusief belastingen)	2.877.496	3.268.959
Bijdragen van deelnemers aan het plan	166.124	1.053.616
Betaalde vergoedingen	4.383.377	290.740
Door werkgever betaalde vergoedingen	1.530	0
Belastingen	525.766	0
	7.954.293	4.613.315

De gemiddelde looptijd van de verplichtingen met betrekking tot de toegezegde pensioenregelingen is 9 jaar voor Crelan NV en 16 jaar voor ex-Centea. De gemiddelde looptijd van de verplichtingen met betrekking tot de diverse toegezegde bijdrageregelingen liggen tussen 9 en 15 jaar.

De sensitiviteitsanalyse van de actuariële veronderstellingen op de bruto-verplichting van de toegezegde pensioenregelingen op het einde van de periode is weergegeven in de onderstaande tabel :

(in EUR)	31/12/2023
Toegezegde pensioenregelingen	
Brutoverplichting op het einde van de periode gebaseerd op hypothesen van vorig jaar	
a. Brutoverplichting - Nominale waarde	54.494.177
Sensitiviteit van actuariële niveau	
a. Oorspronkelijke hypothese	3,22%
b. Brutoverplichting	56.024.890
a. Hypothese - Variatie 1	3,72%
b. Brutoverplichting - Nominale waarde	53.811.910
a. Hypothese - Variatie 2	2,72%
b. Brutoverplichting - Nominale waarde	58.389.735
Sensitiviteit van de verwachte procentuele salarisstijgingen	
a. Oorspronkelijke hypothese	3,15%
b. Brutoverplichting	56.024.890
a. Hypothese - Variatie 1	3,65%
b. Brutoverplichting - Nominale waarde	59.076.852
a. Hypothese - Variatie 2	2,65%
b. Brutoverplichting - Nominale waarde	53.370.074
Sensitiviteit van het sterftcijfer	
a. Oorspronkelijke hypothese	MR/FR-5
b. Brutoverplichting	56.024.890
a. Hypothese - Variatie 1	MR/FR
b. Brutoverplichting - Nominale waarde	55.987.838
Sensitiviteit van de verwachte inflatie	
a. Oorspronkelijke hypothese	2,15%
b. Brutoverplichting	56.024.890
a. Hypothese - Variatie 1	2,65%
b. Brutoverplichting - Nominale waarde	57.727.873
a. Hypothese - Variatie 2	1,65%
b. Brutoverplichting - Nominale waarde	54.420.851

De gevoeligheidsanalyse van de actuariële veronderstellingen over de waarde van de bruto-verplichtingen en activa van Belgische toegezegde bijdrageregelingen aan het einde van de periode wordt gepresenteerd in de onderstaande tabel :

(in EUR)	31/12/2023
	Ex-toegezegde bijdrageregelingen
Disconteringsvoet +50bp	
Brutoverplichting	62.457.698
Planactiva	61.050.495
Disconteringsvoet -50bp	
Brutoverplichting	69.085.089
Activa	67.453.770
Disconteringsvoet +25bp	
Brutoverplichting	64.016.676
Activa	62.557.568
Disconteringsvoet -25bp	
Brutoverplichting	67.326.908
Planactiva	65.755.923

4.13.2. Personeelsbeloningen AXA Bank Belgium

Sinds 31 december 2021 maakt AXA Bank Belgium deel uit van de Crelan Groep.

De onderstaande tabel geeft de evolutie weer van de huidige waarde van de bruto-verplichting van toegezegde pensioenregelingen :

(in EUR)	31/12/2023	31/12/2022
	Toegezegde pensioenregelingen	Toegezegde pensioenregelingen
Openingsbalans	151.286.020	170.996.181
Pensioenkosten	4.753.908	5.300.249
Interest op de actuariële schuld	5.660.530	1.473.540
Werknemersbijdragen	352.359	316.000
Actuariële winsten (verliezen) ten gevolge van op ervaring gebaseerde wijzigingen	-4.376.300	11.239.109
Actuariële verschillen ten gevolge van wijzigingen in de demografische veronderstellingen	0	0
Actuariële verschillen ten gevolge van wijzigingen in de financiële veronderstellingen	4.161.760	-34.829.051
Betaalde prestaties	-12.934.306	-10.751.033
Prestaties direct betaald door de werkgever	-143.975	-128.710
Herberekening gewijzigde parameters	0	7.669.735
Eindbalans	148.759.996	151.286.020

De onderstaande tabel geeft de evolutie van de reële waarde van de betrokken activa weer :

(in EUR)	31/12/2023	31/12/2022
	Toegezegde pensioenregelingen	Toegezegde pensioenregelingen
Openingsbalans	88.066.613	129.639.284
Impliciet rendement van de afzonderlijke actiefposten	3.251.744	974.691
Reëel rendement van de afzonderlijke actiefposten, met uitsluiting van het impliciet rendement van de afzonderlijke actiefposten	4.922.956	-44.892.084
Werkgeversbijdragen	8.934.198	7.096.217
Werknemersbijdragen	352.359	316.000
Betaalde prestaties	-13.078.281	-10.879.744
Herberekening gewijzigde parameters	0	5.812.248
Eindbalans	92.449.589	88.066.613

De onderstaande tabel geeft de details van de aansluiting tussen de actuele waarde van de bruto verplichtingen en de reële waarde van de activa in verband met de Belgische toegezegde pensioenregelingen en toegezegde bijdrageregelingen, evenals de activa en passiva die op de balans verschijnen :

(in EUR)	31/12/2023	31/12/2022
	Toegezegde pensioenregelingen	Toegezegde pensioenregelingen
Nettopositie (exclusief afzonderlijke actiefposten)	-148.759.996	-151.286.020
Reële waarde van de afzonderlijke actiefposten op het einde van de periode	92.449.589	88.066.613
Netto economische financiering (waarvan afzonderlijke actiefposten)	-56.310.407	-63.219.406

Bij AXA Bank Belgium vallen de pensioenplannen onder de pensioenregelingen van het type toegezegde pensioenen.

Het bedrag dat wordt opgenomen als een netto verplichting uit hoofde van toegezegde-pensioenrechten bestaat uit het netto totaal van de volgende bedragen:

- de contante waarde van de bruto verplichting uit hoofde van toegezegde-pensioenrechten op de balansdatum, waarbij gebruik gemaakt wordt van de "projected unit credit"-methode;
- verminderd met de reële waarde op de balansdatum van eventuele fondsbeleggingen waaruit de verplichtingen direct moeten worden afgewikkeld.

Laatstgenoemde fondsbeleggingen kunnen zowel activa betreffen als verzekeringscontracten.

Periodiek worden de veronderstellingen en schattingen herzien en aangepast.

De onderstaande tabel geeft de totale kosten weer die in de loop van het jaar in het totaalresultaat zijn opgenomen :

(in EUR)	31/12/2023	31/12/2022
	Toegezegde pensioenregelingen	Toegezegde pensioenregelingen
Pensioenkosten	5.106.267	5.616.249
Werknemersbijdragen	-352.359	-316.000
Interest op de actuariële schuld	5.660.530	1.473.540
Impliciet rendement van de fondsbeleggingen / afzonderlijke actiefposten	-3.251.744	-974.691
Totale lasten opgenomen in de gerealiseerde resultaten	7.162.694	5.799.098
Herwaarderingsreserves opgenomen in het eigen vermogen	5.137.496	23.160.058
Totale lasten opgenomen in het totaalresultaat	12.300.190	28.959.156

4.14. Derivaten en boekhoudkundige verwerking

Een derivaat is een financieel instrument waarvan de waarde afhankelijk is van de waarde van een onderliggende waarde (bijv. rentevoet, wisselkoers, aandelenkoers, index, enz.), waarvoor een beperkte initiële belegging is vereist en waarvan de betaling wordt gedaan op een later tijdstip.

De Groep houdt enkel derivaten aan in het kader van afdekkingstransacties. Volgende soorten derivaten worden binnen de Groep gebruikt :

- Een **renteswap** is een overeenkomst waarbij twee partijen overeenkomen om periodiek rentebetalingen uit te wisselen.
- Een **cap** is een rente-optie die de maximale rente voor de koper van de cap beperkt tot een vooraf bepaald niveau voor verschillende periodes.
- Een **swaption** is een optie op een renteswap waarbij de eigenaar van de swaption het recht, maar niet de plicht heeft om een swap aan te gaan.

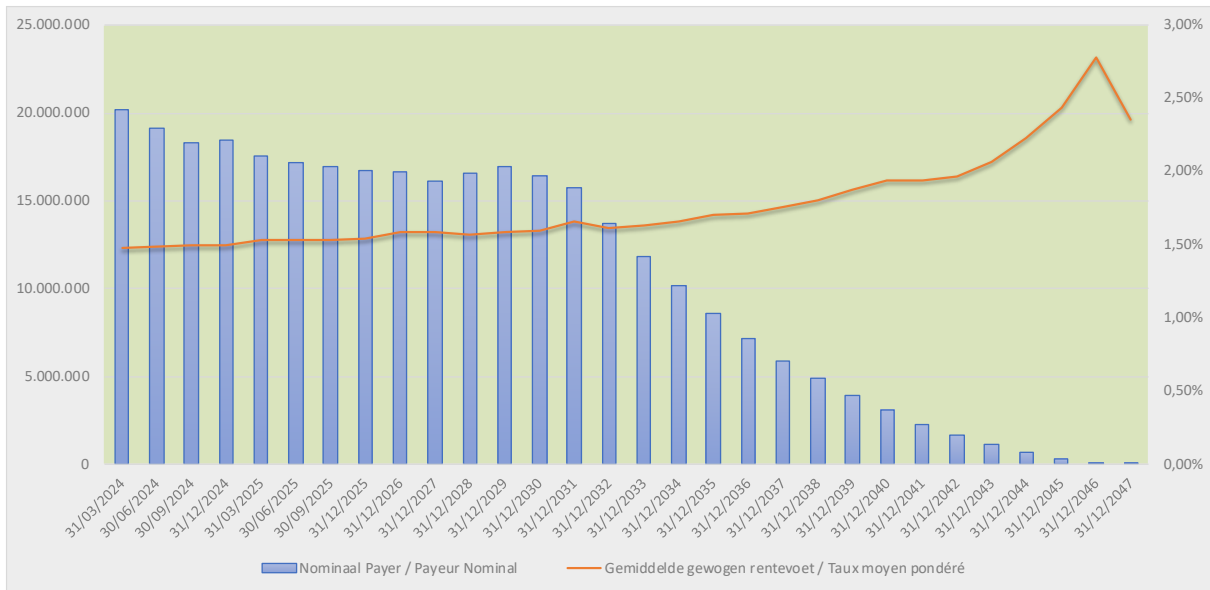
De Groep past alleen een reële-waarde-afdekking toe, die het risico van variatie in de reële waarde van een actief of een verplichting dekt.

Wat betreft de reële waarde-afdekking van het renterisico van een portefeuille van financiële activa of verplichtingen werden bij Crelan NV drie portefeuilles samengesteld die elk afzonderlijk worden ingedekt met een portefeuille van renteswaps :

- Activaportefeuille bestaande uit consumentleningen, hypothecaire leningen en investeringsleningen
- Investeringsportefeuille
- Portefeuille van passiva, bestaande uit kasbons en termijnrekeningen

De portefeuilles van activa (1) of passiva (3) maken het voorwerp uit van afdekkingsrelaties via macro-afdekking. Macro-afdekking houdt in dat het renterisico van een portefeuille met vergelijkbare kenmerken wordt afgedekt met behulp van een portefeuille van renteswapovereenkomsten. Micro-afdekking houdt in dat het renterisico van een actief of passief wordt afgedekt met behulp van één of meerdere renteswapovereenkomsten met identieke karakteristieken. Wijzigingen in de reële waarde van de onderliggende portefeuille, toe te schrijven aan het ingedekte risico, geven aanleiding tot een aanpassing van de boekwaarde van de onderliggende portefeuille ten opzichte van de resultatenrekening.

De volgende grafieken verstrekken een overzicht voor de renteswaps van de uitstaande nominale bedragen per boekjaar alsmede de gemiddelde gewogen rentevoet van het vaste been van het afdekkingsinstrument (bedragen in 000):

De wijzigingen in de balans worden opgenomen in de sectie "Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële waarde-afdekking van het renterisico van een portefeuille" aan de actief- of passiefzijde van de balans (afhankelijk van de zijde waarop de ingedekte portefeuille zich bevindt : actief of passief).

De wijzigingen in de winst-en-verliesrekening en ook elke inefficiëntie van de afdekkingsrelatie worden opgenomen in de sectie "Reële waarde aanpassingen bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties".

Sinds 2011 past de Groep ook reële waarde-afdekking toe met caps en swaptions. Hiervoor plaatste Crelan NV impliciet synthetische portefeuilles van caps gekoppeld aan hypothecaire leningen met een variabele rente als een afgedekte positie waarop reële waarde-afdekking wordt toegepast.

De werkelijke effectiviteit van de afdekkingstransacties wordt op maandelijkse basis bepaald. De Groep gaat uitsluitend afdekkingstransacties aan die bij de start en eveneens naar verwachting in de daaropvolgende perioden zeer effectief zullen zijn voor wat betreft het compenseren van aan het afgedekte risico toe te schrijven veranderingen in reële waarde. De werkelijke effectiviteit van de afdekkingstransacties wordt op maandelijkse basis bepaald. Het resultaat van de verhouding tussen de reële waardenschommeling van het (de groep van) afdekkingsinstrument(en) en de afgedekte positie(s) dient binnen een bereik van 80-125 procent te vallen. Indien dit niet het geval is, wordt de afdekkingsrelatie stop gezet. Deze maandelijkse effectiviteitstest is ook bedoeld om mogelijke overhedging in toekomstige tijd buckets op te sporen. Wanneer dit het geval is, worden bepaalde derivaten uit de afdekkingsrelatie verwijderd om de waargenomen overhedging te verminderen. Het vlottend been van de IRS zorgt voor de ineffectiviteit.

De inefficiëntie van de renteswaps is het gevolg van:

- Wijziging van de waardering van het vlottende been van de renteswap;
- Wijzigingswaardering afkomstig van het basisrisico, dit is het verschil tussen de waardering van de rentederivaten op basis van de Ester-swapcurve en de waardering van het ingedekte rentebestanddeel aan de Euribor-swapcurve. Dit is nog enkel van kracht voor renteswaps afgesloten voor 2022. Immers, vanaf 2022 worden nog enkel rentederivaten gebruikt op basis van de Ester-swapcurve.

Onderstaande tabel geeft de reële waarde weer van de afdekkingsinstrumenten die op 31 december 2023 en 2022 werden aangehouden :

(in EUR)	31/12/2023		
	Notioneel	Boekwaarde	
		Activa	Passiva
Reële waarde-afdekking Crelan (macro-hedging)	14.141.752.792	98.578.690	0
Reële waarde-afdekking AXA Bank Belgium (macro-hedging)	27.247.656.650	124.782.495	12.438.465
Reële waarde-afdekking AXA Bank Belgium (micro-hedging)	5.150.500.000	304.348	4.440.810
Totaal derivaten gebruikt ter afdekking	46.539.909.442	223.665.533	16.879.275
(in EUR)	31/12/2022		
	Notioneel	Boekwaarde	
		Activa	Passiva
Reële waarde-afdekking Crelan (macro-hedging)	12.018.439.159	126.207.668	471.275
Reële waarde-afdekking AXA Bank Belgium (macro-hedging)	26.736.683.900	199.244.793	3.494.263
Reële waarde-afdekking AXA Bank Belgium (micro-hedging)	5.825.500.000	66.121	3.110.469
Totaal derivaten gebruikt ter afdekking	44.580.623.059	325.518.582	7.076.007

De volgende tabel geeft ons een overzicht van de boekwaarde van de afgedekte items voor 2023 en 2022 :

(in EUR)	31/12/2023			
	Boekwaarde			
	Activa Crelan	Activa AXA Bank Belgium	Passiva Crelan	Passiva AXA Bank Belgium
Carrying amount of the hedged item				
waarvan AC leningen aan klanten	14.093.752.792	21.187.556.650	0	0
waarvan AC schuldbewijzen ACTIVA	48.000.000	110.261.453	0	0
waarvan OCI schuldbewijzen ACTIVA	0	55.454.634	0	0
waarvan AC schuldbewijzen PASSIVA	0	0	0	4.647.802.666
Totaal	14.141.752.792	21.353.272.737	0	4.647.802.666

(in EUR)	31/12/2022			
	Boekwaarde			
	Activa		Passiva	
	Activa Crelan	AXA Bank Belgium	Passiva Crelan	AXA Bank Belgium
Carrying amount of the hedged item				
waarvan AC leningen aan cliënten	11.966.639.159	19.974.083.900	0	0
waarvan AC schuldbewijzen ACTIVA	51.800.000	60.686.496	0	0
waarvan OCI schuldbewijzen ACTIVA	0	228.770.878	0	0
waarvan AC schuldbewijzen PASSIVA	0	0	0	5.090.107.761
Totaal	12.018.439.159	20.263.541.274	0	5.090.107.761

Zoals hierboven uitgelegd, dekt de Groep haar posities uitsluitend af via een reële-waarde-afdekking. Hierbij worden activa met dezelfde kenmerken (bijv. vervaldatum/herzieningsdatum en de contractrente) gegroepeerd in synthetische portefeuilles. Elk van deze portefeuilles wordt volledig afgedekt door zijn respectieve derivaten, waarbij het verschil in waarde hoofdzakelijk voortvloeit uit de delta tussen de gebruikte benchmarks, het afdekkingsinstrument en de afgedekte positie.

Voor 2023 bedroeg de totaal geboekte inefficiëntie +3,8 miljoen EUR.

Volgende tabel verstrekt een overzicht van het netto resultaat als gevolg van de inefficiëntie bij de verwerking van de afdekkingstransacties :

(in EUR)	31/12/2023			
	Winsten Crelan	Verliezen Crelan	Winsten AXA Bank Belgium	Verliezen AXA Bank Belgium
Reële waarde-afdekking van een individueel actief of verplichting	0	0	290.815.893	-295.414.634
- wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte positie	0	0	8.534.563	-231.260.559
- wijzigingen in de reële waarde van de afdekkingsderivaten	0	0	282.281.330	-64.154.075
Reële waarde-afdekking van het renterisico van een portefeuille	246.847.498	-242.336.472	798.574.523	-794.669.879
- wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte positie	246.847.498	0	798.574.523	0
- wijzigingen in de reële waarde van de afdekkingsderivaten	0	-242.336.472	0	-794.669.879
- afschrijvingen en andere reële waardeaanpassingen	0	0	0	0
Totaal winsten en verliezen	246.847.498	-242.336.472	1.089.390.416	-1.090.084.513
Netto resultaat als gevolg van de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	4.511.026			-694.097

(in EUR)	31/12/2022			
	Winsten Crelan	Verliezen Crelan	Winsten AXA Bank Belgium	Verliezen AXA Bank Belgium
Reële waarde-afdekking van een individueel actief of verplichting	0	0	685.269.332	-694.766.195
- wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte positie	0	0	685.142.484	-24.495.234
- wijzigingen in de reële waarde van de afdekkingsderivaten	0	0	126.848	-670.270.961
Reële waarde-afdekking van het renterisico van een portefeuille	1.035.082.374	-1.030.723.650	2.604.016.841	-2.588.379.797
- wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte positie	0	-1.030.723.650	0	-2.584.559.685
- wijzigingen in de reële waarde van de afdekkingsderivaten	1.035.082.374	0	2.604.016.841	-3.820.112
- afschrijvingen en andere reële waardeaanpassingen	0	0	0	0
Totaal winsten en verliezen	1.035.082.374	-1.030.723.650	3.289.286.173	-3.283.145.992
Netto resultaat als gevolg van de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	4.358.724			6.140.181

Bij de overname van Centea NV werd Crelan NV geconfronteerd met derivaten die niet konden worden gedocumenteerd als een afdekking op basis van IFRS-regels (hoewel ze economisch gekoppeld zijn aan een afdekking). Deze derivaten moesten daarom in de portefeuille voor handelsdoeleinden worden geplaatst ("Financiële activa of verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden"). Dit betreft renteswapovereenkomsten, caps en swaptions.

De onderstaande tabel geeft de samenstelling weer van de financiële activa en passiva aangehouden voor handelsdoeleinden op 31 december 2023 en 2022 en bestaat daarom volledig uit derivaten waarvoor geen afdekking werd gedocumenteerd in overeenstemming met IFRS-regels :

(in EUR)	31/12/2023			31/12/2022		
	Geconsolideerd (A + B)	AXA Bank Belgium (A)	Crelan (B)	Geconsolideerd (A + B)	AXA Bank Belgium (A)	Crelan (B)
Activa						
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	8.987.712	8.758.583	229.129	11.211.935	10.520.544	691.391
Schuldbewijzen	728.996	728.996	0	539.783	539.783	0
Totaal activa aangehouden voor handelsdoeleinden	9.716.708	9.487.579	229.129	11.751.718	11.060.327	691.391
Verplichtingen						
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	22.299.112	22.100.904	198.208	36.418.642	35.831.833	586.809
Schuldbewijzen	0	0	0	0	0	0
Totaal verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	22.299.112	22.100.904	198.208	36.418.642	35.831.833	586.809

De onderstaande tabel geeft de samenstelling weer van derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden op 31 december 2023 en 2022.

(in EUR)	31/12/2023		
	Notioneel	Boekwaarde Activa	Passiva
Renteinstrumenten Crelan			
- IRS (renteswap-overeenkomst)	77.000.000	0	0
- Caps	178.165.154	229.129	198.208
- Swaptions	0	0	0
Renteinstrumenten AXA Bank Belgium			
- IRS (renteswap-overeenkomst)	8.117.149.999	695.191	5.009.609
- Optie/caps/floor	20.700.000	638.417	0
- Interest-future-verrichting	32.200.000	0	0
Eigen vermogen instrumenten AXA Bank Belgium			
- Aandelenfuture	4.148.690	0	0
- Overige	252.453.311	6.091.840	13.177.485
Valuta instrumenten AXA Bank Belgium			
- Valutaswap	17.820.381	1	3.392.214
- Termijnwisselverrichtingen	205.208.049	1.333.134	521.596
Totaal derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	8.904.845.584	8.987.712	22.299.112

	31/12/2022		
	Notioneel	Boekwaarde	
		Activa	Passiva
Renteinstrumenten Crelan			
- IRS (renteswap-overeenkomst)	77.000.000	0	0
- Caps	261.480.809	691.391	586.809
- Swaptions	0	0	0
Renteinstrumenten AXA Bank Belgium			
- IRS (renteswap-overeenkomst)	7.713.149.999	365.667	8.079.123
- Optie/caps/floor	20.700.000	1.121.752	0
- Interest-future-verrichting	32.200	0	0
Eigen vermogen instrumenten AXA Bank Belgium			
- Aandelenfuture	8.635.080	0	0
- Overige	322.261.538	8.906.097	21.216.337
Valuta instrumenten AXA Bank Belgium			
- Valutaswap	55.990.222	1	6.204.437
- Termijnwisselverrichtingen	200.380.156	127.027	331.937
Totaal derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	8.659.630.004	11.211.935	36.418.643

Hieronder een tabel met de maturiteiten in verband met de hedge accounting voor 2023 :

(in EUR)	<= 3 maand	> 3 maand <= 1 jaar	> 1 jaar <= 5 jaar	> 5 jaar <= 10 jaar	> 10 jaar	Totaal
31 december 2023						
Caps	0	0	11.466.335	39.939.110	22.252.739	73.658.185
Renteswaps	15.371.479	29.868.615	50.922.068	28.691.543	744.145.229	868.998.934
Performance swaps op rente	0	0	0	0	-10.528.186	-10.528.186
Payer swaptions - termijnpremie	2.454.832	11.817.906	15.803.757	27.048.174	12.177.597	69.302.265

Hieronder een tabel met de maturiteiten in verband met de hedge accounting voor 2022 :

(in EUR)	<= 3 maand	> 3 maand <= 1 jaar	> 1 jaar <= 5 jaar	> 5 jaar <= 10 jaar	> 10 jaar	Totaal
31 december 2022						
Caps	0	0	21.889.457	54.450.664	35.289.956	111.630.076
Renteswaps	-862.907	36.417.838	235.826.847	228.805.802	1.075.668.631	1.575.856.212
Performance swaps op rente	0	0	0	0	-7.917.775	-7.917.775
Payer swaptions - termijnpremie	2.351.960	13.103.665	71.354.287	45.250.872	15.146.007	147.206.791

4.15. Reële waarde van financiële activa en financiële verplichtingen

De reële waarde is de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waardingsdatum.

Op basis van de observeerbaarheid van de parameters wordt de reële waarde onderverdeeld in 3 categorieën:

Level 1 : genoteerde prijzen (niet aangepast) in actieve markten voor identieke activa en verplichtingen;

Level 2 : gebruik van parameters andere dan genoteerde prijzen, die waarneembaar zijn voor het actief of de verplichting, ofwel direct ofwel indirect;

Level 3 : gebruik van niet-waarneembare parameters, of wanneer een waarneembare input een aanpassing vereist met behulp van een niet-waarneembare input en die aanpassing resulteert in een aanzienlijke verandering van de reële waarde.

4.15.1. Reële waarde van financiële activa en verplichtingen aan geamortiseerde kostprijs

De onderstaande tabel toont de boekwaarde en de reële waarde van de activa en passiva opgenomen in de balans tegen geamortiseerde kostprijs :

(in EUR)	31/12/2023				
	Boekwaarde	Reële waarde	Level 1	Level 2	Level 3
Activa					
Leningen en Vorderingen	49.011.908.324	44.979.274.238	0	0	44.979.274.238
Interbancaire kredieten Crelan	35.017.477	35.017.477	0	0	35.017.477
Interbancaire kredieten AXA Bank Belgium	543.337.359	543.337.359	0	0	543.337.359
Woonkredieten Crelan	13.442.714.885	12.540.812.227	0	0	12.540.812.227
Woonkredieten AXA Bank Belgium	24.362.120.408	21.735.059.027	0	0	21.735.059.027
Particulieren	975.501.317	891.562.153	0	0	891.562.153
Landbouwkredieten	2.036.471.497	1.945.407.948	0	0	1.945.407.948
Ondernemingen	2.303.960.545	2.194.441.392	0	0	2.194.441.392
Leningen op Afbetaling Crelan	866.858.625	851.218.567	0	0	851.218.567
Leningen op Afbetaling AXA Bank Belgium	981.925.861	974.863.452	0	0	974.863.452
Gestorte cash waarborgen	186.806.782	186.806.782	0	0	186.806.782
Leningen op Termijn AXA Bank Belgium	2.559.834.407	2.374.559.653	0	0	2.374.559.653
Andere leningen en vorderingen Crelan	506.504.016	494.596.087	0	0	494.596.087
Andere leningen en vorderingen AXA Bank Belgium	210.855.146	211.592.114	0	0	211.592.114
Effecten	600.006.710	581.922.218	508.172.252	73.749.967	0
Tegen geamortiseerde kostprijs Crelan	489.745.257	476.378.168	402.628.202	73.749.967	0
Tegen geamortiseerde kostprijs AXA Bank Belgium	110.261.453	105.544.050	105.544.050	0	0
Verplichtingen					
Deposito's Crelan	20.407.385.665	20.419.293.531	0	0	20.419.293.531
Deposito's AXA Bank Belgium	23.147.960.728	23.147.960.728	0	0	23.147.960.728
In schuldbewijzen belichaamde schulden Crelan	1.689.851.338	1.769.112.229	0	0	1.769.112.229
In schuldbewijzen belichaamde schulden AXA Bank Belgium	4.687.851.021	4.534.643.280	0	4.497.076.663	37.566.617
Achtergestelde verplichtingen Crelan	205.245.661	205.180.926	0	0	205.180.926
Achtergestelde verplichtingen AXA Bank Belgium	0	0	0	0	0

(in EUR)	31/12/2022				
	Boekwaarde	Reële waarde	Level 1	Level 2	Level 3
Activa					
Leningen en Vorderingen	47.778.840.125	42.561.208.576	0	0	42.561.208.576
Interbancaire kredieten Crelan	57.198.900	57.198.900	0	0	57.198.900
Interbancaire kredieten AXA Bank Belgium	415.760.623	415.760.623	0	0	415.760.623
Woonkredieten Crelan	13.067.168.491	11.789.220.919	0	0	11.789.220.919
Woonkredieten AXA Bank Belgium	24.049.779.691	20.795.821.123	0	0	20.795.821.123
Particulieren	916.914.832	817.494.704	0	0	817.494.704
Landbouwkredieten	2.068.788.260	1.925.096.735	0	0	1.925.096.735
Ondernemingen	2.242.353.275	2.092.117.152	0	0	2.092.117.152
Leningen op Afbetaling Crelan	785.828.977	756.920.838	0	0	756.920.838
Leningen op Afbetaling AXA Bank Belgium	933.558.960	910.189.760	0	0	910.189.760
Gestorte cash waarborgen	189.223.514	189.223.514	0	0	189.223.514
Leningen op Termijn AXA Bank Belgium	2.500.169.696	2.255.400.199	0	0	2.255.400.199
Andere leningen en vorderingen Crelan	407.254.453	410.852.981	0	0	410.852.981
Andere leningen en vorderingen AXA Bank Belgium	144.840.454	145.911.129	0	0	145.911.129
Effecten	969.923.456	918.361.405	806.156.700	112.204.705	0
Tegen geamortiseerde kostprijs Crelan	909.236.960	861.722.155	749.517.450	112.204.705	0
Tegen geamortiseerde kostprijs AXA Bank Belgium	60.686.496	56.639.250	56.639.250	0	0
Verplichtingen					
Deposito's Crelan	21.591.151.476	21.594.750.690	0	0	21.594.750.689
Deposito's AXA Bank Belgium	22.201.605.142	22.201.605.142	0	0	22.201.605.142
In schuldbewijzen belichaamde schulden Crelan	716.967.404	705.902.092	0	0	705.902.092
In schuldbewijzen belichaamde schulden AXA Bank Belgium	5.233.091.074	5.072.170.188	0	5.027.935.712	44.234.476
Achtergestelde verplichtingen Crelan	209.047.595	208.958.552	0	0	208.958.552
Achtergestelde verplichtingen AXA Bank Belgium	0	0	0	0	0

Voor deposito's tot een jaar wordt de reële waarde verondersteld gelijk te zijn aan de boekwaarde. Voor de overige activa en passiva wordt er een reële waarde bepaald op basis van :

- De evolutie van de risicovrije rentevoet : het gaat erom het verschil te onderzoeken tussen de historische en de huidige rentevoet. Als een risicovrije rente wordt de IRS-rente toegepast op een vergelijkbare kasstroomstructuur.
- De evolutie van marges op activa en passiva : hier onderzoeken we het verschil tussen historische en huidige marges op verschillende producten. De marge wordt berekend als de rentevoet die de klant betaalt, minus de risicovrije rentevoet. Het gewogen gemiddelde van de marges op de productie van de verschillende producten over de afgelopen 12 maanden wordt genomen als de huidige marge.

Om de impact op de reële waarde te verkrijgen, wordt de wijziging in de marge vermenigvuldigd met het uitstaande saldo en verdisconteerd met de risicovrije rentevoet. Dezelfde marge wordt gebruikt voor de resterende looptijd van het krediet / passief en houdt daarom geen rekening met rentewijzigingen.

Zowel in 2023 als in 2022 vonden er geen significante transferts van financiële activa of verplichtingen plaats tussen de verschillende levels.

4.15.2. Waardering van financiële activa en verplichtingen opgenomen aan reële waarde

De onderstaande tabellen geven de classificatie van de reële waarde van de financiële activa en passiva op Level 1, 2 en 3 volgens de waarneembaarheid van de gebruikte parameters :

Reële waarde van de financiële activa 2023				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
<i>Tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening</i>				
Kredieten				
TOTAAL				
<i>Aangehouden voor handelsdoeleinden</i>				
Schuldbewijzen	728.995	0	0	728.995
Derivaten	8.987.712	0	2.895.871	6.091.841
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	9.716.707	0	2.895.871	6.820.836
<i>Tegen reële waarde via OCI</i>				
Schuldbewijzen	159.241.385	159.087.534	153.851	0
Fondsen	0	0	0	0
Andere	13.419.800	38.258	60.664	13.320.879
TOTAAL	172.661.185	159.125.792	214.515	13.320.879
<i>Tegen reële waarde via Winst-en verliesrekening</i>				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Fondsen	6.526.593	1.520.452	0	5.006.141
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	6.526.593	1.520.452	0	5.006.141
<i>Tegen geamortiseerde kostprijs</i>				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Fondsen	0	0	0	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	0	0	0	0
<i>Afdekkingsderivaten</i>				
Interest Rate Swaps	80.705.083	0	80.705.083	0
Swaptions	131.868.760	0	131.868.760	0
Caps	11.091.690	0	11.091.690	0
TOTAAL	223.665.533	0	223.665.533	0
<i>Aangehouden voor verkoop</i>				
Terreinen en gebouwen	0	0	0	0
TOTAAL	0	0	0	0

	Reële waarde van de financiële verplichtingen 2023			
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
<i>Aangehouden voor handelsdoeleinden</i>				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Derivaten	22.299.111	0	9.121.625	13.177.486
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	22.299.111	0	9.121.625	13.177.486
<i>Tegen reële waarde via Winst-en verliesrekening</i>				
Schuldbewijzen	295.405.427	0	74.702.051	220.703.375
<i>Afdeckingsderivaten</i>				
Interest Rate Swaps	16.879.275	0	16.879.275	0
Swaptions	0	0	0	0
Caps	0	0	0	0
TOTAAL	16.879.275	0	16.879.275	0

	Reële waarde van de financiële activa 2022			
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
<i>Tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening</i>				
Kredieten				
TOTAAL				
<i>Aangehouden voor handelsdoeleinden</i>				
Schuldbewijzen	539.783	4.288	0	535.495
Derivaten	11.211.935	0	4.653.417	6.558.518
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	11.751.718	4.288	4.653.417	7.094.013
<i>Tegen reële waarde via OCI</i>				
Schuldbewijzen	228.770.878	228.770.878	0	0
Fondsen	0	0	0	0
Andere	13.377.974	54.871	214.515	13.108.589
TOTAAL	242.148.852	228.825.749	214.515	13.108.589
<i>Tegen reële waarde via Winst-en verliesrekening</i>				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Fondsen	6.494.954	1.397.194	0	5.097.760
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	6.494.954	1.397.194	0	5.097.760
<i>Tegen geomortiseerde kostprijs</i>				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Fondsen	0	0	0	0
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	0	0	0	0
<i>Afdeckingsderivaten</i>				
Interest Rate Swaps	66.681.715	0	66.681.715	0
Swaptions	239.888.372	0	239.888.372	0
Caps	18.948.496	0	18.948.496	0
TOTAAL	325.518.583	0	325.518.583	0
<i>Aangehouden voor verkoop</i>				
Terreinen en gebouwen	0	0	0	0
TOTAAL	0	0	0	0

	Reële waarde van de financiële verplichtingen 2022			
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Aangehouden voor handelsdoeleinden				
Schuldbewijzen	0	0	0	0
Derivaten	36.418.642	0	16.350.052	20.068.590
Andere	0	0	0	0
TOTAAL	36.418.642	0	16.350.052	20.068.590
Tegen reële waarde via Winst-en verliesrekening				
Schuldbewijzen	376.190.783	0	133.503.432	242.687.352
Afdeckingsderivaten				
Interest Rate Swaps	7.076.008	0	7.076.008	0
Swaptions	0	0	0	0
Caps	0	0	0	0
TOTAAL	7.076.008	0	7.076.008	0

Groep Crelan excl. AXA Bank Belgium

Financiële activa en passiva waarvoor geen genoteerde prijs beschikbaar is, worden gewaardeerd op basis van de marktbeoordelingen van gerenommeerde externe financiële tegenpartijen. Deze marktbeoordelingen worden systematisch geïnterpreteerd door de afdeling financiële markten en door de backoffice. Vanwege het ontbreken van een marktprijs worden 2 obligaties gewaardeerd op basis van een modelprijs. Voor deze obligaties worden de kasstromen van obligaties gewaardeerd op basis van de spreiding van de liquide obligaties van dezelfde emittent.

Voor derivaten wordt de marktwaarde als volgt bepaald: sinds 2021 is de waardering van renteswaps gebaseerd op de ESTER-curve. Voor caps en swaptions gebruiken we de marktvolatiliteit van verschillende tegenpartijen. Daarna is de marktwaarde van de optie gebaseerd op de kenmerken van het onderliggende derivaat.

Een gevoeligheidsanalyse van de totale portefeuille wordt maandelijks uitgevoerd. Renterisico wordt gemeten en getoetst aan de limieten die door de Raden van Bestuur worden opgelegd. Renterisico wordt gemeten met behulp van een cumulatief nominaal renteververschil.

De obligaties onder level 3 zijn, omwille van de aard van de investering, niet onderhevig aan een renterisico gezien de prestaties gerelateerd zijn aan indices (stock market).

Tenslotte zijn er nog de investeringen in de private equity portefeuille en degenen gecatalogeerd onder reële waarde via OCI ten belope van 13,3 miljoen EUR (level 3).

Voor de assumpties die gebruikt worden voor de berekeningen van Level 3 werden er in 2023, naast de normale marktwaarde-aanpassingen, geen materiële aanpassingen doorgevoerd.

In 2023 vonden er geen significante transferts van financiële activa of verplichtingen plaats tussen de verschillende levels.

De onderstaande tabel toont de evolutie van Level 3 in 2023 :

31/12/2023	Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden		Tegen reële waarde via OCI		Tegen reële waarde via Winst-en verliesrekening	
	Schuldbewijzen	Derivaten	Andere	Fondsen	Schuldbewijzen	Fondsen
Openingsbalans	535.496	6.558.518	13.060.819	47.770	5.097.759	0
Resultaten	0	0	0	0	0	0
via gerealiseerde resultaten	66.212	1.544.647	0	0	0	0
via niet-gerealiseerde resultaten	0	0	-832.751	0	-91.618	0
Aankopen	127.288	0	1.108.965	0	0	0
Verkopen	0	0	-63.924	0	0	0
Op eindvervaldag gekomen	0	-2.011.324	0	0	0	0
Transfers in/uit Level 3	0	0	0	0	0	0
Eindbalans	728.996	6.091.841	13.273.109	47.770	5.006.141	0

De onderstaande tabel toont de evolutie van Level 3 in 2022 :

31/12/2022	Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden		Tegen reële waarde via OCI		Tegen reële waarde via Winst-en verliesrekening		
	Schuldbewijzen	Derivaten	Andere	Fondsen	Schuldbewijzen	Fondsen	
Openingsbalans	408.825	29.106.305	12.251.360	49.385	5.236.444		0
Resultaten	0	0	0	0	0		0
via gerealiseerde resultaten	-69.420	-12.438.068	0	0	0		0
via niet-gerealiseerde resultaten	0	0	-180.483	0	-96.791		0
Aankopen	196.091	0	1.709.991	0	0		0
Verkopen	0	0	-566.198	0	-41.894		0
Op eindvervaldag gekomen	0	-10.109.719	0	-1.615	0		0
Transfers in/uit Level 3	0	0	-153.851	0	0		0
Eindbalans	535.496	6.558.518	13.060.819	47.770	5.097.759		0

AXA Bank Belgium:

Reële waarde van retailactiviteiten:

Voor activa en verplichtingen op korte termijn of die onmiddellijk opvraagbaar zijn, neemt AXA Bank Belgium de boekwaarde als de beste benadering.

De reële waarde van de overige retailproducten wordt in een aantal stappen berekend:

- de toekomstige cashflows worden berekend op basis van de productkenmerken (rentevoet van de klant, betalingsfrequentie, einddatum, enz.);
- de cashflows van de kredieten houden rekening met het terug te betalen kapitaal, de intresten, vervroegde terugbetalingen en de hierop betrekking hebbende wederbeleggingsvergoeding;
- de cashflows worden voor kredieten vervolgens aangepast om rekening te houden met :
  - conditionele vervroegde terugbetalingen per interest-bucket per type lening op een lening per lening basis;
  - caps en floors die besloten zijn in de variabele woonkredieten;
  - verwachte kredietverliezen.
- ten slotte worden de (aangepaste) cashflows verdisconteerd op basis van de OIS-curve verhoogd met een liquidity spread en een spread die overige (administratieve) kosten dekt.

Reële waarde van financieringsactiviteiten (treasury):

De financiële instrumenten worden in 3 categorieën ingedeeld.

De eerste categorie bestaat uit de financiële instrumenten waarvoor de reële waarde Level 1 wordt bepaald op basis van marktprijzen in een actieve markt.

De vaststelling van het bestaan van een actieve markt is meestal eenduidig met marktinformatie beschikbaar voor het publiek en investeerders. Er is geen afgelijnde beschrijving of minimale drempel van de activiteit die "regelmatig voorkomende markttransacties" vertegenwoordigt, waardoor het niveau van de daadwerkelijke transacties dienen te worden beoordeeld met inachtneming van de frequentie en het volume. Een laag transactievolume vertegenwoordigt niettemin nog steeds een prijs als deze bepaald is in een normale economische omgeving op een objectieve basis. De transactiebedragen zijn belangrijke indicatoren van de reële waarde.

Indien de markt voor een bepaald instrument niet actief is of indien de marktprijzen niet of niet op regelmatige basis beschikbaar zijn, wordt gebruik gemaakt van waarderingstechnieken gebaseerd op de geactualiseerde waarde van toekomstige kasstromen of op basis van optiemodellen. Deze waarderingstechnieken maken gebruik van marktdata zoals rentecurves, dividendrendement, indexniveaus en volatiliteitsgegevens. AXA Bank Belgium maakt gebruik van informatie uit Bloomberg, Markit of aangeleverd door betrouwbare tussenpersonen. Deze prijzen worden vervolgens intern gevalideerd of de instrumenten worden gewaardeerd aan de hand van interne waarderingstechnieken.

Het gebruik van waarneembare inputparameters leidt tot een reële waarde Level 2, terwijl het gebruik van niet-waarneembare input tot een reële waarde Level 3 leidt, tenzij hun invloed niet significant is. Waarneembare inputs worden ontwikkeld met behulp van marktgegevens, zoals publiek beschikbare informatie over feitelijke gebeurtenissen of transacties, die de veronderstellingen weerspiegelen die marktdeelnemers zouden gebruiken bij het bepalen van de prijs van het instrument.

Het belang van niet-waarneembare parameters wordt geëvalueerd (1) op het niveau van elk individueel financieel instrument en (2) in zijn geheel.

1. De specifieke impact van niet-waarneembare parameters op de reële waarde van elk financieel instrument wordt beoordeeld zolang de mark-to-market ervan 0,05% van de totale balans overschrijdt. Ze worden beschouwd als zijnde meer dan een onbelangrijke impact te hebben wanneer ze de wijziging van de reële waarde van een financieel instrument met 30% of meer beïnvloeden. Indien AXA Bank Belgium de specifieke impact van de niet-waarneembare parameters op de reële waarde van het instrument niet met redelijke inspanningen kan meten, wordt het instrument automatisch gecatalogeerd in Level 3.
2. Op het totaalniveau wordt gecontroleerd of de globale waarde van alle financiële instrumenten, waarvoor de reële waarde wordt berekend met niet-waarneembare parameters en die niet gecatalogeerd worden onder Level 3, de 2% van de totale balans niet overschrijdt.

AXA Bank Belgium hanteert een beslissingstabel waarbij de toegekende niveaus per klasse van financieel instrument wordt weergegeven. Een specifiek comité zorgt voor een regelmatige herziening minstens 1 keer per jaar van deze beslissingstabel om ervoor te zorgen dat deze nauwkeurig en allesomvattend is. Het speciale comité is minstens samengesteld uit de managers van de boekhoudbeleidsregels (inclusief CTFM) en de middle-office dat het bedrijf vertegenwoordigt.

Indien er op het niveau van dit specifiek comité onenigheid zou bestaan over de reëlewaardeclassificatie, zou het punt worden overgemaakt aan de CFO van AXA Bank Belgium voor beslissing over de niveauclassificatie.

De tweede categorie bevat de volgende elementen:

Activa

Vorderingen op andere bankiers

Vorderingen op andere bankiers bevatten interbancaire plaatsingen en reverse repo's.

De geraamde reële waarde is gebaseerd op verdisconteerde kasstromen aan de huidige marktomstandigheden.

Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden & derivaten gebruikt ter afdekking

Derivaten die een indekkingsstrategie als doelstelling hebben en die afhankelijk zijn van de naleving van de IAS39 voorwaarden voor de toepassing van "hedge accounting" worden opgenomen onder één van beide rubrieken. Hun reële waarde vertegenwoordigt het verdisconteerd bedrag van de geschatte toekomstige kasstromen waarvoor de belangrijkste parameters waarneembare marktgegevens zijn zoals markttrente, wisselkoersen of de prijs van onderliggende activa.

Verplichtingen

Deposito's en ontleningen

De geraamde reële waarde van vastrentende deposito's, repotransacties en overige vastrentende ontleningen zonder genoteerde marktprijs is gebaseerd op verdisconteerde kasstromen aan de huidige marktomstandigheden.

Uitgegeven schuldinstrumenten

Voor de uitgegeven depositocertificaten wordt een verdisconteerd kasstroommodel gebruikt gebaseerd op een huidige rendementscurve van toepassing voor de resterende looptijd van het instrument tot op de vervaldag.

Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden & derivaten gebruikt ter afdekking

Dit betreft hetzelfde type derivatentransacties als opgenomen onder de financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden & derivaten gebruikt ter afdekking.

De derde categorie bevat de volgende elementen:

Activa

Leningen en vorderingen op klanten

Deze leningen en vorderingen zijn opgenomen voor hun nettoboekwaarde, na waardeverminderingen. De geraamde reële waarde van leningen en vorderingen vertegenwoordigt het verdisconteerd bedrag van de toekomstige verwachte kasstromen. Deze verwachte kasstromen zijn verdisconteerd volgens de huidige marktomstandigheden om zo de reële waarde te bepalen.

Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI)

Aandelen die zijn opgenomen voor hun aankoopprijs als beste inschatting van hun marktwaarde.

Hieronder vallen ook derivatentransacties die zijn aangegaan in verband met EMTN-uitgiften. De reële waarde van deze derivaten wordt bepaald op basis van de "discounted cashflow"-methode, waarbij met name gebruik wordt gemaakt van volatiliteiten op basis van historische gegevens en, indien van toepassing, op basis van benchmarkindices zoals bijvoorbeeld de Eurostoxx 50.

Verplichtingen

Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

Dit betreft hetzelfde type derivatentransacties als opgenomen onder de financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden.

Financiële verplichtingen aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies

Uitgegeven EMTN's, zoals bij de derivaten wordt de reële waarde hiervan bepaald aan de hand van de "discounted cash flow"-methode, waarbij als niet-waarneembare inputs volatiliteiten gebaseerd op historische data gebruikt worden in dit geval op basis van benchmarks zoals bijvoorbeeld de Eurostoxx 50. Dit geldt evenzeer voor de derivatentransacties aangezien deze de vergoedingsstructuur opgenomen in de EMTN's spiegelen.

De financiële verplichtingen tegen kostprijs waarvoor de reële waarde werd berekend, betreffen de "covered bonds" waarvoor de reële waarde gebaseerd is op ofwel informatie opgemaakt door meer dan 20 marktparticipanten ofwel kan bekomen worden via Bloomberg.

4.16. Saldering van financiële activa en verplichtingen

Om de risico's bij het aangaan van derivaten te beperken, wordt met elke financiële tegenpartij een ISDA-raamcontract, een Credit Support Annex (CSA) en een Global Master Repurchase Agreement (GMRA) gesloten. Deze contracten bepalen dat in geval van verzuim compensatie kan plaatsvinden op alle rechten en verplichtingen die voortvloeien uit de derivaten die met deze tegenpartij worden verhandeld. Het risico wordt verder beperkt door de contractuele verplichting om een cashwaarborg te bieden in geval van een negatieve netto-marktwaarde van de derivatenportefeuille. Als de netto-marktwaarde positief is, zal dit leiden tot de ontvangst van een cashwaarborg.

Er blijft te allen tijde een restructuurrisico, aangezien in geval van het in gebreke blijven van een tegenpartij waarmee derivaten zijn afgesloten, een nieuwe tegenpartij moet worden gevonden, waardoor de vervangingskosten mogelijk de contante garantie overschrijden.

Om het risico dat gepaard gaat met de handel in derivaten verder te beperken, worden nieuwe transacties afgewikkeld via een centrale tegenpartij (Clearing Member). Het is vooral het tegenpartijrisico dat dus sterk wordt verminderd.

IAS32 heeft tot doel de grondslagen voor het presenteren van financiële instrumenten als verplichting of eigen vermogen en voor het salderen van financiële activa en financiële verplichtingen vast te stellen.

Deze standaard bevat richtlijnen in verband met de saldering van financiële activa en financiële verplichtingen. Ze bepaalt dat een financieel actief en een financiële verplichting moeten worden gesaldeerd, en het nettobedrag moet worden opgenomen in de balans enkel en alleen indien de entiteit (IAS32.42):

- thans een in rechte afdwingbaar recht heeft om de opgenomen bedragen te salderen. Crelan moet over een wettelijk afdwingbaar recht op saldering beschikken. Dit betekent dat het recht op salderen:
  - niet mag afhangen van een toekomstige gebeurtenis
  - wettelijk afdwingbaar moet zijn in elk van de volgende omstandigheden:
    - gedurende het normale verloop van de transactie
    - in geval van wanbetaling
    - bij insolventie of faillissement van de entiteit en alle tegenpartijen
- voornemens is om hetzij de verplichting op nettobasis af te wikkelen, ofwel om het actief te realiseren op hetzelfde moment dat de verplichting wordt afgewikkeld (IAS32.48). Crelan moet dus de intentie hebben tot uitoefening op nettobasis of tot verkoop van het actief en de verplichting op hetzelfde tijdstip.

De volgende tabel geeft een overzicht van de financiële activa en passiva waarop een afdwingbaar ISDA-compensatie raamcontract van toepassing is. Dit geldt voor derivaten-transacties en voor overeenkomsten voor de verkoop en retrocessie van effecten. De bedragen die gesaldeerd zijn op de balans, staan in de eerste drie cijferkolommen.

De bedragen van de afdwingbare master netting agreements of gelijkaardige overeenkomsten die niet gesaldeerd worden en het nettobedrag dat overblijft na aftrek van deze bedragen staan hieronder vermeld in de overige cijferkolommen.

31/12/2023	Bruto bedragen, voor eventuele saldering op de balans	Bedragen effectief gesaldeerd op de balans	Netto bedragen op de balans, inclusief saldering	Saldering onder bepaalde voorwaarden		Netto bedrag, na elk effect van saldering
				Bedragen die gesaldeerd worden in het kader van een conventie	Verkregen of gegeven garanties, inclusief cash collateral	
(in EUR)						
Financiële activa						
Derivaten	2.286.740.932	2.054.087.687	232.653.245	16.371.015	123.562.636	92.719.594
- Trading	29.559.870	20.572.158	8.987.712	1.847.702	5.493.017	1.646.993
- Hedging	1.847.867.729	1.624.202.196	223.665.533	14.523.313	118.069.619	91.072.601
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten	1.193.602.775	1.170.627.478	22.975.298	22.975.298	0	0
Totaal actief	3.480.343.707	3.224.715.165	255.628.543	39.346.313	123.562.636	92.719.594

Financiële verplichtingen						
Derivaten	1.293.268.700	1.254.090.314	39.178.386	16.371.015	19.428.441	3.378.931
- Trading	37.533.792	15.234.680	22.299.112	9.694.155	11.407.509	1.197.448
- Hedging	846.421.575	829.542.301	16.879.274	6.676.860	8.020.932	2.181.483
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten	1.785.499.384	1.170.627.478	614.871.907	598.492.337	8.070.000	8.309.570
Totaal passief	3.078.768.084	2.424.717.792	654.050.293	614.863.352	27.498.441	11.688.501

31/12/2022	Bruto bedragen, voor eventuele saldering op de balans	Bedragen effectief gesaldeerd op de balans	Netto bedragen op de balans, inclusief saldering	Saldering onder bepaalde voorwaarden		Netto bedrag, na elk effect van saldering
				Bedragen die gesaldeerd worden in het kader van een conventie	Verkregen of gegeven garanties, inclusief cash collateral	
(in EUR)						
Financiële activa						
Derivaten	2.658.916.559	2.321.646.258	337.270.300	18.409.720	245.969.501	72.351.296
- Trading	27.408.585	15.656.867	11.751.718	1.718.545	8.966.465	526.924
- Hedging	2.631.507.974	2.305.989.391	325.518.582	16.691.174	237.003.037	71.824.371
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten	750.183.099	750.183.099	0	0	0	0
Totaal actief	3.409.099.658	3.071.829.357	337.270.301	18.409.720	245.969.501	72.351.297

Financiële verplichtingen						
Derivaten	860.321.793	816.827.144	43.494.649	18.409.720	20.469.568	4.615.363
- Trading	56.216.402	19.797.760	36.418.642	16.911.843	18.317.591	1.189.208
- Hedging	804.105.391	797.029.383	7.076.008	1.497.877	2.151.975	3.426.156
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten	1.594.304.671	750.183.099	844.121.571	839.717.685	4.403.887	0
Totaal passief	2.454.626.464	1.567.010.244	887.616.221	858.127.404	24.873.455	4.615.363

De verkregen en gegeven garanties bestaan volledig uit contante garanties. Het bedrag van de garantie is gereguleerd en is daarom wettelijk afdwingbaar op basis van een CSA-overeenkomst ("Credit Support Annex") die wordt toegevoegd aan de ISDA-overeenkomst.

4.17. Eigen Vermogen

De samenstelling van het eigen vermogen per 31 december 2023 en 2022 is als volgt :

(in EUR)	31/12/2023	31/12/2022
Aandelenkapitaal	940.638.816	912.298.467
Andere uitgegeven eigen-vermogensinstrumenten	244.559.551	245.171.946
Herwaarderings-reserve: Wijzigingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde door middel van niet-gerealiseerde resultaten	2.406.067	2.910.905
Veranderingen in reële waarde van eigenvermogensinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat	-1.454.118	-33.863
Veranderingen in reële waarde van financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies wegens veranderingen in het kredietrisico ervan	8.250.034	16.825.353
Actuariële winsten/verliezen bij pensioenplannen	-13.301.963	-13.917.632
Reserves	1.121.950.890	1.009.671.702
Nettowinst van het boekjaar	207.016.756	158.199.554
Minderheidsbelangen	0	0
Totaal eigen vermogen	2.510.066.033	2.331.126.432

Het kapitaal is gestegen met 28,3 miljoen EUR. De reserves zijn toegenomen met 112 miljoen EUR. Het resultaat is gestegen met 49 miljoen EUR.

De onderstaande tabel toont de evolutie van het kapitaal in 2023 en 2022 :

(in EUR)	2023		2022	
	aantal aandelen	kapitaal	aantal aandelen	kapitaal
Openingsbalans	73.572.457	912.298.467	72.214.230	895.456.452
- aandelen op naam			0	0
- coöperatieve aandelen	73.572.457	912.298.467	72.214.230	895.456.452
Mutaties	2.285.512	28.340.349	1.358.227	16.842.015
- toe- en uittredingen van coöperatoren	2.285.512	28.340.349	1.358.227	16.842.015
- andere			0	0
Eindbalans	75.857.969	940.638.816	73.572.457	912.298.467
- aandelen op naam			0	0
- coöperatieve aandelen	75.857.969	940.638.816	73.572.457	912.298.467

De aandelen hebben een nominale waarde van 12,40 EUR per aandeel ; het kapitaal van Crelan bestaat volledig uit aandelen. Alle aandelen zijn volledig volstort.

De verzoeken om terugbetaling die in de loop van het jaar hebben plaatsgevonden, worden pas uitgevoerd na goedkeuring door de jaarlijkse algemene vergadering. Deze verzoeken worden als volgt uitgevoerd :

Datum van aanvraag tot terugbetaling	Datum van terugbetaling
Tussen 01/01 en 30/06 van het jaar X	Na de Algemene Vergadering van jaar X+1
Tussen 01/07 en 31/12 van jaar X	Na de Algemene Vergadering van jaar X+2

Er is slechts één uitzondering op de algemene regel voor de terugbetaling van coöperatieve aandelen :

Bij het overlijden van de coöperator of de echtgeno(o)t(e) vindt de terugbetaling van coöperatieve aandelen onmiddellijk plaats met valutadatum 1 januari.

Evolutie van de herwaarderingsreserves

De reserves uit herwaardering in de tabel hieronder hebben betrekking op de wijzigingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde door middel van niet gerealiseerde resultaten.

De evolutie van de wijzigingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde door middel van niet gerealiseerde resultaten wordt in onderstaande tabel weergegeven :

(in EUR)	Bruto	Uitgestelde belastingen	Totaal
Openingsbalans 01/01/2023	3.881.207	970.302	2.910.905
Herwaardering van de activa	-673.117	-168.279	-504.838
Verkochte en vervallen effecten			
Aangelegde waardeverminderingen			
Reële waarde-afdekking micro hedge			
Reële waarde-afdekking macro hedge			
Andere			
Eindbalans 31/12/2023	3.208.089	802.022	2.406.067

De uitkering van het dividend is reeds toegelicht in punt 2.7. "Gebeurtenissen na balansdatum".

4.18. Bezwaarde activa

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de bezwaarde en niet-bezwaarde activa in 2023 en 2022 :

31/12/2023	Boekwaarde van de bezwaarde activa	Boekwaarde van de niet-bezwaarde activa
(in EUR)		
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	60.833.243	5.505.279.660
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	0	6.526.593
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	16.003.820	156.657.365
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	9.600.901.766	40.011.013.269
Andere activa	32.221.405	-1.401.449.791
Totaal Activa	9.709.960.234	44.278.027.096

31/12/2022	Boekwaarde van de bezwaarde activa	Boekwaarde van de niet-bezwaarde activa
(in EUR)		
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	66.575.683	7.063.860.340
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	0	6.494.954
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	101.509.356	140.639.496
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	8.883.889.198	37.363.019.975
Andere activa	14.382.063	201.924.332
Totaal Activa	9.066.356.300	44.775.939.097

Per eind 2023 werd 17,99% van de totale activa als bezwaard beschouwd (2022: 16,73%). Deze activa kunnen niet onmiddellijk worden gebruikt ter ondersteuning van toekomstige financieringen.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de bezwaarde activa en bijhorende verplichtingen :

31/12/2023	Verbonden verplichtingen of voorwaardelijke verplichtingen	Bezwaarde activa en bezwaarde ontvangen onderpand
(in EUR)		
Derivaten	39.178.386	696.274.844
Deposito's	476.343.007	800.911.274
In schuldbewijzen belichaamde schulden	4.487.732.377	6.097.536.579
Andere financiële verplichtingen	0	0
Terugkoop overeenkomsten	1.045.034.905	1.391.548.160
Andere (voorwaardelijke) verplichtingen	688.380.788	723.689.376
Totaal	6.736.669.463	9.709.960.233

31/12/2022	Verbonden verplichtingen of voorwaardelijke verplichtingen	Bezwaarde activa en bezwaarde ontvangen onderpand
(in EUR)		
Derivaten	43.494.649	588.687.553
Deposito's	1.239.918.754	1.511.207.571
In schuldbewijzen belichaamde schulden	5.233.091.074	6.402.876.728
Andere financiële verplichtingen	0	0
Terugkoop overeenkomsten	834.429.499	1.023.413.834
Andere (voorwaardelijke) verplichtingen	561.379.968	598.297.893
Totaal	7.912.313.945	10.124.483.580

4.19. Maximaal kredietrisico

Onderstaande tabel geeft voor elke categorie van financiële instrumenten het bedrag weer dat het best het maximaal kredietrisico weergeeft waaraan de entiteit op balansdatum is blootgesteld, zonder rekening te houden met eventuele garanties, waarborgen of andere kredietverbeteringen.

Het maximaal kredietrisico is de netto-boekwaarde verminderd met de reeds opgenomen waardeverminderingverliezen voor wat betreft de balansposten. Voor de niet-opgenomen kredietlijnen is het maximaal kredietrisico gelijk aan het niet-opgenomen bedrag en voor de bankwaarborgen het bedrag van de waarborg.

Groep Crelan

Geconsolideerde Jaarrekening 2023

(in EUR)	31/12/2023	31/12/2022
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	5.566.112.903	7.130.436.023
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	9.716.708	11.751.718
Leningen en vorderingen		
- Interbancaire kredieten Crelan	35.017.477	57.198.900
- Interbancaire kredieten Axa Bank Belgium	543.337.359	415.760.623
- Woonkredieten Crelan	13.442.714.885	13.067.168.491
- Woonkredieten Axa Bank Belgium	24.362.120.407	24.049.779.690
- Particulieren	975.501.317	916.914.832
- Landbouwkredieten	2.036.471.497	2.068.788.260
- Ondernemingen	2.303.960.545	2.242.353.275
- Leningen op Afbetaling Crelan	866.858.625	785.828.977
- Leningen op Afbetaling Axa Bank Belgium	981.925.859	933.558.959
- Gestorte cash waarborgen	186.806.782	189.223.514
- Leningen op termijn Axa Bank Belgium	2.559.834.408	2.500.169.695
- Andere leningen en voorschotten Crelan	506.504.016	407.254.454
- Andere leningen en voorschotten Axa Bank Belgium	210.855.147	144.840.455
Effectenportefeuille		
- Overheidspapier	712.296.065	901.050.933
- Obligaties en andere vastrentende effecten	46.798.180	297.643.399
- Aandelen en andere niet vastrentende effecten	6.565.056	6.550.029
- Financiële vaste activa	13.535.188	13.322.900
Niet-opgenomen kredietlijnen	1.979.540.607	2.583.522.333
Bankwaarborgen	58.106.366	56.919.555
Maximaal kredietrisico	57.404.579.397	58.780.037.015

Om het kredietrisico te beperken ontvangt de Groep bepaalde zekerheden of collaterals. Voor de leningen en vorderingen aan klanten (exclusief consumentenkredieten en voorschotten in rekening courant) betreft het hoofdzakelijk hypotheek, handelsfondsen en landbouwvoorrechten.

Daarnaast ontvangt de Groep cash collaterals voor de derivaten met een positieve netto-marktwaarde.

4.20. Duurzaamheidsverslag

4.20.1. Inleiding

4.20.1.1. Overzicht van openbaarmakingsvereisten

Het doel van deze kwalitatieve informatieverstrekking is het verschaffen van transparantie over het ESG-profiel van de Crelan Groep in overeenstemming met [Verordening \(EU\) 2020/852](#). Financiële instellingen moeten rapporteren over de mate waarin hun activiteiten verband houden met de activiteiten die zijn afgestemd op de taxonomie. Tot de belangrijkste vereisten behoren het uitleggen van het gebruik van de EU-taxonomie bij het beoordelen van de duurzaamheid van onderliggende beleggingen, het bekendmaken van de milieudoelstellingen waaraan deze beleggingen bijdragen en het onthullen van het aandeel van beleggingen die zijn afgestemd op de taxonomie ten opzichte van de totale portefeuille.

De EU Taxonomie is een systeem dat economische activiteiten classificeert op basis van hun significante bijdrage aan milieuduurzaamheid. Volgens artikel 3 van de Taxonomieverordening (EU) 2020/852 moet een economische activiteit aan specifieke criteria voldoen om als ecologisch duurzaam te worden beschouwd. Deze criteria omvatten het leveren van een substantiële bijdrage aan een of meer van de zes EU-milieudoelstellingen, het veroorzaken van geen significante schade (DNSH - doing no significant harm) aan de overige vijf doelstellingen, het naleven van minimumwaarborgen voor sociale en bestuursnormen en het voldoen aan de technische screeningcriteria die zijn vastgesteld voor de EU-milieudoelstellingen.

De zes milieudoelstellingen van de EU zijn :

- 1) Matiging van klimaatverandering (CCM - Climate Change Mitigation)
- 2) Aanpassing aan klimaatverandering (CCA - Climate Change Adaptation)
- 3) Duurzaam gebruik en bescherming van water en mariene hulpbronnen
- 4) Overgang naar een circulaire economie
- 5) Preventie en bestrijding van vervuiling
- 6) Bescherming en herstel van biodiversiteit en ecosystemen

Crelan Groep moet voor het boekjaar 2023 verslag uitbrengen over haar geschiktheid voor en afstemming op de doelstellingen CCM en CCA. Daarnaast vereist de verordening ook rapportage over de geschiktheid van haar activiteiten voor de doelstellingen drie, vier, vijf en zes. Crelan Groep heeft dit echter niet gedaan omdat de meeste activiteiten van het bedrijf niet binnen de reikwijdte van de andere doelstellingen vallen. Vanaf 2025³ zal Crelan Groep verplicht zijn om te rapporteren over haar geschiktheid en afstemming op alle zes doelstellingen van de EU Taxonomie.

4.20.2. Contextuele informatie voor kwantitatieve KPI's

Zoals uiteengezet in bijlage XI van [Verordening \(EU\) 2021/2178](#) moeten vermogensbeheerders, kredietinstellingen, beleggingsondernemingen en verzekerings- en herverzekeringsondernemingen kwalitatieve informatie verstrekken aan financiële ondernemingen. Deze informatie is bedoeld om financiële instellingen te helpen hun activiteiten toe te lichten en de markten te helpen om Key Performance Indicators (KPI's) te begrijpen door middel van kwalitatieve informatie.

Kredietinstellingen moeten een aantal belangrijke prestatie-indicatoren rapporteren: één voor activa op de balans die verband houden met financieringsactiviteiten (GAR), twee voor activa buiten de balans (FinGuar KPI en AuM KPI), en KPI's voor andere diensten dan kredietverlening (F&C KPI en handelsportefeuille KPI). Verwacht wordt dat Crelan Groep vanaf januari 2024 taxonomie alignment rapporteert, alleen voor on-balance sheet activa en off-balance sheet activa. De rapportage van activiteiten in de handelsportefeuille en specifieke vergoedingen en commissies voor de rapportageperiode 2025 moet in januari 2026⁴ beginnen.

---

³ <https://envoria.com/insights-news/the-eu-taxonomy-environmental-objectives-1-6-explained>

⁴ [SWD Art 8 draft \(europa.eu\)](#)

De Green Assets Ratio (GAR) KPI's geven het aandeel weer van de uitzettingen die verband houden met activiteiten die zijn afgestemd op de taxonomie ten opzichte van de totale gedekte activa⁵ van de Crelan Groep.

4.20.2.1. Gegevensbronnen

De belangrijkste gegevensbronnen die werden gebruikt om de templates van Bijlage VI in te vullen, waren de FINREP van de Crelan Groep, gegevens van elke entiteit van de Groep (Crelan, Europabank, AXA) en gegevens van tegenpartijen. Voor dit jaar zijn alle tabbladen in de VI-template alleen ingevuld voor de twee doelstellingen, namelijk Matiging van klimaatverandering (Climate Change Mitigation - CCM) en Aanpassing aan klimaatverandering (Climate Change Adaptation - CCA), zoals gespecificeerd in de verordening.

4.20.2.2. Scope

De activa die in aanmerking komen voor informatieverschaffing voor 2023 zijn vorderingen op ondernemingen die onder de NFRD vallen, waaronder financiële en niet-financiële ondernemingen, vorderingen op particulieren zoals uiteengezet in de taxonomie (huishoudens en kmo's), financiering⁶ van lokale overheden, onderpand verkregen door inbezitneming (woningen en commercieel onroerend goed), vorderingen buiten de balanstelling.

4.20.2.3. Beperkingen

- Door het ontbreken van een centrale externe database en een gebrek aan kwaliteit van externe gegevens is het moeilijk om gegevens te verzamelen die op kwaliteit zijn gecontroleerd.
- Slechts enkele financiële ondernemingen hebben hun aandeel in Taxonomy-geschiktheid gerapporteerd (Belfius en Credit Agricole) en zullen hun Taxonomy-geschiktheid rapporteren voor boekjaar 2023, wat betekent dat Crelan Groep mogelijk Taxonomy-geschikte activa in financiële ondernemingen voor het eerst zal rapporteren voor boekjaar 2024.
- Vanwege het uitgebreide niveau van vereiste details worden gegevens over leningen voor motorvoertuigen (verstrekkt na 1 januari 2022) niet beoordeeld voor afstemming. Ook renovatieleningen worden niet beoordeeld vanwege beperkingen in de beschikbaarheid van gegevens.
- De nieuwe productie van schuldpapier van AXA Bank Belgium en de nieuwe productie van leningen en voorschotten voor kredietinstellingen werden niet verstrekt voor deze verslagperiode⁷.

4.20.3. Aan taxonomie verwante economische activiteiten

Taxonomie afgestemde economische activiteit = verwijst naar een activiteit die significant bijdraagt aan een of meer milieudoelstellingen, geen significante schade veroorzaakt aan milieudoelstellingen, minimale voorzorgsmaatregelen in acht neemt en voldoet aan de technische screeningcriteria die door de Commissie zijn vastgesteld.

Voor het boekjaar 2023 werden er geen taxonomisch afgestemde activiteiten geïdentificeerd vanwege onvoldoende gegevens. We kwamen dan ook uit op een GAR van 0%. Vooruitkijkend zal het aandeel van

---

⁵ Het totaal aan gedekte activa heeft betrekking op alle posities in de balans, met uitzondering van centrale overheden, centrale banken, supranationale emittenten en de handelsportefeuille.

⁶ Niet van toepassing voor Crelan Groep, aangezien het bedrijf dit type financiering niet heeft afgesloten in boekjaar 2023.

⁷ Dit moet worden opgenomen in het volgende verslagjaar.

taxonomisch afgestemde activa in de loop van de tijd echter toenemen. Dit zou deels kunnen worden gedreven door de toekomstige informatieverschaffing door Europese ondernemingen vanaf het boekjaar 2024, waarbij België de belangrijkste markt is waarin Crelan Groep actief is. Het grotere bereik van bedrijven om te rapporteren over de EU taxonomie met de implementatie van de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) en bedrijven die verder overgaan op afstemming op de taxonomiecriteria van de EU zullen naar verwachting ook een effect hebben.

4.20.3.1. Samenvatting van de op de taxonomie afgestemde activiteiten

Voor het boekjaar 2023 werden geen taxonomisch afgestemde activiteiten geïdentificeerd vanwege onvoldoende gegevens. De volgende tabel illustreert echter hoe de berekening moet worden uitgevoerd en verklaart het ontbreken van afstemming.

Rapportage-items	Berekening van taxonomiegebonden activiteiten	Beperkingen in gegevens
Blootstellingen aan financiële ondernemingen in het kader van de NFRD.	Gebaseerd op de brutoboekwaarde van de blootstelling vermenigvuldigd met de openbaar gerapporteerde groene activaratio (GAR).	Gepubliceerde rapportage over op de taxonomie afgestemde KPI's van financiële ondernemingen is op de rapportagedatum niet beschikbaar. Daarom hebben we voor deze verslagperiode 0 ingevuld.
Blootstellingen aan niet-financiële ondernemingen in het kader van de NFRD.	Gebaseerd op de brutoboekwaarde van de vordering vermenigvuldigd met de gerapporteerde omzet-KPI of CAPEX-KPI van niet-financiële ondernemingen.	De taxonomische KPI's zijn gebaseerd op gepubliceerde financiële informatie. Op de verslagdatum hebben niet-financiële ondernemingen geen gegevens gepubliceerd voor 2023. Daarom hebben we voor deze verslagperiode 0 ingevuld.
Blootstelling aan hypothecaire leningen voor huishoudens ⁸ .	Voor gebouwen die vóór 31 december zijn gebouwd, wordt bij de beoordeling gekeken naar hun brutoboekwaarde als ze een energieprestatiecertificaat (EPC) met energielabel A van het hoogste niveau hebben, of als ze tot de beste 15% behoren op het gebied van energie-efficiëntie in de regio. Eventuele geregistreerde fysieke risico's worden ook in aanmerking genomen.	Op dit moment is er geen informatie in de database ingevoerd over het specifieke gebruik van de lening voor renovatie en energie-efficiëntie. Daarom hebben we voor deze rapportageperiode 0 ingevuld.
Blootstelling aan leningen voor huishoudelijke motorvoertuigen.	Leningen voor de financiering van elektrische voertuigen worden geclassificeerd als activiteiten die in aanmerking komen voor de taxonomie als de lening na 1 januari 2022 wordt verstrekt.	Voor de beoordeling van de aanpassing aan de taxonomie is informatie nodig over de banden van het motorvoertuig enz. Gegevens voor de screening van DNSH zijn echter niet beschikbaar. Daarom hebben we voor deze verslagperiode 0 ingevuld.
Blootstellingen aan lokale overheden.	Crelan Groep heeft geen financieringen aan lokale overheden.	Niet van toepassing voor Crelan Groep. Daarom hebben we voor deze verslagperiode 0 ingevuld.
Activa in beheer.	Crelan Groep houdt zich niet bezig met vermogensbeheer.	Niet van toepassing voor Crelan Groep. Daarom hebben we voor deze verslagperiode 0 ingevuld.

⁸ Dit omvat leningen op onderpand van residentieel onroerend goed en leningen voor renovatie van gebouwen..

4.20.4. Relevante links

Bijlage XI Kwalitatieve informatie voor vermogensbeheerders, kredietinstellingen, beleggingsondernemingen en verzekerings- en herverzekeringsondernemingen: [Gedelegeerde verordening \(EU\) 2021/2178 van de Commissie van juli 2021](#)

EU-webpagina over [EU taxonomy](#)

EU-taxonomie: [Verordening \(EU\) 2020/852 van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2020](#)

Richtlijnen voor openbaarmaking van KPI's (hoe Bijlage VI in te vullen): [Link](#)

1. Gedelegeerde klimaatwet (2 eerste milieudoelstellingen: Matiging van de klimaatverandering en aanpassing aan de klimaatverandering)

Oorspronkelijke tekst: [Gedelegeerde Verordening \(EU\) 2021/2139 van de Commissie van 4 juni 2021](#)

Amendement 1: [Gedelegeerde Verordening \(EU\) 2022/1214 van de Commissie van 9 maart 2022](#)
Dit bestaat uit de toevoeging van nieuwe activiteiten die niet relevant zijn voor Crelan.

Amendement 2: [Gedelegeerde Verordening \(EU\) 2023/2485 van de Commissie van 27 juni 2023](#)

2. Gedelegeerde handeling milieu (4 andere milieudoelstellingen)

Oorspronkelijke tekst: [Gedelegeerde verordening \(EU\) 2023/2486 van de Commissie van 27 juni 2023](#)

4.20.5. EU Taxonomie - Verplichte templates voor de KPI's van kredietinstellingen

Op de volgende pagina's presenteren we de verplichte templates uit de EU Taxonomie Verordening (EU Taxonomie) zoals gepubliceerd in het Publicatieblad (Verordening (EU) 2020/852 van 18 juni 2020) van de Europese Commissie (EC). De templates zijn gebaseerd op de zes milieudoelen die door de EC zijn vastgesteld, waarbij alleen de eerste twee milieudoelen, Matiging van klimaatverandering en Aanpassing aan klimaatverandering, van toepassing zijn voor de rapportage over 2023.

De informatie waarnaar wordt verwezen in Artikel 8 (6) en (7) over Nucleaire energie en Fossiel gas gerelateerde activiteiten is niet materieel voor Crelan in de toelichting voor dit jaar.

0 Samenvatting van de belangrijkste EU taxonomie statistieken - gebaseerd op omzet

Samenvatting van de belangrijkste EU taxonomie statistieken - gebaseerd op omzet			
Miljoen EUR	Brutoboekwaarde	Voor EU taxonomie in aanmerking komende	EU-taxonomie afgestemd
Leningen en voorschotten, schuldbewijzen en eigen-vermogensinstrumenten die niet in aanmerking komen voor HfT voor de berekening GAR			
Financiële ondernemingen	1.713,7	16,0	0,0
Niet-financiële ondernemingen	151,7	0,0	0,0
Huishoudens	42.070,8	42.546,4	0,0
Financiering lokale overheden	0,0	0,0	0,0
Totaal activa in teller en noemer	43.936,1	42.562,4	0,0
Bij berekening GAR van teller uitgesloten activa (in noemer bestreken)			
Niet aan NFRD-rapportageverplichtingen onderworpen financiële en niet-financiële ondernemingen uit EU-landen	5.330,8		
Niet aan NFRD-rapportageverplichtingen onderworpen tegenpartijen uit niet-EU-landen	0,0		
Derivaten	232,7		
Opeisbare interbancaire leningen	80,5		
Contanten en cashgerelateerde activa	5.566,1		
Overige activa	-1.168,5		
Totaal activa uitgesloten van de teller, maar opgenomen in de noemer van GAR	10.041,6		
Totale activa in de noemer van GAR	53.977,7		
Green Asset Ratio (GAR)			0,0%

0. Overzicht van KPI's die door kredietinstellingen openbaar moeten worden gemaakt op grond van artikel 8 Taxonomieverordening

		Totaal ecologisch duurzame activa	KPI****	KPI*****	Bestreken % (over totale activa)***	% van de activa die zijn uitgesloten van de teller van de GAR (artikel 7, leden 2 en 3, en punt 1.1.2 van bijlage V)	% van de activa die zijn uitgesloten van de noemer van de GAR (artikel 7, lid 1, en punt 1.2.4 van bijlage V)
Belangrijkste KPI	Stand groeneactivaratio (GAR)		0,00%	0,00%	81,40%		

		Totaal ecologisch duurzame activiteiten	KPI	KPI	Bestreken % (over totale activa)	% van de activa die zijn uitgesloten van de teller van de GAR (artikel 7, leden 2 en 3, en punt 1.1.2 van bijlage V)	% van de activa die zijn uitgesloten van de noemer van de GAR (artikel 7, lid 1, en punt 1.2.4 van bijlage V)
<i>Aanvullende KPI's</i>	<i>GAR (stroom)</i>		0,00%	0,00%	0	N/A	N/A
	<i>Handelsportefeuille*</i>		N/A	N/A			
	<i>Financiële garanties</i>		0	0			
	<i>Activa onder beheer</i>		0	0			
	<i>Provisie- en commissiebatens**</i>		N/A	N/A			

* Voor kredietinstellingen die niet voldoen aan de voorwaarden van artikel 94, lid 1, VKV of de voorwaarden van artikel 325 bis, lid 1, VKV

** Provisie- en commissiebatens uit andere diensten dan kredietverlening en vermogensbeheer

Instellingen rapporteren toekomstgerichte informatie voor deze KPI's, met inbegrip van informatie over streefdoelen, samen met de nodige toelichting bij de toegepaste methodologie.

*** % door KPI bestreken activa in verhouding tot totale activa van banken

**** gebaseerd op de omzet-KPI van de tegenpartij

***** gebaseerd op de CapEx-KPI van de tegenpartij, met uitzondering van kredietverlening waarbij voor algemene kredietverlening de omzet-KPI wordt gebruikt

1. Activa voor de berekening van GAR op basis van omzet

		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	ab	ac	ad	ae	af		
		Rapportagereferentiedatum T																
		Klimaatmitigatie (KM)					Klimaatadaptatie (KA)					TOTAAL (KM + KA + WTR + CE + PBV + BIO)						
		Waarvan naar taxonomierelevante sectoren (voor taxonomie in aanmerking komend)					Waarvan naar taxonomierelevante sectoren (voor taxonomie in aanmerking komend)					Waarvan naar taxonomierelevante sectoren (voor taxonomie in aanmerking komend)						
		Waarvan ecologisch duurzaam (op taxonomie afgestemd)					Waarvan ecologisch duurzaam (op taxonomie afgestemd)					Waarvan ecologisch duurzaam (op taxonomie afgestemd)						
		Waarvan gebruik van opbrengsten			Waarvan transitie-ondersteunend		Waarvan gebruik van opbrengsten			Waarvan transitie-ondersteunend		Waarvan gebruik van opbrengsten			Waarvan transitie-ondersteunend		Waarvan faciliterend	
		Waarvan faciliterend			Waarvan transitie-ondersteunend		Waarvan gebruik van opbrengsten			Waarvan transitie-ondersteunend		Waarvan gebruik van opbrengsten			Waarvan transitie-ondersteunend		Waarvan faciliterend	
mn. EUR		Totale brutoboekwaarde																
GAR – In aanmerking genomen activa in teller en noemer																		
1	Voor berekening GAR in aanmerking komende leningen en voorschotten, schuldbewijzen en eigenvermogensinstrumenten, niet voor handelsdoeleinden aangehouden	43.936,15	42.562,43	0	0	0	0	0	0	0	0	42.562,43	0	0	0	0		
2	Financiële ondernemingen	1.713,65	16,04	0	0	0	0	0	0	0	0	16,04	0	0	0	0		
3	Kredietinstellingen	625,38	16,04	0	0	0	0	0	0	0	0	16,04	0	0	0	0		
4	Leningen en voorschotten	577,85	8,51	0	0	0	0	0	0	0	0	8,51	0	0	0	0		
5	Schuldbewijzen, incl. UoP	47,53	7,52	0	0	0	0	0	0	0	0	7,52	0	0	0	0		
6	Eigenvermogensinstrumenten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
7	Andere financiële ondernemingen	1.088,27	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
8	waarvan beleggingsondernemingen	153,53	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
9	Leningen en voorschotten	143,12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
10	Schuldbewijzen, incl. UoP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
11	Eigenvermogensinstrumenten	10,41	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
12	waarvan beheermaatschappijen	111,41	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
13	Leningen en voorschotten	111,41	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
14	Schuldbewijzen, incl. UoP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
15	Eigenvermogensinstrumenten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
16	waarvan verzekeringsondernemingen	42,51	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
17	Leningen en voorschotten	42,51	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
18	Schuldbewijzen, incl. UoP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
19	Eigenvermogensinstrumenten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
20	Niet-financiële ondernemingen	151,67	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
21	Leningen en voorschotten	151,67	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
22	Schuldbewijzen, incl. UoP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
23	Aandeleninstrumenten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
24	Huishoudens	42.070,82	42.546,38	0	0	0	0	0	0	0	0	42.546,38	0	0	0	0		
25	waarvan door niet-zakelijk onroerend goed zekergestelde leningen	37.782,14	41.935,84	0	0	0	0	0	0	0	0	41.935,84	0	0	0	0		
26	waarvan leningen voor renovatie gebouwen	3.465,15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
27	waarvan leningen motorvoertuigen	610,54	610,54	0	0	0	0	0	0	0	0	610,54	0	0	0	0		
28	Financiering lokale overheden	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
29	Financiering huisvesting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
30	Overige financiering lokale overheden	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
31	Door bezitsverrijking verkregen zekerheden: niet-zakelijk en zakelijk onroerend goed	0,01	0,01	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
32	Bij berekening GAR van teller uitgesloten activa (in noemer bestreken)	10.041,58										0	0	0	0	0		

Groep Crelan
Geconsolideerde Jaarrekening 2023

33	Financiële en niet-financiële ondernemingen	5.330,80																
34	Niet aan NFRD-rapportageverplichtingen onderworpen kmo's	5.330,76																
35	Leningen en voorschotten	5.330,76																
36	waarvan door zakelijk onroerend goed zekergestelde	2.802,76																
37	waarvan leningen voor renovatie gebouwen	514,75																
38	Debt securities	0																
39	Eigenvermogensinstrumenten	0																
40	Niet aan NFRD-rapportageverplichtingen onderworpen tegenpartijen uit niet-EU-landen	0,04																
41	Leningen en voorschotten	0																
42	Schuldbewijzen	0																
43	Eigenvermogensinstrumenten	0,04																
44	Derivaten	232,65																
45	Opeisbare interbancaire leningen	80,52																
46	Contanten en cashgerelateerde activa	5.566,11																
47	Andere categorieën activa (bv. goodwill, grondstoffen)	-1.168,51																
48	Totaal GAR-activa	53.977,74	42.562,43	0	0	0	0	0	0	0	0	42.562,43	0	0	0	0	0	
49	Andere bij berekening GAR niet in aanmerking genomen activa	10,25																
50	Centrale overheden en supranationale emittenten	0																
51	Blootstellingen centrale banken	0,53																
52	Handelsportefeuille	9,72																
53	Totale activa	53.987,99	42.562,43	0	0	0	0	0	0	0	0	42.562,43	0	0	0	0	0	
Blootstellingen buiten balanstelling – Aan NFRD-rapportageverplichtingen onderworpen ondernemingen																		
54	Financiële garanties	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
55	Activa onder beheer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
56	Waarvan schuldbewijzen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
57	Waarvan eigenvermogensinstrumenten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

1. Activa voor de berekening van GAR op basis van Capex

mln. EUR	Totale brutoboekwaarde	Rapportagereferentiedatum T														
		Klimaatmitigatie (KM)					Klimaatadaptatie (KA)				TOTAAL (KM + KA + WTR + CE + PBV + BIO)					
		Waarvan naar taxonomie-relevante sectoren (voor taxonomie in aanmerking komend)					Waarvan naar taxonomie-relevante sectoren (voor taxonomie in aanmerking komend)				Waarvan naar taxonomie-relevante sectoren (voor taxonomie in aanmerking komend)					
		Waarvan ecologisch duurzaam (op taxonomie afgestemd)					Waarvan ecologisch duurzaam (op taxonomie afgestemd)				Waarvan ecologisch duurzaam (op taxonomie afgestemd)					
		Waarvan gebruik van opbrengsten	Waarvan transitie-ondersteunend	Waarvan faciliterend	Waarvan gebruik van opbrengsten	Waarvan faciliterend	Waarvan gebruik van opbrengsten	Waarvan transitie-ondersteunend	Waarvan faciliterend	Waarvan gebruik van opbrengsten	Waarvan transitie-ondersteunend	Waarvan faciliterend				
GAR – In aanmerking genomen activa in teller en noemer																
1	Voor berekening GAR in aanmerking komende leningen en voorschotten, schuldbewijzen en eigenvermogensinstrumenten, niet voor handelsdoeleinden aangehouden	43.936,15	42.562,43	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Financiële ondernemingen	1.713,65	16,04	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16,04	0	0
3	Kredietinstellingen	625,38	16,04	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16,04	0	0
4	Leningen en voorschotten	577,85	8,51	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8,51	0	0
5	Schuldbewijzen, incl. UoP	47,53	7,52	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7,52	0	0
6	Eigenvermogensinstrumenten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Andere financiële ondernemingen	1.088,27	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	waarvan beleggingsondernemingen	153,53	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Leningen en voorschotten	143,12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Schuldbewijzen, incl. UoP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Eigenvermogensinstrumenten	10,41	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00	0	0	0
12	waarvan beheermaatschappijen	111,41	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Leningen en voorschotten	111,41	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Schuldbewijzen, incl. UoP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Eigenvermogensinstrumenten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	waarvan verzekeringsondernemingen	42,51	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Leningen en voorschotten	42,51	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Schuldbewijzen, incl. UoP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Eigenvermogensinstrumenten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	Niet-financiële ondernemingen	151,67	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21	Leningen en voorschotten	151,67	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Schuldbewijzen, incl. UoP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23	Aandeleninstrumenten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24	Huishoudens	42.070,82	42.546,38	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	42.546,38	0	0
25	waarvan door niet-zakelijk onroerend goed zekergestelde leningen	37.782,14	41.935,84	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	41.935,84	0	0
26	waarvan leningen voor renovatie gebouwen	3.465,15	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27	waarvan leningen motorvoertuigen	610,54	610,54	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	610,54	0	0
28	Financiering lokale overheden	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	Financiering huisvesting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Overige financiering lokale overheden	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31	Door bezitsverrijking verkregen zekerheden: niet-zakelijk en zakelijk onroerend goed	0,01	0,01	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32	Bij berekening GAR van teller uitgesloten activa (in noemer bestreken)	10.041,58												0	0	0

Groep Crelan
Geconsolideerde Jaarrekening 2023

33	Financiële en niet-financiële ondernemingen	5.330,80																	
34	Niet aan NFRD-rapportageverplichtingen onderworpen kmo's en NFC's (niet zijnde kmo's)	5.330,76																	
35	Leningen en voorschotten	5.330,76																	
36	waarvan door zakelijk onroerend goed zekergestelde leningen	2.802,76																	
37	waarvan leningen voor renovatie gebouwen	514,75																	
38	Debt securities	0																	
39	Eigenvermogensinstrumenten	0																	
40	Niet aan NFRD-rapportageverplichtingen onderworpen tegenpartijen uit niet-EU-landen	0,04																	
41	Leningen en voorschotten	0																	
42	Schuldbewijzen	0																	
43	Eigenvermogensinstrumenten	0,04																	
44	Derivaten	232,65																	
45	Opisbare interbancaire leningen	80,52																	
46	Contanten en cashgerelateerde activa	5.566,11																	
47	Andere categorieën activa (bv. goodwill, grondstoffen enz.)	-1.168,51																	
48	Totaal GAR-activa	53.977,74	42.562,43	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
49	Andere bij berekening GAR niet in aanmerking genomen activa	10,25																	
50	Centrale overheden en supranationale emittenten	0																	
51	Blootstellingen centrale banken	0,53																	
52	Handelsportefeuille	9,72																	
53	Totale activa	53.987,99	42.562,43	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Blootstellingen buiten balansstelling – Aan NFRD-rapportageverplichtingen onderworpen ondernemingen																			
54	Financiële garanties	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
55	Activa onder beheer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
56	Waarvan schuldbewijzen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
57	Waarvan eigenvermogensinstrumenten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

2. GAR sectorinformatie

Uitsplitsing per sector – viercijfercode NACE (code en label)	a	b	c	d	e	f	g	h	y	z	aa	ab
	Klimaatmitigatie (KM)				Klimaatadaptatie (KA)				TOTAAL (CCM + CCA + WTR + CE + PPC + BIO)			
	Niet-financiële ondernemingen (NFC's) (onderworpen aan NFRD)		Niet aan NFRD onderworpen kmo's en andere NFC's		Niet-financiële ondernemingen (NFC's) (onderworpen aan NFRD)		Niet aan NFRD onderworpen kmo's en andere NFC's		Niet-financiële ondernemingen (NFC's) (onderworpen aan NFRD)		Niet aan NFRD onderworpen kmo's en andere NFC's	
	Brutoboekwaarde		Brutoboekwaarde		Brutoboekwaarde		Brutoboekwaarde		Brutoboekwaarde		Brutoboekwaarde	
mln EUR	Waarvan ecologisch duurzaam (KM)	mln EUR	Waarvan ecologisch duurzaam (KM)	mln EUR	Waarvan ecologisch duurzaam (KA)	mln EUR	Waarvan ecologisch duurzaam (KA)	mln EUR	Waarvan ecologisch duurzaam (KM + KA + WTR + CE + PBV + BIO)	mln EUR	Waarvan ecologisch duurzaam (KM + KA + WTR + CE + PBV + BIO)	
<i>Uitsplitsing per NACE-code en milieudoelstellingen voor niet-financiële ondernemingen (onderworpen aan NFRD > 500 werknemers).</i>												
1	0110 Teelt van eenjarige gewassen	2,32	0		0,00	0			2,32	0		
2	0111 Teelt van granen (m.u.v. rijst), peulgewassen en oliehoudende zaden	1,37	0		0,00	0			1,37	0		
3	0113 Teelt van groenten, meloenen en wortel- en knolgewassen	31,09	0		0,00	0			31,09	0		
4	0119 Teelt van andere eenjarige gewassen	0,07	0		0,00	0			0,07	0		
5	0124 Teelt van pit- en steenvruchten	0,03	0		0,00	0			0,03	0		
6	0129 Teelt van andere meerjarige gewassen	0,00	0		0,00	0			0,00	0		
7	0130 Plantenvermeerdering	0,00	0		0,00	0			0,00	0		
8	0141 Fokken van melkvee	0,28	0		0,00	0			0,28	0		
9	0142 Fokken van andere runderen en buffels	0,05	0		0,00	0			0,05	0		
10	0143 Fokken van paarden en andere paardachtigen	0,01	0		0,00	0			0,01	0		
11	0145 Fokken van schapen en geiten	0,00	0		0,00	0			0,00	0		
12	0146 Fokken van varkens	1,57	0		0,00	0			1,57	0		
13	0149 Fokken van andere dieren	0,02	0		0,00	0			0,02	0		
14	0150 Gemengd bedrijf	9,32	0		0,00	0			9,32	0		
15	0161 Ondersteunende activiteiten in verband met de teelt van gewassen	2,34	0		0,00	0			2,35	0		
16	0162 Ondersteunende activiteiten in verband met de veeteelt	0,03	0		0,00	0			0,03	0		
17	0163 Activiteiten met betrekking tot gewassen na de oogst	5,27	0		0,00	0			5,27	0		
18	0210 Bosbouw	0,00	0		0,00	0			0,00	0		
19	0220 Exploitatie van bossen	0,08	0		0,00	0			0,08	0		
20	0311 Zeevisserij	0,00	0		0,00	0			0,00	0		
21	0322 Aquacultuur in zoet water	0,00	0		0,00	0			0,00	0		
22	0720 Wining van non-ferrometaalertsen	0,00	0		0,00	0			0,00	0		
23	0899 Overige winning van delfstoffen, n.e.g.	0,00	0		0,00	0			0,00	0		
24	1011 Verwerking en conservering van vlees en vervaardiging van	0,11	0		0,00	0			0,11	0		
25	1012 Verwerking en conservering van gevogelte	0,00	0		0,00	0			0,00	0		
26	1013 Vervaardiging van producten van vlees of van gevogelte	0,00	0		0,00	0			0,00	0		
27	1020 Verwerking en conservering van vis en van schaal- en weekdieren	0,03	0		0,00	0			0,03	0		
28	1031 Verwerking en conservering van groenten en fruit	0,00	0		0,00	0			0,00	0		
29	1032 Vervaardiging van groente- en fruitsappen	0,00	0		0,00	0			0,00	0		
30	1041 Vervaardiging van plantaardige en dierlijke oliën en vetten	0,02	0		0,00	0			0,02	0		
31	1051 Vervaardiging van zuivelproducten	4,05	0		0,00	0			4,05	0		
32	1052 Vervaardiging van consumptie-ijs	0,00	0		0,00	0			0,00	0		
33	1061 Vervaardiging van maalderijproducten, zetmeel en zetmeelproducten	1,29	0		0,00	0			1,29	0		
34	1071 Vervaardiging van bakkerijproducten en deegwaren	0,06	0		0,00	0			0,06	0		
35	1082 Vervaardiging van cacao, chocolade en suikerwerk	0,00	0		0,00	0			0,00	0		
36	1089 Vervaardiging van andere voedingsmiddelen, n.e.g.	0,00	0		0,00	0			0,00	0		
37	1091 Vervaardiging van diervoeders	3,88	0		0,00	0			3,89	0		
38	1105 Vervaardiging van bier	3,31	0		0,00	0			3,31	0		

Groep Crelan
Geconsolideerde Jaarrekening 2023

39	1107 Vervaardiging van frisdranken; productie van mineraalwater en ander gebotteld water	0,00	0	0,00	0	0,00	0
40	1392 Vervaardiging van geconfectioneerde artikelen van textiel, exclusief	0,02	0	0,00	0	0,02	0
41	1399 Vervaardiging van andere textielproducten, n.e.g.	0,00	0	0,00	0	0,00	0
42	1413 Vervaardiging van andere bovenkleding	0,00	0	0,00	0	0,00	0
43	1610 Zagen en schaven van hout	0,00	0	0,00	0	0,00	0
44	1623 Vervaardiging van ander schrijn- en timmerwerk	0,03	0	0,00	0	0,03	0
45	1629 Vervaardiging van andere artikelen van hout; vervaardiging van artikelen van kurk, riet of vlechtwerk	0,00	0	0,00	0	0,00	0
46	1712 Vervaardiging van papier en karton	0,04	0	0,00	0	0,04	0
47	1811 Drukkerijen en diensten in verband met drukkerijen	0,00	0	0,00	0	0,00	0
48	1812 Overige drukkerijen	0,14	0	0,00	0	0,14	0
49	2012 Vervaardiging van chemische basisproducten, kunstmeststoffen en stikstofverbindingen en van kunststoffen en synthetische rubber in primaire vormen	0,21	0	0,00	0	0,21	0
50	2030 Vervaardiging van verf, vernis e.d., drukinkt en mastiek	0,00	0	0,00	0	0,00	0
51	2041 Vervaardiging van zeep en wasmiddelen, poets- en reinigingsmiddelen	0,00	0	0,00	0	0,00	0
52	2042 Vervaardiging van zeep, wasmiddelen, poets- en reinigingsmiddelen, parfums en toiletartikelen	0,00	0	0,00	0	0,00	0
53	2110 Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen	0,00	0	0,00	0	0,00	0
54	2311 Vervaardiging van vlakglas	0,01	0	0,00	0	0,01	0
55	2370 Houwen, bewerken en afwerken van natuursteen	0,00	0	0,00	0	0,01	0
56	2445 Productie van andere non-ferrometalen	0,00	0	0,00	0	0,00	0
57	2453 Gieten van lichte metalen	0,00	0	0,00	0	0,01	0
58	2511 Vervaardiging van metalen constructiewerken en delen daarvan	0,13	0	0,00	0	0,13	0
59	2512 Vervaardiging van metalen constructiewerken	0,03	0	0,00	0	0,03	0
60	2529 Vervaardiging van andere tanks, reservoirs en bergingsmiddelen, van	0,00	0	0,00	0	0,00	0
61	2550 Smeden, persen, stampen en profielwalsen van metaal;	0,04	0	0,00	0	0,04	0
62	2561 Oppervlaktebehandeling van metalen	0,03	0	0,00	0	0,03	0
63	2562 Oppervlaktebehandeling van metalen; verspanend bewerken van metalen	0,12	0	0,00	0	0,12	0
64	2599 Vervaardiging van andere producten van metaal, n.e.g.	0,05	0	0,00	0	0,05	0
65	2640 Vervaardiging van consumentenelektronica	0,00	0	0,00	0	0,00	0
66	2732 Vervaardiging van kabels en van schakelaars, stekkers, stopcontacten e.d.	0,00	0	0,00	0	0,00	0
67	2740 Vervaardiging van elektrische verlichtingsbenodigdheden	0,00	0	0,00	0	0,00	0
68	2790 Vervaardiging van andere elektrische apparatuur	1,12	0	0,00	0	1,12	0
69	2812 Vervaardiging van machines en apparaten voor algemeen gebruik	0,00	0	0,00	0	0,00	0
70	2813 Vervaardiging van andere pompen en compressoren	0,00	0	0,00	0	0,00	0
71	2830 Vervaardiging van machines en werktuigen voor de landbouw en de bosbouw	0,00	0	0,00	0	0,00	0
72	2899 Vervaardiging van andere machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden, n.e.g.	0,17	0	0,00	0	0,17	0
73	2910 Vervaardiging van auto's	0,00	0	0,00	0	0,00	0
74	2920 Vervaardiging van carrosserieën voor auto's; vervaardiging van aanhangwagens en opleggers	0,03	0	0,00	0	0,03	0
75	2932 Vervaardiging van delen en toebehoren voor auto's	0,00	0	0,00	0	0,00	0
76	3092 Vervaardiging van fietsen en invalidenwagens	0,02	0	0,00	0	0,02	0
77	3099 Vervaardiging van andere transportmiddelen, n.e.g.	0,00	0	0,00	0	0,00	0
78	3102 Vervaardiging van keukenmeubelen	0,00	0	0,00	0	0,00	0
79	3212 Bewerken van edelstenen en vervaardiging van sieraden en dergelijke artikelen	0,03	0	0,00	0	0,03	0
80	3213 Bewerken van edelstenen en vervaardiging van sieraden en dergelijke artikelen	0,00	0	0,00	0	0,00	0

Groep Crelan
Geconsolideerde Jaarrekening 2023

81	3250 Vervaardiging van medische en tandheelkundige instrumenten en benodigdheden	0,01	0	0,00	0	0,01	0
82	3312 Reparatie van machines	0,06	0	0,00	0	0,06	0
83	3320 Installatie van industriële machines, toestellen en werktuigen	0,01	0	0,00	0	0,01	0
84	3511 Productie van elektriciteit	8,86	0	0,00	0	8,86	0
85	3514 Handel in elektriciteit	0,00	0	0,00	0	0,00	0
86	3700 Afvalwaterafvoer	7,00	0	0,00	0	7,00	0
87	3811 Inzameling van ongevaarlijk afval	0,00	0	0,00	0	0,00	0
88	3822 Behandeling en verwijdering van gevaarlijk afval	0,00	0	0,00	0	0,00	0
89	3900 Sanering en ander afvalbeheer	0,01	0	0,00	0	0,01	0
90	4110 Ontwikkeling van bouwprojecten	0,08	0	0,00	0	0,08	0
91	4120 Burgerlijke en utiliteitsbouw	1,61	0	0,00	0	1,61	0
92	4211 Bouw van autowegen en andere wegen	0,04	0	0,00	0	0,04	0
93	4221 Bouw van civieltechnische werken voor vloeistoffen	0,00	0	0,00	0	0,00	0
94	4222 Bouw van civieltechnische werken voor elektriciteit en telecommunicatie	0,01	0	0,00	0	0,01	0
95	4291 Waterbouw	0,02	0	0,00	0	0,02	0
96	4299 Bouw van andere civieltechnische werken, n.e.g.	0,00	0	0,00	0	0,00	0
97	4311 Slopen	0,01	0	0,00	0	0,01	0
98	4312 Bouwrijp maken van terreinen	0,20	0	0,00	0	0,20	0
99	4321 Elektrische installatie	0,50	0	0,00	0	0,50	0
100	4322 Loodgieterswerk, installatie van verwarming en klimaatregeling	0,25	0	0,00	0	0,25	0
101	4329 Overige bouwinstallatie	0,06	0	0,00	0	0,06	0
102	4331 Stukadoorswerk	0,09	0	0,00	0	0,09	0
103	4332 Schrijnwerk	0,51	0	0,00	0	0,51	0
104	4333 Vloerafwerking en behangen	0,07	0	0,00	0	0,07	0
105	4334 Afwerking van gebouwen	0,02	0	0,00	0	0,02	0
106	4339 Overige werkzaamheden in verband met de afwerking van gebouwen	0,10	0	0,00	0	0,10	0
107	4391 Dakwerkzaamheden	0,16	0	0,00	0	0,16	0
108	4399 Overige gespecialiseerde bouwactiviteiten, n.e.g.	0,22	0	0,00	0	0,22	0
109	4510 Handel in auto's	-1,90	0	0,00	0	-1,90	0
110	4511 Handel in personenauto's en andere lichte auto's	2,45	0	0,00	0	2,45	0
111	4519 Handel in andere auto's	0,00	0	0,00	0	0,00	0
112	4520 Onderhoud en reparatie van auto's	0,22	0	0,00	0	0,22	0
113	4532 Detailhandel in delen en toebehoren van auto's	0,02	0	0,00	0	0,02	0
114	4540 Handel in en onderhoud en reparatie van motorfietsen en delen en toebehoren van motorfietsen	0,02	0	0,00	0	0,02	0
115	4611 Handelsbemiddeling in landbouwproducten, levende dieren en textielgrondstoffen en halffabrikaten	0,04	0	0,00	0	0,04	0
116	4613 Handelsbemiddeling in hout en bouwmaterialen	0,00	0	0,00	0	0,00	0
117	4614 Handelsbemiddeling	0,54	0	0,00	0	0,54	0
118	4615 Handelsbemiddeling in meubelen, huishoudelijke artikelen en ijzerwaren	0,00	0	0,00	0	0,00	0
119	4616 Handelsbemiddeling in textiel, kleding, bont, schoeisel en lederwaren	0,05	0	0,00	0	0,05	0
120	4617 Handelsbemiddeling in voedings- en genotmiddelen	0,06	0	0,00	0	0,06	0
121	4618 Handelsbemiddeling gespecialiseerd in andere goederen	0,07	0	0,00	0	0,07	0
122	4619 Handelsbemiddeling in goederen, algemeen assortiment	0,04	0	0,00	0	0,04	0
123	4621 Groothandel in granen, ruwe tabak, zaden en diervoeders	2,88	0	0,00	0	2,88	0
124	4622 Groothandel in bloemen en planten	0,00	0	0,00	0	0,00	0
125	4623 Groothandel in levende dieren	1,57	0	0,00	0	1,57	0
126	4631 Groothandel in groenten en fruit	6,77	0	0,00	0	6,77	0
127	4632 Groothandel in vlees en vleesproducten	2,10	0	0,00	0	2,10	0
128	4633 Groothandel in zuivelproducten, eieren en spijsoïën en -vetten	0,00	0	0,00	0	0,00	0

Groep Crelan
Geconsolideerde Jaarrekening 2023

129	4634 Groothandel in voedings- en genotmiddelen	0,26	0	0,00	0	0,26	0
130	4637 Groothandel in koffie, thee, cacao en specerijen	0,00	0	0,00	0	0,00	0
131	4638 Groothandel in andere voedingsmiddelen, met inbegrip van vis en schaal- en weekdieren	0,02	0	0,00	0	0,02	0
132	4639 Niet-gespecialiseerde groothandel in voedings- en genotmiddelen	0,00	0	0,00	0	0,00	0
133	4641 Groothandel in textiel	0,01	0	0,00	0	0,01	0
134	4642 Groothandel in kleding en schoeisel	0,12	0	0,00	0	0,12	0
135	4643 Groothandel in elektrische huishoudelijke apparaten	0,03	0	0,00	0	0,03	0
136	4644 Groothandel in consumentenartikelen	0,03	0	0,00	0	0,03	0
137	4645 Groothandel in parfumerieën en cosmetica	0,00	0	0,00	0	0,00	0
138	4646 Groothandel in farmaceutische producten	0,00	0	0,00	0	0,00	0
139	4648 Groothandel in uurwerken en sieraden	0,00	0	0,00	0	0,00	0
140	4649 Groothandel in andere consumentenartikelen	0,48	0	0,00	0	0,48	0
141	4651 Groothandel in computers, randapparatuur en software	0,01	0	0,00	0	0,01	0
142	4652 Groothandel in elektronische en telecommunicatieapparatuur en delen daarvan	0,01	0	0,00	0	0,01	0
143	4661 Groothandel in machines, werktuigen en toebehoren voor de landbouw	0,18	0	0,00	0	0,18	0
144	4662 Groothandel in gereedschapswerktuigen	3,73	0	0,00	0	3,73	0
145	4663 Groothandel in machines voor de mijnbouw, de bouwnijverheid en de weg- en waterbouw	0,00	0	0,00	0	0,00	0
146	4665 Groothandel in kantoormeubelen	0,00	0	0,00	0	0,00	0
147	4666 Groothandel in andere kantooromachines en kantoorbenodigdheden	0,01	0	0,00	0	0,01	0
148	4669 Groothandel in andere machines en werktuigen	0,09	0	0,00	0	0,09	0
149	4671 Groothandel in vaste, vloeibare en gasvormige brandstoffen en aanverwante producten	0,03	0	0,00	0	0,03	0
150	4672 Groothandel in metalen en metaalertsen	0,75	0	0,00	0	0,75	0
151	4673 Groothandel in hout, bouwmaterialen en sanitair	0,02	0	0,00	0	0,02	0
152	4674 Overige gespecialiseerde groothandel	2,01	0	0,00	0	2,01	0
153	4675 Groothandel in chemische producten	1,97	0	0,00	0	1,97	0
154	4676 Groothandel in andere intermediaire producten	0,00	0	0,00	0	0,00	0
155	4677 Groothandel in afval en schroot	0,00	0	0,00	0	0,00	0
156	4690 Niet-gespecialiseerde groothandel	0,00	0	0,00	0	0,00	0
157	4711 Detailhandel in niet-gespecialiseerde winkels waarbij voedings- en genotmiddelen overheersen	0,96	0	0,00	0	0,96	0
158	4719 Overige detailhandel in niet-gespecialiseerde winkels	0,06	0	0,00	0	0,06	0
159	4721 Detailhandel in groenten en fruit in gespecialiseerde winkels	0,01	0	0,00	0	0,01	0
160	4722 Detailhandel in vlees en vleesproducten in gespecialiseerde winkels	0,06	0	0,00	0	0,06	0
161	4723 Detailhandel in vis en schaal- en weekdieren in gespecialiseerde winkels	0,05	0	0,00	0	0,05	0
162	4724 Detailhandel in voedings- en genotmiddelen in gespecialiseerde winkels	0,03	0	0,00	0	0,03	0
163	4725 Detailhandel in dranken in gespecialiseerde winkels	0,03	0	0,00	0	0,03	0
164	4726 Detailhandel in tabaksproducten in gespecialiseerde winkels	0,08	0	0,00	0	0,08	0
165	4729 Overige detailhandel in voedingsmiddelen in gespecialiseerde winkels	0,05	0	0,00	0	0,05	0
166	4730 Detailhandel in motorbrandstoffen in gespecialiseerde winkels	0,33	0	0,00	0	0,33	0
167	4741 Detailhandel in computers, randapparatuur en software in gespecialiseerde winkels	0,39	0	0,00	0	0,39	0
168	4751 Detailhandel in textiel in gespecialiseerde winkels	0,04	0	0,00	0	0,04	0
169	4752 Detailhandel in ijzerwaren, verf en glas in gespecialiseerde winkels	0,08	0	0,00	0	0,08	0
170	4753 Detailhandel in tapijten en andere vloerbedekking en wandbekleding in gespecialiseerde winkels	0,00	0	0,00	0	0,00	0
171	4754 Detailhandel in andere consumentenartikelen in gespecialiseerde winkels	0,00	0	0,00	0	0,00	0
172	4759 Detailhandel in meubelen, verlichtingsbenodigdheden en andere huishoudelijke artikelen in gespecialiseerde winkels	0,14	0	0,00	0	0,14	0
173	4762 Detailhandel in kranten en kantoorbehoeften in gespecialiseerde winkels	0,16	0	0,00	0	0,16	0
174	4764 Detailhandel in cultuur- en recreatieartikelen in gespecialiseerde winkels	0,01	0	0,00	0	0,01	0
175	4765 Detailhandel in spellen en speelgoed in gespecialiseerde winkels	0,03	0	0,00	0	0,03	0

Groep Crelan
Geconsolideerde Jaarrekening 2023

176	4771 Detailhandel in kleding in gespecialiseerde winkels	0,09	0	0,00	0	0,09	0
177	4772 Detailhandel in schoeisel en lederwaren in gespecialiseerde winkels	0,03	0	0,00	0	0,03	0
178	4773 Apothekers in gespecialiseerde winkels	0,11	0	0,00	0	0,11	0
179	4774 Detailhandel in andere artikelen in gespecialiseerde winkels	0,00	0	0,00	0	0,00	0
180	4775 Detailhandel in cosmetica en toiletartikelen in gespecialiseerde winkels	0,00	0	0,00	0	0,00	0
181	4776 Detailhandel in bloemen, planten, zaden, kunstmeststoffen, huisdieren en voer voor huisdieren in gespecialiseerde winkels	0,03	0	0,00	0	0,03	0
182	4777 Detailhandel in uurwerken en sieraden in gespecialiseerde winkels	0,14	0	0,00	0	0,14	0
183	4778 Overige detailhandel in nieuwe artikelen in gespecialiseerde winkels	1,02	0	0,00	0	1,02	0
184	4779 Detailhandel in tweedehandsgoederen in winkels	0,00	0	0,00	0	0,00	0
185	4781 Markt- en straathandel in voedings- en genotmiddelen	0,05	0	0,00	0	0,05	0
186	4782 Markt- en straathandel in textiel, kleding en schoeisel	0,00	0	0,00	0	0,00	0
187	4789 Markt- en straathandel in andere artikelen	0,02	0	0,00	0	0,02	0
188	4791 Detailhandel via postorderbedrijven of via internet	0,01	0	0,00	0	0,01	0
189	4799 Overige detailhandel, niet in winkels en exclusief markt- en straathandel	0,16	0	0,00	0	0,16	0
190	4931 Personenvervoer te land binnen steden of voorsteden	0,00	0	0,00	0	0,00	0
191	4932 Exploitatie van taxi's	0,03	0	0,00	0	0,03	0
192	4939 Overig personenvervoer te land, n.e.g.	0,00	0	0,00	0	0,00	0
193	4941 Goederenvervoer over de weg	2,46	0	0,00	0	2,46	0
194	4942 Verhuisbedrijven	0,01	0	0,00	0	0,01	0
195	4950 Vervoer via pijpleidingen	0,00	0	0,00	0	0,00	0
196	5040 Binnenvaart, goederenvervoer	0,00	0	0,00	0	0,00	0
197	5210 Opslag	0,00	0	0,00	0	0,00	0
198	5221 Diensten in verband met vervoer te land	0,00	0	0,00	0	0,00	0
199	5222 Diensten in verband met vervoer over water	0,00	0	0,00	0	0,00	0
200	5224 Vrachtbehandeling	0,00	0	0,00	0	0,00	0
201	5229 Overige vervoerondersteunende activiteiten	0,01	0	0,00	0	0,01	0
202	5310 Postdiensten in het kader van de universeledienstverplichting	0,00	0	0,00	0	0,00	0
203	5320 Overige postdiensten en koeriers	0,17	0	0,00	0	0,17	0
204	5510 Hotels en dergelijke accommodatie	0,04	0	0,00	0	0,04	0
205	5520 Vakantieverblijven en andere accommodatie voor kort verblijf	0,05	0	0,00	0	0,05	0
206	5530 Kampeer- en caravanterreinen	0,00	0	0,00	0	0,00	0
207	5590 Overige accommodatie	0,00	0	0,00	0	0,00	0
208	5610 Restaurants en mobiele eetgelegenheden	0,36	0	0,00	0	0,36	0
209	5621 Catering	0,11	0	0,00	0	0,11	0
210	5629 Overige eetgelegenheden	0,02	0	0,00	0	0,02	0
211	5630 Drinkgelegenheden	0,02	0	0,00	0	0,02	0
212	5811 Uitgeverijen van boeken	0,61	0	0,00	0	0,61	0
213	5814 Uitgeverijen van tijdschriften	0,00	0	0,00	0	0,00	0
214	5819 Overige uitgeverijen	0,01	0	0,00	0	0,01	0
215	5911 Productie van films en video- en televisieprogramma's	0,01	0	0,00	0	0,01	0
216	5912 Activiteiten in verband met films en video- en televisieprogramma's na de productie	0,00	0	0,00	0	0,00	0
217	5920 Maken van geluidsopnamen en uitgeverijen van muziekopnamen	0,00	0	0,00	0	0,00	0
218	6120 Draadloze telecommunicatie	0,00	0	0,00	0	0,00	0
219	6190 Overige telecommunicatie	0,00	0	0,00	0	0,00	0
220	6201 Schrijven van computerprogramma's	0,09	0	0,00	0	0,09	0
221	6202 Computerconsultancy-activiteiten	0,03	0	0,00	0	0,03	0
222	6209 Overige diensten op het gebied van informatietechnologie en computer	1,38	0	0,00	0	1,38	0

Groep Crelan
Geconsolideerde Jaarrekening 2023

223	6311 Gegevensverwerking, webhosting en aanverwante activiteiten	0,00	0	0,00	0	0,00	0
224	6312 Webportalen	0,00	0	0,00	0	0,00	0
225	6391 Persagentschappen	0,00	0	0,00	0	0,00	0
226	6399 Overige dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie, n.e.g.	0,01	0	0,00	0	0,01	0
227	6420 Holdings	4,44	0	0,00	0	4,44	0
228	6430 Beleggingstruists en -fondsen en vergelijkbare financiële instellingen	0,00	0	0,00	0	0,00	0
229	6499 Overige financiële dienstverlening/exclusief verzekeringen en pensioenfondsen, n.e.g.	0,01	0	0,00	0	0,01	0
230	6512 Schadeverzekeringen	0,00	0	0,00	0	0,00	0
231	6619 Overige ondersteunende activiteiten in verband met financiële diensten, exclusief verzekeringen en pensioenfondsen	0,01	0	0,00	0	0,01	0
232	6622 Verzekeringsagenten en -makelaars	0,00	0	0,00	0	0,00	0
233	6629 Overige ondersteunende activiteiten in verband met verzekeringen en pensioenfondsen	0,00	0	0,00	0	0,00	0
234	6630 Vermogensbeheer	0,00	0	0,00	0	0,00	0
235	6810 Handel in eigen onroerend goed	0,05	0	0,00	0	0,05	0
236	6820 Verhuur en exploitatie van eigen of geleased onroerend goed	2,63	0	0,00	0	2,63	0
237	6831 Bemiddeling in onroerend goed	0,11	0	0,00	0	0,11	0
238	6832 Beheer van onroerend goed voor een vast bedrag of op contractbasis	0,02	0	0,00	0	0,02	0
239	6910 Rechtskundige dienstverlening	0,04	0	0,00	0	0,04	0
240	6920 Accountants, boekhouders en belastingconsulenten	0,30	0	0,00	0	0,30	0
241	7010 Activiteiten van hoofdkantoren	0,01	0	0,00	0	0,01	0
242	7021 Adviesbureaus op het gebied van public relations en communicatie	0,03	0	0,00	0	0,03	0
243	7022 Overige adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsvoering	1,15	0	0,00	0	1,15	0
244	7111 Architecten	0,12	0	0,00	0	0,12	0
245	7112 Ingenieurs en aanverwante technische adviseurs	0,11	0	0,00	0	0,11	0
246	7120 Technische testen en toetsen	0,00	0	0,00	0	0,00	0
247	7219 Overig speur- en ontwikkelingswerk op natuurwetenschappelijk gebied	0,11	0	0,00	0	0,11	0
248	7311 Reclamebureaus	0,01	0	0,00	0	0,01	0
249	7320 Markt- en opinieonderzoekbureaus	0,01	0	0,00	0	0,01	0
250	7410 Gespecialiseerde designers	0,01	0	0,00	0	0,01	0
251	7420 Fotografen	0,00	0	0,00	0	0,01	0
252	7430 Vertalers en tolken	0,01	0	0,00	0	0,01	0
253	7490 Overige vrije beroepen en overige wetenschappelijke en technische activiteiten, n.e.g.	0,01	0	0,00	0	0,01	0
254	7500 Veterinaire diensten	0,00	0	0,00	0	0,00	0
255	7711 Verhuur en lease van personenauto's en andere lichte auto's	0,01	0	0,00	0	0,01	0
256	7712 Verhuur en lease van vrachtauto's	1,40	0	0,00	0	1,40	0
257	7722 Verhuur van videobanden, dvd's en cd's	0,00	0	0,00	0	0,00	0
258	7729 Verhuur en lease van andere consumentenartikelen	0,01	0	0,00	0	0,01	0
259	7731 Verhuur en lease van landbouwmachines en -werktuigen	0,00	0	0,00	0	0,00	0
260	7739 Verhuur en lease van andere machines en werktuigen en andere materiële goederen, n.e.g.	0,03	0	0,00	0	0,03	0
261	7810 Arbeidsbureaus	0,00	0	0,00	0	0,00	0
262	7820 Uitzendbureaus	0,00	0	0,00	0	0,00	0
263	7830 Andere vormen van arbeidsbemiddeling	0,00	0	0,00	0	0,00	0
264	7911 Reisbureaus	0,09	0	0,00	0	0,09	0
265	8010 Particuliere beveiliging	0,00	0	0,00	0	0,00	0
266	8110 Diverse ondersteunende activiteiten ten behoeve van voorzieningen	0,05	0	0,00	0	0,05	0

Groep Crelan
Geconsolideerde Jaarrekening 2023

267	8121 Algemene reiniging van gebouwen	0,04	0	0,00	0	0,04	0
268	8122 Overige reiniging van gebouwen; industriële reiniging	0,03	0	0,00	0	0,03	0
269	8129 Andere reinigingsactiviteiten	0,04	0	0,00	0	0,04	0
270	8130 Landschapsverzorging	2,73	0	0,00	0	2,73	0
271	8211 Diverse administratieve activiteiten ten behoeve van kantoren	0,00	0	0,00	0	0,00	0
272	8219 Fotokopiëren, documentvoorbereiding en andere gespecialiseerde ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren	0,00	0	0,00	0	0,00	0
273	8230 Organisatie van congressen en beurzen	0,01	0	0,00	0	0,01	0
274	8299 Overige zakelijke dienstverlening, n.e.g.	0,07	0	0,00	0	0,07	0
275	8424 Openbare orde en veiligheid	0,00	0	0,00	0	0,00	0
276	8430 Verplichte sociale verzekeringen	0,00	0	0,00	0	0,00	0
277	8551 Sport- en recreatieonderwijs	0,00	0	0,00	0	0,00	0
278	8552 Cultureel onderwijs	0,00	0	0,00	0	0,00	0
279	8559 Overig onderwijs, n.e.g.	0,00	0	0,00	0	0,00	0
280	8560 Onderwijsondersteunende activiteiten	0,00	0	0,00	0	0,00	0
281	8610 Ziekenhuizen	0,40	0	0,00	0	0,40	0
282	8621 Huisartspraktijken	0,00	0	0,00	0	0,00	0
283	8622 Praktijken van specialisten	0,04	0	0,00	0	0,04	0
284	8623 Tandartspraktijken	0,01	0	0,00	0	0,01	0
285	8690 Overige menselijke gezondheidszorg	0,12	0	0,00	0	0,12	0
286	8710 Verpleegtehuizen	0,00	0	0,00	0	0,00	0
287	8720 Inrichtingen voor geestelijk en psychisch gehandicapten en drugsgebruikers	0,01	0	0,00	0	0,01	0
288	8730 Tehuizen voor ouderen en lichamelijk gehandicapten	0,00	0	0,00	0	0,00	0
289	8790 Overige tehuizen	0,01	0	0,00	0	0,01	0
290	8810 Maatschappelijke dienstverlening waarbij geen onderdak wordt verschaft, voor ouderen en lichamelijk gehandicapten	0,00	0	0,00	0	0,00	0
291	8891 Kinderdagverblijven	0,04	0	0,00	0	0,04	0
292	8899 Overige maatschappelijke dienstverlening waarbij geen onderdak wordt verschaft, n.e.g.	0,01	0	0,00	0	0,01	0
293	9001 Uitvoerende kunsten	0,00	0	0,00	0	0,00	0
294	9002 Ondersteunende activiteiten voor uitvoerende kunsten	0,00	0	0,00	0	0,00	0
295	9003 Scheppende kunsten	0,00	0	0,00	0	0,00	0
296	9101 Bibliotheken en archieven	0,00	0	0,00	0	0,00	0
297	9102 Musea	0,00	0	0,00	0	0,00	0
298	9200 Loterijen en kansspelen	0,00	0	0,00	0	0,00	0
299	9311 Exploitatie van sportaccommodaties	0,05	0	0,00	0	0,05	0
300	9312 Sportclubs	0,12	0	0,00	0	0,12	0
301	9313 Fitnesscentra	0,01	0	0,00	0	0,01	0
302	9319 Sport	0,02	0	0,00	0	0,02	0
303	9329 Ontspanning en recreatie	0,01	0	0,00	0	0,01	0
304	9412 Beroepsorganisaties	0,00	0	0,00	0	0,00	0
305	9491 Religieuze organisaties	0,00	0	0,00	0	0,00	0
306	9499 Overige verenigingen	0,45	0	0,00	0	0,45	0
307	9511 Reparatie van computers en randapparatuur	0,00	0	0,00	0	0,00	0
308	9521 Reparatie van consumentenelektronica	0,00	0	0,00	0	0,00	0
309	9525 Reparatie van uurwerken en sieraden	0,02	0	0,00	0	0,02	0
310	9529 Reparatie van consumentenartikelen	0,00	0	0,00	0	0,00	0
311	9601 Wassen en (chemisch) reinigen van textiel en bontproducten	0,02	0	0,00	0	0,02	0
312	9602 Haar- en schoonheidsverzorging	0,07	0	0,00	0	0,07	0
313	9603 Begraveniswezen	0,01	0	0,00	0	0,01	0
314	9604 Sauna's, solaría, baden enz.	0,00	0	0,00	0	0,00	0
315	9609 Overige persoonlijke diensten	0,00	0	0,00	0	0,00	0
316	9700 Huishoudens als werkgever van huishoudelijk personeel	0,00	0	0,00	0	0,00	0
317	9810 Niet-gedifferentieerde productie van goederen door particuliere huishoudens voor eigen gebruik	8,23	0	0,00	0	8,23	0

3. GAR KPI-voorraad gebaseerd op omzet

		a	b	c	d	e	f	g	h	i	aa	ab	ac	ad	ae	af	
		Rapportagereferentiedatum T															
		Klimaatmitigatie (KM)					Klimaatadaptatie (KA)					TOTAAL (CCM + CCA + WTR + CE + PPC + BIO)					
% (in verhouding tot totale bestreken activa in noemer)		Aandeel totale bestreken activa ter financiering van taxonomierelevante sectoren (in aanmerking komend voor taxonomie)					Aandeel totale bestreken activa ter financiering van taxonomierelevante sectoren (in aanmerking komend voor taxonomie)					Aandeel totale bestreken activa ter financiering van taxonomierelevante sectoren (in aanmerking komend voor taxonomie)					Aandeel totale bestreken activa
		Aandeel totale bestreken activa ter financiering van taxonomierelevante sectoren (op taxonomie afgestemd)					Aandeel totale bestreken activa ter financiering van taxonomierelevante sectoren (op taxonomie afgestemd)					Aandeel totale bestreken activa ter financiering van taxonomierelevante sectoren (op taxonomie afgestemd)					
		Waarvan gebruik van opbrengsten		Waarvan transitieonders teunend		Waarvan faciliterend	Waarvan gebruik van opbrengsten		Waarvan transitieonders teunend		Waarvan faciliterend	Waarvan gebruik van opbrengsten		Waarvan transitieonders teunend		Waarvan faciliterend	
	GAR – In aanmerking genomen activa in teller en noemer																
1	Leningen en voorschotten, schuldbewijzen en eigenvermogensinstrumenten die niet in aanmerking komen voor Hft voor GAR-berekening	78,85%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	78,85%	0%	0%	0%	0%		
2	Financiële ondernemingen	0,03%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0,03%	0%	0%	0%	0%		
3	Kredietinstellingen	0,03%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0,03%	0%	0%	0%	0%		
4	Leningen en voorschotten	0,02%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0,02%	0%	0%	0%	0%		
5	Schuldbewijzen, incl. UoP	0,01%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0,01%	0%	0%	0%	0%		
6	Eigenvermogensinstrumenten	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
7	Andere financiële ondernemingen	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
8	waarvan beleggingsondernemingen	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
9	Leningen en voorschotten	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
10	Schuldbewijzen, incl. UoP	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
11	Eigenvermogensinstrumenten	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
12	waarvan beheermaatschappijen	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
13	Leningen en voorschotten	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
14	Schuldbewijzen, incl. UoP	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
15	Eigenvermogensinstrumenten	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
16	waarvan verzekeringsondernemingen	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
17	Leningen en voorschotten	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
18	Schuldbewijzen, incl. UoP	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
19	Eigenvermogensinstrumenten	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
20	Niet-financiële ondernemingen	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
21	Leningen en voorschotten	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
22	Schuldbewijzen, incl. UoP	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
23	Eigenvermogensinstrumenten	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
24	Huishoudens	78,82%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	78,82%	0%	0%	0%	0%		
25	waarvan door niet-zakelijk onroerend goed zekergestelde leningen	77,69%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	77,69%	0%	0%	0%	0%		
26	waarvan leningen voor renovatie gebouwen	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0,00%	0%	0%	0%	0%		
27	waarvan leningen motorvoertuigen	1,13%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0,00%	0%	0%	0%	0%		
28	Financiering lokale overheden	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0,00%	0%	0%	0%	0%		
29	Financiering huisvesting	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0,00%	0%	0%	0%	0%		
30	Overige financiering lokale overheden	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0,00%	0%	0%	0%	0%		
31	Door bezitsverrijking verkregen zekerheden: niet-zakelijk en zakelijk onroerend goed	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0,00%	0%	0%	0%	0%		
32	Totaal GAR-activa	78,85%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	78,85%	0%	0%	0%	0%		

3. GAR KPI-voorraad gebaseerd op Capex

		a	b	c	d	e	f	g	h	i	aa	ab	ac	ad	ae	af	
		Rapportagereferentiedatum T															
		Klimaatmitigatie (KM)					Klimaatadaptatie (KA)					TOTAAL (CCM + CCA + WTR + CE + PPC + BIO)					
% (in verhouding tot totale bestreken activa in noemer)		Aandeel totale bestreken activa ter financiering van taxonomierelevante sectoren (in aanmerking komend voor taxonomie)					Aandeel totale bestreken activa ter financiering van taxonomierelevante sectoren (in aanmerking komend voor taxonomie)					Aandeel totale bestreken activa ter financiering van taxonomierelevante sectoren (in aanmerking komend voor taxonomie)					Aandeel totale bestreken activa
		Aandeel totale bestreken activa ter financiering van taxonomierelevante sectoren (op taxonomie afgestemd)					Aandeel totale bestreken activa ter financiering van taxonomierelevante sectoren (op taxonomie afgestemd)					Aandeel totale bestreken activa ter financiering van taxonomierelevante sectoren (op taxonomie afgestemd)					
		Waarvan gebruik van opbrengsten		Waarvan transitieonders teunend		Waarvan faciliterend	Waarvan gebruik van opbrengsten		Waarvan transitieonders teunend		Waarvan faciliterend	Waarvan gebruik van opbrengsten		Waarvan transitieonders teunend		Waarvan faciliterend	
	GAR – In aanmerking genomen activa in teller en noemer																
1	Leningen en voorschotten, schuldbewijzen en eigenvermogensinstrumenten die niet in aanmerking komen voor HFT voor GAR-berekening	100,00%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100,00%	0%	0%	0%	0%		
2	Financiële ondernemingen	0,04%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0,04%	0%	0%	0%	0%		
3	Kredietinstellingen	0,04%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0,04%	0%	0%	0%	0%		
4	Leningen en voorschotten	0,02%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0,02%	0%	0%	0%	0%		
5	Schuldbewijzen, incl. UoP	0,02%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0,02%	0%	0%	0%	0%		
6	Eigenvermogensinstrumenten	0%	0%		0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		0%	0%		
7	Andere financiële ondernemingen	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
8	waarvan beleggingsondernemingen	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
9	Leningen en voorschotten	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
10	Schuldbewijzen, incl. UoP	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
11	Eigenvermogensinstrumenten	0%	0%		0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		0%	0%		
12	waarvan beheermaatschappijen	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
13	Leningen en voorschotten	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
14	Schuldbewijzen, incl. UoP	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
15	Eigenvermogensinstrumenten	0%	0%		0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		0%	0%		
16	waarvan verzekeringsondernemingen	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
17	Leningen en voorschotten	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
18	Schuldbewijzen, incl. UoP	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
19	Eigenvermogensinstrumenten	0%	0%		0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		0%	0%		
20	Niet-financiële ondernemingen	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
21	Leningen en voorschotten	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
22	Schuldbewijzen, incl. UoP	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
23	Eigenvermogensinstrumenten	0%	0%		0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		0%	0%		
24	Huishoudens	99,96%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	99,96%	0%	0%	0%	0%		
25	waarvan door niet-zakelijk onroerend goed zekergestelde leningen	98,53%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	98,53%	0%	0%	0%	0%		
26	waarvan leningen voor renovatie gebouwen	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
27	waarvan leningen motorvoertuigen	1,43%	0%	0%	0%	0%											
28	Financiering lokale overheden	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
29	Financiering huisvesting	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
30	Overige financiering lokale overheden	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
31	Door bezitsverrijking verkregen zekerheden: niet-zakelijk en zakelijk onroerend goed	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
32	Totaal GAR-activa	100,00%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100,00%	0%	0%	0%	0%	0%	

4. GAR KPI-stroom gebaseerd op omzet

		a	b	c	d	e	f	g	h	i	aa	ab	ac	ad	ae	af	
		Rapportagereferentiedatum T															
		Klimaatmitigatie (KM)					Klimaatadaptatie (KA)					TOTAAL (CCM + CCA + WTR + CE + PPC + BIO)					
% (in verhouding tot stroom totale in aanmerking komende activa)		Aandeel totale bestreken activa ter financiering van taxonomierelevante sectoren (in aanmerking komend voor taxonomie)					Aandeel totale bestreken activa ter financiering van taxonomierelevante sectoren (in aanmerking komend voor taxonomie)					Aandeel totale bestreken activa ter financiering van taxonomierelevante sectoren (in aanmerking komend voor taxonomie)					Aandeel totale nieuwe bestreken activa
		Aandeel totale bestreken activa ter financiering van taxonomierelevante sectoren (op taxonomie afgestemd)					Aandeel totale bestreken activa ter financiering van taxonomierelevante sectoren (op taxonomie afgestemd)					Aandeel totale bestreken activa ter financiering van taxonomierelevante sectoren (op taxonomie afgestemd)					
		Waarvan gebruik van opbrengsten		Waarvan transitieonders teunend		Waarvan faciliterend	Waarvan gebruik van opbrengsten		Waarvan faciliterend			Waarvan gebruik van opbrengsten		Waarvan transitieonders teunend		Waarvan faciliterend	
GAR – In aanmerking genomen activa in teller en noemer																	
1	Leningen en voorschotten, schuldbewijzen en eigenvermogensinstrumenten die niet in aanmerking komen voor HFT voor GAR-berekening	100,00%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100,00%	0%	0%	0%	0%		
2	Financiële ondernemingen	0,01%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0,01%	0%	0%	0%	0%		
3	Kredietinstellingen	0,01%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0,01%	0%	0%	0%	0%		
4	Leningen en voorschotten	0,00%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0,00%	0%	0%	0%	0%		
5	Schuldbewijzen, incl. UoP	0,01%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0,01%	0%	0%	0%	0%		
6	Eigenvermogensinstrumenten	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
7	Andere financiële ondernemingen	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
8	waarvan beleggingsondernemingen	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
9	Leningen en voorschotten	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
10	Schuldbewijzen, incl. UoP	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
11	Eigenvermogensinstrumenten	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
12	waarvan beheermaatschappijen	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
13	Leningen en voorschotten	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
14	Schuldbewijzen, incl. UoP	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
15	Eigenvermogensinstrumenten	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
16	waarvan verzekeringsondernemingen	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
17	Leningen en voorschotten	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
18	Schuldbewijzen, incl. UoP	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
19	Eigenvermogensinstrumenten	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
20	Niet-financiële ondernemingen	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
21	Leningen en voorschotten	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
22	Schuldbewijzen, incl. UoP	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
23	Eigenvermogensinstrumenten	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
24	Huishoudens	99,99%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	0%	0%	0%	0%		
25	waarvan door niet-zakelijk onroerend goed zekergestelde leningen	92,88%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	92,88%	0%	0%	0%	0%		
26	waarvan leningen voor renovatie gebouwen	0,00%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
27	waarvan leningen motorvoertuigen	7,11%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	7,11%	0%	0%	0%	0%		
28	Financiering lokale overheden	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
29	Financiering huisvesting	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
30	Overige financiering lokale overheden	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
31	Door bezitsverrijking verkregen zekerheden: niet-zakelijk en zakelijk onroerend goed	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
32	Totaal GAR-activa	100,00%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	0%	0%	0%	0%		

4. GAR KPI-stroom gebaseerd op Capex

		a	b	c	d	e	f	g	h	i	aa	ab	ac	ad	ae	af	
		Rapportagereferentiedatum T															
		Klimaatmitigatie (KM)					Klimaatadaptatie (KA)					TOTAAL (CCM + CCA + WTR + CE + PPC + BIO)					
% (in verhouding tot stroom totale in aanmerking komende activa)		Aandeel totale bestreken activa ter financiering van taxonomierelevante sectoren (in aanmerking komend voor taxonomie)					Aandeel totale bestreken activa ter financiering van taxonomierelevante sectoren (in aanmerking komend voor taxonomie)					Aandeel totale bestreken activa ter financiering van taxonomierelevante sectoren (in aanmerking komend voor taxonomie)					Aandeel totale nieuwe bestreken activa
		Aandeel totale bestreken activa ter financiering van taxonomierelevante sectoren (op taxonomie afgestemd)					Aandeel totale bestreken activa ter financiering van taxonomierelevante sectoren (op taxonomie afgestemd)					Aandeel totale bestreken activa ter financiering van taxonomierelevante sectoren (op taxonomie afgestemd)					
		Waarvan gebruik van opbrengsten		Waarvan transitieonders teunend		Waarvan faciliterend	Waarvan gebruik van opbrengsten		Waarvan faciliterend	Waarvan gebruik van opbrengsten		Waarvan transitieonders teunend		Waarvan faciliterend			
GAR – In aanmerking genomen activa in teller en noemer																	
1	Leningen en voorschotten, schuldbewijzen en eigenvermogensinstrumenten die niet in aanmerking komen voor HFT voor GAR-berekening	100,00%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100,00%	0%	0%	0%	0%		
2	Financiële ondernemingen	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0,01%	0%	0%	0%	0%		
3	Kredietinstellingen	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0,01%	0%	0%	0%	0%		
4	Leningen en voorschotten	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
5	Schuldbewijzen, incl. UoP	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0,0%	0%	0,01%	0%	0%	0%	0%		
6	Eigenvermogensinstrumenten	0%	0%		0%	0%	0%	0%		0%	0%	0%		0%	0%		
7	Andere financiële ondernemingen	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
8	waarvan beleggingsondernemingen	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
9	Leningen en voorschotten	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
10	Schuldbewijzen, incl. UoP	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
11	Eigenvermogensinstrumenten	0%	0%		0%	0%	0%	0%		0%	0%	0%		0%	0%		
12	waarvan beheermaatschappijen	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
13	Leningen en voorschotten	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
14	Schuldbewijzen, incl. UoP	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
15	Eigenvermogensinstrumenten	0%	0%		0%	0%	0%	0%		0%	0%	0%		0%	0%		
16	waarvan verzekeringsondernemingen	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
17	Leningen en voorschotten	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
18	Schuldbewijzen, incl. UoP	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
19	Eigenvermogensinstrumenten	0%	0%		0%	0%	0%	0%		0%	0%	0%		0%	0%		
20	Niet-financiële ondernemingen	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
21	Leningen en voorschotten	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
22	Schuldbewijzen, incl. UoP	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
23	Eigenvermogensinstrumenten	0%	0%		0%	0%	0%	0%		0%	0%	0%		0%	0%		
24	Huishoudens	99,99%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	99,99%	0%	0%	0%	0%		
25	waarvan door niet-zakelijk onroerend goed zeker gestelde leningen	92,88%	0%	0%	0%	0%		0%	0%	0%	92,88%	0%	0%	0%	0%		
26	waarvan leningen voor renovatie gebouwen	0%	0%	0%	0%	0%		0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
27	waarvan leningen motorvoertuigen	7,11%	0%	0%	0%	0%	0%		0%	0%	7,11%	0%	0%	0%	0%		
28	Financiering lokale overheden	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
29	Financiering huisvesting	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
30	Overige financiering lokale overheden	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
31	Door bezitsverrijking verkregen zekerheden: niet-zakelijk en zakelijk onroerend goed	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
32	Totaal GAR-activa	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100,00%	0%	0%	0%	0%	0%	

5. Toelichting op de resultatenrekening

5.1. Rentebaten en rentelasten

De uitsplitsing van rentebaten en -lasten per 31 december 2023 en 2022 wordt in onderstaande tabel weergegeven :

In EUR)	31/12/2023	31/12/2022
Rentebaten		
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	231.232.034	49.557.055
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	594.285	525.715
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	3.192.595	0
Leningen en vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	1.283.688.679	735.633.815
Effecten gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	159.113.752	4.080.568
Rentebaten op financiële verplichtingen	3.425.432	7.967.801
Derivaten gebruikt ter afdekking	189.246.832	11.807.782
Andere	5.308.777	3.716.092
Totaal rentebaten	1.875.802.386	813.288.828
Rentelasten		
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	257.607.480	33.560.806
Deposito's	524.202.229	50.679.218
In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties	98.283.477	22.552.051
Achtergestelde verplichtingen	7.005.284	7.901.266
Interestkosten op financieel actief	548.001	20.094.419
Derivaten gebruikt ter afdekking	0	0
Andere	478.952	405.022
Totaal rentelasten	888.125.423	135.192.782
Nettorentebaten	987.676.963	678.096.046

De nettorentebaten groeien in 2023 heel sterk met 309,6 miljoen EUR of 45,6%.

De rente-inkomsten zijn gestegen met 1,03 miljard EUR. Dit is de resultante van de hogere rentevoeten die de opbrengsten van de kredietportefeuille doen toenemen en van de hogere kortetermijnrentes die zorgen voor hogere inkomsten uit de liquiditeitsoverschotten en die een sterk gunstige impact genereren in de kost van de derivaten.

De rentelasten stijgen met 752,9 miljoen EUR. Het grootste deel van deze toename situeert zich in de kostprijs van de deposito's door de hogere klantrentes voor termijnrekeningen, kasbons en spaarboekjes evenals door de sterke groei van het volume termijnrekeningen als reactie op het aanbod van de staatsbon "Van Peteghem".

5.2. Baten en lasten uit provisies en vergoedingen

De netto-inkomsten uit commissies en provisies waren op 31 december 2023 en 2022 als volgt :

(in EUR)	31/12/2023	31/12/2022
Effecten		
- uitgiften	71.319.684	73.889.553
- aan- en verkooporders	8.824.094	5.567.550
- overige	2.494.919	2.265.401
Trust- en zaakwaarnemende activiteiten		
- vermogensbeheer	207.607	236.252
- bewaring	1.778.933	1.807.151
Verplichtingen uit hoofde van leningen	757.410	722.199
Betalingsdiensten	84.904.562	78.698.744
Ontvangen Beheerscommissies	50.974.730	47.731.883
Commissielonen ontvangen van verzekeringsmaatschappijen	8.213.396	10.066.103
Overige financiële diensten	25.854.178	26.228.900
Totale baten uit provisies en vergoedingen	255.329.513	247.213.736
Commissies betaald aan tussenpersonen (acquisitiekosten)	195.655.002	147.878.697
Clearing en afwikkeling	1.047.821	957.528
Overige financiële diensten	46.023.660	44.787.588
Totale lasten in verband met provisies en vergoedingen	242.726.483	193.623.813
Nettobaten uit provisies en vergoedingen	12.603.030	53.589.923

De totale baten uit provisies en vergoedingen groeien in beperkte mate (+8,1 miljoen EUR); de inkomsten uit de verkoop van beleggingsproducten groeien immers minder sterk dan voorgaande jaren omwille van het zwakke beursklimaat gedurende het grootste deel van het jaar en omwille van de concurrentie door de staatsbon. De commissielonen betaald aan de tussenpersonen nemen sterker toe omdat deze ook voor een deel gelinkt zijn aan het hogere bankproduct waarvan de heel sterk gestegen nettorentebaten deel uitmaken.

5.3. Dividenden

Onderstaande tabel detailleert de ontvangen dividenden in de loop van 2023 en 2022 :

(in EUR)	31/12/2023	31/12/2022
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	0	0
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	303.195	791.622
Totaal dividenden	303.195	791.622

De dividenden die de Groep in 2023 heeft ontvangen, bedragen 0,3 miljoen EUR (voornamelijk komende van PMF) en zijn met 0,5 miljoen EUR gedaald (geen dividend VISA in 2023).

5.4. Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening

De onderstaande tabel geeft de samenstelling weer van de gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en passiva die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd via de resultatenrekening op 31 december 2023 en 2022 :

(in EUR)	31/12/2023	31/12/2022
Gerealiseerde winsten		
Financiële activa/passiva gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	0	392.000
Financiële activa/passiva gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs		
Schuldbewijzen	0	0
Leningen en vorderingen	3.872.604	7.097.387
Totaal gerealiseerde winsten	3.872.604	7.489.387
Gerealiseerde verliezen		
Financiële activa/passiva gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	4.958	30.021
Financiële activa/passiva gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs		
Schuldbewijzen	19.387.659	0
Leningen en vorderingen	0	0
Totaal gerealiseerde verliezen	19.392.617	30.021
Totaal	-15.520.013	7.459.366

De netto winsten zijn met 23 miljoen EUR gedaald ten opzichte van 2022.

In 2023 werd geen winst gerealiseerd met betrekking tot "Financiële activa/passiva gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten" terwijl we in 2022 een meerwaarde van 0,39 miljoen EUR hadden geboekt op het Alven Capital fonds.

De gerealiseerde winsten op leningen en vorderingen hebben betrekking op de opbrengst uit de verkoop van afgeschreven kredietdossiers en wederbeleggingsvergoedingen aan een incassobureau. Het betreft voornamelijk kaskredieten en geamortiseerde leningen op afbetaling die in het verleden definitief niet meer in de balans zijn opgenomen. Voor dit onderdeel was de gerealiseerde winst 3,2 miljoen EUR lager dan de gerealiseerde winst in 2022.

Verliezen gerealiseerd op "Financiële activa/passiva gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs", in dit geval schuldbewijzen, hebben meestal betrekking op de verkoop (of de vervaldatum) van effecten, dekkingsobligaties en bedrijfsobligaties. De verliezen bedragen -19,4 miljoen EUR.

5.5. Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen, afdekkingstransacties en wisselkoersverschillen

Het positieve resultaat in de rubrieken "Winsten of (-) verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden, netto", "Winsten of (-) verliezen op financiële activa en verplichtingen aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, netto", "Winsten of (-) verliezen uit afdekkingstransacties, netto" en "Wisselkoersverschillen" moet samen in aanmerking worden genomen. Het effect op de winst- en verliesrekening van de EMTN-activiteiten en van de overdracht van de afdekkingsswaps naar de handelsportefeuille is gespreid over verschillende rubrieken.

5.6. Badwill

In 2023 waren er geen aanpassingen meer op de badwill.

5.7. Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van activa

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de gerealiseerde winsten en verliezen bij het niet langer opnemen van activa :

(in EUR)	31/12/2023	31/12/2022
Winsten		
Materiële vaste activa	35.769	45.160
Verliezen		
Materiële vaste activa	26.121	47.904
Totaal winsten en verliezen	9.648	-2.744

5.8. Andere exploitatiebaten en -lasten

De exploitatiebaten en -lasten kunnen als volgt per 31 december 2023 en 2022 gedetailleerd worden :

(in EUR)	31/12/2023	31/12/2022
Gerecupereerde kosten m.b.t. kredieten	3.107.662	3.231.592
Bijdragen m.b.t. deposito's	5.371.384	4.749.151
Nettopremies op verzekeringscontracten	0	0
Ontvangen commissies bij de verzekeringsmaatschappij	0	0
Recuperaties op afgeschreven vorderingen	7.818.000	8.371.638
Resultaat van refacturatie	89.534	603.792
Andere exploitatiebaten	12.725.525	19.072.046
Totaal andere exploitatiebaten	29.112.104	36.028.219
Andere exploitatielasten	168.559	304.159
Totaal andere exploitatielasten	168.559	304.159
Totaal andere netto-exploitatiebaten	28.943.545	35.724.060

Het totaal andere netto-exploitatiebaten daalt met -6,8 miljoen EUR ten opzichte van 2022.

De andere exploitatiebaten zijn gedaald omwille van succes fees van AXA Bank Belgium die in 2022 werden geactiveerd en omwille van correcties van BTW.

5.9. Administratiekosten

5.9.1. Personeelskosten

Eind december 2023 had de Groep 4.455 medewerkers in dienst tegenover 4.551 eind 2022.

De totale personeelskosten kunnen als volgt uitgesplitst worden :

(in EUR)	31/12/2023	31/12/2022
Bezoldigingen	135.133.629	127.026.663
Sociale lasten	33.757.044	33.190.608
Premies voor bovenwettelijke verzekeringen	17.396.247	13.511.901
Rust- en overlevingspensioenen en soortgelijke uitgaven	33.556	184.217
Andere	7.559.751	10.460.910
Totaal personeelskosten	193.880.227	184.374.299

We noteren een stijging van de personeelskosten met 9,5 miljoen EUR, voornamelijk door de loonindexeringen.

5.9.2. Algemene en administratieve uitgaven

De algemene en administratieve uitgaven kunnen als volgt gedetailleerd worden :

(in EUR)	31/12/2023	31/12/2022
Marketingkosten	15.844.048	10.627.939
Honoraria	33.117.352	26.943.445
IT-uitgaven	204.609.183	142.180.258
Huurgelden	3.260.185	1.085.940
Operationele leases	1.122.503	1.278.946
Bedrijfsbelastingen	58.931.132	55.353.160
Andere	79.214.634	70.965.159
Totaal	396.099.037	308.434.847

De algemene en administratieve kosten stijgen met +87,6 miljoen EUR.

Daarvan noteren we een stijging van de marketingkosten van +5,2 miljoen EUR, voornamelijk door de marketingcampagne voor de lancering van het nieuwe logo (+4,4 miljoen EUR). Honoraria stegen ook, met +6,2 miljoen EUR; voornamelijk voor consultancydiensten. De IT-uitgaven stegen met +62,4 miljoen EUR, waarvan +40,1 miljoen EUR voor het integratieproject en +19,3 miljoen EUR voor onderhoudskosten. De banktaksen zijn met +1,7 miljoen EUR gestegen. Andere algemene en administratieve kosten stegen met +8,2 miljoen EUR, waaronder +3,3 miljoen EUR juridische kosten vertegenwoordigt.

5.9.3. Bijdragen in contanten aan afwikkelingsfondsen en depositogarantiestelsels

De bijdragen aan afwikkelingsfondsen en depositogarantiestelsels kunnen als volgt worden gedetailleerd :

(in EUR)	31/12/2023	31/12/2022
Depositogarantiestelsel	40.212.688	32.775.938
Single Resolution Funds	6.835.187	12.586.912
Totaal	47.047.875	45.362.850

5.10. Bijzondere waardeverminderingen

De bijzondere waardeverminderingen kunnen per 31 december 2023 en 2022 als volgt gedetailleerd worden:

(in EUR)	31/12/2023	31/12/2022
Bijzondere waardeverminderingen op financiële activa:		
- schuldbewijzen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	0	0
- schuldbewijzen gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	0	0
- schuldbewijzen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	48.060	-15.241
- leningen en vorderingen	-50.691.729	-24.636.122
Bijzondere waardeverminderingen op niet-financiële activa:		
- materiële vaste activa	0	0
- vastgoedbeleggingen	0	0
- immateriële activa	0	0
- andere	0	0
Totaal	-50.643.669	-24.651.363

Op niet-financiële activa, zoals materiële en immateriële vaste activa, is in 2023 geen waardevermindering geboekt.

Tijdens het boekjaar 2023 heeft de Groep de bijzondere waardeverminderingen verhoogd tot een geconsolideerd bedrag van 50,7 miljoen EUR. Crelan NV heeft haar bijzondere waardeverminderingen verhoogd met 18,2 miljoen EUR (vergeleken met een stijging van 8,7 miljoen EUR in 2022), terwijl Europabank haar bijzondere waardeverminderingen heeft verhoogd met 6,4 miljoen EUR (vergeleken met 5,2 miljoen EUR in 2022) en AXA Bank Belgium haar bijzondere waardeverminderingen heeft verhoogd met 25,5 miljoen EUR eind 2023 (vergeleken met 10,8 miljoen EUR in 2022).

Gedetailleerde informatie over de waardevermindering van financiële activa werd reeds behandeld in toelichtingen 4.3. en 4.4.

5.11. Winstbelastingen

De onderstaande tabel geeft een uitsplitsing van de actuele en uitgestelde belastingen :

(in EUR)	31/12/2023	31/12/2022
Actuele belastingen	79.558.925	37.889.457
Uitgestelde belastingen	-10.309.302	17.306.286
Totaal winstbelastingen	69.249.623	55.195.743

Voor meer informatie over de in de winst- en verliesrekening opgenomen uitgestelde belastingen wordt verwezen naar toelichting 4.7.

De belastbare winst omvat niet-aftrekbare kosten en winsten die niet onderworpen zijn aan inkomstenbelasting.

De volgende tabel illustreert het verband tussen de statutaire belastingen en de effectieve belastingen op het inkomen:

(in EUR)	31/12/2023		31/12/2022	
	Belastingvoet	Belastinglast	Belastingvoet	Belastinglast
Winst voor belastingen		276.266.381		213.395.298
Wettelijk belastingtarief	25,00%	69.066.595	25,00%	53.348.576
Fiscale gevolgen van belastingtarieven in andere belastingjurisdicties	-1,87%	-5.167.161	2,62%	5.568.935
Fiscale gevolgen van de vrijstelling van meerwaarden op aandelen	0,00%	0	0,00%	0
Fiscale gevolgen van niet-belastbare baten	-3,20%	-8.850.100	-3,91%	-8.320.867
Fiscale gevolgen van lasten die niet fiscaal aftrekbaar zijn	4,99%	13.774.690	1,19%	2.525.747
Fiscale gevolgen van het gebruik van voorheen niet-opgenomen belastingvorderingen	-24,88%	-68.742.304	-0,58%	-1.241.362
Fiscale gevolgen van de bewegingen van voorzieningen of reserves	3,17%	8.754.782	0,43%	923.109
Boekhoudkundige eliminaties	21,67%	59.877.497	1,22%	2.460.830
Afzonderlijk belaste meerwaarden	0,00%	0	0,00%	0
Acquisitie AXA Bank Belgium		0		0
Andere	0,19%	535.625	-0,03%	-69.225
Effectieve belastinglast van het boekjaar	25,07%	69.249.623	25,93%	55.195.744

Het belastingtarief is gebaseerd op het Belgische wettelijke belastingtarief van 25%.

De lijn Boekhoudkundige eliminaties betreft de eliminaties ten gevolge van de dividend betalingen van Europabank en AXA Bank Belgium aan Crelan.

5.12. Vergoeding van de commissaris

In de onderstaande tabel worden de vergoedingen voor het college van commissarissen van de Groep voor het boekjaar weergegeven :

(in EUR)	31/12/2023	31/12/2022
1. Bezoldiging van de commissaris(sen)	1.089.031	882.232
2. Bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd binnen de vennootschap door de commissaris(sen)	320.407	323.337
a. Andere controleopdrachten	165.477	141.181
b. Belastingadviesopdrachten	0	0
c. Andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten	154.930	182.156
3. Bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd binnen de vennootschap door personen met wie de commissaris(sen) verbonden is (zijn)	63.800	58.745
a. Andere controleopdrachten	0	0
b. Belastingadviesopdrachten	0	53.745
c. Andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten	63.800	5.000
Totaal erelonen betaald aan de revisoren	1.473.238	1.264.314

De door EY verleende diensten werden goedgekeurd door het Audit Comité.

5.13. Informatieverschaffing over verbonden partijen

Onder de verbonden partijen van de Groep verstaat men de leden van de Raad van Bestuur (incl. de leden van het Directiecomité) en de met de Groep verbonden ondernemingen. AXA Bank Belgium maakt sinds 31 december 2021 deel uit van de Crelan Groep.

Per eind 2023 heeft Crelan Groep een uitstaand bedrag van 0,8 miljoen EUR aan leningen en vorderingen aan leden van de Raad van Bestuur en het Directiecomité gegarandeerd door 0,3 miljoen EUR leningsverplichtingen, financiële garanties en overige gedane toezeggingen. Alle transacties met verbonden partijen gebeurden aan marktconforme voorwaarden.

Aan de leden van de Raad van Bestuur werden volgende vergoedingen uitbetaald in 2023 en 2022 :

(in EUR)	31/12/2023	31/12/2022
Korte termijn personeelsbeloningen	5.616.689	8.058.581
Vergoedingen na uitdiensttredingen	1.003.376	1.412.787
Andere langetermijn personeelsbeloningen	0	1.255.135
Ontslagvergoedingen	0	0
Op aandelen gebaseerde betalingen	0	0
Totaal	6.620.066	10.726.503

Het remuneratiebeleid gebeurt conform de voorschriften van de NBB.

5.14. Segmentrapportering

Operationele segmenten zijn onderdelen van de Crelan Groep :

- die bedrijfsactiviteiten ontplooiën waaruit zij inkomsten kan halen en uitgaven kan doen;
- waarvan de bedrijfsresultaten regelmatig worden beoordeeld door het Directiecomité van Crelan om beslissingen te nemen over de toewijzing van middelen aan de segmenten en om hun prestaties te beoordelen;
- en waarover discrete financiële informatie beschikbaar is.

Het Directiecomité van Crelan wordt beschouwd als de belangrijkste operationele beslisser zoals gedefinieerd in IFRS 8 - Operationele segmenten.

De volgende operationele segmenten worden afzonderlijk gerapporteerd op basis van de richtlijnen van IFRS 8:

- Crelan Federatie (NV + CV)
- AXA Bank Belgium subconso - AXA Bank Belgium subconso (inclusief AXA Bank Belgium NV, Royal Street SPV, AXA Belgium Finance BV, AXA Bank Europe SCF, CASPR sprl)
- Europabank NV

De bankactiviteit van de Federatie Crelan en AXA Bank Belgium bestaat voornamelijk uit een retailactiviteit die bestaat uit het aantrekken van financiële middelen (dagelijkse verrichtingen, spaarproducten) en het verstrekken van leningen aan haar klanten (huishoudens, professionals en kleine ondernemingen) via haar netwerk van onafhankelijke agenten. De gerapporteerde cijfers omvatten ook de gerelateerde BSM-resultaten (Balance Sheet Management), die voornamelijk tot doel hebben de blootstelling aan rente-, liquiditeits- en wisselkoersrisico's te beheren. De treasury-activiteit, die ook deel uitmaakt van het BSM-team, bestaat uit het verstrekken van kortetermijnliquiditeit en -financiering ter ondersteuning van de groei van de retailactiviteiten. Beide banken hebben een gemeenschappelijk Directiecomité en een gemeenschappelijke strategie.

De activiteiten van Europabank bestaan ook uit retailactiviteiten, maar met een eigen strategie en bijbehorende positionering op de markt. Daarenboven biedt zij ook leasingdiensten aan en als specifiek profiel betalingsdiensten in verband met Visa en Mastercard.

De transacties tussen de verschillende operationele segmenten vinden plaats op zakelijke basis. De cijfers zijn gebaseerd op de informatie die eind 2023 aan de "chief operating decision maker" is verstrekt, rekening houdend met de vroegere en de nieuwe verschillende juridische entiteiten van de geconsolideerde Groep die bijdragen tot de huidige resultaten.

De aansluitingen tussen het totaal van de operationele segmenten en het groepsresultaat zijn voornamelijk:

2023 - in miljoenen EUR	Crelan Federatie + ABB	Europabank	Reconciliatie	Cijfers opgenomen in de geconsolideerde winst- en verliesrekening
Netto bankinkomsten (rentemarge + provisie-inkomsten en meerwaarden)	1.201,3	111,4	-272,8	1.039,9
Commissies	-525,9	-60,1	-74,7	-660,7
Exploitatiekosten	-282,0	-7,4	289,4	0,0
Bijzondere waardevermindering op leningen	-48,6	-2,2	-52,1	-102,9
Belastingen	-87,8	-11,0	29,6	-69,2
Beëindigde activiteiten	-80,7	0,0	80,7	0,0
Netto resultaat	176,3	30,7	0,0	207,0

Crelan Groep : balans op operationeel segmentniveau niet opgenomen in de rapportering aan de "chief operating decision maker", dus ook niet te vermelden in de geconsolideerde jaarrekening.

6. Toelichting op de buiten balans

De onderstaande tabel geeft details over de verplichtingen buiten de balans van de Groep per 31 december 2023 en 2022 :

(in EUR)	31/12/2023	31/12/2022
Verplichtingen uit hoofde van leningen		
- toegekend	1.978.783.459	2.582.781.807
- ontvangen	45.000.000	35.000.000
Financiële garanties		
- toegekend	58.423.366	56.919.555
- ontvangen	2.611.384.931	2.648.487.989
Collateral		
- toegekend	7.371.958.253	6.526.287.215
- ontvangen	48.738.604.635	49.026.142.839
Verplichtingen uit financiële lease-overeenkomsten		
- ten aanzien van een andere tegenpartij	19.199.966	18.136.436
- vanwege een andere tegenpartij	47.864.847	32.722.488

De toegekende verplichtingen uit hoofde van leningen hebben betrekking op kredietlijnen verstrekt aan klanten, die (nog) niet zijn opgenomen. De ontvangen verplichtingen uit hoofde van leningen zijn de (nog) niet opgenomen kredietlijnen die de Groep aanhoudt ten opzichte van andere financiële tegenpartijen en waarop beroep kan gedaan worden in het kader van een tekort aan liquiditeiten.

De ontvangen financiële garanties en ontvangen zekerheden dienen als garanties voor klantverbintenissen in het kader van de toekenning van kredieten. Het grootste deel betreft de ontvangen hypotheek. De toegewezen garantie bestaat hoofdzakelijk uit borgsommen die zijn betaald onder de "Credit Support Annex" (CSA) van de ISDA-documentatie over derivaten (zie toelichting 4.4.).

Verplichtingen tot enige andere tegenpartij in het kader van financiële leasing hebben betrekking op aankoopverplichtingen aan leveranciers. De verplichtingen van een andere tegenpartij in het kader van financiële lease hebben betrekking op aankoopopties voor klanten.

7. Risicobeheer

7.1. Inleiding

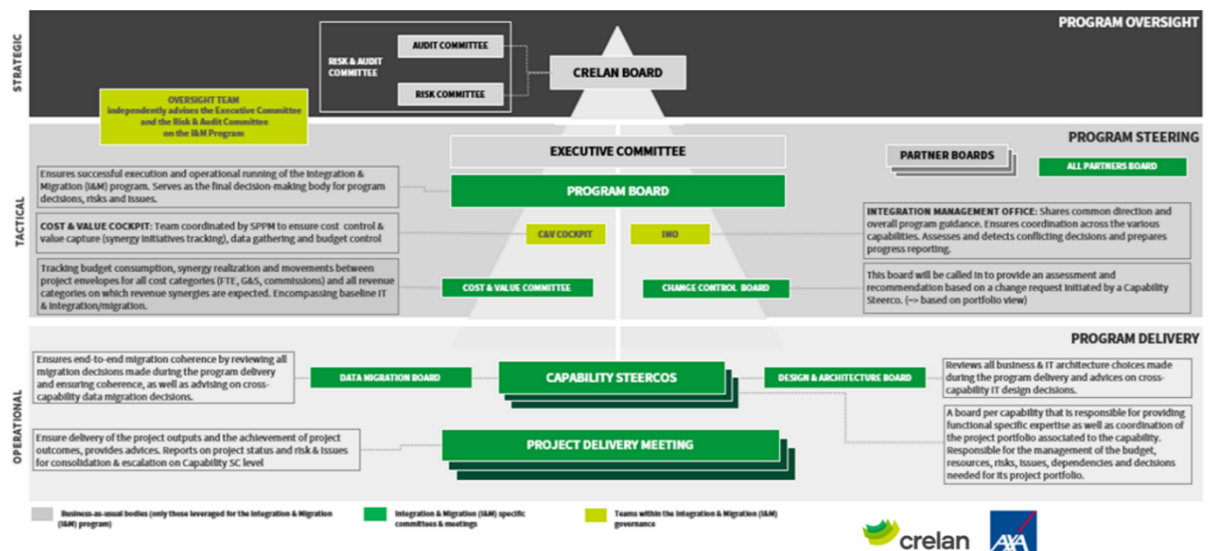
7.1.1. Risicobeheer tijdens een integratie- en migratieproces

Op 31 december 2021 heeft Crelan Groep AXA Bank Belgium overgenomen van AXA Groep. Er is een migratie- en integratieprogramma opgezet om de operationele integratie uit te voeren, die is voorzien in 2024. Het integratie- en migratieplan bestaat uit 76 projecten.

De belangrijkste projecten zijn de volgende :

1. Human resources: De 'One Organisation' voor Crelan en AXA Bank Belgium wordt geïmplementeerd vanaf november 2022. De harmonisatie van de belonings- en arbeidsvoorwaarden is gepland voor 2024.
2. Netwerk – Agentschappen : Bouwen aan het netwerk van de toekomst door het landschap te herschalen, door te beschikken over capabele & deskundige agenten, gebaseerd op een duidelijke voetafdruk.
3. Harmonisatie van het productaanbod.
4. Datamigratie en -integratie: Implementatie van 'ontbrekende' processen en functionaliteiten, gevolgd door de migratie van alle cliënt- en productgegevens van AXA Bank Belgium naar de Crelan Groep.
5. Veranderings- en communicatieplan.
6. Budget- en synergiemanagement.

Gezien het belang en de omvang van dit plan is er een specifiek bestuur opgezet om de noodzakelijke follow-up te garanderen.

Om het toezicht en de kwaliteit te garanderen, is een tweede- en derdelijns follow-up voorzien. Gezien de aard en de omvang van dit programma ondersteunt een externe partij, met ervaring in fusies, de CRO bij de tweedelijns follow-up.

Op het niveau van de raad van bestuur wordt een speciaal comité, ABARC (= leden Risicocomité + leden Auditcomité), opgericht om zich te concentreren op de risico's die gepaard gaan met de integratie en migratie. Er worden een dashboard met kritieke risico-indicatoren (KRI) en een risicoregister gecreëerd om de risico's te monitoren die verbonden zijn aan het integratie- en migratieprogramma. Elk daarvan wordt ten minste elk kwartaal beoordeeld op ABARC-niveau. De afdeling Risk Management verstrekt ook second opinion aan de ABARC over specifieke onderwerpen (gereedheid van de infrastructuur, status bij de overgang, aanpak van de migratie...). Ten slotte is er ook een driemaandelijks rapportage aan de ECB.

7.1.2. Risicobeheer in tijden van een crisis

De oorlog in Oekraïne duurde voort tot in 2023 en hoewel de macro-economische factoren verbeterden, bleven de energieprijzen, de inflatie en de rentetarieven hoog. Het recente conflict in het Midden-Oosten heeft de onzekerheid voor de komende maanden nog vergroot.

Zowel huishoudens als bedrijven bleven de gevolgen ondervinden van deze kostenstijging. In België beschermen de automatische loonindexering en de sociale tarieven de koopkracht van de werknemers in grote mate, waardoor de daling van de koopkracht in België tot de laagste in de EU behoort.

De begeleidende maatregelen die in 2022 door de Belgische banksector werden ingevoerd (Febelfin-maatregelen), stelden de meest kwetsbare klanten van hypothecaire leningen in staat om hun leningen terug te betalen op een moment dat de prijzen het hoogst waren. Deze maatregelen zijn ondertussen afgelopen en het werd niet nodig geacht om ze te verlengen.

Voor zakelijke klanten gebruikt Crelan, net als in normale tijden, haar eigen steunmaatregelen voor gezonde bedrijven die tijdelijke liquiditeitsproblemen hebben als gevolg van de energiecrisis in de vorm van kortlopende kredietlijnen. Deze worden behandeld als een nieuwe kredietaanvraag en er wordt een individuele kredietanalyse uitgevoerd. Afhankelijk van het risicoprofiel van de kredietnemer kan een aangepast voorstel worden gedaan.

Tot eind 2023 heeft de crisis geen significante invloed gehad op de kwaliteit van de kredietportefeuilles van Crelan, hoewel er een lichte verslechtering is opgetreden in de ratings van professionele klanten.

Ook in België stijgt het aantal faillissementen in 2023 en de economische groei van het land wordt voor 2024 geraamd op 1,3%, na een BBP-groei van 3,2% in 2023, volgens het Federaal Planbureau. De belangrijkste impact is de daling van het aantal nieuwe leningen in vergelijking met 2022, omdat ondernemers en huishoudens hun investeringen uitstellen in deze onzekere omgeving.

Net als in 2022 heeft het management van de Crelan Groep meerdere acties ondernomen om de bank tijdens deze crisis te sturen en om ervoor te zorgen dat de follow-up van de impact op de bank werd opgenomen in de 'business as usual', zie paragraaf 7.1.2.1.

7.1.2.1. Interne governance

Net als in 2022 heeft de bank in 2023 actief verder gewerkt aan het beheer van het kredietrisico in verband met de macro-economische omgeving. Naast de 'reguliere' opvolging van de portefeuille werden (onder andere) de volgende acties ondernomen:

- Updating analyse van de terugbetalingscapaciteit van particuliere klanten;
- Gebruikmaken van de ESG-stresstest van de ECB om potentiële financiële gevolgen te bepalen;
- Follow-up van de portefeuille met grote risico's;
- Detectie van kwetsbare klanten in de professionele en agrarische portefeuilles.

Om ervoor te zorgen dat de bank opkomende problemen tijdig signaleert en in staat zal zijn om te gaan met toenemende leningen in precontentieuze procedures, worden de volgende maatregelen geïmplementeerd :

- Capaciteitsanalyse op het niveau van de precontentieuze afdeling;
- Individuele beoordeling van grote posities die een grote impact hebben;
- Maandelijkse dashboards die worden besproken in het kredietrisicocomité met veel KPI's voor de verschillende portefeuilles en onder andere gericht op DPD (of aanmaningen) om betalingsachterstanden in een vroeg stadium te identificeren.

7.1.2.2. Maatregelen op het niveau van de Belgische banksector

Deze maatregelen liepen af in 2023 en het werd niet nodig geacht om ze te verlengen.

7.1.3. Israel

De groep Crelan is een retailbank die zich richt op Belgische particulieren, zelfstandigen en micro-ondernemingen. In deze context heeft de oorlog in Israël en Palestina geen directe gevolgen voor de bank, maar net als in het geval van Oekraïne zou dit gevolgen kunnen hebben voor kredietnemers als dit leidt tot een verdere stijging van de energieprijzen en de inflatie, met name gezien de bedreiging van de handel over de Rode Zee.

In dit stadium worden nieuwe maatregelen niet nodig geacht en de bank is van mening dat het huidige kader voldoende is aangepast om eventuele gevolgen voor het kredietrisico op te vangen.

7.1.4. Liquiditeit

In de lente van 2023 werd de financiële wereld opgeschrikt door de ineensdorting van de Silicon Valley Bank (SVB) na een bankrun. Dit was meteen het grootste bankfaillissement sinds de financiële crisis van 2007-2008. Kort daarna gingen nog 2 andere Amerikaanse banken failliet. De vrees voor een nieuwe systemische bankencrisis bleek niet geheel ongegrond toen duidelijk werd dat het algemene vertrouwen van beleggers in banken naar een nieuw dieptepunt was gedaald. Enkele weken later haastte UBS zich om zijn rivaal Credit Suisse over te nemen nadat klanten en beleggers het vertrouwen in laatstgenoemde hadden verloren. Over het algemeen heeft Crelan geen materiële posities bij andere banken waarvoor geen onderpand wordt uitgewisseld. De uitwisseling van onderpand vermindert het risico van de bank aanzienlijk. Wat de indirecte impact betreft, heeft Crelan (en haar dochterondernemingen) via haar netwerk notes gedistribueerd die door verschillende Europese banken worden gegarandeerd. Als de bank in kwestie in gebreke blijft, kan dit leiden tot een kapitaalverlies voor de klanten die deze producten hebben gekocht.

De uitgifte van de staatsobligatie op 1 jaar in augustus 2023 bleek een ongekend succesverhaal. De Belgische overheid positioneerde zich als een directe concurrent voor spaargeld met de duidelijke intentie om de Belgische banken onder druk te zetten om de vergoeding op spaargeld te verhogen. De bank counterde de emissie van staatsobligaties via het aanbod van alternatieve producten. Crelan Groep kon de impact van de Belgische staatsobligatie beperken. De productie van staatsobligaties voor klanten van Crelan was in lijn met het marktaandeel van deposito's van Crelan.

7.1.5. Kader voor risicobeheer

In 2023 bouwde Crelan Groep verder aan een coherent en voorzichtig risicobeheer door haar risicobeheerkader toe te passen. De bank heeft op grote schaal robuuste strategieën, beleidslijnen, processen en systemen geïmplementeerd om haar risico's te identificeren, meten, beheren en monitoren. Het raamwerk voor risicobeheer is opgebouwd rond vijf componenten :

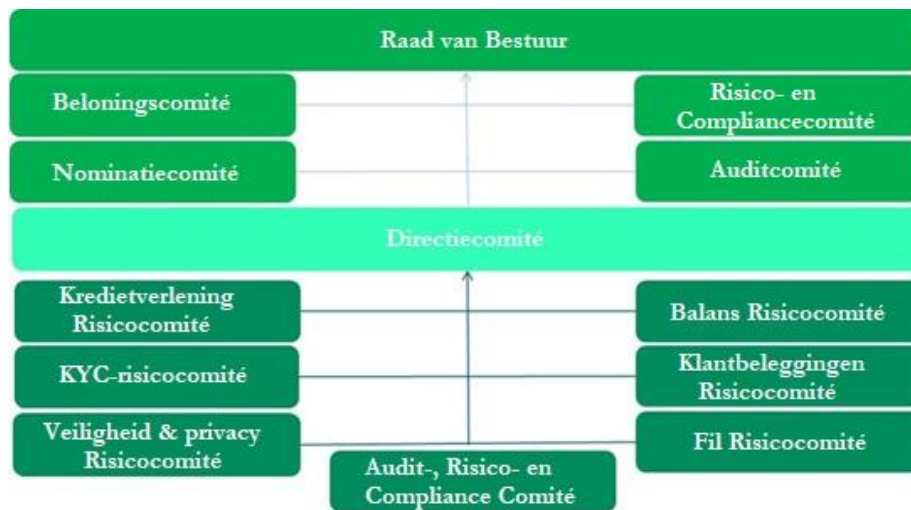
- Structuur voor risicobeheer;
- Risicobeoordelingsproces, bestaande uit risico-identificatie, risicometing, risicobeperking en risicorapportage;
- Toetsing en validatie;
- Raamwerk voor stresstests;
- Risicogegevens, aggregatie en IT-systemen.

Structuur voor risicobeheer

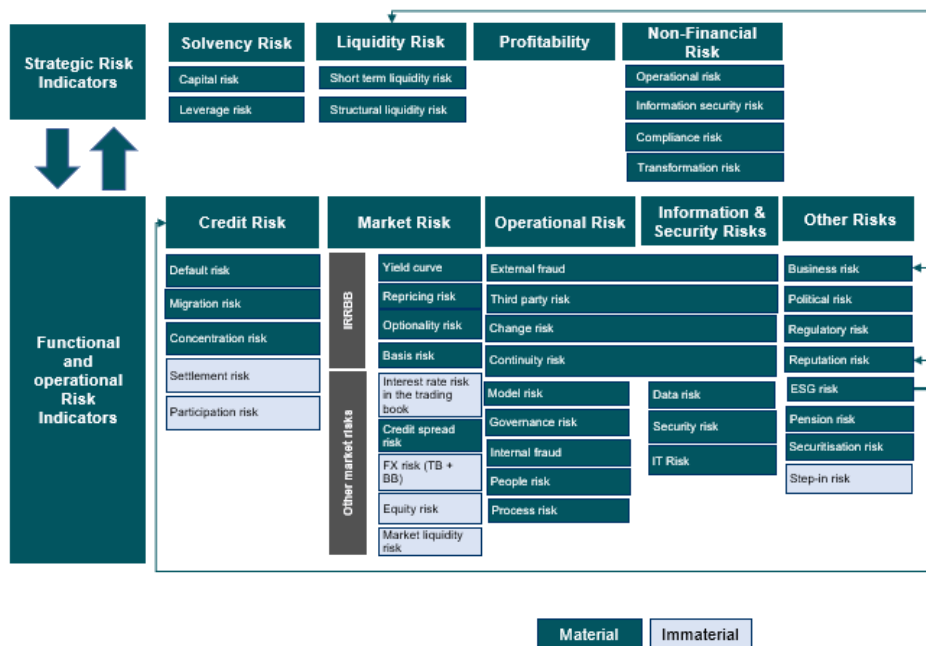
Een effectieve structuur voor risicobeheer vereist het juiste begrip en bewustzijn van risico's op alle niveaus van de organisatie, gefaciliteerd door een efficiënte structuur voor bewaking, rapportage en communicatie. Het bestuur en de organisatie van het risicobeheer van de Crelan Groep worden hieronder geïllustreerd.

Risicobeoordelingsproces en raamwerk voor risicobereidheid

De Crelan Groep heeft een jaarlijks risicobeoordelingsproces ingevoerd. Deze oefening wordt uitgevoerd door de afdeling Risk Management en bestaat uit risico-identificatie, risicometing, risicobeperking & -limieten en risicorapportage. Het doel van dit proces is om risico's te identificeren, hun materialiteit te beoordelen, een overzicht te geven van alle risicobeperkende maatregelen en risicorapportage. De risicobeoordeling leidt tot een risicotaxonomie waarin alle materiële risico's waarmee de Crelan Groep wordt geconfronteerd, worden geïdentificeerd.

Het risicobeoordelingsproces is nauw verbonden met het risicobereidheidskader van de bank. De permanente identificatie en kwantificering van de materiële risico's van de bank vormen de kern van het risicobeleid van Crelan Groep. Deze risico's worden gemeten, beperkt en voortdurend gevolgd met behulp van een intern risicobereidheidsraamwerk (Risk Appetite Framework, RAF).

Er wordt een strategische risicobereidheid bepaald voor de belangrijkste domeinen (kapitaal, winstgevendheid, economische waarde en liquiditeit), rekening houdend met de stressgevoeligheid van deze domeinen. Deze strategische risicobereidheid wordt vertaald naar functionele risicolimieten. Dit risicobereidheidsmodel werd goedgekeurd door de Raad van Bestuur en werd door dit bestuursorgaan en het Directiecomité gebruikt als een centraal instrument voor het beheren van de risico's van de Crelan Groep in 2023.

Alle materiële risico's worden vertaald naar relevante indicatoren, samengevat in het 'risicodashboard' (risicorapportage). Dit omvat zowel wettelijke als interne indicatoren. Voor elke indicator worden verschillende niveaus van ernst gedefinieerd, zodat het management vroeg genoeg wordt gewaarschuwd als een indicator de maximale risicobereidheid nadert. Dit 'risicodashboard' vormt een integraal onderdeel van het algemene risicobewakingsproces en wordt elk kwartaal gerapporteerd aan het Directiecomité, de Groep en de Raad van Bestuur. Deze risico's worden vaker in meer detail opgevolgd door de relevante gespecialiseerde risicocomités van de Crelan Groep.

De vooruitzichten in het strategisch plan en het budget worden getoetst aan de RAF-limieten. Het strategisch plan ondergaat meerdere iteraties totdat een evenwicht is bereikt tussen winstgevendheid en risico's. Het strategisch plan wordt zo ontworpen dat alle risico's binnen de risicobereidheid en de wettelijke limieten vallen, waarbij rekening wordt gehouden met nieuwe en bestaande regelgeving om aan de wettelijke vereisten te voldoen. Bovendien worden stresstests toegepast op het strategieplan om de robuustheid van het plan te testen.

Voor financiële risico's op het gebied van kapitaal en liquiditeit geldt, naast het regelgevende kader, ook een economisch kader dat prognoses genereert voor verschillende horizons. Het economisch kapitaal wordt verdeeld over alle activiteiten van de bank, en dit op basis van de risicodoelstellingen van de Crelan Groep. Het management van de Crelan Groep legt een limiet op aan het totale toegepaste economisch kapitaal om ervoor te zorgen dat de bank altijd over voldoende financiële middelen beschikt. De bank heeft ook een interne liquiditeitsaanpak ontwikkeld om haar liquiditeitspositie op te volgen. Het risicobereidheidsraamwerk van de Crelan Groep bepaalt de juiste governance, rapportagevereisten, limieten, controles en besluitvormingsprocessen om beslissingen van het management aan te sturen.

De risicobereidheid van de Crelan Groep is gedocumenteerd en wordt gerapporteerd in verschillende rapporten voor intern en extern gebruik (toezichthouder, externe en interne audit). Elke overschrijding van de waarschuwingsgrenzen moet worden geëscaleerd naar de leden van het directiecomité of de raad van bestuur om, indien nodig, corrigerende maatregelen te nemen.

Evaluatie en validatie

Evaluatie en validatie vormen een essentieel onderdeel van het risicobeheerskader. Het interne controleproces resulteert jaarlijks in een intern controlerapport. Daarnaast is modelvalidatie een belangrijk onderdeel bij het meten van risico's en het uitvoeren van stresstests. Een sterke governance op het gebied van modelvalidatie ondersteunt de analyses en berekeningen van de afzonderlijke risicoafdelingen.

Stresstestkader

Stresstesten is een analyse die wordt uitgevoerd om te bepalen of de bank voldoende kapitaal en/of liquiditeit heeft om de impact van ongunstige ontwikkelingen, zoals de impact onder ongunstige economische scenario's, te weerstaan. Deze tests zijn bedoeld om zwakke plekken in de bank in een vroeg stadium op te sporen, zodat de bank zelf preventieve maatregelen kan nemen. Het speelt een belangrijke rol bij :

- Het geven van toekomstgerichte beoordelingen van risico's;
- Het ondervangen van beperkingen van modellen en/of historische gegevens;
- Het voeden van kapitaal- en liquiditeitsplanningsprocedures;
- Het onderbouwen van de bepaling van de risicotolerantie/appetijt van een bank;
- Het vergemakkelijken van de ontwikkeling van noodplannen.

De resultaten van de verschillende stresstests worden ook gebruikt door de toezichthouder bij hun SREP-beoordeling. Het stresstestkader heeft tot doel de methodologie en het proces te verschaffen voor het uitvoeren van stresstests door Crelan Groep als onderdeel van het risicobeheerproces, rekening houdend met de toepasselijke regelgeving. De reikwijdte van het programma strekt zich uit tot alle entiteiten die worden beheerd of gecontroleerd door Crelan Groep. Bij het uitvoeren van stresstests wordt rekening gehouden met alle materiële risicodomeinen van alle entiteiten in het toepassingsgebied van het programma.

Risicogegevens, aggregatie en IT-systemen

Beheer, controle en monitoring van risicogegevens, aggregatie en IT-systemen bleef een belangrijke pijler in 2023. Crelan Groep was in staat om aan alle wettelijke rapportagevereisten te voldoen. Sinds de bank een instelling van betekenis is geworden, zijn deze rapportagevereisten toegenomen. Verder zijn er aanzienlijke investeringen gedaan binnen het integratie- en migratieproject om de risicogegevens en aggregatiemogelijkheden van de bank te waarborgen.

In de volgende paragrafen ligt de focus eerst op de belangrijkste risicocategorieën waaraan de Crelan Groep in 2023 werd blootgesteld, namelijk krediet-, markt-, liquiditeits- en operationele risico's. Al deze risico's hebben een potentiële impact op de doelstellingen van de bank in termen van solvabiliteit, liquiditeit en winstgevendheid. De overige risico's van de bank worden beschreven in hoofdstuk 4.8.

7.2. Solvabiliteitsrisico

7.2.1. Beheer

Op basis van de EU- verordening en richtlijn inzake kapitaalsvereisten (CRR/CRD IV) en de Bazelakkoorden moet de Crelan Groep een minimaal niveau aan eigen vermogen aanhouden om haar krediet-, markt- en operationele risico's te dekken. Deze verplichting staat bekend als de 'Pijler I minimale prudentiële kapitaalsvereisten'. Banken moeten ook beschikken over deugdelijke, effectieve en volledige strategieën en processen om doorlopend de bedragen, soorten en verdeling van intern kapitaal te beoordelen en aan te houden die zij toereikend beschouwen om de aard en het niveau van de risico's waaraan zij

blootgesteld zijn of kunnen worden, te dekken. Deze verplichting staat bekend als ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) en is de Pijler II-vereiste van het Bazelraamwerk.

Zowel voor wettelijk als voor economisch kapitaal wordt het "beschikbare kapitaal" van banken vergeleken met gemeten "kapitaalvereisten". De verschillen tussen de twee zijn te wijten aan hun meetmethoden⁹ en de reikwijdte van de risico's die worden gedekt¹⁰.

Het kapitaalrisico is het risico dat de bank onvoldoende kapitaal heeft of kan hebben om de risico's waaraan de bank is blootgesteld te dekken. In de praktijk wordt dit vertaald in een toetsing van de kapitaalbasis aan de minimale wettelijke kapitaalvereisten (Pijler I) en de economische kapitaalvereisten (Pijler II).

De kapitaalbasis wordt zorgvuldig bewaakt door het 'Balance Sheet Risk Committee' (BSRC). Het comité wordt in deze missie ondersteund door een werkgroep: het Capital and Funding Committee (CFC). Het CFC houdt toezicht op de nieuwe regelgeving ('regulatory watch'), volgt de huidige en verwachte solvabiliteitsratio's op, anticipeert op en beheert de economische en wettelijke kapitaalvereisten.

De berekeningen voor het wettelijk vereiste kapitaal worden op kwartaalbasis gerapporteerd aan de toezichthouder (COREP).

De bank rapporteert het vereiste economische kapitaal aan de toezichthouder in een jaarlijks ICAAP-bestand. Daarnaast wordt het vereiste economische kapitaal elk kwartaal berekend en gebruikt in verschillende interne rapporten en opgenomen in de risicobereidheid. Het ICAAP ('Internal Capital Adequacy Assessment Process') is het interne beoordelingsproces van de instelling zelf, waarmee ze de toereikendheid van haar kapitaal kan beoordelen in het licht van haar risicoprofiel en haar organisatie.

7.2.2. Regelgeving

In de nasleep van de financiële crisis voerde de EU strengere regels in rond kapitaalvereisten voor banken, gebaseerd op de Bazel III-akkoorden. De vereisten voor banken zijn vastgelegd in de 'Capital Requirements Regulation' (CRR) en de 'Capital Requirements Directive' (CRD IV). De CRR/CRD IV is sinds 1 januari 2014 geleidelijk ingevoerd en is sinds 2019 volledig van kracht. Vanaf juni 2021 is CRR2/CRD V van kracht geworden.

De minimale kapitaalratio's (vereisten van Pijler I) waaraan volgens CRR/CRD IV moet worden voldaan, zijn 4,5% voor het kernkapitaal (CET1), 6,0% voor de Tier 1-kapitaalratio en 8,0% voor de totale kapitaalratio.

Naast de minimale eigenvermogensvereisten van de CRR moet Crelan Groep ook voldoen aan de verschillende buffers die worden opgelegd volgens CRD IV.

De CRD IV voorziet in een kapitaalinstandhoudingsbuffer. In tijden van hoogconjunctuur kan dit oplopen tot 2,5%. Het uitgangspunt is om extra kapitaal te reserveren in tijden van financiële voorspoed. In tijden van financiële stress kan de instelling dit kapitaal gebruiken. Voorwaarde is dan dat de instelling geen dividend mag uitkeren aan aandeelhouders. Deze buffer wordt gefaseerd ingevoerd tot een uiteindelijk niveau van 2,5%.

Crelan Groep kan ook worden verplicht om een anticyclische kapitaalbuffer aan te leggen die een extra vereiste voor core Tier 1-kapitaal vertegenwoordigt. Deze buffer is bedoeld om de bank te beschermen tegen risico's die voortvloeien uit de financiële cyclus en kan tot 2,5% bedragen, mogelijk hoger. Deze vereiste werd van kracht in 2016. Als gevolg van COVID-19 werd de activering van de anticyclische kapitaalbuffer van 0,5% voor België uitgesteld, waardoor een anticyclische buffer van 0% voor België van

---

⁹ Onder Pijler I worden de methoden gedefinieerd door de regelgevende instantie, terwijl de methoden onder Pijler II worden gedefinieerd door de Crelan Groep.

¹⁰ Slechts drie risico's vallen onder Pijler I, terwijl alle materiële risico's onder Pijler II moeten vallen.

toepassing is. Op 31 augustus 2023 maakte de Nationale Bank van België (NBB) bekend dat ze beslist heeft om de anticyclische kapitaalbuffer (CCyB) te activeren. De buffer zal in twee fasen worden opgebouwd, vanaf 1 april 2024: 1% effectief vanaf 1 oktober 2024, maar de implementatie wordt verkort tot 6 maanden voor een percentage van 0,5% vanaf 1 april 2024.

De Belgische toezichthouder heeft Crelan Groep aangewezen als O-SII (Other Systemically Important Institution) of 'Andere Systeemrelevante Instelling' en is daarom vanaf 1 januari 2023 onderworpen aan een aanvullende Tier 1-kernkapitaalvereiste (O-SII-buffer) van 0,75%.

Vanaf het tweede kwartaal van 2022 heeft de NBB een sectorale systeemrisicobuffer (SSRB) opgelegd, die de macroprudentiële aanvullingen vervangt. Deze buffer wordt berekend als 9% van de risicogewogen activa volgens de IRB-benadering voor posities die gedekt zijn door Belgisch vastgoed. In de praktijk resulteert dit in een extra kapitaalvereiste van 2,51% op 31 december 2023. Het huidige percentage van 9% vervalt op 1 april 2024 en wordt vanaf die datum verlaagd naar 6%.

De bevoegde toezichthoudende autoriteit (de Europese Centrale Bank voor Crelan Groep) kan naar aanleiding van haar 'Supervisory Review and Evaluation Process'-beoordeling (SREP) hogere minimumratio's (= Pijler II-vereisten) opleggen, bijvoorbeeld wanneer niet alle risico's goed zijn weergegeven in de reglementaire Pijler I-berekeningen. De Pijler II-vereiste (P2R) van Crelan Groep bedraagt 3,16% volgens de SREP 2023-cyclus.

Crelan Groep is ook onderworpen aan de vereisten van de Nationale Bevoegde Autoriteit en de SRB met betrekking tot de MREL. Crelan Groep ontving haar formele MREL-doelstelling in juni 2023. In lijn met het reguliere MREL-proces startte een right to be heard periode waarna het MREL-doel officieel werd vastgesteld (augustus).

Dit leidt tot de volgende doelstellingen:

- Externe MREL-doelstelling op basis van risicogewogen activa (TREA) en hefboom (TEM) (maximum van de 2). Voor Crelan Groep leidt dit tot een vereist niveau van eigen vermogen en in aanmerking komende passiva van 3.714 miljoen EUR, zijnde een doelstelling van 6,58% (uitgedrukt in hefboomwerking) waaraan op 30 juni 2025 moet worden voldaan.
- Naast een externe MREL-doelstelling moet Crelan Groep ook voldoen aan een achterstellingseis (NBB). Dit is, zoals verwacht, 8% van TLOF ('total liabilities and own funds' of 'totale verplichtingen en eigen vermogen'). Dit leidt tot een achterstellingseis van 4.321 miljoen EUR, zijnde een doelstelling van 7,66% (uitgedrukt in exposure) waaraan per 02 mei 2026 moet worden voldaan.

7.2.3. In aanmerking komende passiva uit eigen vermogen

Het eigen vermogen voor solvabiliteitsvereisten verschilt enigszins van het eigen vermogen in de boekhouding.

Het boekhoudkundige kernkapitaal wordt aangepast met:

- Prudentiële filters, die bepaalde posten van het eigen vermogen uitsluiten, zoals veranderingen in de waarde van het eigen kredietrisico en aanvullende waardeaanpassingen in het kader van voorzichtige waardering; en
- Andere aftrekposten, zoals immateriële vaste activa, CET1-aftrek voor securitisatie, de uitgestelde belastingvorderingen die gebaseerd zijn op toekomstige winstgevendheid, tekorten in de voorziening van de 'Internal Rating Based approach' (IRB). Als de IRB-benadering wordt toegepast om het kredietrisico te berekenen, moeten banken hun werkelijke voorzieningen vergelijken met hun verwachte verliezen. Elk tekort moet worden afgetrokken van Tier 1, terwijl een overschot in aanmerking komt voor opname in Tier 2-kapitaal, met een maximum.

De aansluiting van het boekhoudkundig eigen vermogen op basis van IFRS met het eigen vermogen voor solvabiliteitsvereisten is te zien in de onderstaande tabel:

SAMENSTELLING VAN HET BEDRIJFSKAPITAAL (in 000 EUR)	31/12/2023	31/12/2022
Gestort kapitaal	940.639	912.298
Reserves (inclusief ingehouden winst)	859.601	753.647
Resultaat van het lopende jaar	168.335	122.688
Overige reserves	262.349	256.025
Gecumuleerde niet-gerealiseerde resultaten	-4.100	5.785
BOEKHOUDKUNDIG GEWOON EIGEN VERMOGEN TIER I	2.226.824	2.050.443
Prudentiële filters	-10.457	-19.263
<i>Waardeaanpassing van het eigen kredietrisico</i>	-9.520	-18.577
<i>Waardeaanpassing van voorzichtige waardering</i>	-937	-686
Aftrek van Common Equity Tier 1 Capital	-71.729	-134.959
<i>Regelgevingsaanpassingen geaccumuleerde niet-gerealiseerde resultaten</i>	0	0
<i>Immateriële vaste activa</i>	-27.974	-31.858
<i>Uitgestelde belastingvorderingen die afhankelijk zijn van toekomstige winstgevendheid</i>	0	-37.028
<i>Overige aftrekposten</i>	-28.494	-27.875
<i>Securitisatie</i>	-2.118	-2.478
<i>IRB voorziening tekort</i>	-13.143	-35.720
COMMON EQUITY TIER 1 (CET1)	2.144.638	1.896.222

Het CET1 bedraagt 2.145 miljoen EUR in 2023 tegenover 1.896 miljoen EUR in 2022. Deze stijging in CET1 wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- De toename van het coöperatieve kapitaal met 28,3 miljoen EUR: netto evolutie van het coöperatieve kapitaal gedurende 2023;
- De stijging van de ingehouden winsten met 106 miljoen EUR;
- De resultaatontwikkeling van het lopende jaar van 45,6 miljoen EUR;
- De toename van de overige reserves met 6,3 miljoen EUR;
- De evolutie van de gecumuleerde niet-gerealiseerde resultaten van -9,9 miljoen EUR;
- De aanpassingen aan de prudentiële filters voor 8,8 miljoen EUR;
- De evolutie van de overige immateriële activa van 3,9 miljoen EUR;
- De evolutie van het IRB tekort van 22,6 miljoen EUR;
- De evolutie van de uitgestelde belastingvorderingen voor 37 miljoen EUR.

Dit versterkt het eigen vermogen van de Crelan Groep.

Het prudentieel eigen vermogen, de niet-preferente senior schuld van 1,4 miljard EUR zijn in aanmerking komende passiva die relevant zijn voor de MREL-ratio aan het einde van 2023.

Het totale eigen vermogen voor solvabiliteitsvereisten omvat:

- CET1
- aanvullend Tier 1-kapitaal, bestaande uit de toepasselijke converteerbare obligaties;
- Tier 2-kapitaal, bestaande uit de in aanmerking komende waarde van de achtergestelde leningen en kredietrisicoaanpassingen; er zijn momenteel geen eeuwigdurende achtergestelde leningen en Bazel III overgangsmaatregelen.

TOTAAL EIGEN VERMOGEN VOOR SOLVABILITEITSVEREISTEN (in 000 EUR)	31/12/2023	31/12/2022
CET1	2.144.638	1.896.222
Aanvullend tier 1-kapitaal	244.560	245.172
TIER 1	2.389.198	2.141.393
TIER 2	202.795	201.715
Achtergestelde schulden	199.926	201.715
Kredietrisicoaanpassingen	2.869	0
TOTAAL EIGEN VERMOGEN VOOR SOLVABILITEITSVEREISTEN	2.591.993	2.343.108

Het totale eigen vermogen van de Crelan Groep evolueerde van 2.343 miljoen EUR in 2022 naar 2.592 miljoen EUR eind 2023.

7.2.4. Prudentiële kapitaalvereisten

De prudentiële kapitaalvereisten zijn gebaseerd op het concept van risicogewogen activa (RWA). De berekeningsmethoden voor de minimale prudentiële kapitaalvereisten van Pijler I zijn specifiek gedefinieerd in de regelgeving. De Internal Rating Based Approach (IRB) wordt toegepast voor het grootste deel van de Belgische kredietactiviteit (zie 7.4.5). De standaardbenadering wordt gebruikt voor een kleiner deel van de blootstelling (zie 7.4.4).

De risicogewogen activa voor Crelan Groep onder de Bazel III-regels bedroegen 8.415 miljoen EUR op december 2023, komende van 8.915 miljoen EUR eind 2022. Deze afname van de risicogewogen activa met - 500 miljoen EUR is het gevolg van :

- Kredietrisico - 856 miljoen EUR
  - Kredietrisico op particulieren:
De kwaliteit van de portefeuille verbeterde, waardoor het risico voor de Crelan Groep en de risicogewogen activa daalden.
De implementatie van een nieuw ELBE-model bij AXA Bank Belgium droeg ook bij aan een daling van de risicogewogen activa.
- Marktrisico 1 miljoen EUR
- Operationeel risico 363 miljoen EUR
De informatie over operationeel risico wordt eenmaal per jaar bijgewerkt. Dit resulteert in een Eigen Vermogen vereiste van 126,8 miljoen EUR met een overeenkomstig risicogewogen niveau van 1.585 miljoen EUR.
- Credit Valuation Adjustment (CVA) -8 miljoen EUR
De risicogewogen activa van de Crelan Groep daalden in 2023 met 8,1 miljoen EUR als gevolg van de ontwikkeling van de rentetarieven.

RISCOGEWOGEN BEDRAGEN (in 000 EUR)	31/12/2023	31/12/2022
Risicogewogen bedragen voor kredietrisico	6.765.020	7.620.968
Risicobedrag voor marktrisico	11.069	10.024
Risicobedrag voor operationele risico	1.584.828	1.221.509
Risicobedrag voor kredietwaarderaanpassing	54.575	62.692
TOTAAL RISCOGEWOGEN BEDRAGEN	8.415.492	8.915.193

7.2.5. Effectisering - Belangrijke risico-overdracht

In december 2020 heeft AXA Bank Belgium, sub entiteit van de Crelan Groep, een synthetische effectisering opgezet op haar portefeuille hypothecaire leningen, om de risico-rendementsbalans van AXA Bank Belgium te optimaliseren en de groei van de kredietportefeuille te ondersteunen met behoud van de beoogde solvabiliteitsniveaus (zoals bepaald in het risicobereidheidskader van de bank). Het bestaat uit een synthetische securitisatie op de balans met significante risico-overdracht (SRT) waarbij AXA Bank Belgium

(initiator en verkoper) de mezzanine tranches verkoopt aan een derde partij terwijl ze de senior en first loss tranches behoudt alsook een verticale schijf van 5% van de hele portefeuille.

De eerste-verliestranche wordt volledig afgetrokken van het CET1-kapitaal. Deze wordt berekend als de som van alle posities met een wegingsfactor van 1250% (zowel de eerste-verliestranche als de extra spread) waarop de specifieke voorzieningen zoals geschat voor de onderliggende posities in mindering mogen worden gebracht. In dit geval is de aftrek dus gelijk aan 2,1 miljoen EUR in het vierde kwartaal van 2023 vergeleken met 2,5 miljoen EUR in het vierde kwartaal van 2022. De berekende aftrekwaarde wordt direct in mindering gebracht op het CET1 kapitaal. Als gevolg hiervan hoeft alleen de behouden senior tranche risicogewogen te worden. De risicogewogen activa van de behouden senior tranche bedragen 52,1 miljoen EUR aan het einde van 2023 vergeleken met 60,9 miljoen EUR in het vierde kwartaal van 2022. De risicogewogen activa van deze senior tranche worden gemeten volgens de SEC-IRBA-methode aangezien alle onderliggende kredieten IRB-posities zijn. Er worden correcties gemaakt voor looptijdverschillen tussen de kredietbescherming en de onderliggende blootstellingen en het risicogewicht van de senior tranche wordt gelijkgesteld aan het gewogen gemiddelde risicogewicht dat van toepassing zou zijn op de onderliggende posities als deze niet gesecuritiseerd zouden zijn. Het uiteindelijke risicogewicht van de senior tranche is gelijk aan 15%, wat overeenkomt met de ondergrens voor risicogewichten die van toepassing is onder het securitisatiekader.

7.2.6. Kapitaalratio's

De wettelijke solvabiliteitsratio's vergelijken het eigen vermogen van de Crelan Groep met haar risicogewogen activa.

Kapitaalratio's	31/12/2023	31/12/2022
Fully phased-in definitie		
TIER 1-kernkapitaalratio	25,48%	21,27%
TIER 1-ratio	28,39%	24,02%
Kapitaalratio	30,80%	26,28%

Crelan Groep laat solide solvabiliteitsratio's zien aan het eind van 2023. De toegenomen solvabiliteitsratio's worden grotendeels verklaard door de nettowinst van 2023 die volledig is opgenomen in het kapitaal (zie paragraaf 4.2.3) en de toename van de overige reserves, de toename van het coöperatieve kapitaal en de afname van de risicogewogen activa in 2023. Op 31 december 2023 bedraagt de Tier 1-ratio van de Crelan Groep 28,39% (24,02% in 2022) en de totale kapitaalratio 30,80% (26,28% in 2022).

7.2.7. Economisch kapitaal

Naast het reglementaire (normatieve) perspectief voor het beheer van kapitaalrisico's heeft de Crelan Groep ook gekozen voor een intern economisch kader om de toereikendheid van haar kapitaal in 2023 te meten. Benadering voor de geconsolideerde scope:

- Gaat uit van de risico's die door AXA Bank Belgium werden geïdentificeerd in het ICAAP 2021. Daarom worden niet alleen de financiële risico's zoals IRRBB en marktrisico opgenomen, maar ook het kredietrisico;
- Het algemene idee is dat de Crelan Groep per risicotype schokken van 1 op 1000 jaar probeert te meten voor de meest materiële risico's: kredietrisico en IRRBB;
- Voor kredietrisico is het uitgangspunt het interne ECAP-model (asymptotische enkele risicofactor met een betrouwbaarheidsniveau van 99,9%)¹¹ dat werd ontwikkeld door AXA Bank Belgium en dat jaarlijks wordt gevalideerd. Aangezien het niet mogelijk was om de blootstellingen en risicoparameters van Crelan (incl. Europabank) volledig te integreren in de systemen van AXA

¹¹ Het economisch kapitaalmodel kan op verschillende betrouwbaarheidsniveaus worden berekend. Het betrouwbaarheidsniveau van 99,9% wordt gebruikt voor Pijler II.

Bank Belgium, werd een eenvoudige regel van 3 toegepast om de ECAP-vereisten te extrapoleren naar de volledige portefeuille. De regel van 3 wordt toegepast op basis van het relatieve aandeel van de twee banken in de totale risicogewogen activa van de gecombineerde bank;

- Voor de IRRBB past Crelan Groep de volgende aanpak toe:
  - o De zes door Crelan Groep gedefinieerde schokken worden berekend (parallel omlaag, omhoog, korte rente omlaag, korte rente omhoog, versteild en afgevlakt). Hieruit blijkt duidelijk dat op geconsolideerd niveau de parallelle schok omhoog de ernstigste is;
  - o Crelan Groep baseerde zich vervolgens op haar interne stresstestmodellen waarbij historische gegevens over rentetarieven worden gebruikt om na te gaan wat schokken van 1 op 1.000 jaar zijn: voor een opwaartse schok komt dit overeen met +340bps; Het resulterende bedrag is een ECAP-vereiste van 298,6 miljoen EUR;
- Voor operationeel risico is een vereenvoudigde benadering gebruikt: de standaardbenadering voor regelgeving;
- Voor het bedrijfsrisico werd de scenariobenadering van AXA Bank Belgium gehandhaafd, maar dan op de volledige portefeuille;
- De correlatiematrix van AXA Bank Belgium werd behouden;
- Voor de andere, minder materiële risico's valt Crelan Groep terug op de reglementaire benadering waarbij de risicogewogen activa worden vertaald in kapitaalvereisten.

De Crelan Groep meet haar economische kapitaalbehoeften aan de hand van de in onderstaande tabel beschreven methoden:

Model	Benadering
Retailkredietrisico	Asymptotische enkelvoudige risicofactor
Non-retailkredietrisico	Regelgevingsbenadering
IRRBB	Value at Risk
Marktrisico	Marktrisico - Regelgevingsbenadering
Operationeel risico	Monte Carlo VaR
Bedrijfsrisico	Scenariobenadering
Risicoaggregatie	Correlatiematrix

Het kapitaaloverschot van Crelan Groep wordt gemeten door van het interne kapitaal van de bank (na stress) haar totale economische kapitaalvereisten (ECAP) af te trekken. Crelan Groep meet haar economische kapitaalbehoeften door uit te gaan van een betrouwbaarheidsniveau van 99,9%.

7.2.8. Hefboomratio

De hefboomratio wordt gedefinieerd als Tier 1-kapitaal over de totale risicomaatstaf van de bank, die bestaat uit zowel binnen- als buitenbalansposten. Het doel is om excessieve hefboomwerking te beperken en de activa van de instellingen meer in lijn te brengen met hun kapitaal.

De hefboomratio van Crelan Groep volgens de huidige CRR-wetgeving ('Gedelegeerde Wet') is gestegen naar een niveau van 4,34% in het vierde kwartaal van 2023 vergeleken met 3,89% in het vierde kwartaal van 2022. De stijging van de hefboomratio in 2023 wordt grotendeels verklaard door de stijging van het Tier 1 kapitaal. In vergelijking met het vierde kwartaal van 2022 steeg het Tier 1 vermogen van 2.141 miljoen EUR naar 2.389 miljoen EUR. Aan de andere kant steeg het hefboomeffect met 10,6 miljoen EUR.

	31/12/2023	31/12/2022
Leverage Ratio	4,34%	3,89%

7.3. Liquiditeitsrisico

Het 'Bazel Committee on Banking Supervision' (BCBS) definieert het liquiditeitsrisico als het risico dat de positie in liquide middelen niet snel en gemakkelijk kan worden verhoogd om schokken als gevolg van financiële en economische stress op te vangen.

De risicotaxonomie van de Crelan Groep beschouwt de volgende twee aspecten van liquiditeitsrisico die beide binnen het bereik van liquiditeitsrisicobeheer vallen:

- Het liquiditeitsrisico op korte termijn wordt gedefinieerd als het risico dat de Crelan Groep haar financiële verplichtingen niet kan nakomen wanneer ze verschuldigd zijn (binnen een maand), tegen een redelijke kostprijs en tijdig. Het vloeit voort uit korte termijn kas- en onderpandposities (intraday, overnight, één dag tot één maand).
- Structureel liquiditeitsrisico is het risico dat de Crelan Groep niet aan haar financiële verplichtingen kan voldoen wanneer ze verschuldigd zijn op middellange en lange termijn (meer dan een maand), tegen een redelijke kostprijs en tijdig.

7.3.1. Beheer van het liquiditeitsrisico

7.3.1.1. Risicobeleid, limietkader en rapportage

Crelan Groep heeft stabiele bronnen van korte- en langetermijnfinanciering. Ze beschikt over een robuuste retaildepositobasis en een goed gevestigd programma van gedekte obligaties (via AXA Bank Europe SCF) om goed geprijsde, niet-volatiële wholesale funding aan te trekken.

Om het geconsolideerde liquiditeitsrisico te evalueren en te beheren, controleert het Balance Sheet Risk Committee van de Crelan Groep:

1. Interne indicatoren: Internal Liquidity Stress (ILS) en Short-Term Liquidity Framework (STeLF);
2. Regelgevende indicatoren: LCR, NSFR, ALMM en bezwaring van activa.

Al deze indicatoren zijn gebaseerd op een gemeenschappelijke benadering: garanderen dat de liquiditeitsbuffer van Crelan Groep voldoende is om een reeks stressgebeurtenissen het hoofd te bieden. Meer specifiek is de eigen Internal Liquidity Indicator van Crelan Groep ontworpen om te garanderen dat de bank een adequate liquiditeitsbuffer aanhoudt om het hoofd te kunnen bieden aan gecombineerde idiosyncratische en marktstress over een horizon van drie maanden.

Interne liquiditeitsstress (ILS)

De interne liquiditeitsstressmethodologie is afgeleid van de reglementaire LCR-rapportagevereisten (Liquidity Coverage Ratio). De gegevens van de prudentiële LCR-liquiditeitsrapportage worden gebruikt voor de berekening van het interne liquiditeitsvereiste onder stress. Waar echter welomschreven haircuts moeten worden toegepast in de LCR, zal de interne stressmethodologie afwijken door hogere bank specifieke schokken toe te passen op activa en passiva om de impact op de waarde van activa, instromen en uitstromen tijdens een gedefinieerde stressperiode te simuleren.

De ILS wordt gemeten als een liquiditeitsbuffer in EUR, zijnde het bedrag aan hoogwaardige liquide activa dat de nettoliquiditeitsuitstroom van het gedefinieerde stressscenario overtreft. Crelan Groep heeft een stressscenario gedefinieerd dat een langere periode bestrijkt dan de 30 kalenderdagen van de LCR. De lengte van het stressscenario is vastgesteld op drie maanden, dit geeft de bank de tijd om zich aan te passen aan een nieuwe liquiditeitsituatie en om ook rekening te houden met zowel een ernstige financiële markt als een idiosyncratische schok.

De extreme financiële marktstress gaat uit van de volgende twee omstandigheden die verondersteld worden tegelijkertijd voor te komen:

Het onderpand in contanten van de derivatenportefeuille is afhankelijk van renteschommelingen. Crelan Groep moet liquide onderpand toevoegen in het geval van een negatieve rentebeweging. We definiëren deze stress als een neerwaartse parallele verschuiving van de rentecurve. Ten tweede, een onmiddellijke toename met 150 basispunten van de kredietspreads op obligaties.

De idiosyncratische stress gaat ervan uit dat het gedrag van particuliere en zakelijke klanten verandert ten opzichte van normale marktomstandigheden. Dit leidt tot uitstroompercentages die tot 50% hoger liggen dan de LCR-berekening. Bovendien zijn er extra uitstroompercentages voorzien voor kredieten in de pijplijn, omdat onder stress het opnamegedrag van klanten kan veranderen. Tot slot is het bedrag van de instroom ontvangen van particuliere klanten beperkt tot de hoofdsombetalingen, zonder rekening te houden met de rente.

Tot slot voorziet het ILS van Crelan Groep ook in een verzachtende maatregel om de stress te verhelpen die wordt ervaren tijdens de beschouwde tijdshorizon van drie maanden. Deze actie bestaat uit de uitgifte van aangehouden gedekte obligaties via het AXA Bank Europe SCF -vehikel van sub entiteit AXA Bank Belgium.

In 000 EUR	31/12/2023	Limiet	Buffer
Interne Liquiditeits Stress Indicator	3.913.602	1.300.000	2.613.602

Liquiditeitskader voor de korte termijn (STeLF)

Als aanvulling op het voorgeschreven liquiditeitskader en de interne liquiditeitsstressberekeningen, heeft Crelan Groep een dagelijks berekende liquiditeitsindicator ontwikkeld die de liquiditeitspositie voor de komende vijf werkdagen beoordeelt. Deze indicator wordt het Short-Term Liquidity Framework (STeLF) of 'liquiditeitskader op korte termijn' genoemd. Hij meet de liquiditeitsbuffer, gedefinieerd als de som van de niet-bezwaarde ECB beleenbare effecten en de EUR kassaldi, en wordt berekend voor twee scenario's. In het business-as-usual scenario houdt de STeLF-liquiditeitsbuffer rekening met de in- en uitstroom voor de komende vijf werkdagen. In het stressscenario wordt alleen rekening gehouden met de uitstroom en een extra stressuitstroom.

Prudentiële indicatoren

Crelan Groep bewaakt de LCR en NSFR van het Bazel III-raamwerk.

- LCR (Liquidity Coverage Ratio) werd bindend in oktober 2015, terwijl NSFR (Net Stable Funding Ratio) bindend werd met de introductie van de CRR II in juni 2021.
- ALMM (Additional Liquidity Monitoring Metrics) wordt sinds april 2016 gerapporteerd aan de toezichthouder. Ratio's van bezwaarde activa (brede en smalle) worden berekend in overeenstemming met de Belgische regelgeving.

7.3.1.2. [Beleidslijnen voor het beheer van het liquiditeitsrisico](#)

Het liquiditeitsrampenplan van de Crelan Groep is aangepast en de bank heeft een speciale taskforce opgericht die bij systemische of idiosyncratische liquiditeitscrises onmiddellijk moet ingrijpen en passende maatregelen moet nemen. Regelmatige toekomstprognoses van de belangrijkste liquiditeitsratio's ondersteunen het actieve beheer van het liquiditeitsrisico binnen de bank.

7.3.2. [Liquiditeitsbufferbeoordeling](#)

Crelan Groep heeft een zeer robuuste liquiditeitspositie, zoals blijkt uit de sterke liquiditeitsbuffer die duidelijk boven de wettelijke en interne limieten ligt.

Beide Bazel III-indicatoren liggen eind 2023 ruim boven de minimumvereisten (100%-limiet) dankzij een comfortabele voorraad liquide activa en een solide financieringsstructuur.

Ratio	31/12/2023	31/12/2022	Limiet
LCR	188%	196%	100%
NSFR	142%	149%	100%

Financiering

De belangrijkste bronnen van stabiele financiering voor de bank zijn particuliere deposito's (42 miljard EUR op 31 december 2023) en gedekte obligaties (5 miljard EUR op 31 december 2023). Crelan Groep heeft ook deelgenomen aan de langlopende herfinancieringstransacties (TLTRO) van de ECB voor 0,9 miljard EUR op 31 december 2023. Deze financiering is ontvangen door het verpanden van aangehouden gedekte obligaties als onderpand bij de ECB. Meer details zijn te vinden in de tabel hieronder.

Looptijdanalyse

31/12/2023 (in 000 EUR)	< 6 maand	6-12 maand	> 12 maand	Totaal
Kapitaal	189	169	2.595.530	2.595.888
Retail financiering	36.929.180	3.084.777	1.947.735	41.961.692
Stabiele retail financiering	25.850.907	1.448.411	890.142	28.189.460
Andere retail financiering	11.078.273	1.636.366	1.057.593	13.772.232
Niet-financiële klanten	657.311	49.227	44.528	751.066
Centrale banken financiering	123.495	796.043	0	919.538
Financiële klanten	1.168.309	515.544	4.698.034	6.381.887
Covered bonds	0	499.680	4.538.612	5.038.292
Andere financiële klanten	1.168.309	15.863	159.423	1.343.595
Andere tegenpartijen	499.473	18.344	1.653.756	2.171.573
Totaal	39.377.957	4.464.103	10.939.582	54.781.643

In deze tabel is de reële waarde van derivaten niet opgenomen, omdat we deze derivaten niet als 'funding' beschouwen.

Covered Bonds

AXA Bank Belgium, onderdeel van de Crelan Groep heeft AXA Bank Europe SCF opgericht voor de uitgifte van covered bonds, waarbij AXA Bank Europe SCF rechtstreeks hypothecaire leningen aankoopt van AXA Bank Belgium. Hoewel nog niet toegepast, maakt deze opzet het ook mogelijk om een gedekte leningstransactie uit te voeren tussen AXA Bank Belgium en AXA Bank Europe SCF met hypotheek als onderliggende zekerheid om gedekte obligaties uit te geven met een kortere doorlooptijd.

De sterke onderliggende kwaliteit van AXA Bank Belgium's retail hypotheekportefeuille in België is het ideale onderpand voor een covered bond programma. Met dit programma kan de Crelan Groep haar liquiditeitsrisico beheren. Het biedt de bank diversificatie in financieringsbronnen en minimaliseert financieringsconcentraties in tijdsblokken. Het covered bond programma geeft Crelan Groep toegang tot de markt voor covered bonds, waardoor de kosten van institutionele langetermijnfinanciering kunnen worden verlaagd. Dit programma biedt de bank toegang tot financieringsmarkten die open blijven in tijden van marktstress. De bank lanceerde haar eerste gedekte obligatie in november 2010. Het programma van gedekte obligaties bedraagt 10 miljard EUR in 2023, waarvan 5 miljard EUR op geconsolideerd niveau blijft: 5 miljard EUR wordt in de markt geplaatst en 5 miljard EUR van deze covered bonds wordt aangehouden door AXA Bank Belgium (gebruikt in beveiligde financieringstransacties) en werd geëlimineerd in de geconsolideerde balans.

Aangezien de obligaties die met dit programma worden uitgegeven, worden gedekt door hypothecaire leningen, wordt een deel van de portefeuille hypothecaire leningen van de bank als bezwaard beschouwd. Om ervoor te zorgen dat het bedrag aan bezwaarde activa niet te groot wordt, berekent Crelan Groep de economische activa bezwaardheidsindicator. Deze indicator geeft aan hoeveel activa zijn bezwaard ten opzichte van de totale balans. De tabel hieronder laat zien dat zelfs wanneer hypothecaire leningen worden

gebruikt voor de uitgifte van gedekte obligaties, de bezwaringsratio van de economische activa onder de limiet blijft.

In %	31/12/2023	Limiet
Economische ratio van de activabezparing	19%	25%

7.4. Kredietrisico

7.4.1. Beheer van kredietrisico

Crelan Groep definieert kredietrisico als het risico van verlies in verband met het onvermogen van de debiteur om contractueel overeengekomen financiële verplichtingen volledig na te komen. Het doel van kredietrisicomanagement is ervoor te zorgen dat een (aantal) kredietgebeurtenis(sen) de solvabiliteit of winstgevendheid van de bank niet significant zou(den) bedreigen. Om dit doel te bereiken, worden kredietrisicoposities binnen strikte grenzen gehouden. Het effectieve beheer van kredietrisico is een cruciaal onderdeel van een alomvattende benadering van risicobeheer en is essentieel voor het succes op lange termijn van elke bankorganisatie.

De belangrijkste activiteiten van de Crelan Groep zijn het verstrekken van hypothecaire leningen (79%), professionele leningen (10%), landbouwleningen (4%), consumentenkredieten (4%) en overige leningen (3%), waarbij hypothecaire leningen het belangrijkste aandeel hebben. Deze producten worden alleen in België aangeboden.

7.4.1.1. Regels voor uitstel

De regeling heeft betrekking op contractaanpassingen die worden aangevraagd door klanten in financiële moeilijkheden. In een normale context gebruikt Crelan haar interne ratingsysteem om het onderscheid te maken met commerciële aanpassingen. Bij AXA Bank Belgium worden kapitaalopschortingen voor een periode van zes maanden of meer beschouwd als uitstel, aangezien een dergelijke maatregel alleen wordt toegekend aan klanten in financiële moeilijkheden. Hypothecaire kredieten in het kader van energiematregelen zijn voor twaalf maanden en afhankelijk van een terugbetalingsplan met de energieleverancier en een beperkt spaarbedrag dat overeenstemt met de financiële moeilijkheden. Alle dossiers met energiematregelen werden bij beide banken als 'respijt' gemarkeerd, zonder rekening te houden met de rating van de klant. Dit is ook in lijn met de consensus van Febelfin. Al deze dossiers werden geklasseerd in stage 2 of in stage 3 indien er nog een "forbearance"-markering actief is (in de proefperiode van twee jaar). De impact op de verwachte kredietverliezen wordt beschreven in de volgende paragraaf.

7.4.1.2. Management overlay

We begonnen het jaar 2023 met een belangrijke voorraad overlays voor de onzekerheden die verband hielden met tweede orde effecten als gevolg van de crisis in Oekraïne. Voor het retailsegment was dit vooral de kwestie van de energieprijzen, terwijl voor het professionele segment ook inflatie en stijgende rentetarieven voor onzekerheid zorgden rond de terugbetalingscapaciteit van onze klanten. Meer specifiek voor de landbouwsector is er veel onzekerheid over de regelgeving met betrekking tot ecologie.

In de loop van 2023 koos de bank ervoor om de verschillende overlays te handhaven vanwege de hoge mate van onzekerheid die nog steeds bestaat. In het vierde kwartaal werden de verschillende overlays geëvalueerd om de mate van onzekerheid met betrekking tot de hoogte van de voorziening weer te geven.

De bank is in 2023 doorgegaan met het identificeren van risicopockets in haar portefeuilles die bestaan uit klanten die mogelijk te maken krijgen met terugbetalingsproblemen als de energieprijzen en de inflatie de komende maanden historisch hoog blijven.

Hypotheek- en consumentenkredieten

Hypothecaire leningen zijn het belangrijkste product binnen de kredietportefeuille van Crelan, geconcentreerd op Belgische residentiële onroerende goederen.

Een belangrijke risicoparameter bij het verstrekken van leningen is de terugbetalingscapaciteit van de klant. In het geval van hypothecaire leningen worden alle inkomsten en uitgaven, inclusief die met betrekking tot leningen, in aanmerking genomen om een netto-inkomen te verkrijgen dat wordt vergeleken met wat bekend staat als het minimum beschikbare inkomen, d.w.z. wat de klant over zou moeten hebben voor dagelijkse uitgaven zoals voedsel, verwarming, enz. Als dit minimuminkomen niet wordt bereikt, wordt de lening geweigerd.

Vorig jaar werd een oefening uitgevoerd om klanten te identificeren die betalingsmoeilijkheden zouden kunnen ondervinden door de stijgende energieprijzen. Dezelfde oefening werd dit jaar uitgevoerd om rekening te houden met de algemene macro-economische omgeving: op basis van de beschikbare inkomens in onze database, hebben we deze inkomens geïndexeerd en verlaagd met 300 EUR / maand (gemiddelde impact op de energierekening in België).

Op basis van de selectie van klanten die het minimum besteedbaar inkomen niet meer zouden halen, overwogen we een overdracht naar stage 2 van de dossiers die zich in stage 1 bevinden. De schatting van de management overlay is gebaseerd op de toepassing van de dekkinggraad van stage 2 op die posities die het niveau van de management overlay geven (zie onderstaande tabel). We hebben het omrekeningspercentage echter verlaagd van 100% vorig jaar naar 80% dit jaar, omdat de energieprijzen de afgelopen maanden een gunstige ontwikkeling hebben laten zien. De overlay wordt gevormd voor klanten die een bedrag op de Crelan of AXA Bank Belgium spaarrekening hebben dat lager is dan 2.500 EUR.

Professionele en landbouwleningen

Voor de professionele portefeuille werd het jaar 2023 gekenmerkt door historisch hoge loonindexeringen in het begin van het jaar, wat leidde tot een belangrijke stijging van de bedrijfskosten. Dit leidde tot historisch hoge faillissementscijfers, voornamelijk in sectoren zoals bouw, horeca en transport. Na 1 jaar had de crisis (nog) geen materiële impact op de professionele kredietportefeuilles.

In lijn met de oefening van vorig jaar heeft Risk een analyse uitgevoerd om de meest risicovolle kredietdossiers te identificeren. We identificeren risicovolle klanten op basis van een reeks negatieve signalen. Elke klant in de portefeuille krijgt een score op basis van verschillende interne en externe indicatoren. Hoe hoger de score, hoe hoger het risico. Voor klanten die als risicovoller worden geïdentificeerd, overwogen we een overdracht naar stage 2 van de dossiers die zich in stage 1 bevinden. De toepassing van de dekkinggraad voor stage 2 op die vorderingen geeft het niveau van de managementoverlay (zie onderstaande tabel). De bank past als dusdanig de S2 dekkingratio toe, maar heeft de leningen niet overgebracht naar stage 2 omdat ze van mening is dat de faseringsregels goed functioneren en als dusdanig zal de fasering voor deze dossiers in een later stadium volgen als de risico's zich inderdaad voordoen. Dit was dezelfde methodologie die vorig jaar werd toegepast.

Sectorale voorziening op de landbouwmarkt

Crelan heeft een historische blootstelling aan de landbouwsector. Elk jaar voeren de experts van de bank een analyse uit om de evolutie van de onzekerheden in de sector vast te leggen. Energiecrisis, inflatie en nieuwe regelgeving (b.v. stikstofovereenkomst) houden de onzekerheden voor deze sector op een hoog niveau. Om dit risico af te dekken heeft het LRC besloten om de bestaande overlay voor de landbouwsector ongewijzigd te handhaven.

7.4.1.3. [Risicobeleid, limietenkader en rapportering](#)

Het doel van kredietrisicobeheer is om het kredietrisico op de balans correct te identificeren en te meten, het kredietrisico te bewaken en de nodige acties te ondernemen om het kredietrisico binnen de risicobereidheid te houden, zodat wordt voorkomen dat kredietgebeurtenissen de solvabiliteit of winstgevendheid van de bank wezenlijk beïnvloeden.

Om dit doel te bereiken, moeten kredietportefeuilles binnen bepaalde vooraf bepaalde limieten blijven. Deze limieten worden bepaald door een vooraf opgesteld risk appetite framework (RAF) waarin functionele limieten worden gedefinieerd. Deze functionele limieten worden vertaald naar operationele limieten die dagelijks worden gebruikt om ervoor te zorgen dat de kredietactiviteit binnen de door de Raad van Bestuur gedefinieerde risicobereidheid blijft.

De risico's op hypothecaire leningen, persoonlijke leningen, landbouwkredieten en professionele kredieten van de Crelan Groep in België worden beheerd in vier fasen (verwerving, beheer, herstel en invordering) op basis van het kredietbeleid.

Hypothecaire leningen worden geaccepteerd op basis van een reeks acceptatienormen en beleidsregels. Scoringsmodellen voor acquisitie worden intern ontwikkeld en regelmatig herzien om de geldigheid van deze interne risicomodellen te beoordelen. Crelan Groep houdt zich aan de richtlijnen van de NBB (zogenaamde "snelheidslimieten").

Een essentieel onderdeel van het kredietrisicobeheer wordt gevormd door de afdeling Bank Remedy. Deze afdeling neemt maatregelen om het kredietrisico van de bank te minimaliseren, afhankelijk van de aard en de ernst van het incident. Bovendien bepaalt de afdeling het bedrag van de maandelijkse voorzieningen die moeten worden getroffen voor toekomstige afschrijvingen. De procedures en controles voor het afschrijven van onrendabele leningen zijn opgenomen in een afschrijvingsbeleid in overeenstemming met de EBA-richtlijnen.

In overeenstemming met de verwachtingen van de toezichthouder voert Crelan Groep stresstests uit voor het kredietrisico op particulieren. Het belangrijkste doel is om de gevoeligheid van kredietverliezen voor de bestaande kredietportefeuille te beoordelen, evenals de solvabiliteit van de bank in stresssituaties.

De ontwikkeling van het kredietrisico wordt actief gevolgd als onderdeel van de rapportage voor de Lending Risk Committee, die het risico regelmatig beoordeelt. Al deze principes leiden tot een zeer effectief risicobeheersysteem met controleprocessen die ongewenste manipulaties voorkomen. Dit systeem is sterk geïntegreerd in de activiteiten van de divisie 'Financial and Credit Risk' en wordt voortdurend bewaakt door de Risk Committee op bestuursniveau.

7.4.1.4. Portefeuille

De kredietportefeuille bestaat uit hypotheek-, professionele, landbouw-, consumenten- en overige leningen, waarbij hypotheekleningen het belangrijkste aandeel hebben.

Gezien de goede onderpanddekking en de lage kans op wanbetaling is het risicoprofiel van de totale kredietportefeuille laag.

7.4.2. Blootstelling aan kredietrisico

Voor het overgrote deel van de Belgische leningen wordt de kredietrisicometing uitgevoerd door middel van Internal Rating Based (IRB) modellen bij Crelan en AXA Bank Belgium. Een resterend deel van de leningen wordt gemeten volgens de standaardbenadering. Europabank meet al haar blootstellingen met de standaardbenadering omdat ze gericht zijn op een specifiek klantsegment. Crelan Groep past de standaardbenadering toe voor de beleggingsportefeuille en participaties, zoals te zien is in paragraaf 7.4.4.

De kredietrisicoblootstellingen worden voor 21% gewogen volgens de standaardbenadering en voor 79% volgens de IRB. Als we alleen kijken naar de Retail portefeuille, dan wordt 93% gewogen volgens de IRB.

Voor balansposten is de nettowaarde de brutoboekwaarde van de vordering minus voorzieningen/bijzondere waardeverminderingen. Voor posten buiten de balans is de nettowaarde de brutoboekwaarde (nominaal bedrag) van de vordering minus voorzieningen.

De retailportefeuille van de Crelan Groep is voornamelijk gericht op huishoudens. Deze huishoudens worden door Crelan bediend door middel van hypothecaire leningen, consumentleningen en kredietfaciliteiten op rekeningen-courant. Daarnaast heeft Crelan Groep enige exposure op niet-financiële en financiële ondernemingen. Deze blootstelling komt overeen met onze professionele kredietportefeuille die gericht is op boeren, zelfstandige klanten, vrije beroepen en micro-ondernemingen. Crelan bedient een gevarieerde mix van industriële sectoren.

De hypotheekportefeuille is in 2023 met 0,7% gestegen door een lagere nieuwe productie van hypotheeken, die echter van goede kwaliteit blijkt te blijven (conform de snelheidslimieten).

Voor de portefeuille consumentkredieten zagen we een stijging in 2023 (5,2%). De productie compenseerde ruimschoots de natuurlijke erosie van de portefeuille sterke vraag naar de financiering van energiebesparende apparatuur.

De professionele kredietportefeuille van Crelan Groep landbouw inbegrepen daalde in 2023 met 1,74% in de context van een stijgende rente.

7.4.3. Kredietkwaliteit

7.4.3.1. Definitie van wanbetaling

Crelan en AXA Bank Belgium hebben beide een definitie van wanbetaling voor retailkredieten die in overeenstemming is met de geharmoniseerde definitie van wanbetaling zoals geformuleerd door EBA.

Beide banken beschouwen een cliënt/faciliteit als in gebreke indien aan een of meer van de volgende voorwaarden is voldaan:

- Er loopt een geschil met betrekking tot de cliënt/faciliteit. In een dergelijk geval is het contract met de cliënt opgezegd en worden er acties ondernomen, zoals het opeisen van garanties, om het volledige bedrag van de blootstelling terug te krijgen;
- De cliënt/faciliteit heeft een materiële betalingsachterstand van meer dan 90 dagen. De materialiteitsdrempel voor de betalingsachterstand is vastgesteld op 100 EUR en minimaal 1% van de blootstelling;
- De cliënt/faciliteit zal waarschijnlijk niet betalen. De banken zien aanwijzingen dat de cliënt hoogstwaarschijnlijk niet in staat zal zijn om volledig aan zijn kredietbetalingen te voldoen zonder mogelijk aanspraak te maken op de garanties. Indicaties van onwaarschijnlijkheid om te betalen zijn onder andere faillissement, fraude, besmetting via verbonden cliënten en verslechtering van de kredietwaardigheid van leningen die in onderpand zijn gegeven.

Als een cliënt /faciliteit zich in de laatste 2 categorieën bevindt, wordt dit een "mogelijk verlies" genoemd. Een krediet/faciliteit waartegen een geschil loopt, wordt daarentegen "dubieus" genoemd.

Wanneer een cliënt/faciliteit in gebreke blijft, wordt het geacht een bijzondere waardevermindering te hebben ondergaan en moet er dus een specifieke voorziening worden opgenomen. Op dat moment moet altijd worden geëvalueerd of deze wanbetaling een impact heeft op de geschatte toekomstige kasstromen van het financieel actief, en als dat het geval is, moet een bijzonder waardeverminderingverlies worden opgenomen.

Merk op dat AXA Bank Belgium eind 2023 haar bijzondere waardeverminderingmethode heeft gewijzigd voor de vorderingen waarbij er sprake is van wanbetaling en die niet dubieus zijn. De entiteit gebruikte een collectieve benadering en heeft de individuele benadering aangenomen in lijn met de doelstelling van de fusie van beide entiteiten.

7.4.3.2. Acceptatiebeleid

Zowel Crelan als AXA Bank Belgium hanteren een selectief en voorzichtig geharmoniseerd acceptatiebeleid. Hierdoor werd de nieuwe productie van beide banken gekenmerkt door een hoge kwaliteit en liet de gehele kredietportefeuille een goede performance zien ondanks de huidige macro-economische uitdagingen zoals de energiecrisis.

7.4.3.3. Stages van kredietkwaliteit

7.4.3.3.1. *Renderend – Stage 1*

Onder IFRS 9 wordt binnen het segment van de renderende leningen een onderscheid gemaakt tussen leningen zonder significante toename van het kredietrisico sinds de creatie enerzijds en leningen met een significante toename van het kredietrisico sinds de creatie anderzijds. Leningen in het performing segment zonder significante toename van het kredietrisico worden gecategoriseerd als Stage 1. Voor Stage 1 worden de bijzondere waardeverminderingen gecategoriseerd als Stage 1. Voor Stage 1 worden de bijzondere waardeverminderingen opgenomen voor een verwacht kredietverlies van twaalf maanden. Als geen van de kwalitatieve of kwantitatieve triggers zoals beschreven in Stage 2 en Stage 3 wordt geactiveerd, wordt een lening gecategoriseerd in Stage 1.

7.4.3.3.2. *Underperforming – Stage 2*

Crelan en AXA Bank Belgium beschouwen de volgende voorwaarden, zowel kwantitatief als kwalitatief, als een significante toename van het kredietrisico (SICR of 'significant increase in credit risk') en daarom worden de leningen gecategoriseerd als Stage 2 (underperforming):

Toestand van beide banken:

- Vervallen dagen groter of gelijk aan 30;
- Negatief opgenomen in CKP 12 database
- Uitstelmaatregelen voor krediet
- Huidige PD-rating in de slechtste bucket voor wanbetaling (rating 9/E).

Specifieke toestand voor AXA Bank Belgium:

- Huidige PIT¹² PD is hoger dan een factor 3 maal PD bij creatie en absoluut verschil is hoger dan 67 BPS.
- Het verschil tussen de huidige PIT-PD en de PD bij de creatie is groter dan of gelijk aan 2%-punten.

Specifieke toestand voor Crelan:

- Huidige rating verlaagd buiten risicobereidheidskader (RAF of 'Risk Appetite Framework') na de creatie (rating C- of lager).
- Verlaging van de rating (die gelijk staan aan een stijging van de onderliggende 12 maanden PD met ten minste 200% ten opzichte van de oorspronkelijke rating).
- Overdracht naar de toezichtlijst bij besluit van het kredietcomité, op basis van negatieve kwalitatieve signalen die zijn vastgesteld tijdens het beoordelings- en monitoringproces van de portefeuille

Als aan één van de kwalitatieve of kwantitatieve triggervoorwaarden wordt voldaan, wordt de lening in Stage 2 ingedeeld.

Merk op dat de criteria eind van het vierde kwartaal van 2022 conceptueel zijn geharmoniseerd. Er blijven enkele verschillen bestaan door technische verschillen in de tool en/of processen.

7.4.3.3.3. *Niet renderend – Stage 3*

Stage 3 bevat alle leningen in wanbetaling; zie sectie 7.4.3.1 voor de definitie.

---

¹² Point-in-time

Wanneer een cliënt/faciliteit 'niet-renderend' wordt, moet een bijzonder waardevermindingsverlies worden opgenomen. Op dat moment moet altijd worden geëvalueerd of deze wanbetaling invloed heeft op de geschatte toekomstige kasstromen van het financieel actief.

Bovendien is de status van wanbetaling volledig afgestemd op de statussen 'non-performing' en 'impaired' en dus op Stage 3.

7.4.3.4. Specifieke en algemene kredietrisicoaanpassingen

Op basis van de CRR-definitie zijn kredietrisicoaanpassingen de bedragen van specifieke en algemene voorzieningen voor kredietverliezen die in de jaarrekening zijn opgenomen in overeenstemming met het van toepassing zijnde boekhoudkundige raamwerk. De geconsolideerde jaarrekening van de Crelan Groep is opgesteld in overeenstemming met IFRS - inclusief de International Accounting Standards (IAS) en interpretaties zoals aanvaard binnen de Europese Unie.

Onder IFRS 9 worden het kredietrisico en de potentiële bijbehorende kredietverliezen weergegeven door middel van de verwachte kredietverliesprincipes en alle kredietrisicoaanpassingen worden gecategoriseerd als specifiek. Er is geen algemene verliesvoorziening zoals gedefinieerd onder de Richtlijn Jaarrekening van Banken (Richtlijn 86/635/EEC van de Raad).

Alle verwachte kredietverliezen die zijn berekend op basis van intern ontwikkelde statistische modellen en andere historische gegevens worden beschouwd als collectief gemeten voorzieningen.

Alle leningen die in gebreke zijn gebleven (contentieus en pre-contentieus) hebben individueel gemeten voorzieningen (cf. harmonisatie van de benadering voor AXA Bank Belgium - zie 7.4.3.1). Crelan Groep berekent verwachte kredietverliezen vanaf de eerste opname van de lening op de balans. Voor verplichtingen uit hoofde van leningen wordt de datum waarop Crelan Groep partij wordt bij de onherroepelijke verplichting beschouwd als de datum van eerste opname met het oog op de toepassing van de vereisten voor bijzondere waardevermindering.

Op basis van de volgende belangrijke gegevens:

- Blootstelling bij wanbetaling
- Verlies bij wanbetaling
- Waarschijnlijkheid van wanbetaling

worden de verwachte kredietverliezen berekend als een kansgewogen uitkomst op basis van 3 scenario's: een opwaarts scenario, een basisscenario en een neerwaarts scenario.

Crelan Groep gebruikt een aparte voorzieningsrekening, die de bijzondere waardevermindering weergeeft die het onderliggende financiële actief ondergaat als gevolg van kredietverliezen. De berekening van de verwachte verliezen houdt ook rekening met de impact van de tijdswaarde en de gerelateerde aanpassing wordt opgenomen via de renteopbrengst.

Negatieve verschillen tussen de berekende realiseerbare waarde en de boekwaarde worden opgenomen in de winst- en verliesrekening als een bijzonder waardevermindingsverlies. Elke stijging als gevolg van een daling wordt opgenomen via de toevoeging voor bijzondere waardeverminderingrekeningen in de winst- en verliesrekening. Elke daling als gevolg van objectieve indicatoren die aantonen dat de realiseerbare waarde stijgt als gevolg van een verbetering in de geschatte realiseerbare kasstroom, wordt geboekt via de terugname van bijzondere waardeverminderingen in de winst- en verliesrekening. Dit mag echter nooit leiden tot een geamortiseerde kostprijs die hoger zou zijn dan de geamortiseerde kostprijs als er geen bijzondere waardevermindering had plaatsgevonden. De voorzieningen worden rechtstreeks geboekt tegenover de vorderingen als er geen mogelijkheid tot recuperatie is.

7.4.3.5. Kredietrisicobeperking (CRM)

Zowel AXA Bank Belgium als Crelan definiëren in hun kredietbeleid de noodzaak om zekerheden te stellen om het kredietrisico te beperken.

7.4.3.5.1. Belangrijkste soorten ontvangen zekerheden

Afhankelijk van het product worden er verschillende soorten zekerheden gegeven.

Zekerheden voor hypothecaire leningen

Het krediet wordt typisch gedekt door een hypotheek (inschrijving of mandaat) op onroerend goed (volle eigendom) in België. Het onroerend goed moet normaal verhandelbaar zijn. De hypotheek die moet worden verstrekt, kan worden hergebruikt in het kader van mogelijke volgende hypothecaire leningen (en zelfs worden gebruikt voor andere leningen). Alle zekerheden die de hypotheek aanvullen, moeten worden verstrekt vóór de officiële registratie van de lening.

Zekerheden voor professionele leningen

Deze zekerheden zijn de volgende:

- Materiële zekerheden hebben betrekking op een roerende of onroerende zaak met een intrinsieke waarde, in de meeste gevallen een hypothecaire inschrijving of een mandaat.
- Persoonlijke zekerheden bestaan uit vorderingen op een persoon.
- Morele garanties bieden de bank geen mogelijkheid tot uitwinning en vertrouwen op de eerlijkheid van degenen die ze hebben afgegeven.

Zekerheden voor landbouwleningen

Ze zijn vergelijkbaar met de professionele leningen met hypotheek en mandaten op de onroerende goederen (inclusief grond) en pandrechten op de roerende activa (uitrusting, vee, ...).

Zekerheden voor consumentenkredieten

Voor consumentenkredieten wordt de overdracht van incasso's of afstand van loon en andere inkomsten gebruikt als onderpand. Voor klanten die ook een hypothecaire lening hebben, kan de hypotheek ook als onderpand worden beschouwd.

Waarderingsbeleid voor niet-presterende leningen

Klanten met achterstallige leningen vormen een beperkt deel van de portefeuille van de bank, maar het toepassen van een indexatiebenadering is mogelijk niet geschikt voor deze leningen, omdat de beoordeling van potentiële verliezen in dit stadium sterker afhankelijk is van de waarde van het onroerend goed. Crelan Groep voert daarom een externe taxatie uit op het moment dat er twijfel ontstaat voor die eigendommen waarvoor geen recente (d.w.z. $\leq$ drie jaar) individuele taxatie beschikbaar is. Jaarlijks wordt gecontroleerd of de laatste externe taxatie minder dan drie jaar oud is. In het geval van oudere externe taxaties zal een (nieuwe) taxatie worden uitgevoerd.

7.4.3.6. Wijzigingen in de voorraad kredietrisicoaanpassingen

Sinds de invoering van IFRS 9 begin 2018 worden alle kredietrisicoaanpassingen gecategoriseerd als specifiek.

7.4.3.7. Evolutie portefeuille in 2023 in de context van macro-economische evolutie

Ondanks de COVID-19 crisis in 2021 en de energiecrisis die zich ontvouwde in 2022 blijft de kredietportefeuille van Crelan Groep gezond in de loop van 2023 zonder materiële signalen van verslechtering. Dit is voornamelijk te danken aan de intrinsieke kwaliteit van de kredietportefeuille en het voorzichtige acceptatiebeleid. De tabellen in sectie 4.4.1 geven een overzicht van de ontwikkeling van de

kredietportefeuille van Crelan Groep in 2023 over de verschillende IFRS 9-stages en tonen het verwachte verliesniveau per Stage.

In 2023 blijft de ratio voor non-performing loans (NPL) stabiel op een laag historisch niveau van 0,9%, terwijl leningen in Stage 2 met een aanzienlijke toename van het kredietrisico na de creatie scherp dalen van 9,5% naar 8,1%, omdat de gesignaleerde UTP COVID 19-kredieten na de proefperiode van 2 jaar weer in Stage 1 terechtkomen.

De dekkingsratio voor Stage 3 is in 2023 sterk gestegen als gevolg van de wettelijke vereisten voor langlopende non-performing loans die geen verband houden met een waargenomen verslechtering van de kwaliteit van het onderpand. De regelgeving verwacht namelijk een minimale dekking voor niet renderende kredieten die al lange tijd in achterstand zijn - de tijd in achterstand is afhankelijk van het type exposure. Crelan heeft deze minimale dekking daarom in 2023 geïmplementeerd, wat heeft geleid tot een toename van de bijzondere waardeverminderingen. De getroffen portefeuille bestaat uit vorderingen die al meer dan 7 jaar in gebreke zijn (d.w.z. datum van in gebreke blijven vóór 2016).

7.4.4. Standaardbenadering (STA)

7.4.4.1. Portefeuilles volgens de standaardbenadering

Crelan Groep gebruikt de standaardbenadering voor het bepalen van het kredietrisico voor een beperkt deel van haar portefeuille. Europabank meet al haar blootstellingen met de standaardbenadering omdat deze gericht zijn op een specifiek klantsegment (klanten met een iets hoger risicoprofiel). De standaardbenadering meet het kredietrisico ofwel op basis van vaste risicogewichten, die vooraf zijn vastgesteld door de toezichthouder, of door de toepassing van externe ratings. Meer specifiek wordt de standaardbenadering gebruikt om het kredietrisico te bepalen van:

- Derivaten en repo's;
- Beleggingsportefeuille;
- Participaties;
- Overige kleine portefeuilles.

Deze blootstellingen worden in detail besproken in de volgende paragraaf.

7.4.4.1.1. Derivaten en repo's

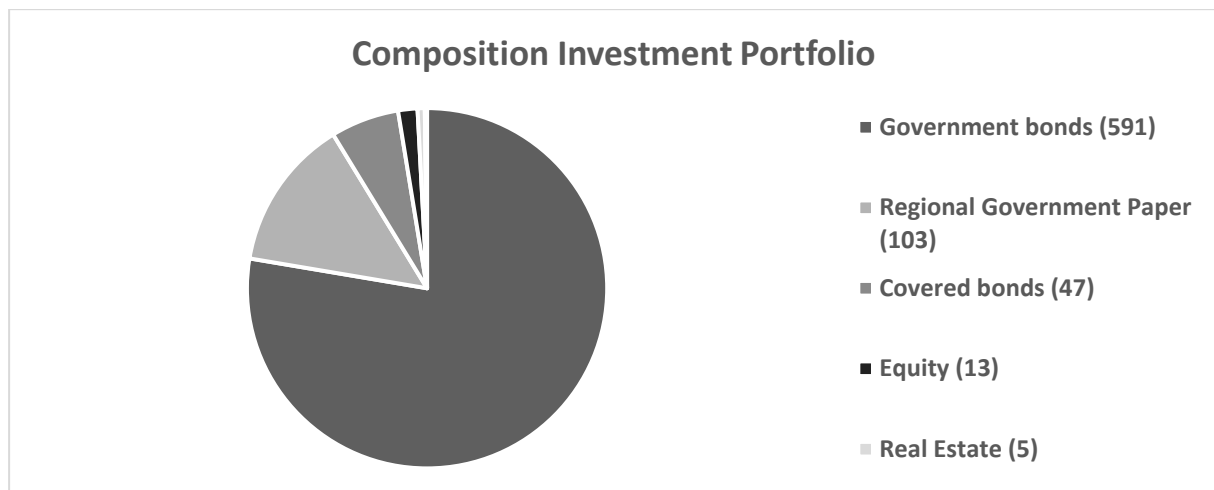
Het risico op derivaten en repo's wordt berekend volgens de standaardbenadering voor tegenpartijkredietrisico ('counterparty credit risk' of SA-CCR) en wordt daarom uiteengezet in paragraaf 7.5 'Tegenpartijkredietrisico'.

7.4.4.1.2. Beleggingsportefeuille

De marktwaarde van de beleggingsportefeuille daalde over 2023 (404 miljoen EUR in totaal), voornamelijk door de verkoop van obligaties in combinatie met obligaties die op vervaldag kwamen. De resterende beleggingsportefeuille per eind december 2023 bedraagt 761 miljoen EUR.

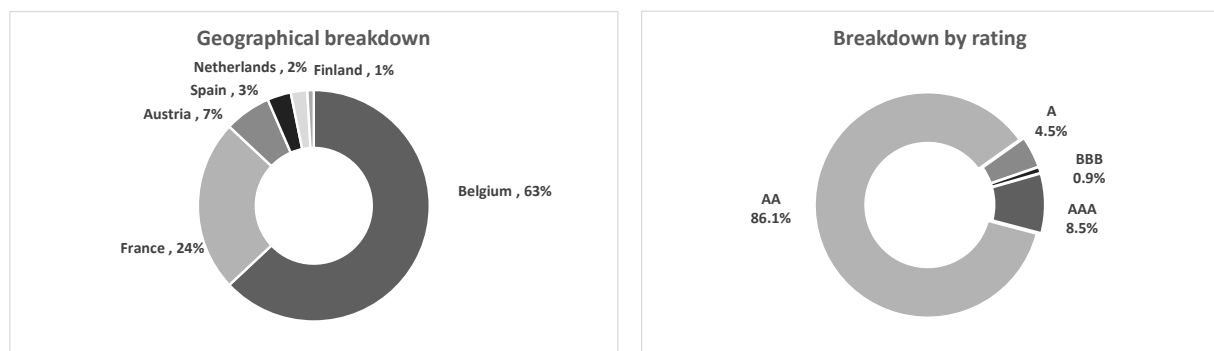
De beleggingsportefeuille van Crelan Groep bestaat voornamelijk uit hoogwaardige staatsobligaties (78%) en regionaal staatspapier (14%).

De volgende grafiek illustreert de posities in de beleggingsportefeuille van Crelan Groep (in miljoen EUR).

Bovendien worden de kredietratings en marktprijsveranderingen van de posities van Crelan Groep nauwlettend gevolgd om de kwetsbaarheid van de kredietportefeuille voor een aantal ongunstige ontwikkelingen te onderzoeken. Er is geen enkele positie met een rating lager dan investment grade.

Geografisch gezien is het kredietrisico van de beleggingsportefeuille beperkt tot landen die lid zijn van de Europese Unie.

7.4.4.1.3. Deelnemingen

Crelan Groep heeft een beperkte participatieportefeuille (9 miljoen EUR eind december 2023). Deze aandelen vertegenwoordigen deelnemingen in niet-geconsolideerde dochterondernemingen (Beran NV) en financiële tussenpersonen (bv. Visa Belgium en Payconiq).

7.4.4.1.4. Andere kleine portefeuilles

Sommige andere kleine portefeuilles worden behandeld volgens de standaardbenadering. Het betreft onder meer materiële activa en overige vorderingen. Een zeer klein deel van de retailkredieten die vanwege hun omvang niet langer als "Retail" kunnen worden aangemerkt, wordt ondergebracht in de uitzettingscategorie "Corporate" en volgens de standaardbenadering behandeld. Kleine retailportefeuilles zoals belastingkredieten, garanties en negatieve rekeningen-courant worden ook volgens de standaardbenadering behandeld. Uitgestelde belastingvorderingen die afhankelijk zijn van toekomstige winstgevendheid en voortvloeien uit tijdelijke verschillen onder de drempelwaarde vallen ook onder de standaardbenadering. Europabank waardeert al haar blootstellingen met de standaardbenadering omdat ze gericht zijn op een specifiek klantsegment.

7.4.5. Interne Rating Based-benadering (IRB)

7.4.5.1. Algemeen

Binnen de Crelan Groep kregen zowel Crelan als AXA Bank Belgium de goedkeuring van de NBB/ECB om de (A)IRB-benadering toe te passen op hun Belgische retailkredietactiviteit. Dit is de meest geavanceerde benadering die beschikbaar is binnen het prudentieel kader voor kredietrisico en staat een bank toe om gebruik te maken van interne ratingmodellen en daaropvolgende interne schattingen van risicoparameters. Deze methoden en parameters vormen belangrijke onderdelen van het interne risicobeheer en -proces van de bank ter ondersteuning van het kredietgoedkeuringsproces, de berekening van het economisch kapitaal, de voorzieningen en verwachte verliezen en de interne bewaking en rapportage van het kredietrisico. AXA Bank Belgium kreeg de toestemming van de NBB in 2008 en van Crelan in december 2011. Voor AXA Bank Belgium werd de goedkeuring om de IRB-benadering te gebruiken herbevestigd door de ECB na de Targeted Review of Internal Models (TRIM) in 2017. In het vierde kwartaal van 2022 werden de IRB-modellen voor AXA Bank Belgium opnieuw gekalibreerd naar de nieuwe definitie van wanbetaling met inachtneming van de regelgevingsrichtlijnen voor interne modellering in overeenstemming met het herstelprogramma van de EBA, waardoor het vertrouwen in interne modellen die worden gebruikt voor de berekening van kapitaalvereisten, werd hersteld. Op dezelfde manier heeft AXA Bank Belgium in december 2023 wijzigingen doorgevoerd in haar LGD-model in overeenstemming met de EBA-richtlijnen voor het schatten van dalingen. Het IRB-landschap van Crelan en AXA Bank Belgium zal de komende jaren worden geharmoniseerd.

7.4.5.2. Interne kredietratingmodellen

Om de IRB-benadering toe te passen, hebben zowel Crelan als AXA Bank Belgium interne voorspellende modellen ontwikkeld in overeenstemming met de Bazel III Internal Rating Based Approach. De relevante parameters omvatten de:

- Kans op wanbetaling (PD) van retailkredieten;
- Verlies bij wanbetaling (LGD);
- Blootstelling bij wanbetaling (EAD), inclusief Credit Conversion Factor (CCF).

De invoergegevens van deze modellen bestaan uit productkenmerken, socio-demografische gegevens van aanvragers, financiële gegevens en externe gegevens die aan bepaalde kwaliteitscriteria moeten voldoen. Gezien de enorme hoeveelheid beschikbare informatie was het mogelijk om met behulp van statistische technieken ratingmodellen te ontwikkelen die zeer krachtig zijn in het voorspellen van toekomstig wanbetalingsgedrag.

PD-modellen kennen een score toe aan elke lening, gebaseerd op productkenmerken en criteria van de lener. Op basis van deze scores worden PD-klassen gevormd en aan elke klasse wordt een lange-termijn PD gekoppeld. Deze lange-termijn PD is het historische gemiddelde wanbetalingspercentage, gecorrigeerd voor de toekomst. Op deze manier worden bij Crelan 11 PD-klassen gevormd, waarbij rating A+ de klasse met het laagste risico is en rating E met het hoogste risico. De ratingklassen F en Z bevatten leningen met wanbetaling. Voor AXA Bank Belgium worden 10 PD-klassen aangemaakt, waarbij 1 de klasse met het laagste risico is en 9 met het hoogste risico. De 10e klasse bevat leningen met wanbetaling.

De LGD-modellen schatten de omvang van het verlies voor leningen die in gebreke blijven. Hiervoor wordt een LGD-workoutbenadering gebruikt. Verliesniveaus worden gedifferentieerd op basis van verschillende kenmerken, zoals de waarde van de garantie die de lening dekt. LGD wordt berekend op basis van twee afzonderlijke elementen: de kans op genezing en het verlies bij herstel. De combinatie van beide elementen resulteert in een definitief LGD-cijfer, waarop een correctie wordt toegepast om rekening te houden met neerwaartse omstandigheden.

Het EAD is het bedrag dat de kredietnemer verschuldigd is op het moment dat hij in gebreke blijft. Dit bedrag omvat het uitstaande kapitaal op het moment van wanbetaling, achterstallige kapitaalaflossingen en rente en boetes. Voor ongebruikte kredietlijnen en aanbiedingen in de pijplijn zijn CCF-modellen

ontwikkeld op basis van historische gegevens. Deze modellen schatten het deel van de off-balance sheet dat door de klant zal worden opgenomen op het moment van wanbetaling.

Als onderdeel van de modelontwikkeling is er een kalibratieproces, waarbij de rating en de PD/ LGD aan elkaar worden gekoppeld. Deze kalibratie wordt herzien en aangepast tijdens het jaarlijkse evaluatieproces van het model.

7.4.5.3. Verwachte verliezen (Expected losses - EL)

Dit is de verwachte waarde van verliezen als gevolg van wanbetaling over een bepaalde periode. EL wordt doorgaans berekend door de kans op wanbetaling (percentage) te vermenigvuldigen met het verlies bij wanbetaling (percentage) en de blootstelling bij wanbetaling (bedrag). Het wordt beschouwd als een verwachting door de factor Probability of Default. PD, LGD, EAD en EL vormen de bouwstenen voor de berekening van de kapitaalvereisten voor kredietrisico volgens de IRB-benadering.

7.4.5.4. Bijzondere waardeverminderingen

Vanaf 2018 worden bijzondere waardeverminderingverliezen geboekt volgens de vereisten van IFRS 9 (berekend op basis van het verwachte kredietverlies (ECL) over de levensduur) voor leningen met een betalingsachterstand en op basis van een ECL voor 12 maanden of de gehele looptijd voor vorderingen zonder betalingsachterstand; afhankelijk van de vraag of er sprake is van een verslechtering van het kredietrisico en een overeenkomstige verschuiving van Stage 1 naar Stage 2. Hiervoor worden specifieke IFRS 9-modellen gebruikt die in feite een uitbreiding zijn van de bestaande ratingmodellen (zie hoofdstuk 7.4.3.3 voor meer informatie). Hiervoor worden specifieke IFRS 9-modellen gebruikt die in feite een uitbreiding zijn van de bestaande ratingmodellen (zie hoofdstuk 7.4.3.3 voor meer informatie over de stages van bijzondere waardevermindering).

7.4.5.5. Controlemechanismen voor ratingsystemen

Het principe van de drie verdedigingslijnes wordt toegepast op het ratingsysteem. Het Risk Analytics-team is verantwoordelijk voor de ontwikkeling, het onderhoud en de prestatiebewaking van de modellen in de IRB-benadering. Daarnaast fungeert het Validatieteam als tweede verdedigingslinie, dat de modelleeractiviteiten van het Risk Analytics-team controleert en valideert in overeenstemming met de interne richtlijnen. Tot slot vormt de interne audit van de Crelan Groep de derde verdedigingslinie, die interne audits uitvoert op modellen volgens het bestaande auditproces.

7.4.5.6. Blootstellingen volgens de IRB-benadering

Crelan Groep gebruikt IRB-modellen om de eigenvermogensvereisten te berekenen voor zakelijke KMO- en retailposities:

- De presecuritisatie Retail portefeuille gemeten met de IRB modellen steeg van 44.975 miljoen EUR eind 2022 naar 45.293 miljoen EUR eind 2023. De kwaliteit van de retailportefeuille verbeterde in 2023 en de risicogewogen activa vóór securitisatie (exclusief macroprudentiële add-on) daalden van 4.058 miljoen EUR in 2022 tot 3.529 miljoen EUR eind 2023. Deze daling van de risicogewogen activa wordt ook veroorzaakt door de implementatie van het nieuwe ELBE-model in het vierde kwartaal van 2023. De daling in verband met de implementatie van het model is -144 miljoen EUR op basis van het vierde kwartaal van 2023.
- De zakelijke KMO-portefeuille gemeten met de IRB-modellen steeg licht van 1.610 miljoen EUR eind 2022 naar 1.634 miljoen EUR eind 2023. De kwaliteit van de zakelijke KMO-portefeuille bleef stabiel in 2023, wat resulteerde in een lichte stijging van de risicogewogen activa van 498 miljoen EUR in 2022 naar 505 miljoen EUR eind 2023.

In het vierde kwartaal van 2020 heeft AXA Bank Belgium een synthetische securitisatie met Significant Risk Transfer uitgegeven, zoals uitgelegd in hoofdstuk 7.2.5, om de groei van de kredietportefeuille te ondersteunen en tegelijkertijd de risico-rendementsbalans te optimaliseren. Het voordeel in termen van risicogewogen activa in de retailsector bedraagt eind 2023 -75 miljoen EUR.

7.4.5.7. Prudentiële minima

Crelan Groep past de wettelijk voorgeschreven ondergrens van 10% LGD toe voor haar hypotheekleningen.

7.4.5.8. Specifieke Belgische regelgeving

Vanaf het tweede kwartaal van 2022 is de macroprudentiële add-on op hypotheekposities niet langer van toepassing en vervangen door de Sectorale Systeemrisicobuffer ('Sector Systemic Risk Buffer' - SSRB). De macroprudentiële maatregel legt de vorming op van een CET1-kapitaalbuffer in de vorm van een sectorale systeemrisicobuffer voor Belgische residentiële vastgoedposities van banken die interne modellen gebruiken voor de berekening van risicogewogen posities (IRB-banken). De beoogde blootstellingen zijn dezelfde als die van de vorige maatregel die van toepassing was tot 30 april 2022, volgens artikel 458 van de CRR. Dat wil zeggen dat de relevante vastgoedposities waarop de maatregel is gericht, retailposities zijn die gedekt zijn door in België gelegen residentieel vastgoed. Ze omvatten ook blootstellingen die gedeeltelijk of volledig gedekt zijn door hypotheekmandaten en omvatten zowel leningen met als zonder betalingsachterstand. Deze sectorale systeemrisicobuffer wordt berekend door de risicogewogen activa met betrekking tot de bovenvermelde relevante blootstellingen te vermenigvuldigen met 9%. In tegenstelling tot de vorige artikel 458 CRR-maatregel resulteert deze maatregel niet in een verhoging van de risicogewogen activa, maar in de vorming van een specifieke CET1-kapitaalbuffer, de zogenaamde (sectorale) systeemrisicobuffer. De totale kapitaalvereisten (Overall Capital Requirements – OCR) voor de SSRB van Crelan Groep liggen op een niveau van 2,51% aan het einde van het vierde kwartaal van 2023.

7.4.6. Macro-economische vooruitzichten

Begin 2023 waren de macro-economische vooruitzichten onzeker door de nasleep van de energiecrisis en de oorlog in Oekraïne. Het uitbreken van de oorlog in het Midden-Oosten zorgde voor nog meer onzekerheden en geopolitieke risico's. De stijging van de rentetarieven was ook een belangrijke macro-economische gebeurtenis in 2023. Crelan Groep volgt een reeks indicatoren en maatstaven en heeft deze gedurende 2023 aangepast om de onzekerheden en veranderingen in de macro-economische vooruitzichten mee te nemen in de financiële cijfers door middel van management overlays en wijzigingen in het scenario.

De belangrijkste verandering is een aanpassing van de ontwikkeling van de huizenprijzen, die een directe invloed heeft op de waarde van de onderpanden van Crelan Groep. Door de stijging van de rente wordt de huidige waardering van onroerend goed niet als duurzaam beschouwd en Crelan Groep is van mening dat er een correctie zal plaatsvinden, met een daling van de prijs in de komende jaren.

Voor eind 2023 heeft Crelan Groep 3 macro-economische scenario's gedefinieerd voor de komende jaren, volgens het proces en de methodologie die intern zijn gedefinieerd. Deze scenario's worden in de onderstaande tabellen weergegeven. In het basisscenario wordt voor de komende jaren een trage groei van het BBP voorspeld, met een stabiele werkloosheid¹³. De nominale huizenprijs zal de komende jaren naar verwachting dalen als gevolg van de stijgende rente.

Het ongunstige scenario gaat uit van een meer pessimistische kijk op de komende jaren. Voor 2024 wordt een daling van het BBP voorspeld. Deze daling is het gevolg van een meer pessimistische kijk op de nasleep van de energiecrisis en de inflatie. In dat scenario treedt in 2025 een broos herstel op. De werkloosheid neemt sterk toe, terwijl een sterkere daling van de huizenprijzen wordt voorspeld. Omgekeerd gaat het oplevingsscenario uit van gunstigere vooruitzichten voor de economie in vergelijking met de basisscenario's.

---

¹³ Het werkloosheidscijfer voor 2023 was 5,70% (gebaseerd op het cijfer dat eind 2023 beschikbaar was).

De huizenprijzen zijn echter nog steeds lager dan in de basisscenario's. De huizenprijzen blijven echter stabiel. De huizenprijs daalt echter nog steeds door het huidige onhoudbare niveau in een omgeving met een hogere rente.

Crelan Groep beschouwt het oplevingsscenario als zeer onwaarschijnlijk. Daarom wordt onder IFRS9 een gewicht van 5% toegekend aan dat scenario. Het basisscenario heeft een gewicht van 60% en de ongunstige scenario's krijgen een gewicht van 35%.

Deze scenario's en de bijbehorende gewichten leiden tot een toename van de voorzieningen op het niveau van Crelan Groep, aangezien de vooruitzichten voor de huizenprijzen (en de daaruit voortvloeiende waarde van de onderpanden) negatief zijn. Merk op dat er nog veel onzekerheden bestaan over de nasleep van de energiecrisis en de uitkomst van de oorlog in Oekraïne en het Midden-Oosten. Gezien deze omstandigheden zijn er ook managementoverlays ingesteld (zie 7.4.1.1.2).

Groei van het BBP %	2024	2025	2026
Neergang	-2,01%	0,09%	0,81%
Basis	1,26%	1,30%	1,27%
Opleving	4,52%	2,50%	1,66%

Werkloosheid (%)	2024	2025	2026
Neergang	6,62%	6,32%	6,10%
Basis	5,60%	5,59%	5,59%
Opleving	4,58%	4,85%	5,05%

HPI-groei (%)	2024	2025	2026
Neergang	-4,63%	-4,57%	-4,65%
Basis	-2,97%	-2,99%	-2,97%
Opleving	-1,21%	-1,60%	-1,30%

7.4.6.1. Gevoeligheid van het verwachte kredietverlies (ECL) voor macro-economische vooruitzichten

De ECL is berekend voor elk van de intern gedefinieerde macro-economische scenario's (basis, ongunstig en opleving)¹⁴. Deze berekeningen geven een maatstaf voor de gevoeligheid van het ECL-niveau voor de macro-economische vooruitzichten. De tabel hieronder toont de resultaten. Zoals te zien is, is de ECL het laagst in het opgaande scenario en het hoogst in het neergaande scenario. De gevoeligheid voor het macro-economische scenario wordt voornamelijk beïnvloed door de huizenprijs, die een directe invloed heeft op de terugvorderingen van niet-afgeloste leningen. De huizenprijsontwikkeling is het meest negatief in het ongunstige scenario.

Scenario	ECL
Neergang	149,14
Basis	144,62
Opleving	140,51

Merk op dat de resultaten in de bovenstaande tabel zonder overlays van het management zijn.

¹⁴ De gewichten voor het vierde kwartaal van 2023 zijn als volgt: 60% voor het basisscenario, 35% voor het neerwaartse scenario en 3% voor het opgaande scenario.

7.5. Kredietrisico op tegenpartijen

De Crelan Groep maakt gebruik van verschillende soorten derivaten om haar balansrisico's af te dekken. Om het tegenpartijkredietrisico van deze derivaten te meten, houden we rekening met de mogelijke toekomstige ontwikkeling van de waarde van het derivaat als de tegenpartij in gebreke blijft. Om dit te bereiken worden de derivaten gewaardeerd na toepassing van marktschokken. De verliezen die worden veroorzaakt door deze marktschokken moeten onder de toegestane limiet voor de tegenpartij blijven.

Naast derivaten handelt de Crelan Groep regelmatig in repo's waarbij haar eigen uitgegeven gedekte obligatie wordt geruild voor geld of een voor LCR in aanmerking komend actief. Aangezien eigen uitgegeven gedekte obligaties niet worden opgenomen in de liquiditeitsbuffer van de Liquidity Coverage Ratio, heeft dit type repo-overeenkomsten een positief effect op de LCR (zie paragraaf 7.3 Liquiditeitsrisico). Om het tegenpartijkredietrisico op repo's te meten, wordt een vergelijkbare methode gebruikt als voor derivaten: marktschokken worden toegepast op alle geplaatste en ontvangen effecten. Deze schokken weerspiegelen de mogelijke toekomstige fluctuaties van de effecten als de tegenpartij in gebreke blijft. Bovendien wordt er een extra haircut toegepast als er een wrong-way risico wordt gelopen.

De blootstelling van de Crelan Groep aan derivaten en geldmarkttransacties, die in de vorige paragraaf worden beschreven, wordt beperkt door een zeer strikt beleid met betrekking tot onderpandvereisten. Blootstellingen aan dergelijke transacties worden dagelijks gecontroleerd op kredietrisico en er worden dagelijks zakelijke zekerheden gesteld bij zowel markttegenpartijen als centrale clearingpartijen. Het uitgewisselde onderpand is beperkt tot contanten en effecten van hoge kwaliteit om een adequate beperking van de kredietblootstelling te garanderen.

Risicoverminderende overeenkomsten

Voor alle derivaten is het verplicht om een 'ISDA Master Agreement' en een 'Collateral Service Agreement' (CSA) af te sluiten. Deze CSA's moeten voldoen aan de EMIR-regelgeving. Nieuwe transacties zijn niet toegestaan met tegenpartijen waarmee geen CSA is afgesloten die voldoet aan de EMIR-regelgeving. Voor repotransacties is het verplicht om een 'Global Master Repurchase Agreement' af te sluiten. Elke nieuwe tegenpartij moet worden voorgelegd aan en goedgekeurd door het Balance Sheet Risk Committee.

Blootstelling bij wanbetaling

In dit hoofdstuk geven we een overzicht van onze exposure bij wanbetaling van een tegenpartij met betrekking tot de marktenzaalactiviteit voor zowel derivaten als (reverse) repo's. We gebruiken de prudentiële definitie, die rekening houdt met de aard van de instrumenten en het bedrag van de exposure bij wanbetaling van een tegenpartij simuleert. We gebruiken de wettelijke definitie, die rekening houdt met de aard van de instrumenten en het exposurebedrag simuleert in geval van wanbetaling door een tegenpartij. Deze blootstelling wordt gebruikt om de risicogewogen activa en de kapitaalvereisten te berekenen.

(i) Repo en reverse repo

De prudentiële blootstelling van de repo-activiteit wordt op de volgende manier berekend:

- Alle transacties worden gegroepeerd per netting set. Het onderpand ontvangen onder de netting set wordt afgetrokken van de exposure.
- Op niet-geldelijke effecten die in het kader van de repotransactie worden ontvangen/geplaatst, worden toezichthoudende volatiliteitsaanpassingen toegepast. Deze haircuts weerspiegelen de mogelijke negatieve ontwikkeling van de uitgewisselde effecten.

Op 31 december 2023 bedroeg het wettelijk vereiste risico van de repo-activiteit 151 miljoen EUR;

- waarvan 96 miljoen EUR wordt veroorzaakt door het verschil tussen de risicopositie en de ontvangen zekerheden;
- waarvan 55 miljoen EUR het resultaat is van de door de toezichthouder toegepaste volatiliteitsaanpassing op geplaatste en ontvangen effecten.

(ii) Derivaten

De prudentiële methode voor het bepalen van de exposure at default voor tegenpartijen van derivaten omvat de volgende stappen:

- a) Transacties worden gegroepeerd in 'netting sets', waarbij het wettelijk mogelijk is om positieve en negatieve marktwaarden, ontvangen onderpand en gegeven onderpand te salderen. De uitkomst van deze berekening is de netto vervangingswaarde, gemaximeerd op nul in het geval van een negatief bedrag;
- b) Voor elke transactie wordt een risicofactor bepaald, die de mogelijke negatieve ontwikkeling van de transactiewaarde weerspiegelt als de tegenpartij in gebreke blijft;
- c) (a) en (b) worden opgeteld en vermenigvuldigd met de prudentiële alfa-factor van 1,4. De uitkomst van deze berekening geeft de exposure bij wanbetaling per tegenpartij.

Verder splitsen we de blootstelling op tussen blootstelling aan bilaterale tegenpartijen en blootstelling aan het Central clearing platform (CCP) voor renteswaps waartoe we toegang hebben via clearingmakelaars HSBC en ABN Amro.

De geaggregeerde resultaten per 31 december 2023 worden hieronder stap voor stap weergegeven.

- a) De som van alle positieve marktwaarden bedraagt 1.003 miljoen EUR. Deze positieve marktwaarden worden geneutraliseerd door negatieve marktwaarden (22 miljoen EUR aan negatieve marktwaarden). Deze neutralisatie gaat verder dan louter boekhoudkundige saldering van buitenbalansposten op basis van wettelijk afdwingbare salderingsrechten. In totaal heeft de Crelan Groep 42 miljoen EUR aan onderpand verpand en 926 miljoen EUR aan onderpand ontvangen. Dit leidt tot netto vervangingskosten van 678 miljoen EUR.
- b) De som van de risicofactoren bedraagt 161 miljoen EUR. Ter verduidelijking: dit is de prudentieel voorgeschreven berekening van een negatieve ontwikkeling van de derivatenportefeuille bij gelijktijdige wanbetaling door alle tegenpartijen in stressvolle marktomstandigheden.
- c) Na toepassing van de prudentiële alpha-factor van 1,4 komen we uit op een totale exposure bij wanbetaling van 1.175 miljoen EUR in stressvolle marktomstandigheden en bij gelijktijdige wanbetaling door alle tegenpartijen. Onder stabiele omstandigheden bedraagt deze blootstelling nog steeds 678 miljoen EUR. Het is belangrijk op te merken dat 591 miljoen EUR in deze cijfers voortkomt uit de hoge onderpand-eisen van de centrale tegenpartij LCH Clearnet.

De Crelan Groep stelt zeer hoge eisen aan de kwaliteit van haar tegenpartijen en geen van de derivaten is vervallen of heeft een bijzondere waardevermindering ondergaan.

Concentratierisico

Crelan Groep volgt de wettelijke vereisten met betrekking tot de beperking van grote posities, waarbij de blootstelling in een groep van gelieerde tegenpartijen niet meer dan 25% van het in aanmerking komende kapitaal mag bedragen. Door de diversificatie van tegenpartijen is het concentratierisico bij Crelan Groep zeer laag: er zijn geen uitzettingen op verbonden klantgroepen die meer dan 10% van het in aanmerking komende kapitaal bedragen.

7.6. Marktrisico

Voor het marktrisico maakt de Crelan Groep een onderscheid tussen het marktrisico met betrekking tot de 'handelsportefeuille' (boekhoudkundige classificatie) en het renterisico met betrekking tot de 'bankportefeuille'. De handelsportefeuille omvat alle financiële instrumenten die worden gebruikt in het kader van specifieke handelsactiviteiten. De Crelan Groep voert geen handelsactiviteiten voor eigen rekening uit. De financiële instrumenten die onder de boekhoudkundige classificatie 'handelsportefeuille' vallen, bestaan uit de afhandeling van secundaire klantenorders voor Forex, de Eurobond- en de Structured Notes-activiteit. De bankportefeuille omvat alle andere financiële instrumenten die niet tot blootstelling behoren. Deze hebben voornamelijk betrekking op de retailactiviteiten van de bank.

7.6.1. Renterisico Banking Book

Renterisico in de bankportefeuille wordt gedefinieerd als het risico van een daling van de economische waarde of netto rentebaten van de bankportefeuille als gevolg van veranderingen in rentetarieven en spreads.

Het renterisico bij de Crelan Groep vloeit voornamelijk voort uit de volgende producten/activiteiten:

- Als primair retailbank trekt Crelan Groep retaildeposito's aan (voornamelijk spaar- en zichtrekeningen) en verstrekt retailleningen (voornamelijk hypothecaire leningen); de eerstgenoemde hebben doorgaans kortere looptijden dan de laatstgenoemde. De mismatch in de looptijden van deze producten geeft aanleiding tot renterisico, meer bepaald het rendementscurverisico.
- Het grootste deel van de retaildeposito's van de Crelan Groep zijn niet-vervalbare deposito's met tarieven die, hoewel ze van nature discretionair zijn, indirect gekoppeld zijn aan de markttarieven als gevolg van een sterk concurrerende bankomgeving. Bovendien profiteren spaarrekeningen in België van een wettelijk vast tarief van 11 basispunten. Deze kenmerken zijn opgenomen in speciale modellen die deel uitmaken van het algemene risicobeheer van de rendementscurve van de Crelan Groep, maar die op hun beurt aanleiding geven tot modelrisico.
- De Belgische hypothecaire leningen, die het grootste deel van de retailleningen van de Crelan Groep uitmaken, zijn overwegend hypothecaire leningen met een vaste rente (82%) en de hypothecaire leningen met een variabele rente hebben allemaal een bovengrens die een gedeeltelijke renteafdekking voor de klant creëert. Alle hypothecaire leningen hebben een wettelijke - voor de klant eerder goedkope - optie tot vervroegde terugbetaling. De afgelopen jaren heeft dit kenmerk zich vertaald in belangrijke vooruitbetalingsgolven. Dit risico van vervroegde aflossing is ook opgenomen in speciale modellen die deel uitmaken van het algehele renterisicobeheer van de Crelan Groep.
- Een ander specifiek kenmerk van de Belgische markt voor hypothecaire leningen is het feit dat de rente van hypothecaire leningen met variabele rentevoet geïndexeerd is aan de OLO-rentevoet en wettelijk afgetopt is. Deze kenmerken creëren respectievelijk een basisrisico en een optierisico (cap).

7.6.1.1. Beheer van renterisico

7.6.1.1.1. Risicobeleid, limietenkader en rapportage

Risicokader

Het renterisico in de bankportefeuille wordt uitgebreid behandeld in het risicobereidheidsraamwerk van de Crelan Groep:

- De meest strategische risicobereidheidsverklaringen van Crelan Groep over solvabiliteit, winst en waarde definiëren de buffer die moet worden aangehouden boven de wettelijke vereisten in functie van, onder andere, de gevoeligheid van de nettorentebaten van Crelan Groep.
- De wettelijke outliertests zijn opgenomen als strategische risicobereidheidsverklaringen.
- Specifieke functionele risicobereidheidsverklaringen stellen limieten aan de EVE- en NII-gevoeligheid van de bankportefeuille van Crelan Groep.
- Bovenop de bovengenoemde limieten worden operationele indicatoren gebruikt om alle andere subcomponenten van het renterisico (basis-, optie- en spreadrisico's) te bewaken.

Daarnaast zijn de Treasury-activiteiten die deel uitmaken van de bankportefeuille van Crelan Groep ook onderworpen aan gevoeligheids- en VaR-limieten die dagelijks worden bewaakt.

Risicorapportering

De belangrijkste verslaglegging van Crelan Groep over renterisico's in de bankportefeuille is opgenomen in het maandelijks boek van het Balance Sheet Risk committee (BSRC) en in het driemaandelijks risicorapport. Deze rapporten bevatten de volgende risico-indicatoren:

- Gevoeligheid van de economische waarde van het bankboek voor verschillende rentescenario's: parallelle verschuivingen van -200bps tot +300bps, steil- en afvlakkingsscenario's.
- Gevoeligheid van de netto rentebaten van het bankboek voor verschillende rentescenario's: parallelle verschuivingen van -200bps tot +300bps, steilere en afvlakkende scenario's.
- (Omgekeerd cumulatieve) looptijd- en renteherzieningsverschillen.
- Prudentiële economische waarden en netto rentegevoeligheidsindicatoren.
- 99,9% Value at Risk (VAR)-analyse (in driemaandelijks risicorapport).
- Specifieke indicatoren voor cap-risico, modelrisico, OLO-basisrisico en Euribor-basisrisico.

Deze reeks indicatoren geeft het BSRC een volledig beeld van alle subcomponenten van de IRRBB. Ze worden geproduceerd door een speciaal IRRBB-beheersinstrument dat wordt beheerd in coördinatie tussen de afdelingen ALM en Risk Management.

7.6.1.1.2. Beleid voor afdekking en risicobeperkingstechnieken

Crelan Groep hanteert het volgende afdekkingsbeleid om het renterisico in de bankportefeuille te beperken:

- Om de rentegevoeligheid binnen de prudentiële en interne limieten te houden, beheert de bank actief een portefeuille van derivaten binnen haar bankboekactiviteiten. Maandelijks productie van retailactiva en -passiva (inclusief pipeline) wordt systematisch afgedekt om de blootstellingsniveaus van de Crelan Groep binnen het gewenste bereik te houden.
- Het capsrisico dat besloten ligt in hypothecaire leningen met een variabele rente wordt afgedekt via een actief aankoopbeleid van marktcaps en swaptions.
- Het basisrisico van OLO's in hypothecaire leningen met variabele rente wordt afgedekt door het aanhouden van een OLO-portefeuille: dalende OLO-spreads die leiden tot lagere inkomsten uit hypothecaire leningen worden dan gecompenseerd door meerwaarden op OLO's.

Het risico op vervroegde aflossing wordt beheerd via specifieke modellen (bij Crelan en AXA Bank Belgium), waaronder natuurlijke en renteafhankelijke vervroegde aflossingen en een permanente aanpassing van de totale renterisicopositie van de Crelan Groep aan het gewenste niveau (delta-afdekking). Het doel is om de modellen voor vervroegde aflossing volledig te harmoniseren in 2024.

7.6.1.1.3. Blootstelling aan renterisico in het bankboek

De bankportefeuille van de Crelan Groep inclusief haar dochterondernemingen bestaat voornamelijk uit retailkredieten en -beleggingen aan de activazijde, retailsparen en -deposito's en niet-retail langetermijnfinanciering inclusief gedekte obligaties en EMTN's aan de passivazijde.

Het grootste deel van de leningen aan particulieren zijn Belgische hypotheekleningen, waarvan 82% een vaste rente heeft en 18% een variabele rente. De rente van de hypotheekleningen met variabele rente is gekoppeld aan de evolutie van de OLO-rente. De Belgische wet legt een plafond op voor de variabele rente van deze leningen. De volgende tabel toont de waarden voor 2 interne indicatoren: de Bank SI ('Solvency Indicator') en de Bank NII ('Net Interest Income').

De absolute Bank SI geeft de impact weer van een parallelle stijging van de marktrente met 1% op de economische waarde van de bankportefeuille. De relatieve Bank SI drukt deze impact uit als percentage van het wettelijk vereiste kapitaal.

De Bank NII geeft de impact weer van een parallelle opwaartse en neerwaartse verschuiving van 10 basispunten in de marktrente op het renteresultaat van de bankportefeuille.

Indicatoren van het renterisico (000 EUR)	31/12/2023	31/12/2022
Bank SI (absoluut)	-31.996	44.648
Bank SI (relatief)	-1,3%	2,1%
Bank NII (+ 10 basispunten)	1.644	207
Bank NII (- 10 basispunten)	-2.875	-11.547

7.6.2. Marktrisico in de handelsportefeuille

Het marktrisico in de handelsportefeuille van Crelan Groep is het risico van verlies als gevolg van ongunstige bewegingen in rentetarieven, marktprijzen of wisselkoersschommelingen van de handelsportefeuille. Crelan Groep heeft een lage risicobereidheid voor marktrisico en het handelsrisico is daarom zeer beperkt.

7.6.2.1. Beheer van marktrisico's

7.6.2.1.1. *Risicobeleid, limietenkader en rapportering*

De Crelan Groep hanteert een zeer conservatieve benadering van het marktrisico van haar handelsportefeuille. De blootstelling aan marktrisico's wordt voortdurend opgevolgd. Deze blootstellingen worden vergeleken met een algemene economische kapitaallimiet die alle marktrisico's van Crelan Groep dekt. Deze risicobereidheidslimiet wordt aangevuld met verschillende VaR- en gevoeligheidslimieten. De afdeling Risk Management van Crelan Groep gebruikt ook waarschuwings- en escalatieprocessen om ervoor te zorgen dat de bank binnen haar conservatieve risicobereidheid voor marktrisico's blijft.

Om te voldoen aan de prudentiële minimumkapitaalvereisten van Bazel III, gebruikt de Crelan Groep de Standaardbenadering gedefinieerd in hoofdstuk IV van de CRD/CRR regelgeving om haar marktrisico's te meten, te bewaken, te rapporteren en te beheren. Deze benadering meet de volgende componenten van marktrisico's:

- Algemeen renterisico;
- Specifiek renterisico;
- Wisselkoersrisico.

De standaardbenadering voor valutarisico is van toepassing op alle bankposities, dat wil zeggen posities uit zowel de handels- als de bankportefeuille.

7.6.2.1.2. *Beleid voor afdekking en risicobeperkingstechnieken*

De handelsportefeuille is onderworpen aan materialiteitsdrempels die in 2015 werden ingevoerd door de Nationale Bank van België (NBB) in het kader van de nieuwe Belgische bankwetgeving. De 'Non Risk Based Ratio' voor AXA Bank Belgium, die louter gebaseerd is op volume, ligt ruim onder de drempel die door de NBB is bepaald. De 'Risk Based Ratio', die de onderliggende risico's weergeeft, is voor Crelan Groep ook opmerkelijk lager dan de reglementaire drempel. Dit kan worden verklaard door de beperkte marktrisicostrategie voor haar handelsportefeuille, wat resulteert in lage naar marktrisicogewogen activa.

Bovendien zorgt het risicolimietkader van Crelan Groep ervoor dat de VaR met een betrouwbaarheidsniveau van 99% en een aanhoudingsperiode van 1 dag niet hoger is dan 0,25% van het T1-kapitaal, zoals ook vereist door de Belgische bankwet.

7.6.2.1.3. Blootstelling aan marktrisico voor het handelsboek

Het marktrisico van de Crelan Groep bestaat voornamelijk uit renterisico. Daarnaast is het aandelenrisico dat voortvloeit uit de emissie van Euro Medium Term Notes (EMTN) laag, aangezien Crelan Groep deze blootstelling afdekt op de financiële markten. Verder is Crelan Groep niet betrokken bij handelsactiviteiten met betrekking tot grondstoffen.

Crelan Groep biedt ook extern uitgegeven EMTN's aan particuliere klanten aan. Het gevolg van dit product is dat het frontoffice 6-8 weken voor de uitgifte van de obligatie een transactie overeenkomt met de externe emittent. In overeenstemming met de Belgische bankwet wordt dit product beschouwd als een activiteit in de handelsportefeuille, aangezien Crelan Groep tijdens die periode enig marktrisico draagt. Crelan Groep berekent de VaR van de EMTN van derden momenteel op een conservatieve manier. Per eind december 2023 was Crelan Groep niet bezig met het commercialiseren van dit soort EMTN's.

De in de vorige paragraaf genoemde activiteiten worden nauwlettend gevolgd door de afdeling Risk Management van Crelan Groep binnen een zeer strikt limietkader. De VaR-limiet voor alle activiteiten met betrekking tot de handelsportefeuille is beperkt tot 5,8 miljoen EUR. De VaR met een betrouwbaarheidsniveau van 99,5% en een tijdshorizon van 10 dagen wordt dagelijks berekend met behulp van een historische simulatie van een tweejarige tijdreeks. De VaR voor alle handelsportefeuilleactiviteiten aan het eind van 2023 is gelijk aan 0,44 miljoen EUR en ligt daarmee ruim onder de vooraf gedefinieerde limiet. Tot slot wordt dit model onderworpen aan de juiste jaarlijkse backtesting en validatie door een externe accountant om de nauwkeurigheid en relevantie van het model te behouden.

7.6.3. Valutarisico

Valutarisico is het risico dat de reële waarde of toekomstige kasstromen van een financieel instrument schommelen als gevolg van veranderingen in de wisselkoersen. De Crelan Groep hanteert een beleid om de blootstelling aan valutarisico's te minimaliseren. Alle materiële restposities worden systematisch afgedekt. Als gevolg hiervan had Crelan Groep geen behoefte aan wisselkoersrisico in 2023, aangezien haar netto wisselkoerspositie nooit meer bedroeg dan 2% van het eigen vermogen.

7.7. Operationeel risico

De Crelan Groep definieert operationeel risico als het risico van verlies als gevolg van inadequate of falende interne processen, werknemers, systemen of externe gebeurtenissen.

In het Bazelraamwerk is operationeel risico onderverdeeld in zeven categorieën:

- i. **Interne fraude:** frauduleuze financiële verslaglegging, ongepaste frauduleuze financiële activiteiten, verduistering van activa en andere interne fraude;
- ii. **Externe fraude:** diefstal en fraude evenals fraude met informatiesystemen;
- iii. **Werkgelegenheidspraktijken en veiligheid op de werkplek:** werknemersrelaties, diversiteit en discriminatie, veilige omgeving, verlies van belangrijke medewerkers en talentmanagement
- iv. **Klanten, producten en bedrijfspraktijken:** geschiktheid, openbaarmaking en fiduciaire praktijken, ongepaste bedrijfs- of marktpraktijken, inclusief adviesactiviteiten, overtreding van wet- en regelgeving, ongeoorloofde activiteiten, productgebreken;
- v. **Schade aan fysieke activa:** natuurrampen, vandalisme, terrorisme, enz.;
- vi. **Verstoring van de bedrijfsvoering en systeemstoringen:** systeemstoringen en schending van informatiebeveiliging;
- vii. **Uitvoering, levering en procesbeheer:** gegevensinvoerfouten, boekhoudkundige fouten, mislukte verplichte rapportage, nalatig verlies van activa van klanten, enz.

Voor de Crelan Groep omvat de definitie van operationeel risico ook het compliance risico, dat wordt gedefinieerd als het risico van verlies als gevolg van het falen van een instelling om gepaste beleidslijnen,

procedures of controles vast te stellen om te voldoen aan haar prudentiële verplichtingen die voortvloeien uit wetten, voorschriften of andere soorten bindende contracten.

Voor de Crelan Groep sluit de definitie van operationeel risico het reputatierisico en het strategisch risico uit. Bij het beoordelen van de impact van operationele risico's wordt de potentiële schade aan de reputatie van Crelan echter bekeken aan de hand van een kwalitatieve indicator, terwijl belangrijke schade wordt opgevolgd door het Directiecomité.

7.7.1. Beheer van operationele risico's

7.7.1.1. Risicobeleid, limietenkader en rapportering

Voor het prudentieel vereiste kapitaal past Crelan Groep de standaardbenadering (of 'Standardised Approach' - TSA) toe (d.w.z. is gelijk aan het gemiddelde van de eigenvermogensvereisten (of 'Own Fund Requirements' - OFR) voor alle business lines over de laatste 3 jaar, terwijl de OFR het resultaat is van de vermenigvuldiging van het nettobankproduct per business line met de bètacoëfficiënt van de business line) en wordt alleen aan het einde van elk jaar geactualiseerd.

Europabank past de Business Indicator Approach (BIA) toe.

De Crelan Groep heeft een speciaal comité (op het niveau van het Directiecomité), het Audit Risk & Compliance Committee (ARCC), ingesteld om de risico's op het gebied van audit, bedrijfsvoering, informatie en beveiliging en naleving te beheren.

De Risk & Compliance teams werken continu aan 'risk awareness' binnen de hele organisatie (door het organiseren van trainingen voor de verschillende business lines, deelname aan grote projecten en productlanceringen, door het opzetten van een netwerk van risicocorrespondenten). Aandachtspunten voor 2023 waren de verdere uitrol van de Procesanalyse (opbouw van de interne controlekaders voor alle Crelan-processen en -systemen) waaronder meer de versterking van de governance en het beheer van computergebruik door eindgebruikers.

Verder is er een bedrijfsbrede 'High Level Risk Self-Assessment exercise' (een top-down risicozelfevaluatie) uitgevoerd.

Om deze activiteiten in goede banen te leiden, is er een handvest voor operationeel risicobeheer ('ORM Charter') en een handvest en handleiding voor interne controle. In het ORM-charter is het risk appetite framework opgenomen, waarin het speelveld voor operationeel risico in de processen van Crelan wordt gedefinieerd en bewaakt.

Crelan Groep gebruikt voor Crelan & AXA Bank Belgium een GRC-tool die alle ORM-activiteiten combineert (verzamelen van verliesgegevens, identificeren en beoordelen van risico's, controle-identificatie, beoordelen en testen van controles, actieplannen) en kan gebruikmaken van de rapportage- en geïntegreerde weergavemogelijkheden binnen de applicatie.

De focus voor 2024 ligt op het detecteren en voorkomen van fraude- en cyberrisico's (hacking, phishing en cyber/virusaanvallen), regelgevingsrisico's (met betrekking tot MIFID, AML, ...), mensenrisico's (blootstelling van belangrijke werknemers, pandemie, ...) en het integratie- en migratieplan.

7.7.1.2. Beleid voor afdekking en risicobeperkingstechnieken

Voor onze belangrijkste operationele risico's zijn risicobeperkende maatregelen gedefinieerd. Er zijn verschillende opties mogelijk:

- Het risico overdragen (bijv.: verzekeringscontract inrichtingen voor brandincidenten, cyberincidenten en agentenfraude).

- Actieplannen opstellen om het proces te versterken en het risico tot een lager/aanvaardbaar niveau terug te brengen. Deze actieplannen worden gedefinieerd door de business, uitgedaagd en bewaakt door de tweede lijns Risk teams en elk kwartaal gerapporteerd aan het Management.
- (Een deel van) het risico vermijden, bijvoorbeeld door bepaalde activiteiten uit te faseren of projecten te descoperen.

Crelan Groep bewaakt haar operationele risico's door middel van een operationeel, informatie- en compliance risicodashboard waarin ieder kwartaal de belangrijkste risico-indicatoren ('Key Risk Indicators' – KRI's) worden gemeten. De dashboards worden elk kwartaal gepresenteerd aan het ARCC en zijn in lijn met de grenzen die zijn gesteld in het risicobereidheidsraamwerk voor operationeel risico. Verder wordt er een inventaris bijgehouden van alle risico's in onze GRC-tool SCALA. Deze inventarisatie wordt jaarlijks of ad hoc herzien. Er wordt ook periodiek gerapporteerd aan het ARCC over de belangrijkste operationele risico's voor Crelan.

Het Operational Risk and Internal Control team voert tweede lijns monitoring en testen uit van de belangrijkste controles, die de belangrijkste risico's in de processen en systemen afdekken. Merk op dat voor AXA Bank Belgium alle processen werden beoordeeld en de controles structureel werden gedocumenteerd en getest. Voor Crelan worden de tests uitgevoerd in het kader van het project Procesanalyse, waarvan de uitrol aan de gang is en in 2024 zal worden voortgezet.

7.7.1.3. Beveiligingsrisico's

De Crelan Groep definieert veiligheidsrisico als een potentiële bedreiging of kwetsbaarheid die de activiteiten, activa of reputatie van de Crelan Groep in gevaar kan brengen.

Het Security and Privacy team wordt geleid door de CSO (directeur beveiliging) en maakt deel uit van de tweede verdedigingslijn. De CSO rapporteert aan de CRO.

Het Security and Privacy team, d.w.z. verantwoordelijk voor beveiligingsrisico's, is onderverdeeld in drie divisies:

1. Governance Risk & Compliance & Operational Resilience;
2. Technical & Physical Security;
3. DPO Office (Privacy) - met een directe lijn naar de CRO.

Beveiligingsrisicobeheeractiviteiten zijn gecentraliseerd in het Governance Risk and Compliance-team en worden uitgevoerd door de Security Risk Expert. De Security Risk Expert is verantwoordelijk voor de algemene coördinatie van het beheer van beveiligingsrisico's in het hele Security en Privacy team.

De missie van Security Risk Management is het identificeren, beoordelen en beheren van de risicoblootstellingen van de bank op een manier die het bereiken van de strategische doelstellingen ondersteunt en tegelijkertijd de reputatie en franchise van de bank beschermt. We doen dit door onafhankelijk en objectief risicobeheeradvies te geven, effectief risicobeheerbeleid, -procedures en -controles te ontwikkelen en te implementeren, en door het risicoprofiel van de bank voortdurend te bewaken en hierover te rapporteren.

De rollen en verantwoordelijkheden omvatten, maar zijn niet beperkt tot:

- Identificeren van potentiële beveiligingsrisico's voor de bedrijfsmiddelen van de organisatie, waaronder fysieke bedrijfsmiddelen, intellectueel eigendom en gevoelige informatie.
- De waarschijnlijkheid en impact van geïdentificeerde risico's beoordelen.
- Alle geïdentificeerde beveiligingsrisico's opnemen in het risicoregister.
- Risico's prioriteren op basis van de waarschijnlijkheid en impact van de potentiële bedreiging.
- Een risicomangementplan ontwikkelen en implementeren dat maatregelen bevat om de geïdentificeerde risico's te beperken of te elimineren.

- Monitoren en beoordelen van de effectiviteit van het risicomanagementplan en zo nodig wijzigingen aanbrengen.
- Communiceren met het management en andere belanghebbenden over de status van beveiligingsrisico's en de effectiviteit van risicomanagementmaatregelen.
- Het Security Risk Management team is verantwoordelijk voor het implementeren van het risicomanagementplan en het monitoren van de effectiviteit, maar het kan ook andere afdelingen en medewerkers betrekken bij het identificeren, beoordelen en verminderen van risico's.

Het bestuurskader dat aan de basis ligt van Security Risk Management:

Daarnaast wordt 'security risk awareness' continu onder de aandacht gebracht binnen de gehele organisatie. In 2023 is een gestructureerd stappenplan voor beveiligingsbewustzijn opgesteld en geïmplementeerd met verschillende elementen zoals de organisatie van de jaarlijkse Security Day, de voortdurende bewustmakingstraining via het PHISHED-platform en regelmatige publicaties op het Crelan-intranet over verschillende beveiligingsgerelateerde onderwerpen om ervoor te zorgen dat alle medewerkers op de hoogte zijn van nieuwe bedreigingen en ontwikkelingen in de beveiligingswereld. Als leidraad voor interne en externe medewerkers is in 2023 een nieuw algemeen register van beveiligingsrisico's opgesteld. In 2024 zal de focus liggen op het uitbreiden van de reikwijdte van het beveiligingsrisicoregister om ervoor te zorgen dat alle beveiligingsrisico's worden afgedekt, en op het verspreiden van het beveiligingsbewustzijn door de hele organisatie.

In samenwerking met Operational Risk en om het (beveiligings) risicobewustzijn binnen de Crelan Groep te vergroten, wordt er jaarlijks een bedrijfsbrede 'High level Risk Self-Assessment exercise' (een top-down Risk Self Assessment) uitgevoerd.

Security Risk Management maakt gebruik van het risicobereidheidsraamwerk zoals opgenomen door Operational Risk in hun ORM Charter.

In 2023 werd het conceptuele ontwerp van het nieuwe Crelan Security Control & Compliance framework opgesteld. Op basis van dit ontwerp is het projectteam begonnen met het beschrijven van de controledoelstellingen en kindcontroles met betrekking tot beveiliging om ervoor te zorgen dat wordt voldaan aan alle toepasselijke regelgeving (bijv. DORA, GDPR, NIS2) en wettelijke vereisten. De uitrol van het nieuwe controleraamwerk begon eind 2023 en zal gedurende 2024 doorgaan. Het beveiligingsteam communiceert regelmatig met het management en andere belanghebbenden over de status van risico's en de effectiviteit van de controles.

De Crelan Groep voert regelmatig evaluaties uit van de beveiliging. Deze beoordelingen worden uitgevoerd door onafhankelijke teams die het ISMS-beleid en de ISMS-procedures van de bank evalueren, de effectiviteit van de controles beoordelen en ervoor zorgen dat de gebruikte normen en voorschriften worden nageleefd. Dit proces helpt kwetsbaarheden en verbeterpunten te identificeren en laat klanten en toezichthouders zien dat Crelan Groep beveiliging serieus neemt en dat het een belangrijk aspect is van de

algehele beveiligingsstrategie. Het helpt de bank om zich bewust te zijn van actuele bedreigingen en de beveiligingsmaatregelen daarop af te stemmen.

7.7.1.4. Compliance risico's

Het compliance risico is het risico dat een instelling en/of haar werknemers een sanctie opgelegd krijgen op gerechtelijk, administratief of regelgevend niveau wegens niet-naleving van de integriteitsregels en de wettelijke en reglementaire gedragsregels, met als gevolg reputatieverlies en mogelijke financiële schade. Dit reputatieverlies kan ook het gevolg zijn van het niet naleven van het interne beleid op dit gebied en van de eigen waarden en gedragsregels met betrekking tot de integriteit van de activiteiten van de instelling. Reputatieverlies kan de geloofwaardigheid van de instelling en haar werknemers ondermijnen. Geloofwaardigheid is een fundamenteel element om actief te kunnen zijn in de financiële sector.

De risico's van "compliance" kunnen veelvoudig zijn:

- reputatieschade, waardoor het imago van Crelan wordt aangetast,
- negatieve publiciteit die het vertrouwen van klanten schaadt,
- juridische sancties, ook tegen natuurlijke personen wier aansprakelijkheid in twijfel zou worden getrokken,
- de administratieve sanctie, die kan leiden tot beperkingen of intrekking van goedkeuringen of licenties,
- het financiële verlies dat de Bank kan lijden als gevolg van de niet-naleving van toepasselijke bankwetten, externe regelgeving uitgevaardigd door de toezichhoudende autoriteiten (NBB/FSMA) evenals gedragscodes of normen voor goede praktijken die van toepassing zijn op de banksector.

Compliance risicobeheer bij de Crelan Groep is gebaseerd op een algemeen integriteitsbeleid, een Compliance charter, beleidsregels met betrekking tot de Compliance domeinen en een klokkenluidersregeling. Deze documenten worden regelmatig herzien om rekening te houden met de constante evolutie van het regelgevend kader en de veranderingen in de publieke opinie.

De organisatie en werking van de afdeling Compliance ziet er als volgt uit:

Compliance Officer (CO) die de Compliance-functie coördineert en er toezicht op houdt. De CO neemt daarom de algehele verantwoordelijkheid op zich voor de compliance van Crelan en haar dochterondernemingen en zorgt voor de uitvoering van het integriteitsbeleid.

Een team van verschillende Compliance adviseurs en medewerkers, met een bepaalde specialisatie in het bijzonder:

- Een groep, voornamelijk belast met terugkerende activiteiten met betrekking tot de preventie van witwassen en financiering van terrorisme (AML/CFT).
- Een team dat zich bezighoudt met het formuleren van adviezen en het uitvoeren van meer specifieke of ad-hocanalyses en dat zich ook bezighoudt met andere deelgebieden zoals MiFID, beleggers- en consumentenbescherming, enz.
- Een groep die zich bezighoudt met monitoringactiviteiten.

Compliance Correspondenten binnen verschillende afdelingen van de bank waar ze hun hoofdfunctie uitoefenen.

De werking van deze structuur wordt gedetailleerd beschreven in het jaarlijkse Compliance Report.

De afdeling Compliance bemoeit zich met verschillende belangrijke activiteiten van de bank door middel van beleid, procedures en tweedelijnscontroles. Dit zijn: het voorkomen van witwassen en financiering van terrorisme, ook op het gebied van kredietverlening en -beheer, sancties en embargo's, naleving van wet- en regelgeving met betrekking tot MiFID, marktmisbruik, belangenconflicten, productgovernance enz. ...

De Crelan Groep beschikt over een algemeen kader (beleid & procedures, training, controles) om ervoor te zorgen dat wordt voldaan aan alle materiële vereisten van de Financial Services and Markets Authority (FSMA) en de Nationale Bank van België (NBB), en alle andere binnenlandse of buitenlandse regelgevende instanties. Er zijn echter bepaalde specifieke punten waar toezichthouders om hebben gevraagd, zowel op MiFID- als op AML-gebied. Crelan is begonnen met herstelplannen die momenteel worden geïmplementeerd in een groot aantal acties. De belangrijkste punten hebben betrekking op:

- AML-procedures voor het screenen van transacties;
- Verkoopinstrument voor beleggingsproducten.

7.8. Andere risico's

7.8.1. Politiek en regelgevingsrisico

Geopolitieke risico's zijn risico's verbonden aan conflicten tussen landen. Deze conflicten kunnen gaan van sancties en protectionistische maatregelen tot regelrechte oorlogen en terroristische aanslagen.

Het belangrijkste geopolitieke risico op dit moment is de oorlog in Oekraïne. Deze oorlog zal de kwaliteit van de kredietportefeuille beïnvloeden, gezien de inflatie en de stijging van de energieprijzen. Huishoudens zullen worden getroffen, maar ook bedrijven met een beperkte terugbetalingscapaciteit. Crelan heeft ook een aanzienlijke blootstelling aan de landbouw, waar sommige sectoren te maken hebben met zowel hoge volatiliteit in de marktverkooprijzen als stijgende energieprijzen (bijvoorbeeld varkens en glastuinbouw). Naast deze oorlog zijn er andere geopolitieke conflicten die tot vergelijkbare effecten leiden.

Het is op dit moment moeilijk om de mogelijke financiële gevolgen voor de bank in te schatten; dit zal afhangen van de ontwikkeling van de geopolitieke situatie, maar tot nu toe zijn er geen tekenen van verslechtering van de portefeuille. Ook sociale maatregelen in België beschermen kredietnemers, zoals automatische loonindexatie of sociale energietarieven.

Tot nu toe ziet Crelan geen tekenen van verslechtering van de kwaliteit van haar leners of hun vermogen om terug te betalen. In geval van toekomstige problemen zal de bank maatregelen nemen om haar klanten te ondersteunen in overeenstemming met de procedures en regels voor risicobeheer.

Voor intensieve landbouwsectoren die sterk afhankelijk zijn van energie (zoals de varkens- en tuinbouw) gelden conservatieve kredietrichtlijnen. De blootstelling aan deze sectoren vertegenwoordigt een beperkt deel van de portefeuille, gezien de toepasselijke sectorale kredietlimieten, en is geconcentreerd op een klein aantal tegenpartijen die de bank goed kent en die regelmatig worden beoordeeld door het comité. De bank heeft ook een collectieve voorziening van 12 miljoen EUR getroffen om onzekerheden met betrekking tot deze sector af te dekken.

Afgezien van de secundaire impact van het conflict op de kredietportefeuille van de Groep, ondervindt de Groep momenteel geen andere materiële impact op andere risico's.

Crelan heeft een aantal risicobeperkende maatregelen genomen om met dit risico om te gaan. Crelan houdt de situatie nauwlettend in de gaten en rapporteert regelmatig aan interne commissies en de toezichthouder over de impact van de crisis op de kredietportefeuille. Er vindt ook een evaluatie plaats van de voorzieningen die verband houden met de ontwikkeling van de risico's. Eind 2023 heeft Crelan de management overlay verhoogd met 9,4 miljoen EUR ten opzichte van 2022 (totaal bedraagt 33 miljoen EUR).

7.8.2. Modelrisico

Modelrisico heeft betrekking op het risico dat beslissingen en berekeningen verband houden met de onjuiste ontwikkeling, implementatie en/of het onjuiste gebruik van modellen. De Groep is blootgesteld aan risico's

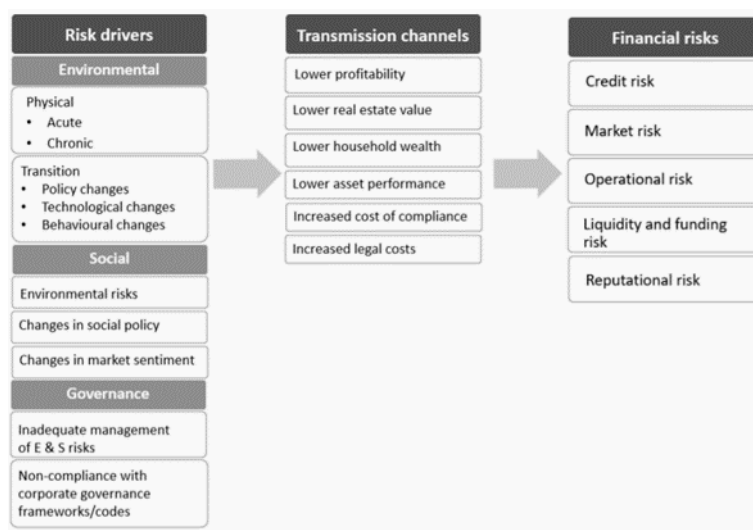
op verliezen of mogelijke nadelige gevolgen van beslissingen die gebaseerd zijn op onjuiste of misbruikte modeloutputs en modelrapportages.

Om dit risico te beperken, heeft Crelan een raamwerk voor het beheer van modelrisico's en richtlijnen voor modellering en validering.

7.8.3. ESG risico

Het algemene risicobeheerproces van risico-identificatie, -beoordeling & -meting, -behandeling en -rapportage wordt ook toegepast op ESG-risico's.

De risico-identificatie van de Crelan Groep wordt ten minste eenmaal per jaar uitgevoerd met de herziening van de risicotaxonomie van de bank, waarin ESG-risico's zijn opgenomen. ESG-risico wordt beschouwd als een risicodrijver die andere risico's in de risicotaxonomie beïnvloedt. Onderstaande figuur illustreert hoe ESG-risico's andere (financiële) risico's kunnen beïnvloeden via economische transmissiekanalen.

In lijn met de EBA-definitie¹⁵ heeft de bank ESG-risico's gedefinieerd als de risico's van negatieve financiële gevolgen voor de instelling die voortvloeien uit de huidige of toekomstige gevolgen van klimaat- en milieufactoren, sociale factoren en/of governance voor haar tegenpartijen, belegde activa of eigen activa en activiteiten.

Merk op dat voor risicobeheer de risico's op het gebied van klimaat, milieu, maatschappij en governance afzonderlijk worden bekeken in risicobeoordelingen en actieplannen voor risicobeperking, met momenteel meer aandacht voor de pijler klimaat en milieu. C&E-risico's zijn de risico's van negatieve financiële gevolgen voor de instelling die voortvloeien uit de huidige of toekomstige gevolgen van klimaatverandering of verslechtering van het milieu voor haar tegenpartijen, belegde activa of eigen activa en activiteiten. Dergelijke risico's kunnen worden onderverdeeld in twee groepen: fysieke risico's en transitierisico's.

Fysieke risico's zijn risico's van negatieve financiële gevolgen voor de instelling die voortvloeien uit de huidige of toekomstige gevolgen van een veranderend klimaat en verslechtering van het milieu, op haar tegenpartijen, belegde activa of eigen activa en activiteiten. Hieronder vallen risico's die verband houden met frequente extreme weersomstandigheden - acute fysieke risico's - en risico's die verband houden met geleidelijke klimaatveranderingen - chronische fysieke risico's.

Transitierisico's verwijzen naar het financiële verlies van de instelling dat (in)direct kan voortvloeien uit het proces van aanpassing naar een koolstofarmere en milieuvriendelijkere economie op haar tegenpartijen, belegde activa of eigen activa/activiteiten. Transitierisico's omvatten beleids- en regelgevingsrisico's,

¹⁵ Zie punt 38 (pagina 28) van het volgende EBA-verslag: EBA discussion paper ESG risks.

technologierisico's, risico's gerelateerd aan marktveranderingen en risico's gerelateerd aan verschuivingen in het sentiment van consumenten en beleggers.

Na de jaarlijkse herziening van de risicotaxonomie van de bank vindt een risicobeoordeling plaats om de materialiteit van de geïdentificeerde risico's te bepalen. Als onderdeel van dit proces wordt een materialiteitsbeoordeling van het C&E-risico uitgevoerd.

In 2022 werd een eerste interne oefening uitgevoerd. De uitkomst hiervan werd gebruikt als startpunt voor 2023, aangezien deze beoordeling begon met de lijst van 2022 met geïdentificeerde risicodrijvers. Er werd gekeken of elke risicodrijver nog steeds als materieel kon worden beschouwd en of de lijst volledig was. Daarnaast werd een uitsplitsing gemaakt tussen fysieke en transitierisicodrijvers en per portefeuille (voornamelijk particuliere hypotheek, consumentleningen en professionele leningen).

De volgende stap was een beoordeling van elk risico, waarbij zowel een kwantitatieve als een kwalitatieve benadering werd gecombineerd. Het kwantitatieve beoordelingsgedeelte is een belangrijke update ten opzichte van de methodologie in 2022 en maakt gebruik van openbaar beschikbare stressscenario's als uitgangspunt voor verschillende risicodrijvers, waarvan de impact wordt berekend en vergeleken met een materialiteitsdrempel. Voor drivers waarvoor moeilijk een stressscenario kan worden opgesteld, is een kwalitatieve benadering toegepast, waarbij een SAT/FAT-matrix¹⁶ wordt gebruikt om een impactbedrag af te leiden dat ook kan worden vergeleken met de materialiteitsdrempel.

Een andere belangrijke update ten opzichte van 2022 betreft de tijdshorizon. In plaats van korte, middellange en lange termijn hanteert Crelan nu vier categorieën om meer granulariteit toe te voegen:

- Korte termijn: 1 jaar
- Korte tot middellange termijn: 1 - 5 jaar
- Middellange tot lange termijn: 5 - 10 jaar
- Lange termijn: meer dan 10 jaar

Kredietrisico

Kredietrisico verwijst naar het risico van verlies als een lener een lening niet terugbetaalt. Bij Crelan kan dit type risico zich voordoen bij zowel particuliere als professionele klanten.

- Hypotheken: overgangsriskico -

Energieprestaties spelen in toenemende mate een rol bij de waardering van een woning. Woningen met een lagere EPC-waarde kunnen in de toekomst in waarde dalen en dat heeft een impact op de LGD-waarde (Loss Given Default). Het extra energieverbruik voor dit soort woningen kan ook een negatieve impact hebben op de CTP (Capacity To Pay) en de PD (Probability of Default), rekening houdend met de sterke stijging van de energieprijzen. Aangezien dit verband houdt met maatregelen voor de overgang naar een koolstofarmere economie, is dit een overgangsriskico.

- Professionele leningen: overgangsriskico -

Het belangrijkste risico is de impact van verschillende wetgevende initiatieven die een impact hebben op de bedrijfsmodellen van klanten, zoals de koolstofbelasting. Net als hypotheek is dit ook gerelateerd aan maatregelen voor de overgang naar een koolstofarmere economie en dus een overgangsriskico.

- Hypotheken & professionele leningen: fysieke risico's -

Extremer weer als gevolg van klimaatverandering kan van invloed zijn op de kans op wanbetaling (PD) en het vermogen om te betalen (CTP). Schade veroorzaakt door gebeurtenissen zoals extreme overstromingen kunnen klanten verplichten hun budget te gebruiken voor verzekeringspremies en noodzakelijke reparaties, waardoor PD en CTP onder druk komen te staan. Daarnaast daalt ook de waarde van het onderpand van leningen.

---

¹⁶ Met een SAT/FAT-matrix kan de financiële impact worden berekend en vergeleken met de materialiteitsdrempel. Zo kunnen risicodrijvers als materieel worden geclassificeerd, ook al worden ze alleen kwalitatief beoordeeld aan de hand van twee assen: frequentie en ernst.

Operationeel risico

Operationele risico's worden gedefinieerd als de onzekerheden en gevaren waarmee een bedrijf te maken krijgt wanneer het probeert zaken te doen. Het belangrijkste operationele risico zijn de verschillende veranderingen binnen het wetgevingskader. Het is voor financiële instellingen van cruciaal belang om de rapportagevereisten en verwachtingen van toezichhouders op de juiste manier en op tijd te implementeren, waarbij ook aandacht moet worden besteed aan de beschikbaarheid van gegevens van hoge kwaliteit. Deze uitdaging kan ook worden omschreven als regelgevingsrisico.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat een bedrijf niet genoeg geld in kas heeft om op tijd aan financiële verplichtingen te voldoen. Liquiditeitsrisico kan ontstaan door een grootschalige acute weersgebeurtenis, waardoor contant geld wordt opgenomen en de terugbetaling van leningen tijdelijk wordt opgeschort om de schade te herstellen. In een nog extremer scenario kan klimaatverandering leiden tot waardevermindering van activa of de herprijzing van activa, wat verliezen veroorzaakt op de balansen van banken, de financiële infrastructuur ontwricht en dus een negatief effect heeft op de liquiditeit van banken. Voor banken die afhankelijk zijn van institutionele beleggers om een deel van hun activiteiten te financieren, kan een reputatieprobleem of het ontbreken van duidelijke duurzaamheidsdoelstellingen de toegang tot de markt beperken en zo herfinanciering verhinderen, wat ook een liquiditeitsprobleem veroorzaakt.

Marktrisico

Marktrisico's zijn risico's die verband houden met potentiële verliezen als gevolg van veranderingen in de marktomstandigheden. De waarde van beleggingen kan variëren omdat de emittenten van obligaties of aandelen ook onderhevig zijn aan klimaatrisico, wat resulteert in schommelingen in de marktwaarde.

Alle bekende geïdentificeerde materiële risico's moeten worden geëvalueerd en beperkt door middel van adequate beperkingstechnieken en/of -processen. Om ervoor te zorgen dat klimaat- en milieurisico's adequaat worden ingebed in de algehele bedrijfsstrategie en het risicobeheerraamwerk van de bank, zijn klimaat- en milieurisico's opgenomen in het raamwerk van het Quarterly Risk Report (QRR) en de Risk Presentation (RP) van de bank.

De risicopresentatie (RP) geeft een samenvatting van belangrijke gebeurtenissen in het kwartaal en kan worden beschouwd als de samenvatting van het QRR. De hierboven beschreven rapporten worden elk kwartaal gepresenteerd aan de Raad van Bestuur (of 'Board of Directors' - BoD), het Executive Committee (ExCo) en het Risk Committee (RC), die actie ondernemen op basis van de uitkomst van de gevoerde besprekingen. Merk op dat de ECB ook wordt geïnformeerd over de uitkomst van de QRR. De verschillende klimaatrisico's worden bewaakt en geëvalueerd in de verschillende bestuursorganen die van toepassing zijn op de Crelan-entiteit.

7.8.4. Pensioenrisico

De Groep definieert pensioenrisico als het risico van aanvullende bijdragen aan pensioenregelingen die eigendom zijn van de Groep en het risico van variatie in IAS19-resultaten en vervolgens in solvabiliteit. Als de Groep aanzienlijke aanvullende bijdragen moet doen, kan dit een negatief effect hebben op de financiële positie van de Groep.

7.8.5. Bedrijfsrisico

Bedrijfsrisico is het risico dat voortvloeit uit de bedrijfsstrategie van een bank op lange termijn. Het heeft te maken met het feit dat de bank de veronderstelde balans niet kan bijhouden, wat onzekerheid over de winst of gevaar voor verlies inhoudt. Bedrijfsrisico kan ook ontstaan als de bank de verkeerde strategie kiest. Bedrijfsrisico wordt geïdentificeerd, gemeten en beperkt door middel van kapitaal en processen (ECAP + stresstestsscenario's). Het ECAP-scenario gaat uit van het centrale strategische planscenario en veronderstelt stress op de hypotheekproductievolumes en de marges over een periode van 3 jaar (ongunstig scenario). Het bedrijfsrisicoscenario wordt geactualiseerd uitgaande van lagere marges (lagere W&V) en hogere

productieniveaus (hogere risicogewogen activa). Daarnaast gaat het scenario uit van een daling van de investeringen door klanten en een negatieve ontwikkeling van de aandelenmarkt.

7.8.6. Afwikkelingsrisico

Het afwikkelingsrisico is het risico dat ontstaat wanneer betalingen niet gelijktijdig worden uitgewisseld. Het eenvoudigste geval is wanneer een bank een betaling doet aan een tegenpartij, maar niet tegelijkertijd wordt gecompenseerd. Het risico is dat de tegenpartij in gebreke blijft voordat de compenserende betaling is gedaan of het financiële instrument is geleverd.

Dit risico kan theoretisch op verschillende gebieden voorkomen bij Crelan Groep: in risicotransacties op groothandelsniveau (derivatentransacties, wisselkoerstransacties en obligatietransacties) en in risicotransacties op detailhandelsniveau. Het risico wordt door Crelan Groep als immaterieel beschouwd.

7.8.7. Effectiseringsrisico

Het effectiseringsrisico is het risico dat verbonden is aan het opzetten van effectiseringstransacties zoals een correcte rapportering aan de toezichthouder, het begrijpen en meten van de overdracht van kredietrisico, stresstests, enz. Het effectiseringsrisico is van toepassing vanaf 2021 aangezien AXA Bank Belgium een synthetische effectiseringstransactie heeft opgezet. Aangezien Crelan Groep wettelijke kapitaalvereisten berekent op basis van de SEC-IRBA-benadering, wordt het risico beperkt via kapitaal en processen.

8. Overzicht van de belangrijkste gehanteerde waarderingsgrondslagen voor financiële verslaggeving

8.1. Algemeen

De volgende waarderingsregels zijn van toepassing op de Groep Crelan (hierna "Crelan" of "de Groep" of "de Groep Crelan"). Deze waarderingsregels zijn gebaseerd op de International Financial Reporting Standards (IFRS) per 31 december 2022 zoals goedgekeurd door de Europese Unie. Grondslagen voor financiële verslaggeving die verder niet specifiek vermeld worden, stemmen overeen met de IFRS-standaarden zoals aanvaard binnen de Europese Unie.

8.2. Consolidatie

Een investeerder heeft zeggenschap over een deelneming wanneer deze wordt blootgesteld aan of recht heeft op variabele rendementen vanwege zijn band met de deelneming en heeft het vermogen om deze opbrengsten te beïnvloeden vanwege de macht die het heeft.

In afwijking van dit principe heeft de Groep beslist, op basis van het relevantie- en het immaterialiteitsbeginsel, om bepaalde dochterondernemingen voor de toepassing van de IFRS Geconsolideerde Jaarrekening niet integraal op te nemen. Hierbij wordt een dochteronderneming wiens balanstotaal het vorige boekjaar lager is dan 0,15% van het balanstotaal van de Groep Crelan beschouwd als niet-materieel en als dusdanig niet mee opgenomen in de consolidatiekring, behoudens andersluidende beslissing van de Raad van Bestuur. Deze wordt op de balans opgenomen onder een afzonderlijke lijn "Investeringen in geassocieerde ondernemingen, dochterondernemingen en joint ventures".

Bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening integreert de Groep Crelan de individuele jaarrekening van alle te consolideren entiteiten, per post, door toevoeging van vergelijkbare elementen van activa, passiva, eigen vermogen, baten en lasten.

Opdat de geconsolideerde jaarrekening van de Groep informatie weergeeft alsof het de jaarrekening van een afzonderlijke economische entiteit is, worden de volgende stappen gevolgd :

- De boekwaarde van de participatie in elke dochteronderneming en het aandeel in het eigen vermogen van elke dochteronderneming worden volledig geëlimineerd;
- Balansposities en winsten en verliezen die voortvloeien uit transacties binnen de Groep (inclusief inkomsten, uitgaven en dividenden), worden volledig geëlimineerd;
- De tijdelijke verschillen die voortvloeien uit de eliminatie van winsten en verliezen op transacties binnen de Groep zijn onderworpen aan IAS 12, Winstbelastingen.

8.3. Opname in de balans

8.3.1. Opnemen / niet langer opnemen in de balans

Financiële activa of passiva worden in de balans opgenomen zodra de Groep wordt beïnvloed door de contractuele bepalingen van het instrument.

Financiële activa worden niet langer in de balans opgenomen zodra de contractuele rechten op de kasstromen ervan vervallen of de Groep de contractuele rechten op de kasstromen overdraagt, waardoor alle risico's en voordelen gekoppeld aan het onroerend goed worden overgedragen.

Dit is het geval bij Crelan Groep voor alle leningen die op vervaldag komen en deze die volledig worden terugbetaald vóór de vervaldag. Elk verschil tussen de boekwaarde en het ontvangen bedrag wordt in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Financiële activa worden beschouwd als ‘gewijzigd’ indien de contractuele kasstromen opnieuw worden onderhandeld of anderszins worden gewijzigd, behalve als die financiële activa niet langer op de balans worden opgenomen of als ze periodiek worden geherwaardeerd (financiële activa met vlottende rente). In dat geval dient de brutoboekwaarde van het financiële actief te worden herberekend (contante waarde van de gewijzigde contractuele kasstromen verdisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rentevoet) en dient het verschil (wijzigingswinst of -verlies) in de winst- en verliesrekening te worden opgenomen.

Financiële passiva worden niet langer opgenomen wanneer de contractuele verplichtingen nagekomen of ontbonden worden, dan wel vervallen.

Een substantiële wijziging van de voorwaarden van een bestaande financiële verplichting of een deel ervan zal boekhoudkundig worden verwerkt als de ontbinding van de oorspronkelijke financiële verplichting en de opname van een nieuwe financiële verplichting. Een wijziging van méér dan 10 % van de actuele waarde waarbij de gewijzigde kasstromen werd verdisconteert aan de oorspronkelijke effectieve rentevoet wordt beschouwd als een ‘substantiële’ wijziging.

Eventuele gemaakte kosten of vergoedingen worden opgenomen als onderdeel van de winst of het verlies met betrekking tot de ontbinding.

8.3.2. Transactiedatum en afwikkelingsdatum

Alle financiële verplichtingen van de Groep Crelan worden altijd op de afwikkelingsdatum in de balans opgenomen met uitzondering van verplichtingen met betrekking tot derivaten die op transactiedatum worden opgenomen.

Alle aan- en verkopen van financiële activa, die moeten worden afgewikkeld binnen de termijnen die zijn bepaald door voorschriften of een marktvereenkomst, worden in de balans opgenomen op de afwikkelingsdatum, de datum waarop een actief aan of door de Groep Crelan wordt geleverd. Activa met betrekking tot derivaten worden op transactiedatum opgenomen.

8.4. Financiële activa

De Groep Crelan waardeert financiële activa op basis van de regels gedefinieerd in de standaard IFRS 9. De classificatie is afhankelijk van de volgende elementen :

- Het business model
- De eigenschappen van de contractuele kasstromen van het financiële actief
- Specifieke regels

8.4.1. Business model (bedrijfsmodel)

De eerste stap in het classificatieproces is het bepalen van het business model waarin het actief wordt aangekocht. Volgende business modellen worden onderscheiden :

- Hold To Collect : het business model is erop gericht om contractuele kasstromen te ontvangen
- Hold To Collect and Sell : het doel van het business model is om zowel contractuele kasstromen te ontvangen als financiële activa te verkopen
- Andere business modellen (waaronder Trading)

8.4.2. Contractuele kasstromen uit financiële activa

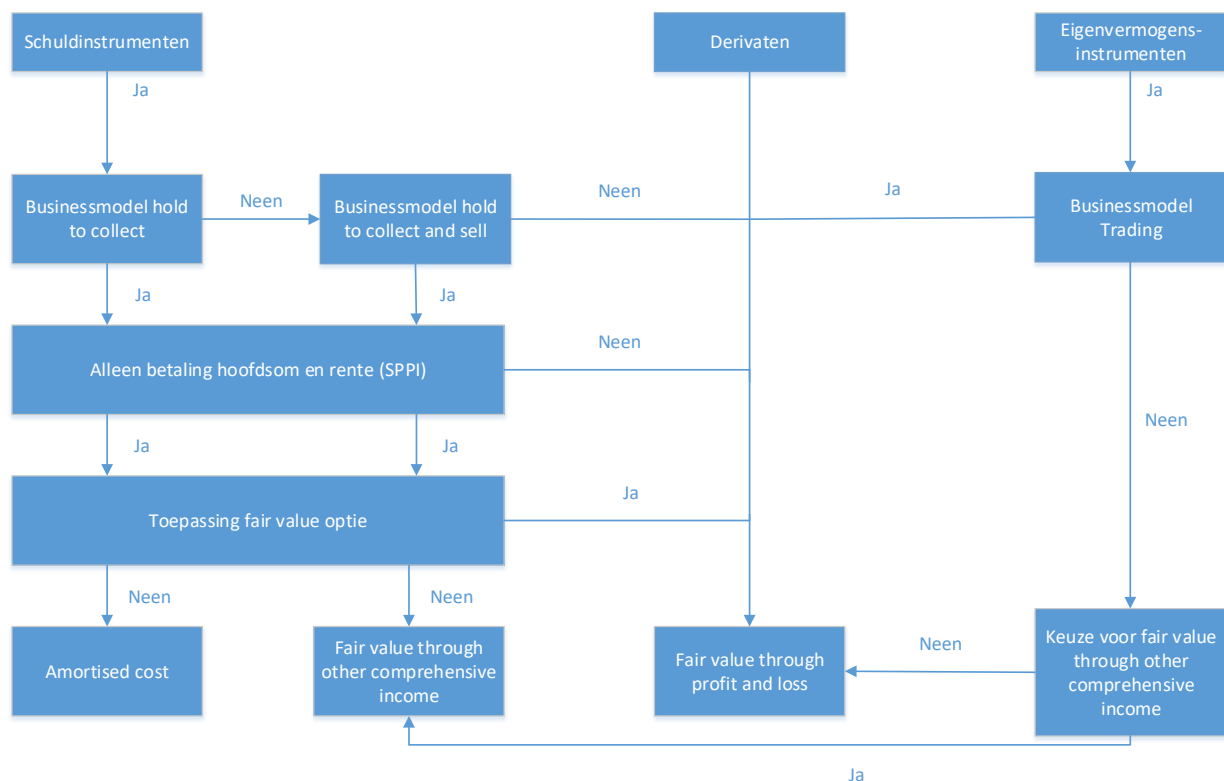
Wat de contractuele kasstromen betreft, wordt beoordeeld of de kasstromen alleen betrekking hebben op aflossingen en rentebetalingen op de uitstaande hoofdsom : de term "Solely Payment of Principal and Interest" (SPPI) wordt gebruikt.

8.4.3. Specifieke regels

- De Groep kan ervoor kiezen om via OCI (herwaarderingsreserve rechtstreeks in het eigen vermogen) in eerste instantie de waardeschommelingen te behandelen die normaal worden verwerkt via winst of verlies bij het verwerven van eigen-vermogensinstrumenten. Deze keuze is onherroepelijk.
- Bij de eerste opname en onherroepelijk kan de Groep ervoor kiezen om een actief te waarderen tegen reële waarde met waardeschommelingen in winst of verlies als een dergelijke keuze een boekhoudkundige asymmetrie elimineert of aanzienlijk vermindert ("Fair Value Option").

8.4.4. Classificaties

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de verschillende classificaties die van toepassing kunnen zijn :

Op basis van bovenstaande classificatie worden volgende rubrieken in de balans onderscheiden :

8.4.4.1. Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden

Deze categorie wordt gewaardeerd tegen reële waarde ("Fair Value") met waardeschommelingen via de winst- en verliesrekening. A priori voert Crelan geen handelsactiviteiten uit. Derivaten waarvoor geen effectieve afdekkingsrelatie kan worden gedefinieerd in overeenstemming met IFRS-regels zijn opgenomen in deze categorie.

8.4.4.2. [Non-trading financial assets mandatorily at Fair Value through Profit or Loss](#)

Deze categorie wordt gewaardeerd tegen reële waarde met waardeschommelingen via de winst- en verliesrekening. Schuldbewijzen die de SPPI-test niet hebben doorstaan, worden in deze categorie ingedeeld.

8.4.4.3. [Financial assets designated at Fair Value through Profit or Loss](#)

Deze categorie wordt gewaardeerd tegen reële waarde met waardeschommelingen via de winst- en verliesrekening. Dit omvat de effecten waarvoor Crelan zou kiezen voor hun waardering bij de FV met waardeschommelingen via de winst- en verliesrekening.

8.4.4.4. [Financial assets at Fair Value through Other Comprehensive Income](#)

Deze categorie wordt gewaardeerd tegen reële waarde met waardeschommelingen via OCI. In deze categorie worden enerzijds eigen-vermogensinstrumenten geclassificeerd waar Crelan heeft gekozen om ze te waarderen via Fair Value met waardeschommelingen via andere OCI-elementen omdat ze duurzame belangen op lange termijn zijn. Anderzijds wordt hier ook het deel van de obligatieportefeuille opgenomen aangehouden voor liquiditeitsdoeleinden, balansbeheer en optimalisatie van het risico versus opbrengst. Het betreft hier dus obligaties aangehouden in het 'Hold To Collect en Sell' model.

De schommelingen in reële waarde van derivaten die deel uitmaken van gekwalificeerde kasstroomafdekkingen worden eveneens in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) opgenomen.

8.4.4.5. [Financial assets at amortised cost](#)

De kredietportefeuille evenals schuldbewijzen volgens het Hold To Collect-managementmodel die de SPPI-test hebben doorstaan, vallen onder deze categorie.

8.4.4.6. [Herclassificaties](#)

Financiële activa kunnen enkel worden geherclassificeerd indien de Crelan Groep haar bedrijfsmodel voor het beheer van de financiële activa zou wijzigen. Toekomstige wijzigingen in een bedrijfsmodel kunnen enkel heel sporadisch voorkomen en moeten voortspruiten uit materiële externe of interne wijzigingen aan de activiteiten van de Crelan Groep die zichtbaar zijn voor externe partijen. Elke wijziging aan een bedrijfsmodel moet goedgekeurd worden door de hiervoor bevoegde interne organen en bekrachtigd door de Raad van Bestuur. Na een wijziging van het bedrijfsmodel zal de Crelan Groep geen activiteiten meer doorvoeren op basis van het oude bedrijfsmodel.

Herclassificaties worden enkel prospectief doorgevoerd zonder aanpassing van eerder erkende winsten, verliezen of intresten:

- herclassificatie van geamortiseerde kostprijs naar reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies: elke winst of verlies uit het verschil tussen de vorige geamortiseerde kostprijs en de reële waarde wordt in winst of verlies opgenomen
- herclassificatie van reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies naar geamortiseerde kostprijs: de reële waarde bij herclassificatie is de nieuwe brutoboekwaarde
- herclassificatie van geamortiseerde kostprijs naar reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI): elke winst of verlies uit het verschil tussen de vorige geamortiseerde kostprijs en de reële waarde wordt in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) opgenomen
- herclassificatie van reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) naar geamortiseerde kostprijs: het financieel actief wordt

geherclassificeerd tegen reële waarde op de herclassificatiedatum. Daarnaast wordt de gecumuleerde winst of verlies in overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) uit het eigen vermogen gehaald en gecorrigeerd op de reële waarde van het financieel actief op de herclassificatiedatum

- herclassificatie van reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies naar reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI): het financieel actief blijft gewaardeerd tegen reële waarde
- herclassificatie van reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) naar reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies: het financieel actief blijft gewaardeerd tegen reële waarde en de gecumuleerde winst of verlies in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) wordt geherclassificeerd van het eigen vermogen naar winst of verlies

8.4.5. Waardeverminderingen

Bijzondere waardeverminderingen met betrekking tot financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs worden bepaald op basis van een intern model dat het verwachte verlies berekent. Financiële activa zijn onderverdeeld in 3 stages in overeenstemming met IFRS 9 :

- Stage 1 : deze categorie omvat activa die geen significante toename van het kredietrisico hebben ondervonden sinds het actief op de balans werd opgenomen. Voor deze activa wordt een bijzonder waardeverminderingverlies berekend op basis van het verwachte verlies over een tijdshorizon van 1 jaar.
- Stage 2 : deze categorie omvat activa die een aanzienlijke toename van het kredietrisico hebben ondergaan sinds het actief op de balans werd opgenomen. Voor deze activa wordt een bijzonder waardeverminderingverlies berekend op basis van het verwachte verlies over een tijdshorizon van de volledige looptijd van het actief.
- Stage 3 : deze categorie betreft activa in default / non-performing.

De Crelan Groep maakt gebruik van 3 jaar toekomstgerichte informatie. De macro-economische parameters die hierbij worden gebruikt voor de voorzieningen volgens IFRS 9 (Stage 1 + 2) zijn de volgende :

- De BBP-groei in België (3-jaarsprognose) ;
- Het werkloosheidspercentage in België (3-jaarsprognose) ;
- De evolutie van de vastgoedprijzen in België (30-jaarsprognose).

Voor elke parameter worden 3 scenario's gebruikt¹⁷ :

- Een basisscenario ;
- Een positief scenario;
- Een negatief scenario.

---

¹⁷ De gewichten die per 31 december 2021 aan elk van de scenario's zijn toegekend, zijn respectievelijk (in volgorde van vermelding) 55%, 15% en 30%. Het hogere gewicht dat aan het pessimistische scenario wordt toegekend in vergelijking met het optimistische scenario is een duidelijke indicatie van het prudente risicobeleid dat de Groep heeft gekozen.

Laag kredietrisico

De Groep Crelan beschouwt het kredietrisico van een financieel instrument als laag indien het financieel instrument :

- een laag risico op wanbetaling heeft
- de ontleners een sterke capaciteit heeft om aan zijn kasverplichtingen te voldoen in de nabije toekomst rekening houdend met wijzigingen in de economische en bedrijfsomstandigheden die de mogelijkheid van de ontleners om aan zijn kredietverplichtingen te voldoen zou kunnen verminderen.

Bijgevolg worden niet-retailblootstellingen die worden gewaardeerd naar reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) en die als "investment grade" gerangschikt zijn (BBB- en hoger) op de datum van afsluiting automatisch in stage 1 (verwachte kredietverliezen over een tijdshorizon van 12 maanden) opgenomen. Voor overheidsblootstellingen wordt dit verlaagd tot BB- en hoger.

8.4.5.1. *Schatting van het kredietrisico*

Om te bepalen of een actief onderhevig is aan een significante toename van het kredietrisico, duidt een selectie van parameters (deze kunnen variëren afhankelijk van het actief, bv. probability of default), of de evolutie hiervan, op een verhoogd kredietrisico. De aanwezigheid van ten minste een van deze parameters resulteert dan in de overdracht van stage in het kader van IFRS 9. Dit zijn zowel kwantitatieve als kwalitatieve factoren die in de loop van de tijd kunnen veranderen. Een betalingsachterstand van 30 dagen wordt gebruikt als backstop, hetgeen inhoudt dat op dat moment een aanzienlijke toename van het kredietrisico wordt verondersteld.

In de retailportefeuille gebruikt de Groep Crelan de "probability of default" als criterium om te bepalen of er een significante stijging is van het kredietrisico. De Groep Crelan transfereert daarbij alle financiële instrumenten waarvan de "probability of default" over 12 maanden tussen de eerste opname en de rapporteringsdatum gestegen is met een relatief bedrag en tot een maximum. Bijkomende triggers zijn dan:

- negatieve vermelding in de centrale voor kredieten aan particulieren
- toekennen van tolerantie maatregelen ("forbearance")
- een individuele opvolgingslijst ('kredietbewakingslijst') van klanten waarbij onder meer wordt rekening gehouden met een individuele score die aan iedere klant wordt toegekend, een periodieke analyse van klanten met een omloop van > 1 miljoen EUR en bovenvermelde tolerantie maatregelen.

In de niet-retailportefeuille wordt een significante stijging van het kredietrisico bepaald op basis van de rating van de financiële instrumenten, namelijk een daling met een minimaal aantal "notches" sinds de aankoopdatum en tot een bepaald absoluut niveau (meestal beneden "investment grade").

8.4.5.2. *Bepaling van de waardevermindering*

De bijzondere waardevermindering zelf wordt bepaald als het verwachte toekomstige verlies op de kasstromen van activa. In de praktijk wordt dit berekend voor de activa van de Stages 1 en 2 als een product van Probability of Default PD (PD), Loss Given Default (LGD) en Exposure At Default (EAD) :

PD: de kans op wanbetaling binnen een bepaalde tijdshorizon.

EAD: de verwachte blootstelling op het moment van wanbetaling. (niet retail : bruto blootstelling).

LGD: verschil tussen verwachte kasstromen zonder wanbetaling en verwachte kasstromen in geval van wanbetaling.

Groepering

Het modelleren van de parameters gebeurt op een collectieve basis. De financiële instrumenten worden gegroepeerd op basis van gemeenschappelijke risicokenmerken zoals :

- type van instrument
- kredietrisicoratings
- type van onderpand
- "loan-to-value"-ratio voor retail hypotheekleningen
- datum van initiële boeking
- resterende looptijd
- aantal jaren in de boeken.

De groeperingen worden regelmatig herzien om ervoor te zorgen dat de verschillende groepen homogeen blijven.

Voor activa van Stage 1 wordt een PD berekend over een horizon van 12 maanden, voor die van Stage 2 over de gehele duur.

Voor activa van Stage 3 komt de waardevermindering overeen met het verschil tussen de verwachte contractuele kasstromen en de verwachte toekomstige kasstromen (rekening houdend met de tijdswaarde).

De PD's, LGD's en EAD's die worden gebruikt om de bijzondere waardevermindering te bepalen, zijn gebaseerd op de PD's, LGD's en EAD's die worden gebruikt voor prudentiële kredietrisicorapportering (Bazel). Er worden aanpassingen gedaan om deze parameters in overeenstemming te brengen met de IFRS-voorschriften. De belangrijkste aanpassing betreft de overgang van een gewogen gemiddelde over een langere periode ("Through The Cycle") naar een voorziening op een specifiek tijdstip ("Point In Time"). Bovendien worden de conservatieve bepalingen waarnaar de toezichthouders hebben gevraagd, weggelaten en worden toekomstige elementen toegevoegd.

Voor de niet-retailportefeuille worden deze parameters afgeleid uit historische gegevens en aangepast naar statistisch betekenisvolle parameters. Hierbij dient aangestipt dat de niet-retailportefeuille enkel bestaat uit "high investment grade" en doorgaans gewaarborgde posities: overheids- en supranationale obligaties, reverse repo's en secured loans. Daardoor zijn de verwachte kredietverliezen niet-materieel.

8.4.5.3. Wanbetaling

De definitie van wanbetaling is in lijn met de EBA richtsnoeren inzake wanbetaling (EBA/GL/2016/07)

Wanbetaling kan worden behandeld volgens kwantitatieve of kwalitatieve criteria. Dezelfde criteria als die gebruikt voor het beheer van het interne kredietrisicomodel worden gebruikt. Een aanzienlijke achterstand van meer dan 90 dagen wordt gebruikt als benchmark.

Een financieel actief in de niet-retailportefeuille wordt als "wanbetaling" aangemerkt van zodra wanbetaling wordt vastgesteld op basis van de contractvoorwaarden.

8.4.5.4. Bijzondere waardeverminderingen met betrekking tot gekochte financiële activa of financiële activa die reeds bij hun ontstaan een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan

Op de rapporteringsdatum neemt de Groep Crelan als bijzondere waardevermindering voor verwachte verliezen met betrekking tot gekochte financiële activa of financiële activa die reeds bij hun ontstaan een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan enkel de cumulatieve veranderingen op m.b.t. verwachte kredietverliezen berekend over de totale levensduur en dit sinds de eerste opname op de balans.

Vervolgens dient op elke verslagdatum in winst of verlies het bedrag van de verandering in verwachte kredietverliezen berekend over de totale levensduur opgenomen te worden als een bijzondere waardeverminderingswinst of -verlies. Hierbij dienen gunstige veranderingen in de verwachte kredietverliezen berekend over de totale levensduur opgenomen te worden als een bijzondere waardeverminderingswinst, zelfs als de verwachte kredietverliezen berekend over de totale levensduur lager zijn dan het bedrag van de verwachte kredietverliezen die bij de eerste opname in de geschatte kasstromen waren opgenomen.

8.5. Financiële verplichtingen

Financiële verplichtingen zijn financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden, schulden aan kredietinstellingen, schulden aan klanten, schuldbewijzen, achtergestelde schulden en andere financieringen.

De waardering en verdeling van de resultaten is afhankelijk van de IFRS-categorie van financiële verplichtingen, namelijk financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden en andere financiële verplichtingen.

8.5.1. Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

De Groep beschouwt een financiële verplichting voor handelsdoeleinden als :

- het werd hoofdzakelijk verworven met het oog op verkoop of terugkoop op korte termijn;
- het is een van de geïdentificeerde financiële instrumenten, gezamenlijk beheerd en waarvoor er aanwijzingen zijn voor een recent en feitelijk winstregelingsprogramma op korte termijn;
- het is een derivaat waarvoor geen formele afdekking kan worden gedocumenteerd onder IFRS-regels.

Verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden worden aanvankelijk gewaardeerd tegen reële waarde en wijzigingen in reële waarde worden vervolgens opgenomen in de winst- en verliesrekening.

8.5.2. Financiële verplichtingen aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies

Daarnaast mag de Groep bij eerste opname een niet-herroepbare keuze maken om een financiële verplichting (die voor het overige aan de voorwaarden voldoet om gewaardeerd te worden tegen geamortiseerde kostprijs) aan te wijzen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies indien deze classificatie in belangrijke mate een inconsistentie in de waardering of opname elimineert of beperkt die het gevolg zou zijn van de waardering van activa en verplichtingen of de erkenning van winsten en verliezen op een verschillende basis. Bovendien mag de Groep, indien een contract een of meerdere in het contract besloten derivaten bevat, het gehele hybride contract aanwijzen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies, behalve :

- als het (de) in het contract besloten deriva(a)t(en) niet leid(t)(en) tot een belangrijke wijziging van de kasstromen die anders door het contract vereist zouden zijn of;
- als het duidelijk is, zonder of met geringe analyse, dat de scheiding van het (de) in een contract besloten deriva(a)t(en) niet is toegestaan.

De Groep heeft gebruikgemaakt van deze mogelijkheid in het geval van uitgegeven EMTN's (European Medium Term Notes) door AXA Bank Belgium of AXA Belgium Finance (NL).

Voor deze laatste categorie heeft de Groep ervoor geopteerd om alle wijzigingen in reële waarde op te nemen in winst of verlies, met uitzondering van de wijzigingen in het kredietrisico van de verplichting (DVA, debit valuation adjustment) die in de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) dient te worden opgenomen zoals voorgeschreven onder IFRS 9.

8.5.3. Overige financiële verplichtingen

Overige financiële verplichtingen omvatten schulden aan kredietinstellingen, schulden aan klanten, schuldbewijzen, chirografaire achtergestelde schuld(bewijzen) (Senior non-preferred debt), achtergestelde schulden en andere financiële verplichtingen.

Dit betreft met name de uitstaande saldi op zicht- en termijnrekeningen van andere kredietinstellingen bij de Groep Crelan, direct opvraagbare deposito's, termijndeposito's en spaarrekeningen van klanten, evenals de (achtergestelde) depositocertificaten.

De financiële verplichtingen worden bij eerste opname gewaardeerd tegen de reële waarde vermeerderd met rechtstreeks toerekenbare transactiekosten. Daarna worden de financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs met behulp van de effectieve rentemethode. Periodieke afschrijving wordt in de winst- en verliesrekening opgenomen als rentelasten.

8.6. Reële waarde van financiële activa en verplichtingen

De reële waarde van financiële activa en verplichtingen is de genoteerde prijs van deze of identieke activa en verplichtingen op een actieve markt (Level 1). Indien er voor een financieel instrument geen actieve markt is, wordt de reële waarde bepaald aan de hand van een contante-waardeberekening gebaseerd op observeerbare marktgegevens (Level 2). Indien een reële waardebepaling uitsluitend op basis van observeerbare marktgegevens niet mogelijk is, wordt de reële waarde bepaald met behulp van niet-observeerbare gegevens (Level 3).

8.7. Verkoop en retrocessie van effecten

Effecten gekoppeld aan een effectenoverdrachtsovereenkomst (Repo) blijven aan de actiefzijde van de balans. De schuld die voortvloeit uit de terugkoopverplichting van activa wordt opgenomen in de verplichtingen op de balans in de vorm van schulden aan kredietinstellingen of in schulden aan niet-kredietinstellingen, afhankelijk van de tegenpartij.

Effecten gekoppeld aan een retrocessieovereenkomst voor effecten (Reverse Repo) worden niet op de balans opgenomen. De geleende middelen worden echter op de actiefzijde in de balans opgenomen als vorderingen op kredietinstellingen of vorderingen op andere dan kredietinstellingen, afhankelijk van de tegenpartij.

Het verschil tussen de verkoopprijs en de aflossingsprijs van de effecten wordt behandeld als rentebaten, gespreid over de looptijd van het contract.

8.8. Verstrekte financiële waarborgen

De eerste opname van de verstrekte financiële waarborgen in de balans gebeurt op de contractdatum. Ze geschiedt tegen de reële waarde, welke in de regel overeenstemt met de ontvangen vergoeding voor het verstrekken van de financiële waarborg. Indien de ontvangen premie niet overeenstemt met de marktpraktijken wordt het verschil met de reële waarde onmiddellijk in winst of verlies genomen.

Vooreerst wordt de ontvangen premie pro rata temporis afgeschreven over de looptijd van het contract. Dit geschiedt op een "contract per contract"-basis. Vervolgens wordt nagegaan (op portefeuillebasis) of er geen voorziening dient aangelegd voor eventuele of zekere uitwinningen. Deze voorziening wordt gedisconteerd indien de impact materieel is.

De uitboeking geschiedt bij het verstrijken van de termijn. In het geval van uitwinning zal de verstrekte waarborg worden uitgeboekt voor het gewaarborgde bedrag, dat opgebouwd werd via de voorziening.

8.9. Saldering van een financieel actief en een financiële verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd en het nettobedrag wordt uitsluitend in de balans opgenomen indien de Groep een in rechte afdwingbaar recht heeft om de opgenomen bedragen te salderen en voornemens is om hetzij de verplichting op netto-basis af te wikkelen, ofwel om het actief te realiseren op hetzelfde moment dat de verplichting wordt afgewikkeld.

8.10. Derivaten en afdekkingstransacties

8.10.1. Boekhouding en waardering

Derivaten zijn financiële instrumenten waarvan de waarde wijzigt als gevolg van veranderingen in de onderliggende waarde (rentevoet, wisselkoers, index, aandeel), die weinig of geen initiële netto-investering vereisen en die worden afgerekend op een later tijdstip. Derivaten zijn financiële instrumenten zoals swaps, termijncontracten, futures en opties (uitgegeven en gekocht).

De eerste opname van alle derivaten vindt plaats tegen hun reële waarde. Latere wijzigingen in de reële waarde (exclusief opgebouwde rente) worden opgenomen in de winst- en verliesrekening. Opgelopen rente wordt pro rata temporis in de winst- en verliesrekening verwerkt.

De Groep classificeert derivaten als volgt :

- Derivaten die geen afdekkingsderivaten zijn worden aangehouden als financiële activa of verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden
- Afdekkingsderivaten

8.10.2. Afdekking

Bij het afsluiten van het derivaat wordt het contract opgenomen als een reële-waardeafdekking, waardoor het risico van variatie in de reële waarde van een opgenomen actief of verplichting wordt gedekt. De Groep kan onderscheid maken tussen reële waarde-afdekking van een individueel actief of individuele verplichting ("micro-afdekking") en reële waarde-afdekking van een portefeuille-renterisico-afdekking ("macro-afdekking"). In het laatste geval definieert de Groep een groep afdekkingsinstrumenten om het renterisico van een groep financiële activa en / of passiva te dekken.

Documentatie

Afdekkingsderivaten voldoen aan de voorwaarden en criteria die van toepassing zijn op afdekkingsinstrumenten opgelegd door IAS 39. De afgedekte activa en/of passiva voldoen aan de voorwaarden en criteria van afgedekte posities opgelegd door IAS 39. Bij het aangaan van de afdekkingstransactie wordt de afdekkingsrelatie formeel aangewezen en gedocumenteerd, evenals de doelstelling van de Groep ten aanzien van het risicobeheer en de strategie bij het aangaan van de afdekkingsrelatie. De documentatie bevat een aanduiding van het (de groep van) afdekkingsinstrument(en), de afgedekte positie(s), de aard van het af te dekken risico en hoe de Groep zal bepalen of het (de groep

van) afdekkingsinstrument(en) effectief is bij het compenseren van het risico van veranderingen in de reële waarde van de afgedekte positie(s).

Efficiëntietesten

De Groep gaat uitsluitend afdekkingstransacties aan die bij de start en eveneens naar verwachting in de daaropvolgende perioden zeer effectief zullen zijn voor wat betreft het compenseren van aan het afgedekte risico toe te schrijven veranderingen in reële waarde. De werkelijke effectiviteit van de afdekkingstransacties wordt op maandelijkse basis bepaald. Het resultaat van de verhouding tussen de reële waardeschommeling van het (de groep van) afdekkingsinstrument(en) en de afgedekte positie(s) dient binnen een bereik van 80-125 procent te vallen. Indien dit niet het geval is, wordt de afdekkingsrelatie stopgezet.

Waardering

De winst of het verlies als gevolg van schommelingen in de reële waarde van het (de portefeuille van) afdekkingsinstrument(en) wordt onmiddellijk opgenomen in de winst- en verliesrekening. De winst of het verlies van de afgedekte positie(s) toe te schrijven aan het afgedekte risico leidt enerzijds tot een aanpassing van de boekwaarde van de afgedekte positie en wordt anderzijds opgenomen in de winst- en verliesrekening. Op deze manier worden de variaties in de reële waarde in de winst- en verliesrekening als gevolg van het (de portefeuille van) afdekkingsinstrument(en) enerzijds, en van de afgedekte positie (s) anderzijds, volledig of gedeeltelijk gecompenseerd en elke ineffectiviteit van de afdekkingsrelatie wordt opgenomen in winst of verlies.

Als een afdekkingsrelatie niet langer voldoet aan de criteria voor afdekkingstransacties zoals gedefinieerd door IAS 39, wordt de afdekkingsrelatie prospectief stopgezet. Afdekkingsderivaten worden opnieuw geclassificeerd als "Financiële activa of verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden". De boekwaarde van de afgedekte positie(s) wordt vervolgens behandeld zoals deze zou worden behandeld onder IFRS zonder een afdekkingsrelatie. Veranderingen in de reële waarde van het verleden gepresenteerd in de balans worden in de winst- en verliesrekening opgenomen over de resterende levensduur van het of de afgedekte element(en).

Rentebaten en -lasten die voortvloeien uit enerzijds afdekkingsinstrumenten en anderzijds afgedekte posities worden in renteresultaat verwerkt.

8.10.3. In contracten besloten derivaten

Een in een contract besloten derivaat is een component van een samengesteld contract dat tevens een niet-afgeleid basiscontract bevat. Het gevolg is dat sommige kasstromen uit het samengestelde instrument op dezelfde wijze veranderen als die van een losstaand derivaat.

Indien een samengesteld contract een basiscontract bevat dat een financieel actief is, geldt de regelgeving in punt 8.4 voor het gehele samengestelde contract.

Indien een samengesteld contract een basiscontract bevat dat een financiële verplichting is, wordt een in een contract besloten derivaat afgescheiden van het basiscontract en als een derivaat geboekt als, en alleen als:

- er geen nauw verband bestaat tussen de economische kenmerken en risico's van het in het contract besloten derivaat en de economische kenmerken en risico's van het basiscontract
- een afzonderlijk instrument met dezelfde voorwaarden als het in het contract besloten derivaat zou voldoen aan de definitie van een derivaat
- het samengestelde instrument wordt niet tegen reële waarde gewaardeerd met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies (dat wil zeggen een derivaat dat is besloten in een tegen reële waarde gewaardeerde financiële verplichting met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies wordt niet afgezonderd).

Indien het contract evenwel een of meer in het contract besloten derivaten bevat en het basiscontract een financiële verplichting is, mag de Groep beslissen om het gehele samengestelde contract aan te wijzen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies, voor zover aan de voorwaarden vermeld onder punt 8.5.2 "Financiële verplichtingen aangewezen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies" voldaan is.

8.11. Materiële vaste activa

De Groep behandelt materiële vaste activa volgens het kostenmodel. Dit betekent dat de materiële vaste activa tegen hun kostprijs (inclusief de direct toerekenbare acquisitiekosten) in de balans worden opgenomen, verminderd met de gecumuleerde afschrijvingen en gecumuleerde bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs is het bedrag dat werd betaald om het actief te verwerven, verhoogd met alle rechtstreeks toerekenbare kosten die werden gemaakt om het actief op de bedoelde locatie en/of in de bedoelde staat te brengen.

Het af te schrijven bedrag van een actief komt overeen met zijn aankoopprijs minus zijn restwaarde. In de praktijk is de restwaarde in het algemeen onbeduidend. Als dit het geval is, heeft de Groep besloten om bij de bepaling van het af te schrijven bedrag geen rekening te houden met de restwaarde. Afschrijvingen worden toegerekend over de verwachte gebruiksduur van het actief. De geschatte gebruiksduur van een actief wordt op elke balansdatum herbekeken. Terreinen en kunstwerken worden niet afgeschreven, maar zijn onderhevig aan bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingskosten voor elke periode worden opgenomen in de winst- en verliesrekening.

De Groep gebruikt volgende afschrijvingstermijnen :

Gebouwen	
Ruwbouw niet-commerciële gebouwen	33 jaar
Inrichting niet-commerciële gebouwen	10 jaar
Ruwbouw commerciële gebouwen	30 – 40 jaar
Inrichting commerciële gebouwen	9 – 10 jaar
Hardware	5 jaar
Installaties	10 jaar
Koffers	10 – 20 jaar
Lichtreclames	3 – 5 jaar
Machines en materiaal	3 – 5 jaar
Meubilair	10 jaar
Rollend Materieel	4 – 5 jaar

Onderhouds- en reparatiekosten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen over de periode waarin deze kosten worden gemaakt. De kosten van reserveonderdelen worden geactiveerd en vervolgens afgeschreven als deze uitgaven toekomstige economische voordelen voor de Groep opleveren. De mogelijke boekwaarde van de vervangen onderdelen wordt niet langer in de balans opgenomen.

De winst of het verlies als gevolg van de opname van een actief uit de balans als gevolg van een buitenbedrijfstelling of verwijdering wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening. Als een actief wordt vernietigd, wordt het resterende af te schrijven bedrag onmiddellijk geboekt in de winst- en verliesrekening.

Als een materieel vast actief wordt aangehouden voor verkoop, wordt het geclassificeerd als aangehouden voor verkoop, worden de afschrijvingen stopgezet en wordt het actief gewaardeerd tegen de laagste waarde van zijn boekwaarde en zijn reële waarde minus kosten van verkoop.

8.12. Andere immateriële vaste activa

Een immaterieel vast actief is een identificeerbaar niet-monetair actief zonder fysieke vorm dat alleen in de balans wordt opgenomen als het waarschijnlijk is dat de verwachte toekomstige economische voordelen die aan het actief kunnen worden toegeschreven naar de entiteit zullen vloeien en dat de kosten ervan betrouwbaar kunnen bepaald worden.

Andere immateriële vaste activa hebben betrekking op software die intern is gekocht of gecreëerd voor intern gebruik en gekochte klantenbestanden. Voor intern gegenereerde software worden alleen de ontwikkelingskosten geactiveerd die direct zijn toe te rekenen aan de software die is voltooid en effectief wordt gebruikt om economische voordelen te genereren.

Een immaterieel vast actief wordt bij eerste opname gewaardeerd tegen kostprijs. Vervolgens wordt het kostenmodel toegepast. De software wordt tegen kostprijs in de balans opgenomen, verminderd met de gecumuleerde afschrijvingen en eventuele gecumuleerde waardeverminderingen. Software- en klantenbestanden worden lineair afgeschreven. Het af te schrijven bedrag van een immaterieel vast actief komt overeen met de kostprijs verminderd met de restwaarde. In de praktijk is de restwaarde in het algemeen onbeduidend. Als dit het geval is, heeft de Groep besloten om bij de bepaling van het af te schrijven bedrag geen rekening te houden met de restwaarde.

Voor immateriële vaste activa worden volgende afschrijvingsperioden toegepast :

Intern ontwikkelde software	3-10 jaar
Verworven software	5-10 jaar
Klantenbestanden	10 jaar

8.13. Overheidssteun

De ECB als supra-nationale publieke instelling binnen de Europese unie wordt door de Groep als een instantie gelijk aan lokale, nationale of internationale overheden, overheidsinstellingen beschouwd.

De gunstigere voorwaarden die zijn opgenomen binnen haar langerlopende herfinancieringsoperaties (TLTRO operaties) worden dan ook als overheidssubsidie aangemerkt. De waarde van het voordeel wordt bepaald als het verschil tussen het ontvangen bedrag en de initiële waarde van de lening in overeenstemming met IFRS 9 – Financiële instrumenten.

Ze worden op de balans uitgedrukt zodra met redelijke zekerheid kan worden gesteld dat:

- de Groep de aan de subsidie gekoppelde voorwaarden zal vervullen;
- de subsidies ontvangen zullen worden

Ze worden systematisch als opbrengsten in de resultatenrekening opgenomen over de perioden waarin de gerelateerde kosten die ze beogen te compenseren zijn opgenomen.

8.14. Bedrijfscombinaties (IFRS 3)

Overnames worden verwerkt op basis van de overnamemethode. De Groep koopt de netto-activa en neemt de verworven activa en de overgenomen verplichtingen op (inclusief voorwaardelijke verplichtingen). De verworven identificeerbare activa en de overgenomen verplichtingen worden gewaardeerd tegen hun reële waarde op de overnamedatum.

Een voorwaardelijke verplichting verworven in een bedrijfscombinatie wordt opgenomen wanneer het een bestaande verplichting is die voortvloeit uit gebeurtenissen in het verleden en waarvan de reële waarde betrouwbaar kan worden bepaald.

Goodwill betaald bij de verwerving van ondernemingen uit de consolidatiekring (een dochtermaatschappij) wordt in de balans opgenomen als immaterieel actief en wordt initieel op de overnamedatum tegen kostprijs gewaardeerd, zijnde het positieve verschil tussen de kostprijs van de bedrijfscombinatie en het belang van de Groep Crelan in de netto reële waarde van de identificeerbare activa, verplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen. Negatieve goodwill wordt onmiddellijk in de winst- en verliesrekening verwerkt.

Goodwill verworven tijdens een bedrijfscombinatie wordt niet afgeschreven. De Groep Crelan onderwerpt de goodwillbeoordeling aan een jaarlijkse waardeverminderingstest, of meer dan eens per jaar als bepaalde gebeurtenissen aangeven dat de boekwaarde hoger kan zijn dan de realiseerbare waarde. Eerder opgenomen bijzondere waardeverminderingen met betrekking tot goodwill worden niet teruggenomen.

De jaarlijkse goodwill-waarderingstest is gebaseerd op het discounted cash flow-model. Indien de netto actuele waarde van de winstprognoses, op basis van het strategisch plan van de betreffende dochteronderneming, lager is dan de opgenomen goodwill, wordt het verschil tussen de twee bedragen onmiddellijk in de winst- en verliesrekening opgenomen. De actualisatievoet komt overeen met de risicovrije rentevoet plus een risicopremie afhankelijk van het risicoprofiel van de betreffende dochteronderneming.

8.15. Bijzondere waardeverminderingen van niet-financiële activa

De Groep beoordeelt op elke verslagdatum of er een indicatie is voor een mogelijk waardeverlies van een niet-financieel actief. Een bijzonder waardeverminderingverlies wordt opgenomen als de realiseerbare waarde van het actief lager is dan de boekwaarde. Deze realiseerbare waarde is de hoogste van de reële waarde minus verkoopkosten of de intrinsieke waarde.

De boekwaarde van niet-financiële activa die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan, wordt verlaagd tot hun geschatte realiseerbare waarde en het bedrag van de waardevermindering wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening voor de lopende verslagperiode.

Als het bedrag van de waardevermindering van niet-financiële activa (exclusief goodwill) in een volgende periode daalt en de daling objectief kan worden gekoppeld aan een gebeurtenis die zich na de waardevermindering heeft voorgedaan, wordt het eerder opgenomen waardeverlies teruggenomen.

8.16. Voorzieningen en voorwaardelijke verplichtingen

Voorzieningen zijn verplichtingen met onzekerheid over de omvang van toekomstige uitgaven en wanneer deze moeten worden gemaakt. De Groep neemt een voorziening op in de balans als - op balansdatum - een verplichting voortvloeit uit gebeurtenissen in het verleden, als het waarschijnlijk is dat de verplichting een uitgaande kasstroom vereist en als de verplichting betrouwbaar kan worden geschat.

Binnen de Groep Crelan hebben voorzieningen voornamelijk betrekking op juridische zaken, schadegevallen, belastingverplichtingen en pensioenverplichtingen.

- Voor juridische zaken en schadegevallen worden voorzieningen individueel berekend (per juridisch dossier of per schadegeval), op basis van de aan de begunstigden verschuldigde bedragen. Het bedrag en de toewijzing van toekomstige kasstromen is onzeker en hangt af van de timing van juridische zaken of schadegevallen.
- Voor voorzieningen voor pensioenverplichtingen verwijzen we naar het hoofdstuk betreffende personeelsbeloningen (zie toelichting 8.18. & 4.13.).
- Alle individualiseerbare verplichtingen met onzekerheden over de omvang van toekomstige kosten en wanneer deze kosten zullen worden gemaakt en die niet in de bovenstaande categorieën kunnen worden opgenomen, worden opgenomen in andere voorzieningen.

Een voorwaardelijke verplichting wordt aangegeven als de Groep een potentiële verplichting heeft die voortvloeit uit gebeurtenissen in het verleden, maar waarvoor het onwaarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk zal zijn ; of waarvan de aansprakelijkheid niet betrouwbaar kan worden bepaald.

Voorwaardelijke activa (rechten) worden niet opgenomen in de balans; ze worden wel vermeld in de toelichting indien een instroom van economische voordelen waarschijnlijk is.

8.17. Rentebaten en -lasten

Rentebaten en -lasten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen voor alle rentedragende instrumenten met behulp van de effectieve rentemethode. Deze methode wordt gebruikt om de afschrijving van een financieel actief of een financiële verplichting te berekenen en rentebaten en -lasten toe te wijzen aan de betreffende periode. De effectieve rentevoet is de rentevoet die exact de verwachte stroom van toekomstige betalingen of kassaldi gedurende de verwachte levensduur van het financiële instrument verdisconteerd heeft ten opzichte van de netto-boekwaarde van het financieel actief of de financiële verplichting. Bij de berekening van de effectieve rentevoet schat de Groep de kasstromen. Deze berekening omvat alle provisies en vergoedingen betaald of ontvangen door contractpartijen die een integraal onderdeel vormen van de effectieve rentevoet, evenals transactiekosten. Transactiekosten zijn de extra kosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving of vervreemding van een financieel actief of verplichting. Deze omvatten commissies betaald aan agenten, adviseurs, makelaars en effectenhandelaar, de dossierkosten aangerekend aan klanten evenals heffingen door de regelgevende instanties, beurzen en diverse soorten van belasting.

Overlopende rente op derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden wordt pro rata temporis in de winst- en verliesrekening opgenomen.

8.18. Voorzieningen en provisiebaten en -lasten

De Groep onderscheidt verschillende soorten commissies :

- In het geval van ontvangen commissies in ruil voor specifieke diensten, vindt opname in de resultatenrekening plaats wanneer de diensten worden verleend. Dit is het geval voor ontvangen commissies voor vermogensbeheer en verzekeringsactiviteiten.
- De productiecommissies betaald bij de productie van kredieten en kasbons worden gespreid over de duur van de betreffende kredieten en kasbons en opgenomen in de winst- en verliesrekening op basis van de effectieve rentevoet.
- De overige provisies met betrekking tot kredieten en kasbons worden jaarlijks verrekend en opgenomen in de winst- en verliesrekening.

8.19. Dividenden

Ontvangen dividenden worden in de resultatenrekening opgenomen wanneer het definitieve recht om ze te innen wordt vastgesteld.

8.20. Gerealiseerde en niet-gerealiseerde winsten en verliezen

Winsten en verliezen gerealiseerd op verkopen en stopzettingen van financiële instrumenten geclassificeerd als 'hold to collect & sell', geven het verschil weer tussen de ontvangen opbrengsten en de initiële boekwaarde van het verkochte actief of passief, na aftrek van een mogelijke waardevermindering die had kunnen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening, en na rekening te hebben gehouden met de impact van eventuele aanpassingen als gevolg van afdekking.

Het verschil tussen de reële waarde van financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden aan het einde van de huidige periode en aan het einde van de vorige periode is opgenomen in de "Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden". Voor derivaten wordt de schommeling van de reële waarde tijdens de periode (exclusief opgebouwde rente) ook opgenomen in deze sectie. De schommeling van de reële waarde van afdekkingsderivaten wordt samen met de schommeling van de reële waarde van het ingedekt risico op een afzonderlijke lijn gepresenteerd. Opgelopen rente wordt opgenomen in rentebaten en -lasten.

Niet-gerealiseerde winsten of verliezen op 'hold to collect & sell' financiële activa die in het eigen vermogen zijn opgenomen (binnen de lijn 'andere componenten van het eigen vermogen' wat betrekking heeft op overige onderdelen van het totaalresultaat – OCI), worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer de relevante financiële instrumenten worden verkocht of wanneer een bijzonder waardeverminderverslies wordt opgenomen.

Zowel niet-gerealiseerde als gerealiseerde winsten of verliezen met betrekking tot eigen vermogensinstrumenten blijven binnen de overige onderdelen van het totaalresultaat (OCI) met uitzondering van de ontvangen dividenden (cf. 8.14).

8.21. Inkomstenbelastingen

Deze post bevat de huidige en uitgestelde belastingen voor het boekjaar.

Uitgestelde belastingverplichtingen worden opgenomen voor alle belastbare tijdelijke verschillen tussen de boekwaarde van de activa en verplichtingen en hun fiscale waarde.

Voor de belastingverplichtingen voor het boekjaar worden voorzieningen opgenomen op basis van het verwachte belastingbedrag volgens de belastingtarieven die gelden op de afsluitingsdatum.

Uitgestelde belastingvorderingen worden opgenomen wanneer een aftrekbaar tijdelijk verschil ontstaat tussen de boekwaarde en de fiscale waarde van een actief of verplichting. Erkenning is alleen mogelijk voor zover het waarschijnlijk is dat in de toekomst belastbare winst beschikbaar zal zijn en waarvoor tijdelijke verschillen kunnen worden toegerekend.

Uitgestelde belastingen worden berekend op basis van het verwachte belastingtarief gedurende het jaar van realisatie van het actief of de afwikkeling van de verplichting.

8.22. Lease-overeenkomsten

De Groep als leasinggever

De Groep Crelan opereert als leasinggever (lessor) en verleent alleen financiële lease-overeenkomsten aan zijn klanten. Bijna alle risico's en voordelen die inherent zijn aan het eigendom van het actief (behalve juridisch eigendom) worden overgedragen aan de leasingnemer (lessee). Bovendien is het mogelijk dat een overdracht van eigendom plaatsvindt aan het einde van het contract.

Financiële leaseovereenkomsten worden in de balans initieel opgenomen als vorderingen voor een bedrag dat gelijk is aan de netto-investering in de lease. De netto-investering in een financiële lease komt overeen met de bruto-investering in het financieringscontract, verdisconteerd tegen de impliciete rentevoet van de leaseovereenkomst. Het bedrag van de vordering impliceert ook de direct toerekenbare initiële kosten evenals de restwaarde van de leaseovereenkomst, namelijk de vastgestelde waarde waartegen de leasingnemer het geleasede actief aan het einde van het contract kan verwerven.

De effectieve rentevoet wordt berekend op basis van toekomstige kasstromen. Op basis van deze effectieve rentevoet worden toekomstige kasstromen op balansdatum teruggenomen om te komen tot een netto contante waarde, die overeenkomt met de reële waarde van het geleasede actief (inclusief direct toerekenbare initiële kosten).

Niet-verworven financiële inkomsten komen overeen met het verschil tussen de bruto-investering en de netto-investering in de lease-overeenkomst en worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening op basis van de hierboven genoemde effectieve rentevoet, verdeeld over de duur van de vordering.

Leasevorderingen worden in de balans opgenomen tegen hun nettowaarde, dat wil zeggen na aftrek van de eventuele bijzondere waardeverminderingen hierop.

De Groep als leasingnemer

Als gevolg van de wijzigingen in IFRS 16 (Lease-overeenkomsten), moeten bedrijven vanaf 1 januari 2019 de huurverplichtingen weergeven waaraan ze zijn blootgesteld. Deze verplichtingen worden vertegenwoordigd door een gebruiksrecht (Right-of-Use) op activa en door een huurverplichting (Lease Liabilities) aan de passiefzijde.

De contracten waarop de nieuwe norm betrekking heeft, betreffen met name huurgebouwen, bedrijfswagens en betaalterminals. Omdat de impliciete rentetarieven niet beschikbaar zijn, werkt Crelan de periodieke bedragen bij met de passende rente voor elk product¹⁸.

Op basis van het immaterialiteitsprincipe (IAS8.8) heeft AXA Bank Belgium IFRS16 tot op heden niet toegepast.

8.23. Personeelsbeloningen

Voordelen op korte termijn

Kortetermijnpersoneelsbeloningen zoals lonen, salarissen en sociale lasten worden ten laste genomen van de periode waarin de prestaties werden verricht. Niet-gedisconteerde voorzieningen worden aangelegd als onderdeel van de uit te betalen uitkeringen het jaar volgend op het einde van het lopende boekjaar (bijvoorbeeld vakantiegeld, bonussen, enz.).

Ontslagvergoedingen worden echter alleen erkend wanneer een oorzakelijk verband kan worden aangetoond.

Pensioenverplichtingen

De Groep heeft verschillende toegezegde bijdrageregelingen en verschillende toegezegde pensioenregelingen. De pensioenverplichtingen worden allemaal gefinancierd door de betaling van bijdragen aan verzekeringsmaatschappijen.

Met betrekking tot toegezegde bijdrageregelingen betalen de werkgever en de werknemer periodiek een vast bedrag voor de opbouw van het pensioenkapitaal. Deze vaste bijdrage wordt opgenomen als een verplichting enerzijds en als een last anderzijds in de periode waarin de werknemer prestaties heeft geleverd.

In overeenstemming met de Belgische wetgeving die geldt voor de pensioenregelingen van de tweede pijler (de wet op de aanvullende pensioenen), moeten alle Belgische pensioenregelingen van het type toegezegde bijdragen onder de IFRS-standaarden worden beschouwd als pensioenregelingen van het type toegezegde pensioenen.

Voor toegezegde pensioenregelingen worden periodieke uitgaven bepaald op basis van actuariële berekeningen die ten minste eenmaal per jaar worden uitgevoerd. De PUC-methode wordt enerzijds gebruikt om de contante waarde te berekenen van de bruto-verplichtingen die in de balans moeten worden opgenomen, en anderzijds, voor de berekening van de pensioenkosten ten laste van het dienstjaar, die in de winst- en verliesrekening worden verwerkt.

---

¹⁸ Gebruikte rentes voor respectievelijk gebouwen, bedrijfswagens en geldautomaten : de 10-jarige hypotheekrente, de 5-jarige autolening rente en de 7-jarige professionele lening rente.

De pensioenkosten van de geleverde diensten worden onmiddellijk opgenomen in de winst- en verliesrekening, tenzij de vergoeding niet onmiddellijk en onvoorwaardelijk wordt toegezegd. In dat geval worden de pensioenkosten van de geleverde diensten lineair ten laste genomen over de gemiddelde periode die is verstreken totdat de prestaties onvoorwaardelijk werden aangevat.

Tot en met 31 december 2010 waren de netto cumulatieve actuariële winsten en verliezen die de corridor overschreden (het hoogste bedrag overeenkomend met 10% van de contante waarde van bruto verplichtingen en 10% van de reële waarde van fondsbeleggingen), ten laste van de winst- en verliesrekening, gespreid over de resterende dienstjaren van de werknemers die deelnemen aan het plan.

Sinds 1 januari 2011 zijn actuariële winsten en verliezen volledig opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten voor de periode waarin ze zich voordoen. Hiertoe werden, in overeenstemming met IAS 8 betreffende wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving, de jaarrekeningen afgesloten op 31 december 2009 en 31 december 2010 gewijzigd.

De fondsbeleggingen van de Groep omvatten in aanmerking komende verzekeringscontracten overeenkomstig IAS 19. Verzekeringscontracten worden opgesteld door niet-verbonden verzekeraars en de opbrengsten van deze contracten kunnen alleen worden gebruikt om personeelsbeloningen te financieren onder toegezegde pensioenregelingen.

Andere langetermijnvoordelen

Voor andere langetermijnpersoneelsbeloningen, die na het jaar na de afsluitingsdatum van de lopende periode betaald worden (zoals langetermijnbonussen, brugpensioen en hospitalisatie-verzekering), geldt eveneens een berekening van de contante waarde van de bruto-verplichtingen. De actuariële verschillen ingevolge periodieke herziening van de veronderstellingen en schattingen worden echter onmiddellijk opgenomen in de winst- en verliesrekening.

8.24. Geldmiddelen, kasequivalenten en kasstromen

Geldmiddelen en kasequivalenten omvatten de contanten, saldi bij centrale banken en andere financiële activa met een maximale looptijd van drie maanden vanaf de datum van verwerving.

Crelan stelt zijn operationele kasstromen vast volgens de indirecte methode. Volgens deze methode wordt het nettoresultaat voor de periode aangepast om rekening te houden met niet-monetaire transacties, uitgestelde belastingen, voorzieningen, wijzigingen in schulden of handelsvorderingen, evenals inkomsten en uitgaven met betrekking tot investerings- of financieringsstromen.

8.25. Effecten van wisselkoerswijzigingen

Monetaire en niet-monetaire posten in vreemde valuta worden bij de eerste opname omgerekend in EUR tegen de dagkoers op de transactiedatum.

Daarna wordt dagelijks een monetair waarderingsproces uitgevoerd voor de monetaire componenten. Alle monetaire saldi die in vreemde valuta zijn overgebleven, worden omgerekend tegen de slotkoers van de maand. Alle positieve en negatieve verschillen worden in de winst- en verliesrekening opgenomen, ongeacht de ratingcategorie.

Niet-monetaire bestanddelen bij de Groep Crelan bestaan uitsluitend uit aandeleninstrumenten in vreemde valuta. Deze worden vooreerst gewaardeerd tegen de reële waarde. Vervolgens wordt er gekeken naar de waarderingscategorie. In het geval van de categorie financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden worden de wisselresultaten ingevolge omrekening tegen de slotkoers eveneens opgenomen in de winst- en verliesrekening als verandering in de reële waarde van het onderliggende instrument. In het geval van de

categorie financiële activa beschikbaar voor verkoop wordt dit wisselresultaat uitgesteld in het eigen vermogen.

Monetaire en niet-monetaire posten in vreemde valuta worden omgezet in EUR wanneer ze op de balansdatum worden verwijderd op de dag van de transactiedatum.

In het geval van niet-monetaire bestanddelen in vreemde valuta behorende tot de categorie financiële activa beschikbaar voor verkoop wordt het volledige wisselresultaat tussen de eerste opname en de verwijdering uit de balans als gerealiseerde meer- of minderwaarde in de winst- en verliesrekening opgenomen.

8.26. Eigen vermogen

Eigen vermogen omvat kapitaal uitgegeven via gewone aandelen en coöperatieve aandelen, de reserve uit de herwaardering van de reële waarde van financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeschommelingen via OCI, evenals de reserves uit ingehouden winsten.

Daarnaast bevat het eigen vermogen eveneens alle uitgegeven financiële instrumenten of onderdelen hiervan die op basis van hun economische kenmerken van de contractuele overeenkomst als eigen vermogensinstrument dienen geklasseerd.

Belangrijk onderscheid met de classificatie als schuldinstrument hierbij is dat Crelan Groep niet verplicht kan worden tot :

- levering van geldmiddelen of financiële activa
- omruiling in financiële instrumenten die potentieel nadelig kunnen zijn
- om een variabel aantal van haar eigen vermogensinstrumenten te leveren

Zowel de uitkeringen van dergelijk instrument evenals de bijhorende transactiekosten van uitgifte worden rechtstreeks afgetrokken van het eigen vermogen.

8.27. Bijkomende informatie

8.27.1. Belangrijkste bronnen van schattingsonzekerheid

Het opstellen van de jaarrekening in overeenstemming met IFRS vereist een bepaald aantal schattingen en veronderstellingen. Hoewel alle beschikbare informatie wordt gebruikt om deze schattingen en veronderstellingen zo betrouwbaar mogelijk te maken, kunnen de werkelijke resultaten hiervan afwijken.

De schattingen en veronderstellingen worden voornamelijk op de volgende gebieden gemaakt :

- schatting van de realiseerbare waarde in geval van bijzondere waardeverminderingen (zie hoofdstuk 4.3 en 0);
- bepaling van de reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten (zie hoofdstuk 0);
- waardering van de CVA en DVA op derivaten en op financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies (zie hoofdstuk **Error! Reference source not found.**);
- bepaling van de verwachte gebruiksduur van materiële en immateriële vaste activa (zie hoofdstuk 4.5 en 4.6);
- schatting van de bestaande verplichtingen als gevolg van gebeurtenissen in het verleden bij de opname van voorzieningen (zie hoofdstuk 4.12);
- actuariële veronderstellingen bij de waardering van pensioenverplichtingen (zie hoofdstuk 4.13);
- schatting van uitgestelde belastingvorderingen (zie hoofdstuk 4.7);
- de bepaling van de afdekkingsreserve bij het toepassen van de reële waarde afdekking (zie hoofdstuk 4.14);

- het bepalen van controle bij het opstellen van de consolidatiekring (zie hoofdstuk 8.2);
- inschatting van de in aanmerking komende toekomstige kredietproductie bij de toetsing van de voorwaarden met betrekking tot de langerlopende herfinancieringsoperaties (zie hoofdstuk 4.11.1.5);

8.27.2. Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen na balansdatum die wijzen op omstandigheden die bestonden op de balansdatum (bijvoorbeeld bijkomende informatie over reeds gemaakte schattingen), zullen een aanpassing van de jaarrekening vereisen, indien materieel.

Gebeurtenissen na balansdatum die wijzen op omstandigheden die ontstonden na de balansdatum (bijvoorbeeld evolutie van de dollar of de reële waarde van effecten), zullen geen aanpassing vereisen in de balans, de winst- en verlies, de staat met de mutaties in het eigen vermogen of het kasstroomoverzicht. Indien echter materieel, wordt informatie geleverd over de aard en de geschatte financiële impact om te vermijden dat de jaarrekening misleidend zou kunnen zijn.

8.27.3. Wijzigingen in de schattingen en in de waarderingsgrondslagen

Indien het moeilijk is om te beslissen of het gaat om een schattingswijziging dan wel een wijziging in de waarderingsgrondslag, wordt op basis van de IFRS-regelgeving, geopteerd voor een schattingswijziging.

Een schattingswijziging wordt prospectief toegepast. Voor zover een schattingswijziging leidt tot wijzigingen in activa en verplichtingen, of betrekking heeft op een component van het eigen vermogen, wordt deze wijziging verwerkt in de periode waarin de wijziging heeft plaatsgevonden, door de boekwaarde van het betreffende actief, de desbetreffende verplichting of de desbetreffende component van het eigen vermogen te wijzigen.

In het geval van een wijziging in de waarderingsgrondslag dient deze retrospectief te worden toegepast.

Wanneer het praktisch niet haalbaar is om de periode gebonden gevolgen te bepalen van een wijziging in een grondslag voor financiële verslaggeving op vergelijkende informatie van een of meer voorgaande verslagperiodes, wordt de nieuwe grondslag voor financiële verslaggeving toegepast op de boekwaarde van activa en verplichtingen vanaf het begin van de vroegste periode (de vroegste periode kan de verslagperiode zijn) waarvoor retrospectieve toepassing mogelijk is. Hierbij wordt voor die periode het beginsaldo van elke desbetreffende component van het eigen vermogen dienovereenkomstig aangepast.

Wanneer het praktisch niet haalbaar is om het cumulatieve effect, aan het begin van de verslagperiode, van de toepassing van een nieuwe grondslag voor financiële verslaggeving op alle voorgaande verslagperiodes te bepalen, wordt de vergelijkende informatie aangepast om de nieuwe grondslag voor financiële verslaggeving prospectief toe te passen vanaf het vroegste tijdstip waarop dit praktisch haalbaar is.

Op basis van materialiteit werd voorheen bij het bepalen van de effectieve rentemethode (punt 8.17) géén rekening gehouden met de ontvangen dossierkosten van klanten. Gezien de overname van AXA Bank Belgium (waar deze opbrengsten reeds in rekening werden gebracht) werd vanaf 2022 hiermee wel rekening gehouden.

Omwille van de volumes en de levensloop van de kredieten (voornamelijk dan op vlak van beschikbaarheid van informatie omtrent de vervroegde terugbetalingen en de herfinancieringen) is het niet haalbaar om de vergelijkende informatie weder samen te stellen en werd dit enkel prospectief toegepast.

Volgende bedragen werden :

- op de balans mee in de aanschafwaarde uitgesteld : -7.738.836 EUR
- mee in de resultaten opgenomen als déél uitmakende van de effectieve rentemethode : +292.797 EUR

Jaarverslag 2023

Groep Crelan

Philippe VOISIN
CEO

Joris CNOCKAERT
Bestuurder-Directeur

Op 31/12/2021 nam Crelan Groep, AXA Bank Belgium over. Sindsdien is Crelan Groep met drie bankenmerken zichtbaar in het straatbeeld: Crelan, Europabank en AXA Bank Belgium.

De samenwerking tussen deze drie banken zal in de komende jaren het succes van de groep mee bepalen. Enerzijds is samenwerking belangrijk om de integratie van Crelan en AXA Bank Belgium in het voorjaar van 2024 voor te bereiden. Anderzijds willen we de synergieën binnen Crelan Groep verder optimaliseren.

In dit jaarverslag zal je als illustratie dan ook regelmatig foto's zien die deze samenwerking uitbeelden.

In overeenstemming met artikel 3:17 van het Wetboek vennootschappen en verenigingen vormen de cijfers in dit rapport een verkorte versie van de officieel gepubliceerde jaarrekeningen van de Groep Crelan, afgesloten op 31 december 2023. Het handelt om de geconsolideerde jaarrekening onder IFRS. Voor deze gepubliceerde jaarrekeningen leverde onze commissaris een goedkeurende verklaring zonder voorbehoud.

De in dit jaarverslag vermelde cijfers kunnen betrekking hebben op het geheel van de Groep Crelan en op de individuele entiteiten, namelijk de bank Crelan, Europabank en AXA Bank Belgium.

De volledige geconsolideerde jaarrekening kan opgevraagd worden bij General Office, via e-mail: general.office@crelan.be.

Terugblik van de CEO op 2023

Coöperatief zijn zit in ons DNA!

2023 zal herinnerd worden als het jaar waarin de oorlog vlakbij Europa voortduurde en er een nieuw conflict uitbrak in het Midden-Oosten. Het was ook het warmste jaar ooit, wat ons confronteerde met de steeds tastbaarder wordende gevolgen van de opwarming van de aarde.

Als coöperatieve, lokale en 100% Belgische bank neemt Crelan haar verantwoordelijkheid ten opzichte van haar particuliere, professionele en lanbouwkanten ernstig. Door aan hun zijde te staan in moeilijke tijden die veroorzaakt worden door de verschillende huidige geopolitieke spanningen en de repercussies van de klimaatcrisis. Deze steun heeft de vorm aangenomen van concrete maatregelen om het hoofd te bieden aan de energieprijzen.

In 2023 heeft Crelan haar ESG-actie geïntensiveerd en besloten om haar coöperatieve strategie nog prominenter te maken door een nieuwe afdeling op te richten, het Coöperatieve Bank Office, die sinds 1 september 2023 actief is.

In 2023 presenteerde Crelan zich ook aan de buitenwereld met een nieuwe merkidentiteit. Het omvat een nieuw logo, een nieuwe tone of voice en een nieuwe belofte aan klanten: Crelan is beter voor jou! Door de fusie met AXA Bank wordt Crelan de 5e grootste bank in België, die hetzelfde productassortiment aanbiedt als de andere grote banken, maar een lokale bank blijft met een persoonlijke service.

In 2023 zijn onze teams uiteraard actief doorgedaan met de voorbereiding van de integratie met AXA Bank.

Ondanks wederom een moeilijke externe omgeving, hebben het enthousiasme en professionalisme van iedereen die betrokken is bij de Crelan Groep ervoor gezorgd dat onze coöperatieve groep uitstekende resultaten heeft geboekt.

De groep tekent **een uitstekend nettoresultaat van 207 miljoen euro** op voor 2023, een stijging van 48,8 miljoen euro of 31% ten opzichte van 2022.

De financiële structuur van de Crelan Groep blijft zeer solide, met een hoge totale solvabiliteitsratio van 30,8%, ruim boven de wettelijke vereisten.

Commercieel gezien bereikte het totale bedrag aan leningen dat door de groep werd verstrekt 6,3 miljard euro en steeg de totale kredietportefeuille tot 49 miljard euro, ondanks de moeilijke marktomstandigheden voor zowel particuliere als zakelijke klanten.

Deze mooie resultaten zijn het resultaat van de dagelijkse inzet van onze agenten en medewerkers op het hoofdkantoor. Ze worden ook ondersteund door het vertrouwen van onze 284.000 coöperatieve aandeelhouders en onze 1,8 miljoen klanten. Hartelijk dank aan hen.

We mogen trots zijn op de geschiktheid van ons coöperatieve model: een model dat klanten beschermt, de economie van het land dient en sociale verandering ondersteunt.

In 2023 zijn we doorggegaan met de voortgang van ons integratieprogramma en hebben we ons met veel dynamiek en inzet voorbereid op dit cruciale moment. Deze inspanningen zullen hun vruchten afwerpen in 2024, dat ongetwijfeld een bijzonder jaar zal worden voor Crelan.

Philippe Voisin,
CEO van Crelan en AXA Bank Belgium

Wie zijn we?

De Groep Crelan, dat zijn 4.456 enthousiaste medewerkers – zowel personeelsleden als zelfstandige bankagenten met hun medewerkers - die elke dag het beste van zichzelf geven voor bijna 1,8 miljoen klanten.

De financiële groep wordt gevormd door de cv CrelanCo, de nv Crelan, de nv Europabank en de nv AXA Bank Belgium. Ze neemt naar balanstotaal de vijfde plaats in van de Belgische retailbanken.

In het straatbeeld is de groep Crelan dus vertegenwoordigd met drie bankenlogo's: Crelan, AXA Bank en Europabank.

CrelanCo cv is de enige en voor 100% aandeelhouder van Groep Crelan. Het maatschappelijk kapitaal van deze erkende coöperatieve vennootschap wordt gevormd door de participatie van bijna 284.000 coöperatieve aandeelhouders. Deze laatsten zijn dus allemaal een stukje mede-eigenaar van onze bankengroep.

De coöperatieve wortels van Crelan gaan terug tot de jaren zestig en vinden hun oorsprong in de sterke band die de bank heeft met de Belgische land- en tuinbouwsector. De eerste coöperatieve kassen zamelden spaargelden onder de landbouwers in, waarmee de bank op haar beurt landbouwkredieten kon toestaan. Vanaf de jaren negentig traden de coöperatieve kassen ook toe tot de aandeelhoudersstructuur van Crelan en speelden zo een belangrijke rol in de privatisering van de oorspronkelijk financiële staatsinstelling. Sinds november 2015 zijn alle toenmalige coöperatieve kassen gefusioneerd en is CrelanCo de enige aandeelhouder.

De groep Crelan is dus naast een coöperatieve ook een 100% Belgische bankengroep met het beslissingscentrum in eigen land en met een aanbod en dienstverlening die zich uitsluitend op de Belgische markt richten.

De bank Crelan is een federatie van kredietinstellingen, gevormd door Crelan nv en haar aandeelhouder, cv CrelanCo. Tussen beide geldt een volledige solidariteit.

Crelan biedt een ruim aanbod bank- en verzekeringsproducten aan voor de particulieren, de zelfstandigen en de KMO's. Crelan wil aan haar klanten geen producten maar totaaloplossingen aanbieden met betaalformules, spaar- en beleggingsproducten, kredietvormen en verzekeringspolissen. Crelan maakt hiervoor gebruik van een eigen productaanbod dat ze vervolledigt met producten van een aantal partners, die elk een referentie zijn binnen hun domein. Het gaat dan over schadeverzekeringen van AXA Belgium, levensverzekeringen van Allianz en beleggingsformules van Amundi, Econopolis Wealth Management en AXA Invest Managers.

Daarnaast is de bank met een gespecialiseerd productengamma de bevoorrechte partner van de land- en tuinbouwers en van de grote ondernemingen uit de land- en tuinbouwsector.

Vraag je onze klanten waarom ze voor Crelan kiezen, dan is **de vertrouwensband** die ze hebben met hun Crelan-bankagent steevast één van de redenen. We gaan er dan ook prat op om financieel advies dicht bij de klant te brengen. Niet alleen via digitale bankkanalen, maar ook via ons netwerk van zelfstandige bankagenten die de lokale buurt en hun klanten goed kennen. Meer dan 450 kantoordeuren staan dagelijks voor onze klanten open.

Tevreden klanten bereik je enkel via tevreden medewerkers. Daarom schenkt Crelan continu aandacht aan het welzijn op het werk en mocht de bank in 2023 voor de achtste keer op rij het label van Top Employer ontvangen.

Duurzame beslissingen en maatschappelijk engagement onder meer via Crelan Foundation vinden we een evidentie.

Anders dan de naam doet vermoeden is Europabank een Belgische bank, met een Gentse thuisbasis en maakt ze al sinds 2004 deel uit van de groep Crelan.

Als **dochteronderneming van Crelan** biedt Europabank een specifiek producten- en dienstengamma aan voor particulieren en ondernemers. Ze is vooral bekend voor haar **specialisatie in consumentenkrediet** voor particulieren en ondernemers.

Handelaars en ondernemers kennen de bank ook als **verwerker van transacties met debetkaarten en de kredietkaarten Visa en MasterCard** en als aanbieder van **financiële leasing en renting**.

De bank telt 47 bankkantoren.

In tegenstelling tot Crelan en AXA Bank Belgium werkt Europabank niet met een kantorennet van zelfstandige bankagenten, maar uitsluitend met personeelsleden.

AXA Bank Belgium is de jongste telg en meteen ook de grootste entiteit van de Groep Crelan. AXA Bank is sinds 31/12/2021 **de zusterbank van Crelan** nadat Groep Crelan haar heeft overgenomen van de Franse internationale verzekeraar AXA Group.

AXA Bank **maakt haar klanten, Belgische gezinnen en ondernemers sterker door hen proactief te begeleiden in de uitbouw en het beheer van hun vermogen, via advies op maat voor woonkredieten voor gezinnen en ondernemers en beleggingen**. De bank is lokaal verankerd dankzij haar netwerk van zelfstandige bankagenten. Gebruiksvriendelijke digitale tools en persoonlijk contact gaan bij haar hand in hand. Hiervoor mocht de bank in de laatste vijf jaar meerdere awards ontvangen waaronder deze van meest innovatieve bank in 2021 toegekend door de klanten.

Binnen de groep wordt er op commercieel, technisch en financieel vlak samengewerkt.

Cijfers op 31/12/2023

Bedrijf	Aantal medewerkers	Aantal kantoren	Aantal klanten	Aantal coöperatieve aandeelhouders	Actief in
Crelan	2.189*	426	762.095	271.363	België

Europabank	379	47	187.772	-	België
AXA Bank Belgium	1.968**	319	848.506	12.266	België

*740 personeelsleden en 1.449 medewerkers in het zelfstandig agentennet

**674 personeelsleden en 1.294 medewerkers in het zelfstandig agentennet

Meer informatie over de geschiedenis van Crelan en de Groep Crelan vindt u op www.crelan.be.

Structuur en aandeelhouderschap

De NV Crelan en de erkende coöperatieve vennootschap, de CV CrelanCo, vormen samen een federatie van kredietinstellingen, waarbij de NV Crelan de centrale instelling is. Tussen beide is er een volledige solidariteit en daarom worden de resultaten van de NV Crelan en de CV CrelanCo geglobaliseerd.

De CV CrelanCo bezit 100% van de aandelen en stemrechten in de NV Crelan. Het coöperatief kapitaal van CrelanCo is op 31 december 2023 in handen van 283.629 coöperatieve aandeelhouders. Crelan is dus een 100% Belgische bank met een 100% coöperatieve verankering.

Het Directiecomité van de NV Crelan staat in voor het operationele beleid van zowel de NV Crelan, de CV CrelanCo als voor de NV AXA Bank Belgium.

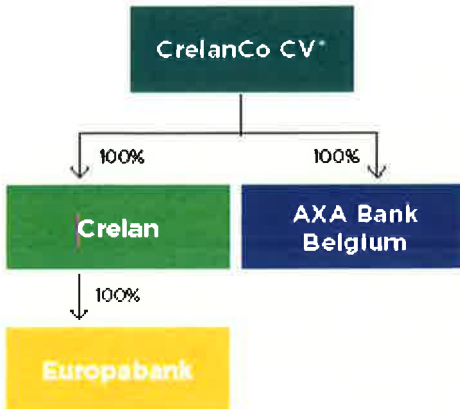
Het geheel gevormd door de NV Crelan en de CV CrelanCo wordt in dit verslag als "Crelan" of "de Bank" aangeduid, terwijl de bredere benaming "Groep Crelan" of "de Groep" verwijst naar alle entiteiten of dochtervennootschappen die hierna vermeld worden en die door volledige integratie in de consolidatie zijn opgenomen.

De rekeningen van Europabank en AXA Bank Belgium zijn inbegrepen in de consolidatieperimeter van de Groep Crelan volgens het Koninklijk Besluit van 23 september 1992 over de geconsolideerde jaarrekening van de kredietinstellingen.

Groep Crelan heeft geen bijkantoren.

Volgend schema toont een vereenvoudigd overzicht van de structuur van de Groep Crelan.

Vereenvoudigd overzicht van de structuur van de Groep Crelan

* De NV Crelan en de erkende coöperatieve vennootschap, de CV CrelanCo, vormen samen een federatie van kredietinstellingen, waarbij de NV Crelan de centrale instelling is. In overeenstemming met artikel 239 van de Wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen.

Crelan en AXA Bank Belgium gaan voor een gemeenschappelijke toekomst

Wat meteen opvalt zijn de sterke gelijkenissen tussen Crelan en AXA Bank qua productaanbod, de dienstverlening met zelfstandige bankagenten, de klantenbenadering ...

Dat verklaart meteen ook waarom Crelan en AXA Bank momenteel een integratie voorbereiden tegen juni 2024.

Door onze knowhow, ervaring en middelen te bundelen willen we het nog beter doen en meerwaarde creëren voor onze klanten, onze bankagenten en medewerkers en voor de bank zelf. Na de integratie zal de bank haar activiteiten verderzetten onder het Crelan-logo.

2023 in een oogopslag

De markten

CONTEXT

Het jaar 2023 ging van start onder een weinig hoopvol economisch gesternte met een inflatiecijfer dat ruim boven de doelstelling van de Europese Centrale Bank (ECB) lag. Deze laatste was al in 2022 gestart met renteverhogingen toe te passen om de excessief gestegen levensduurte, veroorzaakt door de enorme toename van de energieprijzen, onder controle te krijgen. Bij aanvang van 2023 bedroeg de ECB depositorente 2,00%, en de inflatie in de eurozone 9,2%.

Een gelijkaardig scenario speelde zich af in de Verenigde Staten. Daar bedroeg het inflatiecijfer bij het begin van het jaar nog ruim 6%, na een reeks renteverhogingen tot 4,5% door de Amerikaanse centrale bank (de Fed).

Tijdens de eerste helft van het jaar bleef de inflatie hardnekkig hoog en boven verwachting noteren. Dat zorgde voor onrust in de obligatiemarkt, omdat beleggers de hoop op een snelle bedwinging van de inflatie zagen wegsmelten. De vrees leefde dat het slechts langzaam dalende inflatieniveau de centrale banken in Europa en de VS ertoe zou verplichten om de beleidsrente langdurig op een hoog niveau aan te houden. Beide centrale banken zetten inderdaad hun beleid van monetaire verstrakking in 2023 verder: de ECB trok de depositorente op tot 4,00% en de Fed tot 5,25 en 5,50%.

De sterke terugval van de energieprijzen, die de meest volatiele inflatiecomponent vormen, zorgde tijdens de tweede jaarhelft voor een positief effect. Achter de daling van de algemene inflatie gaat echter een hardnekkig hoge kerninflatie schuil, waarin vooral de prijzen van diensten en bewerkte voedingswaren sterk bleven stijgen. Niettemin, opent de dynamiek van verzwakkende prijsdruk zowel voor de ECB als de Fed de weg om de beleidsrente in de loop van 2024 te verlagen. Dat vooruitzicht zorgde in de laatste maanden van 2023 voor een belangrijke ommekeer op de obligatiemarkt, zoals verder beschreven.

Naast de hoge inflatiecijfers zorgde ook de geringe economisch groei voor weinig vertrouwen. Terwijl deze in de post-covid-periode nog een belangrijke impuls kreeg door de heropening, was dat effect bij het begin van 2023 veel zwakker geworden. Bij aanvang van het jaar heerste er in Europa nog enige opluchting omdat haar economie, dankzij het milde winterweer, aan een energieschaarste was ontsnapt. Geleidelijk kwamen echter pessimistische verwachtingen van een 'harde landing', of zelfs een recessie opzetten. Die angst kristalliseerde zich in Europa vooral rond de zwakke Duitse economie, die effectief in het eerste en derde trimester een lichte krimp onderging. De stagnerende Duitse groeimotor kon maar gedeeltelijk gecompenseerd worden door relatief betere groeicijfers in Frankrijk en Spanje.

Van een gevoel van stagnering was in de Amerikaanse economie dan weer helemaal geen sprake. Hoewel ook daar de verwachtingen laaggespannen waren, weerlegden de reële cijfers bijna over de hele lijn het pessimisme. De eigen consumptie, die 70% van het Amerikaanse bruto binnenlands product vertegenwoordigt, bleef hoog en gaf een belangrijke groei-impuls aan de economie. De stevige consumptiebereidheid was vooral te danken aan de sterke arbeidsmarkt. De Amerikaanse

burgers spendeerden bovendien een flink deel van de spaarreserves, die ze tijdens de COVID-periode hadden opgebouwd via directe inkomenssteun vanwege de overheid.

De **ondermaats presterende Chinese economie** onderbouwde de zwakkere groeivoorzichten. Door het rigide 'zero-COVID-beleid van de Chinese overheid kwam haar economie pas eind 2022, veel later dan de andere grote economieën, uit de COVID-fase. **Bovendien bleef de boost**, die na de heropening verwacht werd en die naast de Chinese handelspartners bij uitbreiding ook de wereldeconomie een zeer welkome stimulus zou geven, **uit**. De Chinese consument bleek z'n geld vooral op de thuismarkt uit te geven, wat voor weinig 'uitdeinende' positieve effecten zorgde. Dit en de gigantische Chinese vastgoedsector die door een pijnlijke crisis ging, wogen op de economische groei.

In het voorjaar van 2023 doken er voor het eerst sinds de grote financiële crisis van 2008-2009, opnieuw **stressfactoren op in het banksysteem**. In de Verenigde Staten kwam de nichespeler Silicon Valley Bank in de problemen. De sterke rentestijging en de overeenkomstige koersdaling van de obligaties in haar portefeuille leidden tot een 'mismatch' tussen de rentegevoeligheid van haar passief en actief. De bank overleefde de crisis niet. Enkele middelgrote Amerikaanse banken met een gelijkaardig profiel kwamen eveneens in de problemen.

De vrees dat deze bankfaleningen een kettingreactie zouden veroorzaken en tot aanzienlijke stress in het banksysteem zouden leiden, bleek gelukkig ongegrond. Het probleem bleef relatief geïsoleerd. Hetzelfde gold voor de Zwitserse systeembank Credit Suisse, die na een lange historiek van incidenten het vertrouwen van haar klanten verloor. Op 19 maart 2023 werd de bank, onder druk van de Zwitserse toezichthouder, overgenomen door haar rivaal UBS. Ook in dit geval **bleef het probleem geïsoleerd en keerde de rust in de banksector snel terug**.

IMPACT OP DE MARKTEN

De obligatiemarkt kende een goede start in het begin van het jaar, na de sterke verliezen die 2022 kenmerkten. Naarmate de inflatiecijfers de bezorgdheid over de hardnekkig hoge kerninflatie voedden, en daarmee de hoop op een snelle ommezwaai van het beleid van de grote centrale banken beetje bij beetje verdween, **keerde het sentiment** om en bewogen de koersen **tot aan de zomer** in een veeleer zijwaartse beweging. De **volatiliteit** van de obligatiemarkt bleef **hoog**.

Vanaf de zomer werd de rente-omgeving nog uitdagender. Daar waar de sterkste rentebeweging zich in 2022 en de eerste helft van 2023 vooral situeerde op de kortere looptijden, zagen we vanaf de zomer een uitgesproken stijging van de langetermijnrente. Scharnierpunt hierbij was de ratingverlaging, door ratingagentschap Fitch, van de Amerikaanse overheid. Die verloor haar AAA-rating (de hoogst mogelijke). Fitch verwees daarbij naar de recente verslechtering van de Amerikaanse begroting, de oplopende schuldgraad van de VS, en de verzwakking van het beleid. Deze **'wake up-call'** leidde tot een verandering in de dynamiek op de obligatiemarkt, vooral in de VS, maar ook in Europa, waar de langetermijnrente een flinke stijging kende.

Aan die episode van verstrakkende langetermijnrente kwam een einde in het najaar. De **snel dalende inflatie en het vooruitzicht van afkoelende groei** voedden het besef dat de centrale bank niet langer de noodzaak zou zien om de beleidsrente voor langere tijd op een hoog peil te handhaven. De markt kreeg bevestiging van deze verhoopte 'ommezwaai' in het rentebeleid, toen Fed-voorzitter Powell en

ECB-voorzitter Lagarde midden december een sterke hint gaven dat beide centrale banken inderdaad **de piek van de beleidsrente** bereikten en dat de volgende stap **wellicht een renteverlaging** zal zijn. **Dat resulteerde in een uitstekend laatste kwartaal voor de obligatiemarkten**, en bracht de evolutie van de wereldwijde Bloomberg Global Aggregate Bond Index in 2023 op +4,56% (EUR-hedged).

De aandelenmarkten kenden, ondanks de weinig ondersteunende rente-omgeving en de onzekerheid over de economische groei, **een uitstekend jaar**. De sterkste driver van deze beursactiviteit was de **doorbraak van generatieve artificiële intelligentie** tijdens de eerste jaarhelft. Zij zorgde ervoor dat de marktdominantie van een kleine groep technologie-aandelen versterkte. De brede wereldwijde beurs sloot het jaar af met een return van +24,42% (MSCI World Index, in USD). Net als bij de obligatiemarkten **gaf de hoop, in het vierde kwartaal, van een nakende ommezwaai in de rente een belangrijke positieve impuls** aan het marktsentiment. Bovendien breidde de beursstijging zich uit naar 'vergeten' marktsegmenten, waardoor de opwaardering over een breed front plaatsvond.

De **goudprijs** kende eveneens een **opvallend sterk jaar** (+12% in USD), ondanks de traditionele rentegevoeligheid van goud. De koers werd met name ondersteund door **aanzienlijke goudaankopen door centrale banken**.

De olieprijs bewoog zijwaarts, in een vork tussen ca.65 en 87 USD/vat (West Texas Intermediate). Hoewel de vraag naar olie op een historisch hoogtepunt staat, en er geen gebrek is aan geopolitieke spanningen die de oliebevoorrading kunnen verstoren, werd **de prijs gestabiliseerd door de toegenomen productie**, in onder meer de VS, Brazilië en Iran.

In de kijker

Hieronder vindt u een overzicht van de belangrijkste gebeurtenissen die in 2023 bij Crelan Groep plaatsvonden. Evenementen met een specifiek duurzaam karakter staan vermeld in het Duurzaamheidsverslag 2023 van de Crelan Groep.

	<p>9 januari: Welkom aan AXA Bank collega's van het team Crédits Sud</p> <p>Op 9 januari zijn de collega's van het team Crédit Sud van AXA Bank verhuisd naar het hoofdkantoor van Crelan in Anderlecht. Voorheen werkten ze vanuit het centrum van Brussel. Hun verhuis naar Anderlecht maakte het mogelijk om het gebruik van kantoorruimte te rationaliseren, maar vooral om de cohesie tussen de collega's van AXA Bank en Crelan te bevorderen.</p>
	<p>19 januari : Crelan sluit een tweede uitgifte in de vorm van senior schulden af in het kader van haar EMTN-programma</p> <p>De bank lanceerde een tweede uitgifte in de vorm van een Senior Non Preferred Unsecured Note (SNP) voor een bedrag van 500 miljoen EUR op een termijn van 5 jaar,</p>

	<p>met vervaldag 26 januari 2028 en een jaarlijkse coupon van 5,75 %.</p>
	<p>23 en 24 januari: workshops over onze merkidentiteit</p> <p>Eind januari 2023 werden er verschillende workshops georganiseerd voor collega's van Crelan en AXA Bank, om hen de kans te geven na te denken over onze merkidentiteit en hun mening te geven.</p>
	<p>2 februari: Econopolis bereikt mijlpaal van €1 miljard</p> <p>Crelan en Econopolis werken al meer dan 10 jaar samen op het gebied van fondsenbeheer en deze samenwerking werpt vruchten af. Sinds februari 2023 heeft de waarde van de Crelan-fondsen die worden beheerd door onze partner Econopolis de grens van 1 miljard euro overschreden.</p>
	<p>23 februari: evenement 'Come together'</p> <p>Voor het eerst kwamen medewerkers van Crelan en AXA Banque samen voor een personeelsfeest. Op het menu voor de avond: een academische sessie en een feestelijk gedeelte. Het was een gelegenheid om lopende en toekomstige projecten voor te stellen in een heel gezellige sfeer, gevolgd door een feestelijke maaltijd en avond. Een groot succes!</p>
	<p>6 maart: bekendmaking jaarresultaten</p> <p>De Groep Crelan kan solide resultaten aankondigen voor 2022</p>
	<p>9 maart :Keynote door Elke Jeurissen</p> <p>Naar aanleiding van de Internationale Dag van de Rechten van de Vrouw organiseert Crelan een Week van Diversiteit en Inclusie. Deze werd afgesloten met een zeer interessante keynote door Elke Jeurissens.</p>
	<p>22 maart: nieuwe CFO bij Europabank</p> <p>Grete Schaekers directeur Financial Accounting & Reporting wordt de nieuwe CFO van Europabank</p>
	<p>27 APRIL: 4% DIVIDEND</p> <p>Op 27 april 2023 heeft de algemene vergadering van CrelanCo een dividend van 4% goedgekeurd. Een manier om coöperatieve aandeelhouders te bedanken voor hun betrokkenheid bij de Groep Crelan.</p>

	<p>6 juni: invest webinar ‘uw geld in 2023: stilte na de storm?’</p> <p>Op 6 juni organiseerden Crelan en AXA Bank voor de klanten een online beleggingsevent.</p> <p>Centrale gast in het Nederlandstalige webinar was oprichter en hoofdeconoom van Econopolis, Geert Noels, die in gesprek ging met onze Chief Economist: Bart Abeloos. Dit gesprek werd vakkundig gemodereerd door Hanne Decoutere</p> <p>Ook voor het Franstalige webinar was de centrale gast Geert Noels, met als moderator Christophe Deborsu.</p> <p>Meer dan 10.000 kijkers volgden live en uitgesteld dit boeiende gesprek.</p>
	<p>28 juli 87e editie van la Foire de Libramont</p> <p>De 87e editie van la Foire de Libramont vond plaats van 28 juli tot 31 juli. Dit grote land- en tuinbouwevenement trekt meer dan 199.000 bezoekers. Crelan is voor de 47e achtereenvolgende keer hoofdsponsor.</p>
	<p>1 september: opstart COOPERATIVE BANK OFFICE</p> <p>De coöperatieve bank is één van de belangrijkste strategische pijlers voor Crelan in de komende jaren. Dit nieuwe team, met aan het hoofd een Chief Cooperative Bank Officer, werd in het leven geroepen om deze coöperatieve strategie vorm te geven. Ook het ESG-duurzaamheidsbeleid valt onder deze entiteit.</p>
	<p>12 september: Succesvolle eerste groene obligatie voor een bedrag van 600 miljoen euro</p> <p>De Groep Crelan heeft voor de eerste keer een groene obligatie uitgegeven bij institutionele investeerders. Het gaat om een senior niet-preferente obligatie met een looptijd van 6 jaar, met calloptie na 5 jaar, uitgegeven tegen 99,582%, wat een coupon van 6% en een rendement van 6,102% oplevert.</p> <p>Het kapitaal dat voortkomt uit de uitgifte zal Crelan aanwenden in het kader van kredietverstrekking voor groene gebouwen. Het gaat dan zowel over leningen voor de aankoop als voor groene renovatiedoelinden.</p>
	<p>13 september: nieuw veldritteam Crelan-Corendon</p>

	<p>Crelan Fristads wordt voortaan Crelan-Corendon. Het geeft de ploeg extra slagkracht: naast Laurens Sweeck en Sanne Cant zijn er een aantal nieuwe renners en rensters.</p>
	<p>1 oktober: Nieuw intranet Medewerkers op de hoofdkantoren van Crelan en AXA Bank hebben nu hetzelfde intranet. Een praktisch, modern en interactief communicatiemiddel</p>
	<p>25 oktober: akkoord over een nieuw commissiebarema voor agenten Via het gezamenlijk paritair overleg bereikten we een akkoord over een nieuw commissiebarema voor de fusiebank.</p>
	<p>13 november: Lancering nieuwe merkidentiteit Crelan Deze nieuwe identiteit komt tot uiting in een nieuw logo, een nieuwe tone of voice, een website en een aantal agentschappen in een nieuw jasje.</p>
	<p>30 november: lancering van de nieuwe app van Crelan Onze mobiele applicatie heeft een complete metamorfose ondergaan, zowel qua klantervaring als qua architectuur. Er is veel aandacht besteed aan gebruiksgemak en intuïtiviteit. Om een vloeiende gebruikerservaring te creëren, zijn een aantal elementen gebruikt, zoals een zwevende actieknop (voor snelle acties), navigatie door de verschillende producten met behulp van een cursor, enzovoort. Natuurlijk is de applicatie ook perfect afgestemd op onze nieuwe merkidentiteit en besteden we uiteraard bijzondere aandacht aan beveiliging.</p>
	<p>4 december: nieuwe Crelan Visa Debetkaarten Sinds 4 december 2023 geven we nieuwe Visa Debit Crelan-kaarten uit op gerecycled pvc. Het plan is om alle bestaande kaarten op hun vervaldatum te vervangen door kaarten van gerecycled pvc.</p>
	<p>5 december: Lancering van een grote reclamecampagne Deze campagne bestaat uit tv- en radiospots, billboards, enz. Het doel is om onze nieuwe merkidentiteit bekend te maken, maar ook om mensen eraan te herinneren dat Crelan trouw blijft aan zijn waarden van nabijheid.</p>
	<p>22 DECEMBER: LANCERING PODCASTKANAAL CRELAN</p>

Op 22 december lanceerden we ons eigen podcastkanaal, met 'Geldwijs' en 'Oog in Oog' als eerste podcastreeksen.

'Geldwijs' is een podcast waarbij we, in 8 afleveringen, alles vertellen wat je moet weten over 'starten met beleggen'. Onze Chief Economist, Bart Abeloos, legt je, samen met bankagenten Nele Verhofstadt en Bram Luyckx, alles uit over hoe je kan starten met beleggen.

'Oog in Oog' is een podcast waarin onze medewerker, Koen Van Audenhove, in gesprek gaat met bekende gasten over hoe zij omgaan met gelden. Het doel van deze podcast is om het belang van financiële educatie te onderstrepen. Gasten zoals Charlotte Van Brabander, Andy Peelman, Pascal Paepen en Philip Roodhooft geven heel wat interessante inzichten over hoe zij omgaan met geld!

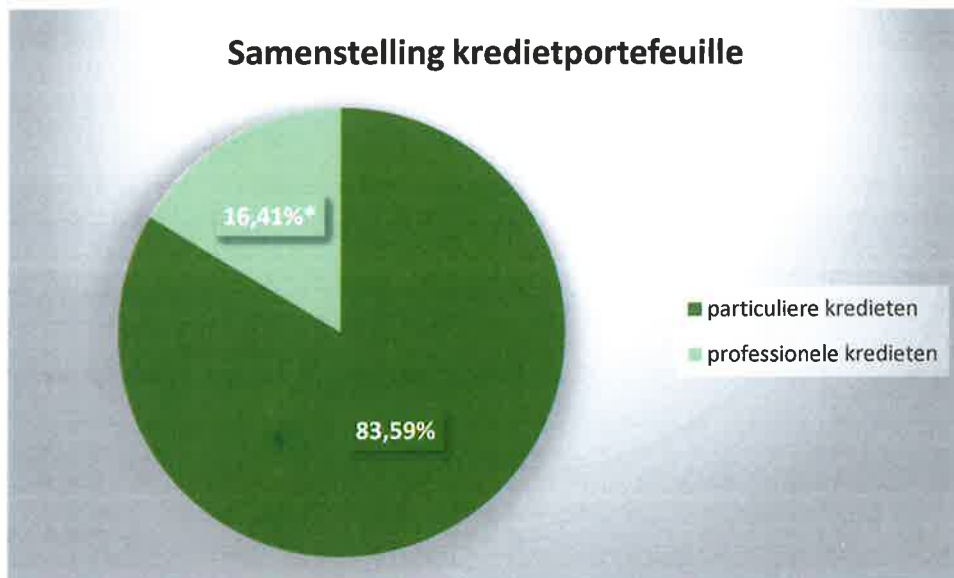
Kerncijfers Groep Crelan 2023

Medewerkers, kantoren, coöperatieve aandeelhouders en klanten

Medewerkers	4.456
Kantoren	792
Coöperatieve aandeelhouders	283.629
Klanten	1.798.373

Verdeling kredietomloop

Kredietomloop	49,0 miljard EUR
---------------	------------------

* waarvan 26,03% aan land- en tuinbouwers

Geconsolideerde kerncijfers

(IN MIO EUR)

	2022	2023	EVOLUTIE
Deposito's van de cliënteel (incl. achtergestelde certificaten)	48.563,71	48.973,62	+ 0,84%
Kredieten aan de cliënteel (IFRS)	47.303,72	48.433,53	+2,39%
Leningen en vorderingen	47.778,84	49.011,91	+2,58%
Financiële portefeuille	1.218,57	779,19	-36,06%
Eigen vermogen (incl. coöperatief kapitaal)	2.331,13	2.510,07	+7,68%
Totaal activa	53.842,30	53.987,99	+0,27%
Netto resultaat	158,20	207,02	+30,86%

Geconsolideerde ratio's

	2022	2023
Cost Income Ratio	76,55%	66,70%
Loan Loss Ratio	0,05%	0,07%
ROE	7,33%	8,88%
ROA	0,29%	0,38%
CET1 Kapitaal ratio	21.27%	25.48%
Tier 1	24,02%	28,39%
CRD Kapitaal ratio	26.3%	30.8%

Legende

CIR (Cost Income Ratio) : Plaatst de operationele kosten tegenover de operationele opbrengsten. Indicator voor efficiëntie.
(Voor elke euro opbrengst maakt de groep 66,70 cent kosten.)

Loan Loss Ratio: Plaatst de kredietverliezen tegenover de totale kredietportefeuille. Indicator voor kwaliteit kredietportefeuille.
(Per euro uitstaand krediet lijdt de groep 0,07 cent verlies aan contentieux.)

ROE (Return on equity) : Plaatst de nettowinst tegenover het eigen vermogen. Indicator voor rendabiliteit.
(Voor elke euro eigen vermogen behaalt de groep 8,88 cent nettowinst.)

ROA (Return on Assets) : Plaatst de nettowinst tegenover het balanstotaal. Indicator voor rendabiliteit.
(Voor elke euro van het balanstotaal behaalt de groep 0,38 cent nettowinst)

Core Equity Tier 1 : Plaatst het kernkapitaal tegenover de risicogewogen activa op de balans. Indicator voor solvabiliteit.
(Voor elke euro risico op de balans heeft de groep 25,48 cent kernkapitaal ter afdekking.)

Tier 1 : Plaatst het kernkapitaal en AT1 tegenover de risicogewogen activa op de balans. Indicator voor solvabiliteit.
(Voor elke euro risico op de balans heeft de groep 28,39 cent kernkapitaal ter afdekking.)

CRD = Totaal Kapitaal Ratio : Plaatst het kernkapitaal en AT1 en Tier 2 kapitaal tegenover de risicogewogen activa op de balans. Indicator voor solvabiliteit.
(Voor elke euro risico op de balans heeft de groep 28,39 cent kernkapitaal ter afdekking.)

Wat betekent de fusie van Crelan en AXA Bank voor onze klanten?

“Aangezien de eigenlijke integratie van Crelan en AXA Bank Belgium gepland staat voor 2024, stond 2023 in het teken van het voorbereiden van de migratie van de AXA Bank-gegevens naar het Crelan platform. Op die manier worden alle AXA Bank-klanten en agenten ondergebracht bij Crelan met een geharmoniseerd productgamma dat ondersteund wordt door één enkel IT-platform. Naast de voorbereiding van de migratie in de verschillende bancaire domeinen, werd er ook gewerkt aan de IT infrastructuur en lanceerden we verschillende initiatieven voor onze klanten en zelfstandige agenten. Zo werd er bijvoorbeeld een nieuwe mobiele klantapplicatie ontwikkeld en kregen de agenten een nieuwe tool om kredietaanvragen te verwerken. Vanaf de zomer werden de eigenlijke simulaties van het migratieweekend opgestart, waarin we juistheid van de migratie, alsook de goede werking van de migratieprocessen verifiëren. Daarenboven besteden we geruim aandacht aan het testen van onze bancaire processen met de gemigreerde AXA Bank gegevens om een goede werking van de bank na het migratieweekend te garanderen.”

Sinds de overname van AXA Bank Belgium door Crelan Groep op 31 december 2021 is deze financiële dienstverlener met drie bankenmerken actief op de Belgische markt: Crelan, haar dochter Europabank en AXA Bank Belgium.

Het doel is echter om Crelan en AXA Bank Belgium te integreren en de activiteiten van de fusiebank onder het Crelan-logo verder te zetten.

Tijdens 2023 werd deze - in 2024 geplande - integratie voorbereid. Ze maakt een wezenlijk onderdeel uit van de strategie die Crelan Groep de komende jaren wil realiseren.

Het management van Crelan Groep verduidelijkt het waarom en de betekenis van de fusie voor de klanten en de coöperanten van de bank.

Waarom deze integratie?

Emmanuel Vercoustre, CFO: “De overname van AXA Bank Belgium en de integratie ervan met Crelan kadert in een langetermijnvisie die onze bankengroep sterker maakt en ons de mogelijkheid geeft om nog performanter in te spelen op de wensen van onze klanten. Banken worden geconfronteerd met aanzienlijke investeringen, enerzijds in goed uitgebouwde en actuele digitale diensten, anderzijds in het implementeren van gewijzigde en continu evoluerende regelgeving. Dit terwijl de winstmarges eerder beperkt zijn. De schaalgrootte van een bank is dus belangrijk. De integratie van Crelan en AXA Bank Belgium betekent een tweemaal zo grote bank die diensten levert aan tweemaal zoveel klanten. Op die manier worden onze investeringen rendabeler.”

Levert ze ook voordeel voor de klanten op?

Jean-Paul Gregoire, COO-CHRO: “Dat is zeker de bedoeling. Een tweemaal zo grote bank betekent ook gedeelde ervaring en knowhow en een groter aanbod voor onze klanten. Het eigen bankaanbod en het aanbod van de financiële partners waarmee Crelan en AXA Bank samenwerken, hebben we nu al zoveel als mogelijk beschikbaar gesteld voor al onze klanten. Zo kunnen AXA-klanten, als ze dat wensen en ze over het geeigende beleggersprofiel beschikken, coöperatief aandeelhouder worden van Crelan Groep. In hun AXA Bank-kantoor kunnen ze voortaan ook terecht voor beleggingsformules van de fondsenbeheerders Amundi en Econopolis Wealth Management en voor verzekeringsformules van Allianz. De professionele klanten kunnen gebruikmaken van de leasing- en rentingformules en het aanbod aan betaalterminals van Europabank. Voor de Crelan-klanten introduceerden we beleggingsformules van AXA IM en het verzekeringsaanbod van AXA Belgium, wat ook voor onze landbouwklanten specifieke oplossingen biedt. Daarnaast werken we ook aan een nieuwe mobiele banktoepassing die stapsgewijze voor de Crelan en AXA Bank-klanten zal worden opengesteld.”

Betekent een fusie niet minder kantoren, minder geldautomaten en minder service?

Joris Cnockaert, CCO: “Met onze 792 kantoren verspreid over het land heeft Crelan Groep meteen ook het grootste kantorennetwerk. En dat geldt eigenlijk ook voor ons geldautomatenpark waarmee we op 499 locaties aanwezig zijn. Beweren dat de fusie geen invloed zal hebben op het aantal kantoren zou niet correct zijn. In vele gemeenten bevinden zich Crelan- en AXA Bank-kantoren geografisch heel dicht bij elkaar, regelmatig ook in dezelfde straat. We hebben een footprint uitgewerkt voor onze toekomstige kantoren dat rekening houdt met verschillende factoren zoals omvang van de portefeuilles, beschikbare expertise, facilitaire voorzieningen, grootte van het kantoorteam ... In dat kader ramen wij tegen eind 2027 een kantorennetwerk te hebben van 420 à 500 kantoren, wat nog steeds een van de grootste, zo niet het grootste financiële kantorennetwerk in België zal zijn. We gaan hierbij stapsgewijze in dialoog met onze zelfstandige kantoorhouders die op dat vlak eigen beslissingen nemen. Als deze kantoren samensmelten blijven we lokaal aanwezig en ontstaat er een groter kantoorteam dat de klanten gericht en uitgebreider van dienst kan zijn. We investeren dus minder in gebouwen, maar des te meer in het lokale kantoorteam. Door deze werkwijze toe te passen, zal ook het aantal beschikbare locaties met een Crelan-geldautomaat op een hoog niveau blijven.”

Moeten klanten zelf iets doen in het kader van de fusie?

Frédéric Mahieu, CIO: “De integratie van Crelan en AXA Bank Belgium is gepland voor 2024. Een belangrijk, zo niet het belangrijkste, onderdeel van dit project is de migratie van de AXA Bank-

gegevens naar het Crelan-platform. Op die manier zullen de AXA Bank-klanten in de toekomst ook in elk Crelan-kantoor terecht kunnen en moet de bank niet langer investeren in twee IT-platformen.

We willen de hinder voor de klanten zoveel als mogelijk beperken door het proces quasi integraal automatisch te laten verlopen. Daarom hebben we ook meer dan twee jaar voorbereidingstijd voorzien. De klanten zullen tijdig geïnformeerd worden en zullen geen of quasi geen actie moeten ondernemen. De voorwaarden van hun lopende beleggingen, kredieten en verzekeringen blijven ook onverminderd van kracht.”

Blijft de fusiebank een veilige bank?

Pieter Desmedt, CRO: “De overname van AXA Bank Belgium en de fusie van deze laatste met Crelan is een strategische en financieel onderbouwde beslissing. Het hele proces wordt ook van nabij gevolgd en gemonitord door de toezichhouders. Door de overname van AXA Bank Belgium is Crelan een significante financiële instelling geworden die onder het rechtstreekse toezicht van de Europese Centrale Bank (ECB) valt. In dat kader hebben wij onze rapporterings- en opvolgingsprocedures ook volledig aangepast aan dit nieuwe kader. Voor het boekjaar 2023 kon de bank een nettoresultaat van 207 miljoen euro. De coöperatieve aandeelhouders van onze bankengroep kunnen rekenen op een dividend van 4,25%. Crelan en AXA Bank zijn al sinds jaar en dag financieel gezonde banken en zullen nog sterker uit de fusie komen.

“De overname van AXA Bank Belgium en de geplande fusie van deze laatste met Crelan maakt niet alleen onze financiële groep sterker, maar zal ook onze dienstverlening en ons aanbod aan de klanten verruimen. We gaan voor de volle 100% voor een winwin-verhaal. Onze financiële groep is verdubbeld in omvang, maar blijft haar filosofie van nabijheid bij de klant, van lokale verankering van de bankkantoren, van zorg voor haar coöperatieve aandeelhouders en van aandacht voor een duurzame transitie trouw. Digitalisering is nodig en nuttig, maar alleen in combinatie met een sterk lokaal aanwezig net van professionele zelfstandige bankagenten die onze klanten kunnen adviseren.” Philippe Voisin, CEO.

“Al meer dan 38 jaar heb ik de evolutie van de Crelan Groep van nabij mee gemaakt. Twee elementen stonden hier steeds bij centraal: namelijk doe waar je goed in bent zonder onnodige risico's te nemen en draag zorg voor de coöperatieve aandeelhouders en de klanten. Deze filosofie maakt deel uit van ons DNA en stelde ons in staat om een mooi groeiparcours te realiseren. Steeds op eigen kracht. Vanuit de Raad van Bestuur willen we ook naar de toekomst deze principes trouw blijven. Een coöperatieve bank moet als een goede huisvader de belangen van haar coöperatieve aandeelhouders, haar klanten en haar medewerkers behartigen. Zij maken en zijn tenslotte de bank en daar wil ik hen van harte voor danken.” Luc versele, voorzitter van de Raad van Bestuur van Crelan nv.

Geconsolideerd bestuursverslag van Groep Crelan, boekjaar 2023

Resultaten en synergieën van de groep en haar leden

Synergieën

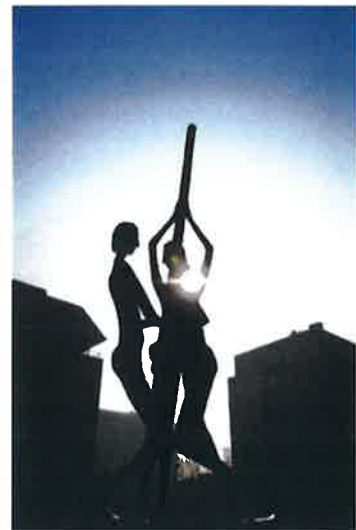
Crelan Groep is actief met drie bankenmerken op de Belgische markt: **Crelan**, haar dochter **Europabank** en **AXA Bank**.

Drie banken met elk tientallen jaren ervaring op de teller. Door deze ervaring te delen en door gericht samen te werken qua dienstverlening en productaanbod creëer je **een hefboomeffect in het voordeel van Crelan Groep en haar klanten**.

Deze samenwerking uit zich op het vlak van kredietverstrekking, financiële renting en leasing, het aanbod betaalterminals en het verwerken van betaalverkeer.

Ook op grotere projecten, zoals het bepalen van een ESG-beleid en strategie (Environment, Social, Governance), het financieel beheer van de bankportefeuille, de governance van de tweedelijnscontroles ... werken de groepsentiteiten nauw samen. De commerciële synergieën van de afgelopen jaren tussen de verschillende entiteiten van Crelan Groep werden voortgezet.

Meer gedetailleerde info hierover is terug te vinden bij de beschrijving van de strategie en de werking van de drie banken in dit jaarverslag.

Resultaten Crelan NV

COÖPERATIEVE AANDEELHOUDERS EN KLANTEN

Op 31 december 2023 kon Crelan rekenen op het vertrouwen van **271.363 coöperatieve aandeelhouders en 762.095 klanten**.

DE HOGERE MARKTRENTTE ZORGT VOOR EEN VERSCHUIVING VAN SPAAR- EN ZICHTINLAGEN NAAR TERMIJNREKENINGEN

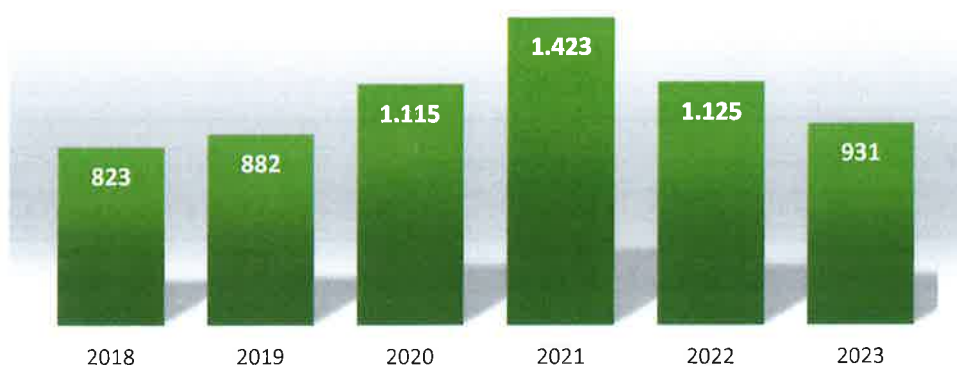
Eind 2023 bedraagt de **omloop klantendeposito's** bij Crelan **20,7 miljard EUR**. In navolging van de gestegen depositorente van de Europese Centrale Bank verhoogde ook Crelan de rente op spaar- en termijrekeningen in verschillende fasen. Dit had voor gevolg dat er een **belangrijke verschuiving** plaatsvond **van de omloop op zicht- en spaarrekeningen naar termijrekeningen**. In lijn met de marktevolutie daalde de **omloop klantendeposito's** met **2,2%**, of **471 miljoen EUR**.

De belangrijkste evoluties voor de klantendeposito's in 2023 zijn de volgende:

- Het aantal **particuliere zichtrekeningen** groeide met **4,02%** tot 499.274 rekeningen, terwijl het aantal **professionele zichtrekeningen** steeg met **1,76%** tot 92.073 rekeningen. De **omloop zichtrekeningen** daalde met **11,4%** en bedraagt 5,8 miljard EUR.
- Door zowel het succes van de Staatsbon op 1 jaar met uitgiftedatum 5/9/2023 als de vraag naar termijrekeningen, **daalde de omloop op spaarrekeningen** met **12,6%** tot een bedrag van 12,3 miljard EUR.
- De **omloop termijrekeningen** steeg met **2.192 miljoen EUR** tot 2,354 miljoen EUR.
- De beperkte **portefeuille kasbons** daalde verder tot **257 miljoen EUR**, omdat deze producten niet meer worden aangeboden.

PRODUCTIE FONDSSEN EN NOTES: ONZEKERHEID ZORGT VOOR VOORZICHTIGHEID:

productie fondsen & structured notes
(incl pension) (in mio EUR)

De naweeën van het mindere beursjaar 2022 lieten zich nog voelen in 2023, waardoor beleggers een eerder **afwachtende en voorzichtige houding** aannamen. Bovendien wakkerde de stijgende rente de **vraag naar vastrentende producten met kapitaalsbescherming** aan. Beleggingsfondsen waren

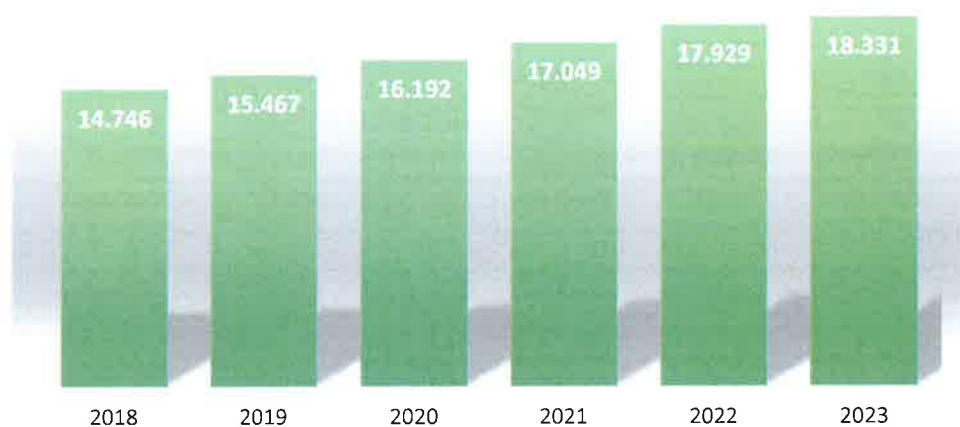
daardoor minder in trek. Deze vraag naar zekerheid verklaart ook het enorme succes van de staatsbon die eind augustus werd uitgegeven.

De **productie Fondsen & Notes** ligt in 2023 dan ook **17,2% lager**.

De **totale productie Invest** (beurs- en marktaankopen en beleggingsproducten van partners) stijgt, onder meer door de aankopen in de staatsbon, **met liefst 50,2%** (1,79 miljard in 2023 versus 1,19 miljard in 2022).

EVOLUTIE VAN DE KREDIETPORTEFEUILLES

totale kredietomloop (in mio EUR)

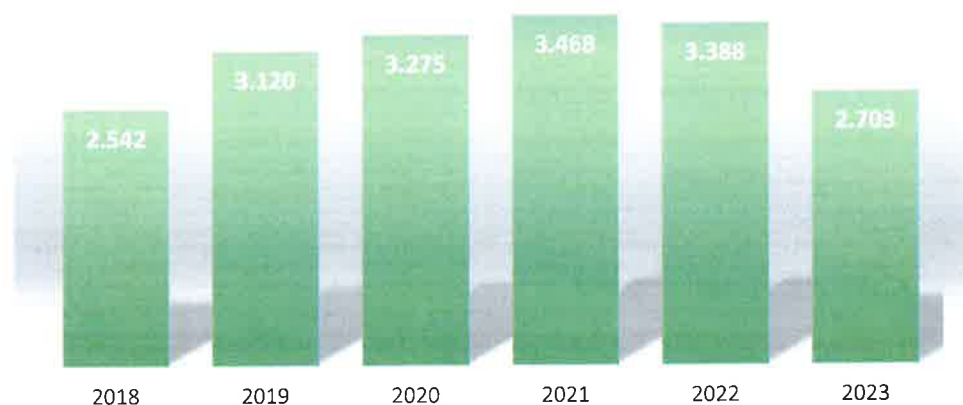

De **totale kredietomloop steeg** in 2023 **met 2,3% tot 18,3 miljard EUR**.

De omloop woonkredieten liep op tot 13,4 miljard EUR, een stijging van 2,6%. De omloop kredieten aan zelfstandigen en kleine of middelgrote bedrijven steeg met 7,3% van 2,35 miljard EUR in 2022 naar 2,52 miljard EUR in 2023 en deze van de landbouwkredieten daalde met 6% van 2,14 miljard EUR in 2022 tot 2,01 miljard EUR in 2023.

EVOLUTIE VAN DE KREDIETPRODUCTIE: VOOR 2,7 MILJARD EURO NIEUWE KREDIETEN TOEGEKEND

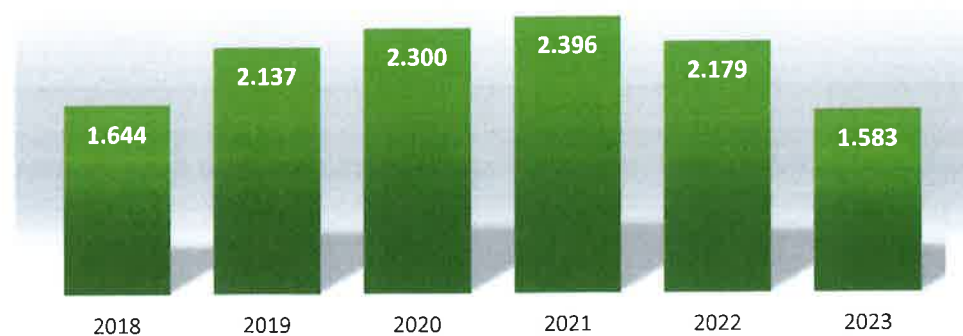
totale kredietproductie (in mio EUR)

In 2023 kende Crelan **2,7 miljard EUR aan krediet** toe aan haar particuliere en professionele klanten. Dit cijfer houdt geen rekening met de dossiers die een interne herfinanciering toegestaan kregen. De terugval situeert zich voornamelijk bij de woonkredieten gezien de uitzonderlijke macro-economische omstandigheden. **Ook bij de professionele kredieten is de productie vertraagd, door de geopolitieke onzekerheid en de hogere rentevoeten als gevolg van de gevoelig gestegen inflatie.**

KREDIETEVOLUTIE BIJ DE PARTICULIERE KLANTEN

totale kredietproductie aan particulieren (in mio EUR)

Het **toegekende kredietbedrag aan de particuliere klanten daalde met 21% tot 1.583 miljoen EUR.** De uitzonderlijke macro-economische evoluties en de ongezien sterke stijging van de

marktrentevoeten lagen aan de basis van een algemene inkringing van de immobiëlenmarkt. Ook Crelan ontsnapte niet aan deze markttendens. Op deze ingekrompen markt nam de concurrentiedruk sterk toe. In deze moeilijke context slaagde Crelan er wel in om haar **marktaandeel** van goedgekeurde kredieten nog licht te laten **stijgen tot 5%**.

De **productie leningen op afbetaling nam met 2% toe tot 187 miljoen EUR**. De terugval van renovatieleningen na de historisch hoge volumes in 2022, werd ruimschoot gecompenseerd door de heropleving bij de autoleningen na de crisis van de halfgeleiders.

KREDIETEVLUTIE BIJ DE PROFESSIONELE KLANTEN

Financiering aan KMO's en zelfstandigen

Geopolitieke spanningen en gestegen rentevoeten zorgden eveneens **bij de ondernemers** voor onzekerheid en getemperde investeringsplannen. Met een gerealiseerd kredietbedrag in 2023 van 610 miljoen EUR aan KMO's en zelfstandigen **daalt de kredietproductie met 10%**.

Financiering van land- en tuinbouwprojecten

De gerealiseerde **kredietproductie** in het **segment land- en tuinbouw daalde met 17%** tot 323 miljoen EUR. De voortschrijdende onzekerheid qua langetermijnperspectieven door de stikstofproblematiek vrat opnieuw aan het investeringsklimaat in de Vlaamse land- en tuinbouwsector. Net zoals in 2022 was er een frappant verschil op dat vlak tussen enerzijds de Vlaamse en anderzijds de Waalse land- en tuinbouwsector waar deze problematiek minder sterk speelt.

Resultaten Europabank

PRODUCTIERESULTATEN

Europabank verstrekte in 2023 voor **542,5 miljoen EUR aan krediet**, een toename van 16 miljoen EUR en meteen opnieuw een recordbedrag.

De Crelan-kantoren droegen 59,0 miljoen EUR tot dit resultaat bij, tegenover 48,5 miljoen EUR in 2022. Voor de AXA Bank-agenten betekende 2023 het eerste volledige jaar in de samenwerking met Europabank. Hun aandeel bedroeg 36,0 miljoen EUR tegenover 19,2 miljoen EUR in 2022 toen de productie pas in mei is opgestart.

De recordproductie zorgde voor een **groei van de totale kredietomloop met 12,2%** (171,6 miljoen EUR).

Daarnaast **stegen de deposito's** met 168,7 miljoen EUR **(+ 10,4%)**.

Tevens noteerde Europabank in 2023 opnieuw een sterke groei bij de verwerking van **kaarttransacties**. **De omzet steeg met 22,7%** tegenover deze van 2022. Het aantal actieve aangesloten handelszaken kende een stijging van 8,6%.

FINANCIËLE RESULTATEN

De bijzonder sterke kredietproductie, de relatief lage waardeverminderingen en de sterke groei bij de verwerking van kaarttransacties levert de bank in 2023 een mooie **nettowinst van 30,5 miljoen EUR onder IFRS** (29,8 miljoen EUR in Be Gaap) op.

Door de sterke indexering van de lonen en de oplopende inflatie is **de cost income ratio** over 2023 gestegen en bedraagt nu **52,8%** tegenover 50,0% in 2022, wat nog steeds aantoonde dat de bank over **een performante en solide structuur** beschikt.

Het **rendement op eigen vermogen** blijft op een hoog niveau en bedraagt **18,0%**.

OPERATIONELE WERKING

Europabank heeft **47 kantoren**. Eind 2023 telde het **personeelsbestand** van de bank **351,8 FTE's** (fulltime-equivalent), een **stijging van 4,8%** tegenover eind 2022. Hiervan zijn 168,5 FTE's tewerkgesteld in de kantoren en 183,3 in de hoofdzetel.

Via het makelaarsmerk **eb-lease** zet Europabank sterk in op een vlotte samenwerking met de Crelan- en AXA Bank-agenten. Zo kunnen zij zowel de **specifieke kredietoplossingen** van Europabank als de **betaloplossingen voor de verwerking van kaarttransacties** aan hun klanten aanbieden, wat een verruiming van hun productaanbod betekent. In 2023 werd de nadruk gelegd op de samenwerking voor **financiële leasing en renting** als alternatieve financieringsvormen voor professionele klanten.

Het online platform E-broker werd in 2023 vernieuwd. Het kreeg niet alleen een volledig nieuw design, maar ook nieuwe functionaliteiten zoals een eenvoudiger gebruikersbeheer, een visueel

dashboard om dossiers op te volgen en een uploadzone voor documenten. De uitrol van het vernieuwde E-broker betekende voor alle producenten, zowel voor kredieten als voor Cards, een grote stap vooruit qua gebruiksgemak.

Ook naar haar klanten toe blijft digitalisering een belangrijke pijler voor Europabank. Zo voegt de bank regelmatig nieuwe functies toe aan **eb online**, het platform voor internetbankieren. Dankzij de integratie van een documentenportaal voor **e-signing** kunnen klanten steeds meer documenten vanop afstand digitaal ondertekenen. De bank blijft deze digitalisering ook in de toekomst uitbreiden.

Tot slot werken een specifieke werkgroep en een jongerenkabinet, in samenwerking met Crelan, verder aan het **ESG-beleid** van Europabank. Verschillende acties werden in 2023 uitgewerkt om een duurzame werking van de bank te garanderen. Dankzij deze inspanningen mocht Europabank in 2023 het **Voka-charter 'Duurzaam Ondernemen'** in ontvangst nemen.

Resultaten AXA Bank Belgium

KLANTEN

Op 31 december 2023 kon AXA Bank Belgium rekenen op het vertrouwen van **848.506 klanten**.

OMLOOP KLANTENDEPOSITO'S

In 2023 nam de totale **omloop klantdeposito's met 0,5%** of 97 miljoen EUR toe tot **19,96 miljard EUR**. De economische context van **toenemende inflatie en dalende koopkracht** resulteerde duidelijk in een **groelvertraging**.

De totale omloop van 19,96 miljard EUR klantendeposito's is als volgt samengesteld:

- 4,24 miljard EUR **omloop zichtrekeningen, een daling met 10,1%**. Het aantal comfort2bank zichtrekeningen groeit met 4,39% terwijl het aantal gratis start2bank zichtrekeningen verder daalt met 6,97%;
- 11,97 miljard EUR **omloop spaarrekeningen** van particuliere en professionele klanten, **een daling met 18,6%**. Twee factoren verklaren deze afname van de portefeuille met 2,74 miljard EUR: het grote succes doorheen het volledige jaar van de termijnrekeningen en dat van de eenjarige staatsbon in september;
- 3,75 miljard EUR **omloop termijnrekeningen, een toename met 3,31 miljard EUR**. De stijgende marktrente zorgde voor een attractieve rentevergoeding op dit product en dat overtuigde een groot aantal klanten om nieuw en bestaand spaargeld voor een vaste termijn te plaatsen.

EVOLUTIE BELEGGINGEN

Evolutie omloop buiten balans (in mia EUR)

De totale **portefeuille aan buitenbalansbeleggingen** evolueerde van 5,54 naar 6,16 miljard EUR (**+11,3%**) dankzij de toegenomen beursactiviteit op het einde van het jaar.

De stijgende rente spoorde vele beleggers aan tot voorzichtigheid en stimuleerde de interesse voor vastrentende producten met kapitaalbescherming. In die context waren vooral de beleggingsfondsen minder in trek, waardoor de totale productie voor beleggingsfondsen daalde met 47,5%, van 791 miljoen EUR in 2022 tot 415 miljoen EUR in 2023.

Dezelfde vraag van klanten naar vastrentende producten speelde wel in het voordeel van de EMTN-uitgiften waarin voor 307 miljoen EUR werd ingetekend in 2023. Dit houdt een stijging van maar liefst 316% in ten opzichte van 2022.

De totaalproductie Fondsen & EMTN's ligt echter 15,9% lager was dan in 2022.

Hier tegenover staan de enorme volumes die naar de termijnrekeningen vloeiden. In dat kader lanceerde AXA Bank ook een eenjarige termijnrekening als alternatief voor de staatsbon.

EVOLUTIE KREDIETEN

Een hoge inflatie, de energiecrisis, de onzekere economische verwachtingen en de gestegen marktrente vormden samen de basis voor een **vertragende immobiliënmarkt**. De **markt van hypothecaire kredieten daalde** in één jaar tijd **met 33%**. Deze tendens is ook merkbaar in de **productie van hypothecaire kredieten** bij AXA Bank Belgium. Met een productie van 2,2 miljard EUR noteert de bank **een daling van 32% tegenover 2022**. Dit is meteen ook het laagste productieresultaat sinds 2015.

Klanten hebben in vele gevallen hun aankoopplannen even on hold gezet door de algemene stijging van de levensduurte en de onzekerheid op economisch vlak. De gekrompen markt wakkerde de concurrentie verder aan en zette de marges onder druk. Toch **slaagde AXA Bank Belgium erin om haar marktaandeel nog licht te laten stijgen tot 7,2%**. Ook de **portefeuille van de hypothecaire kredieten is blijven groeien tot 23,6 miljard EUR** en is van uitstekende kwaliteit.

Onze visie om hypothecaire kredieten als 'adviesproduct' te positioneren ondersteund met professioneel advies door onze lokale bankagenten blijft ongewijzigd.

In 2023 bood AXA Bank Belgium haar klanten de mogelijkheid om hun hypothecaire lening voor energetische investeringen af te sluiten over een langere looptijd. Op deze manier konden de klanten hun maandlast beperken of konden ze voor eenzelfde maandaflossing een grotere duurzame investering overwegen. Het gaf de klanten eveneens de mogelijkheid om sneller over te gaan tot duurzame investeringen die op termijn ook hun energie-uitgaven ten goede zullen komen.

Het **productievolume leningen op afbetaling daalt beperkt met 3%** tot 353 miljoen EUR. De reden hiervoor is dat het kredietbedrag dat de bank toekende aan **renovatieleningen 14% lager** lag en dat voornamelijk bij de renovatieprojecten voor energiezuinige investeringen. Ook hier speelt de invloed van de gestegen marktrente en de moeilijke economische context waardoor klanten die

energiebesparende investeringen overwegen meer gebruik maken van de overheidsstimuli die zich vooral richten op de hypothecaire kredieten.

De leningen voor auto's tonen echter wel een remonte nadat de crisis in de halfgeleidersindustrie over zijn hoogtepunt heen is. De volumes autoleningen groeien dan ook met 8% ten opzichte van 2022. Het marktaandeel bedraagt 3,7%.

De productie van de professionele kredieten bedroeg in 2023 525 miljoen EUR, een daling van 22% tegenover de 666 miljoen EUR in 2022. De onzekere economische en geopolitieke context heeft hier zeker een rol gespeeld. De portefeuille evolueerde van 2,53 miljard EUR tot 2,59 miljard EUR (+2,6%).

AXA Bank Belgium lanceerde in 2023 de Business Banking Academy met verschillende opleidingstrajecten voor haar agenten als onderdeel van een langetermijnstrategie die doorgedreven opleiding centraal stelt als voorwaarde om verdere groei te realiseren.

De accountantsevenementen bleven ook in 2023 in hybride vorm doorgaan in twee gezamenlijke edities voor de AXA Bank- en de Crelan agenten.

Met het continu investeren in opleiding van de agenten, het stimuleren van een proactieve benadering en de volgehouden commerciële inspanningen van de laatste jaren in het B-2-B-segment is de bank ervan overtuigd dat ze opnieuw een stevige groei in dit segment zal kunnen realiseren zodra de economische activiteit herneemt.

Balans en resultatenrekening

Geconsolideerde boekhoudkundige cijfers in IFRS

CONSOLIDATIE

Waarderingsregels

Met betrekking tot het boekjaar 2023 werden er geen wijzigingen gebracht aan de waarderingsregels.

Geconsolideerde balans

Onderstaande tabellen geven de evolutie weer van de belangrijkste elementen van de geconsolideerde activa en passiva en het geconsolideerde eigen vermogen tussen 2022 en 2023.

Activa

Activa (in mio EUR)	31/12/2022	31/12/2023	Δ	%
Geldmiddelen, zichtrekeningen bij centrale banken en andere direct opvraagbare deposito's	7,130	5,566	-1,564	-21.9%
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	12	10	-2	-17.3%
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	6	7	0	0.5%
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)	242	173	-69	-28.7%
Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	48,749	49,612	863	1.8%
<i>Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases) aan cliënten</i>	47,779	49,012	1,233	2.6%
<i>Schuldbewijzen</i>	970	600	-370	-38.1%
Derivaten gebruikt ter afdekking	326	224	-102	-31.3%
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	-3,149	-2,007	1,143	-36.3%
Materiële vaste activa	85	85	0	0.1%
Goodwill en Immateriële activa	47	42	-5	-10.9%
Investerings in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen	13	11.28	-1.72	-13.2%
Belastingvorderingen	217	70	-146	-67.6%
Andere activa	165	196	31	18.5%
Activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten	0	0	0	
Totaal Activa	53,842	53,988	146	0.3%

Wat de samenstelling van de balans aan de actiefzijde betreft, blijven de financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs met 88% de grootste component van de activa. Liquide middelen en rekeningen-courant bij centrale banken vormen de tweede belangrijkste component met 10,3%.

Het balanstotaal steeg in de loop van 2023 met 146,0 miljoen EUR. Aan de activazijde waren de grootste stijgingen in 2023 te vinden in de posten: verandering in de reële waarde van de afgedekte posten in het kader van een afdekking van het renterisico (1,143 miljard EUR) en financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (863 miljoen EUR). Deze stijgingen zijn enerzijds toe te schrijven aan de verandering in de reële waarde van afgedekte posities als gevolg van de verandering in marktwaarde door ontwikkelingen op de financiële markten en anderzijds aan de goede productie van leningen voor activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, die groter was dan de aflossingen in 2023. In 2023 bedroegen de nieuwe leningen in totaal 6,3 miljard EUR, voornamelijk in het retailsegment. Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken vertoonden de grootste daling (-1,564 miljard EUR), voornamelijk door de daling van de tegoeden bij de centrale bank.

De belastingvorderingen daalden met 146 miljoen EUR in vergelijking met 2022. De actuele belastingen bij Crelan daalden in 2023 door een teveel aan vooruitbetaalde belastingen van 10 miljoen EUR. Daarnaast was er een daling van de uitgestelde belastingen bij AXA Bank Belgium en AXA Bank Europe SCF als gevolg van de saldering sinds 2023 met betrekking tot verplichtingen die onder hedge accounting vallen. AXA Bank Belgium beoordeelde en concludeerde in de eerste helft van FY23 dat de aanpassing van de reële-waardeafdekking met betrekking tot de micro-hedgerelatie op entiteitsniveau aan AXA Bank Belgium moet worden toegewezen. Dit resulteert in een aanzienlijke afname van de opgenomen uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen.

Passiva

Verplichtingen (in mio EUR)	31/12/2022	31/12/2023	Δ	%
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	36	22	-14	-38.8%
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	376	295	-81	-21.5%
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs	50,483	50,540	57	0.1%
<i>Deposito's</i>	43,793	43,555	-237	-0.5%
<i>Kredietinstellingen</i>	1,388	1,165	-223	-16.1%
<i>Andere dan kredietinstellingen</i>	42,405	42,391	-14	0.0%
<i>In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties</i>	5,950	6,378	428	7.2%
<i>Achtergestelde verplichtingen</i>	209	205	-4	-1.8%
<i>Andere financiële verplichtingen</i>	531	402	-129	-24.3%
Derivaten gebruikt ter afdekking	7	17	10	138.5%
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	-40	15	56	-137.7%
Voorzieningen	247	299	52	21.0%
Belastingverplichtingen	237	66	-171	-72.1%
Andere verplichtingen	165	223	58	35.4%
Verplichtingen i.v.m. groepen activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten	0	0	0	
Totaal Verplichtingen	51,511	51,478	-33	-0.1%

De passiefzijde bestaat voor 98,2% uit de verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Het grootste deel van dit bedrag (93,6% van het balanstotaal) heeft betrekking op deposito's van klanten.

Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening daalden in 2023 met -81 miljoen EUR als gevolg van vervallen EMTN's (European Medium Term Notes) voor -102 miljoen euro en een verhoging van MtM voor +10 miljoen euro en ten slotte een verhoging van DVA (Debt Value Adjustment) voor een bedrag van +11 miljoen euro.

Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs stegen met 57 miljoen EUR. Enerzijds zijn de schuldbewijzen en de achtergestelde schulden (respectievelijk kasbons, depositocertificaten en achtergestelde obligaties) gestegen met 427 miljoen EUR. Opgemerkt moet worden dat deze stijging voornamelijk het gevolg is van de verandering in de positie van covered bonds (-525 miljoen EUR), de daling van de depositocertificaten (-148 miljoen EUR) en van de achtergestelde obligaties (-4 miljoen EUR), die allemaal gecompenseerd worden door de uitgifte van 1,1 miljard EUR SNP (Senior Non-Preferred Certificates) door Crelan in de loop van 2023.

De deposito's bij kredietinstellingen daalden met -223 miljoen EUR, terwijl de deposito's van klanten daalden met 14 miljoen EUR.

Tot slot daalden de overige financiële verplichtingen met 129 miljoen EUR. Dit is voornamelijk het gevolg van de afname van de cash collateral (-125 miljoen EUR).

De voorzieningen stegen met 52 miljoen EUR in vergelijking met 2022. Enerzijds is dit vooral het gevolg van de aanleg van nieuwe voorzieningen voor de omvorming van het agentennetwerk (+32 miljoen EUR), voor IPC (irrevocable payment commitments) (+7 miljoen EUR), voor phishing (+6 miljoen EUR), voor migratie (+11 miljoen EUR), voor Fatca (2 miljoen EUR) en voor juridische geschillen (+4 miljoen EUR). Anderzijds worden deze bewegingen deels gecompenseerd door de daling van 8 miljoen EUR van de voorzieningen met betrekking tot personeel (Jubileum, pensioenplan, IAS19 enz.). Tot slot daalden de voorzieningen voor verplichtingen en gegeven garanties met 1 miljoen EUR.

De uitgestelde belastingen daalden met 171 miljoen EUR ten opzichte van 2022, voornamelijk als gevolg van een wijziging in de presentatie van de uitgestelde belastingen bij AXA Bank Belgium en SCF, zoals toegelicht bij het Actief.

Eigen vermogen

Eigen Vermogen (in mio EUR)	31/12/2022	31/12/2023	Δ	%
Geplaatst kapitaal	912	941	28	3.1%
<i>Gestort kapitaal</i>	912	941	28	3.1%
<i>Opgevraagd niet-gestort kapitaal</i>	0	0	0	0.0%
Agio	0	0	0	0.0%
Ander eigen vermogen	245	245	-1	0.0%
Ander componenten van het eigen vermogen	6	-4	-10	-170.9%
<i>Posten die niet opnieuw worden ingedeeld bij winst of verlies</i>	3	-7	-9	-326.5%
<i>Actuariële winsten/verliezen bij pensioenplannen</i>	0	-13	1	-4.4%
<i>Veranderingen in reële waarde van financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies wegens veranderingen in het kredietrisico ervan</i>	0	7	-10	-58.3%
<i>Posten die opnieuw kunnen worden ingedeeld bij winst of verlies</i>	3	2	-1	-17.3%
<i>Veranderingen in reële waarde van schuldinstrumenten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat</i>	3	2	-1	-17.3%
Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	1,010	1,122	112	11.1%
Baten uit het lopende jaar	158	207	49	30.9%
Minderheidsbelangen	0	0	0	0.0%
Totaal Eigen Vermogen	2,331	2,510	179	7.7%
Totaal Verplichtingen en Eigen Vermogen	53,842	53,988	146	0.3%

De mutaties in het eigen vermogen betreffen enerzijds een kapitaalverhoging van 28,3 miljoen EUR als gevolg van de uitgifte van coöperatieve aandelen in 2023 en anderzijds werd het gebruikt voor de betaling van de rente AT1 en het dividend. Het saldo werd dan toegewezen aan de reserves.

De winsttoename tegenover 2022 bedraagt 48,8 miljoen EUR.

De CRD-kapitaalratio bedraagt 30,8% eind 2023, tegen 26,3% eind 2022. De tier 1-ratio bedraagt 28,39% eind 2023 tegenover 24,02% in 2022.

Geconsolideerd IFRS resultaat

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten (in miljoen EUR)	31/12/2022	31/12/2023	Δ	%
GEWONE BEDRIJFSACTIVITEITEN				
Financiële en exploitatiebaten en –lasten	774.1	1,039.9	265.8	34.3%
Rentebaten	813.3	1,875.8	1,062.5	130.6%
Rentelasten	-135.2	-888.1	-752.9	556.9%
Dividenden	0.8	0.3	-0.5	-61.7%
Baten uit provisies en vergoedingen	247.2	255.3	8.1	3.3%
Lasten uit provisies en vergoedingen	-193.6	-242.7	-49.1	25.4%
Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	7.5	-15.5	-23.0	-308.1%
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden (netto)	-64.5	28.0	92.5	-143.4%
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (netto)	51.2	0.1	-51.1	-99.8%
Winsten of (-) verliezen op niet voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa die verplicht tegen reële waarde moeten worden gewaardeerd met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, netto	-0.2	-8.2	-8.0	
Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	10.5	3.8	-6.7	-63.6%
Herwaarderingsverschillen van valutakoersverschillen	1.4	2.2	0.8	56.0%
Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa	0.0	0.0	0.0	
Andere exploitatiebaten	36.0	29.1	-6.9	-19.2%
Andere exploitatielasten	-0.3	-0.2	0.1	-44.6%
Administratiekosten	-492.8	-590.0	-97.2	19.7%
Personeelsuitgaven	-184.4	-193.9	-9.5	5.2%
Algemene en administratieve uitgaven	-308.4	-396.1	-87.7	28.4%
Bijdragen in contanten aan afwikkelingsfondsen en depositogarantiestelsels	-45.4	-47.0	-1.7	3.7%
Afschrijvingen	-15.7	-23.7	-8.0	50.6%
Materiële vaste activa	-11.1	-17.4	-6.3	57.1%
Immateriële activa (andere dan goodwill)	-4.7	-6.3	-1.6	35.2%
Wijzigingswinsten of (-) verliezen, netto	0.1	0.1	0.0	0.0%
Voorzieningen	14.0	-52.4	-66.4	-475.1%
Bijzondere waardeverminderingen	-24.7	-50.6	-26.0	105.4%
Bijzondere waardeverminderingverliezen op financiële activa die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	-24.7	-50.6	-26.0	105.4%
<i>Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI)</i>	0.0	0.0	0.0	0.0%
<i>Financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs</i>	-24.7	-50.6	-26.0	105.4%
Bijzondere waardeverminderingverliezen op materiële vaste activa	0.0	0.0	0.0	0.0%
Negatieve goodwill die onmiddellijk wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening	3.7	0.0	-3.7	-100.0%
Winsten en verliezen op vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop	0.0	0.0	0.0	
TOTALE WINST OF VERLIES UIT VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN VÓÓR AFTREK VAN BELASTINGEN EN MINDERHEIDSBELANG	213.4	276.3	62.9	29.5%
Belastinglasten (winstbelasting) verbonden met de winst of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	-55.2	-69.2	-14.1	25.5%
<i>Actuele belastingen</i>	-37.9	-79.6	-41.7	110.0%
<i>Uitgestelde belastingen</i>	-17.3	10.3	27.6	-159.6%
NETTOWINST OF -VERLIES	158.2	207.0	48.8	30.9%

Bovenstaande tabel komt uit de jaarrekening en kan ook vereenvoudigd worden voorgesteld in onderstaand schema om zo het resultaat van Crelan Group toe te lichten:

In miljoenen EUR	2022	2023
Netto Interest Inkomen	686	1037
Fee inkomsten en andere inkomsten	287	276

Netto Bancair Inkomen	974	1.313
Operationele Kosten	-406	-469
Bank Levies	-99	-117
Commissies	-240	-289
Administratieve Kosten en Commissies	-746	-875
Kosten voor krediet risico en andere voorzieningen	-14	-51
Belastingen op operationeel resultaat	-49	-99
Operationeel Resultaat	166	288
Specifieke elementen*	-8	-81
Nettowinst	158	207

Netto Bancair Inkomen

De **Financiële baten en -lasten** zijn **met 339 miljoen EUR gestegen** ten opzichte van 2022. Ondanks de moeilijk start in 2023, met nog steeds onstabiele marktomstandigheden door de oorlog in Oekraïne en de hoge inflatie en als gevolg lagere beleggingsresultaten, stegen de rentevoeten terug doorheen het jaar. Dankzij een goede prijszettingsstrategie resulteerde dit in lagere rentelasten voor de depositos en globaal dus een grotere groei in rente-inkomsten. Ook de thesaurie-activiteiten leverde een extra positief resultaat op dankzij de stijging van de kortetermijnrentevoeten en een efficiënt transformatiebeleid.

De fee inkomsten zijn licht gestegen met 7.8m€ voornamelijk voor invest en betalingsverkeer, maar deze stijging wordt meer dan gecompenseerd door een eenmalige impact van de verkoop van een bond portefeuille van Crelan voor -19.4m€

Administratieve Kosten en Commissies

De **Administratieve kosten (inclusief afschrijvingen) en commissies** zijn **met 129 miljoen EUR gestegen** ten opzichte van 2022.

Voor de administratieve kosten enerzijds dooreen stijging van de personeelskosten met 17 miljoen EUR, hoofdzakelijk door de loonindexeringen. Anderzijds door een globale stijging van de algemene operationele kosten met 56 miljoen EUR. De belangrijkste posten hierbij zijn: hogere IT-kosten (+25,6 miljoen EUR) en extra uitgaven voor de marketingcampagne bij het lanceren van het nieuwe logo (+4,4 miljoen EUR).

De afschrijvingen zijn ten opzichte van 2022 gestegen met 8 miljoen EUR. Deze hebben te maken met een eenmalige extra afschrijving gelinkt aan oude geactiveerde IT-projecten.

Het aan de agenten betaalde **commissiebedrag** daarentegen steeg tegenover 2022 met 49 miljoen EUR. Deze stijging is het resultaat van een gestegen netto bancaire inkomen, meerbepaald gestegen omloopcommissies deels gecompenseerd door een daling van de aangroecommissie en extra maatregelen ter ondersteuning van de agenten gegeven de moeilijke macro-economische omstandigheden.

De kosten-inkomstenratio (CIR) is in 2023 gedaald naar 66,70% (t.o.v. 76,55% in 2022).

Kosten voor krediet risico en andere voorzieningen

De **kosten voor krediet risico en andere voorzieningen** namen in 2023 **met 37 miljoen EUR toe**. De nog steeds onstabiele geopolitieke situatie heeft een negatief effect op de macro-economische parameters die gebruikt worden in de berekenings- en waarderingsmodellen van de kredietportefeuille. Dat leidde tot een specifieke management overlay “energie” van 5,1 miljoen EUR en 16,5 miljoen EUR bijboeking voor pre-contentieux. Verder harmoniseerde de bank de gehanteerde modellen van Crelan en AXA Bank wat aanleiding gaf tot de aanleg van 9,6 miljoen EUR aan extra voorziening.

Globaal resultaat

Het **operationeel resultaat** steeg op die manier van **166 miljoen EUR naar 288 miljoen EUR**. De belangrijkste elementen die aan de basis liggen zijn: de stijging van de financiële en bedrijfsopbrengsten met 339 miljoen EUR, gedeeltelijk gecompenseerd door de stijging van de administratieve kosten voor 129 miljoen EUR, en een stijging van de kosten voor krediet risico en voorzieningen en natuurlijk ook de stijging in de belastingen met 50 miljoen EUR gegeven het hogere pre-taks resultaat alsook bank levies die minder taks aftrekbaar zijn dan in 2022.

Wanneer we dan ook nog een aantal **specifieke elementen*** zoals integratiekosten en hedge accounting na belasting in rekening brengen, landde het **nettoresultaat** dus uiteindelijk op **207 miljoen EUR** of **49 miljoen EUR meer dan in 2022**. Deze specifieke elementen zijn hoofdzakelijk **voorzieningen** en **Migratie projectkosten** die **toenamen met 62 miljoen EUR** en zijn het resultaat van de aanleg van een provisie voor de aangekondigde netwerktransformatie (32,5 miljoen EUR), provisies gelinkt aan het harmoniseren (toename 16 miljoen EUR) van de methodologieën tussen Crelan en AXA Bank ter voorbereiding van de migratie en de toename van projectkosten gelinkt aan de fusie (+56 miljoen EUR), gedeeltelijk gecompenseerd door minder belastingen op deze specifieke componenten.

Solvabiliteit

Crelan

De Crelan Groep tekent op 31/12/2023 **solide kapitaalratio's** op met een **CET1-ratio van 25,5%** (21,3% in 2022) en **een totale CRD-kapitaalratio van 30,8%** (26,3% in 2022).

Het kapitaal steeg tot 2,51 miljard EUR (2,33 miljard EUR in 2022), voornamelijk door de opname van de jaarlijkse nettowinst na aftrek van een dividend van 4,25% dat in het tweede kwartaal van 2024 aan de Algemene Vergadering zal worden voorgesteld. Het dividendrendement stijgt van 4% in 2022 naar 4,25% dankzij de overtuigende resultaten van de Groep.

Daarnaast **nam het coöperatief kapitaal** in de loop van het jaar na aftrek van de aflossingen **met 29 miljoen EUR toe** (52 miljoen EUR bruto).

De risicogewogen activa (RWA) zijn gedaald tot 8,415 miljard EUR (8,915 miljard EUR in 2022). De onderliggende vordering van leningen aan klanten is met 1,2 miljard EUR gestegen dankzij goede productieresultaten. Ondanks een aanzienlijke stijging van de leningen aan klanten (+ 1,2 miljard EUR) zijn de RWA's gedaald door een netting effect op Deferred Tax assets (DTA) en Deferred tax liabilities (DTL) tussen AXA Bank Belgium en de Société des crédits fonciers (SCF).

De leverage ratio bedraagt 4,34% (3,9% in 2022).

Liquiditeit/financiering

Crelan

In 2023 heeft Crelan haar **liquiditeitsbuffer op een hoog niveau** weten te handhaven, met een liquiditeitsdekkingsgraad van **188%** op 31/12/23 (196% op 31/12/22).

Wat de financiering betreft:

- De Retail financiering is op een jaar tijd met 0,4 miljard EUR gedaald. Die vermindering is in belangrijke mate toe te schrijven aan de intekeningen op de Belgische staatsbon in augustus 2023. Deze opnamen werden gedeeltelijk gecompenseerd door een aangepaste aanbod van termijnrekeningen door AXA Bank Belgium (en Crelan) met een zelfde nettorendement als de staatsbon. Dit leidde in augustus tot 1,3 miljard EUR opnames op zicht- en spaarrekeningen gecompenseerd met een toename van 0,5 miljard EUR op termijnrekeningen. Crelan was ook actief op de institutionele markt, met de uitgifte van een Senior Non-Preferred Debt van 500 miljoen EUR in januari en een tweede SNP-uitgifte in september van 600 miljoen EUR die in aanmerking komen voor de MREL-ratio.

Daarenboven, op het vlak van liquiditeit:

- De portefeuille retail-leningen van Crelan Groep is in 2023 met 1,2 miljard EUR toegenomen.

BESTEMMING VAN DE WINST VAN DE VERSCHILLENDE ENTITEITEN VAN DE GROEP.

De Raad van Bestuur van CrelanCo zal voorstellen om aan de coöperatieve aandeelhouders een **dividend van 4,25% uit te keren** voor een totaalbedrag van 38,6 miljoen EUR. Dit dividend vormt in de huidige rentecontext een zeer mooie vergoeding voor dit soort beleggingen.

Corporate governance

Raden van Bestuur en Directiecomités

CRELAN NV

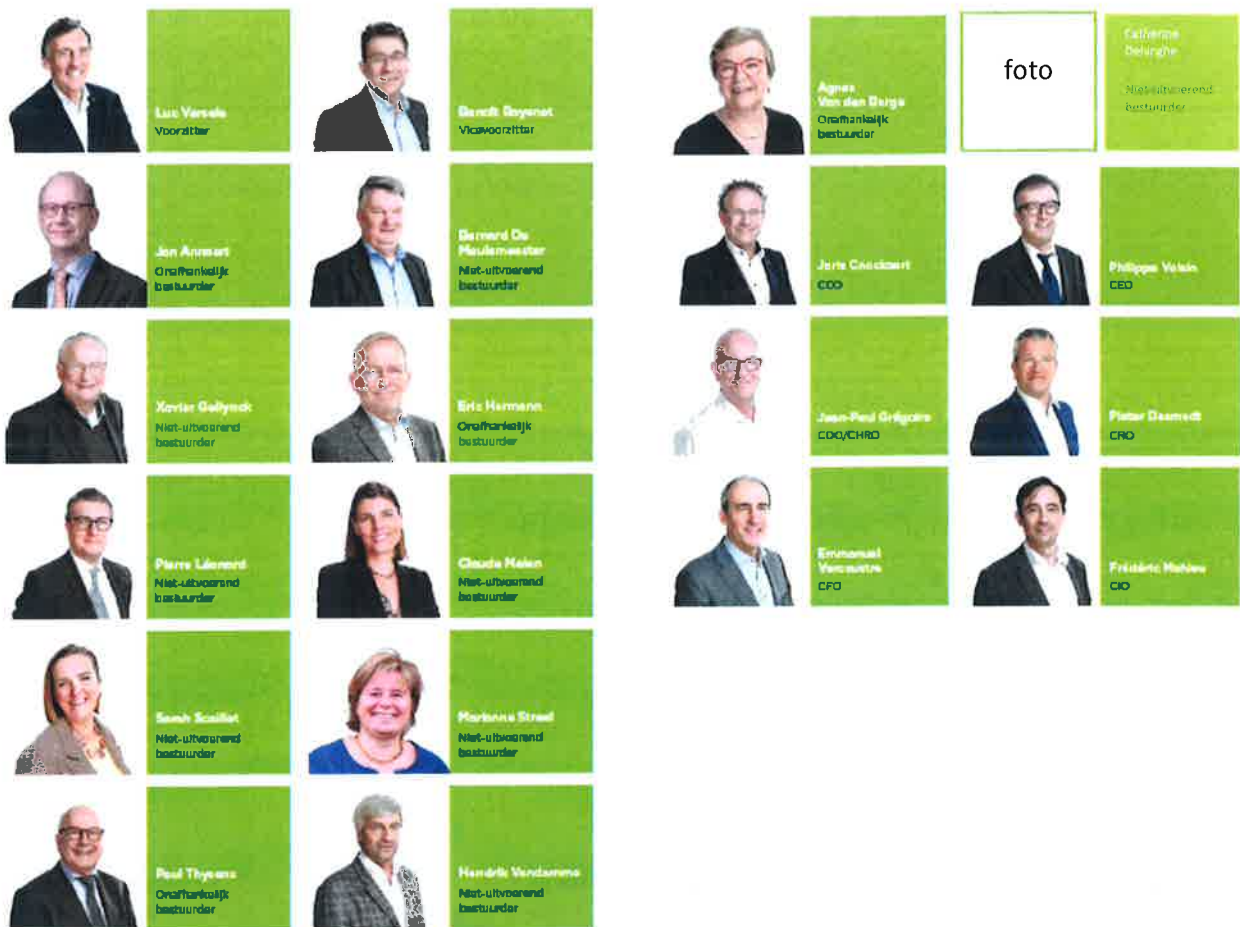

Raden van Bestuur

Volgende wijzigingen deden zich voor in 2023 en begin 2024:

- De benoeming tot niet-uitvoerend bestuurder van **Catherine Delanghe** op 11/01/2024.

Raad van Bestuur van NV Crelan op 11/01/2024

De Raad van Bestuur van NV Crelan kwam in 2023 tien keer samen.

In overeenstemming met artikel 27 van de Wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen ondersteunen een Remuneratiecomité, een Risico- en compliancecomité, een Auditcomité en een Benoemingscomité de Raad van Bestuur in haar taken.

De bank schenkt veel zorg aan een evenwichtige samenstelling en een goede vertegenwoordiging van de coöperatieve aandeelhouder in haar Raad van Bestuur. Daarom zetelen ook 10 vertegenwoordigers van CV CrelanCo in de Raad van NV Crelan.

De vier onafhankelijke bestuurders – Jan Annaert, Eric Hermann, Paul Thysens en Agnes Van den Berge - hebben onder meer als taak om over een objectieve besluitvorming te waken in zowel de Raad van Bestuur als in de comités waarvan ze het voorzitterschap opnemen en deel van uitmaken. Ook de naleving van de regels inzake risicobeheersing, compliance, ethiek en goede praktijken binnen Crelan volgen zij op.

Op haar vergadering van 19 december 2023 keurde de Raad van Bestuur het diversiteits- en inclusiebeleid van de bank formeel goed. Dit beleid beantwoordt aan de Europese richtlijn van 22/10/2014 en de Wet van 23/03/2019 tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen (artikel 7:86). Het streeft naar een evenwichtige samenstelling van de Raad van Bestuur en de Crelan Circle. Deze laatste bestaat uit de leden van het Directiecomité en al hun directeuren.

Bij het selectie- en benoemingsproces vormen de ervaring en vaardigheden van de kandidaten doorslaggevende factoren. Om de diversiteit tijdens dit proces te bevorderen, zal de uiteindelijke shortlist van kandidaten altijd uit minstens 3 personen bestaan, waarvan minstens één persoon tot het ondervertegenwoordigde geslacht behoort.

Crelan streeft ernaar om tegen 2030 een minimale vertegenwoordiging van 33% van het ondervertegenwoordigde geslacht te bereiken in de Raad van Bestuur als geheel, en van 40% onder de niet-uitvoerende bestuurders. Voor de Crelan Circle bedraagt dit streefcijfers eveneens 33%. Op 11 januari 2024 bedroeg het percentage van het ondervertegenwoordigde geslacht 25% voor de Raad van Bestuur als geheel; 35,7% voor de niet-uitvoerende bestuurders en 24% voor de Crelan Circle.

Naast gendervertegenwoordiging wordt er ook gestreefd naar evenwicht tussen Nederlandstalige en Franstalige leden in de Raad van Bestuur, zonder afbreuk te doen aan de ervaring en competenties van beschikbare potentiële kandidaten. Elke voorgestelde benoeming die in strijd is met ons streven moet grondig worden gemotiveerd door het Benoemingscomité.

De samenstelling van de comités op 31/12/ 2023

In 2023 werd de governance van deze adviserende comités verder in lijn gebracht met de regels ter zake, meer bepaald wordt elk comité voorgezeten door een onafhankelijke bestuurder en zetelt in elk comité ook een meerderheid aan onafhankelijke bestuurders in de zin van artikel 7:87 van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen.

Op grond van de hieronder vermelde opleidingsniveaus en de verscheidenheid aan beroepservaring kan de Raad van Bestuur de individuele en collectieve competentie van de leden van de gespecialiseerde comités rechtvaardigen.

Auditcomité

Voorzitter	Agnes Van den Berge (onafhankelijk)
Lid	Claude Melen
Lid	Paul Thysens (onafhankelijk)

Agnes Van den Berge is licentiaat economie. Na assistent-professor te zijn geweest aan de UGent, ging zij in 1980 in dienst bij de Nationale Bank van België waar zij achtereenvolgens Head Front Office, Head Financiële Markten (en adviseur van de Directie) en Head Controlling was. Zij is op 31/12/2021 benoemd tot onafhankelijk bestuurder van AXA Bank.

Paul Thysens heeft een diploma van Industrieel Ingenieur Kernenergie en een bijkomende Master in General Management. Hij bekleedde verschillende professionele functies binnen de IT-afdelingen van Generale Bank en Fortis Bank, onder andere die van CIO van Banca Nazionale del Lavoro (onderdeel van de groep BNP Paribas) in Italië, alvorens opnieuw aan de slag te gaan bij Fortis Bank in België,

achtereenvolgens als co-Head en CIO (lid van het directiecomité). Hij is op 31/12/2021 benoemd tot onafhankelijk bestuurder van AXA Bank.

Claude Melen heeft een Master in Managementwetenschappen (richting Financiën) en een bijkomend jaar Analyse - Controle - Audit. Zij begon haar professionele loopbaan als bedrijfsrevisor en stapte, met enkele tussenstappen in verschillende ministeriële kabinetten, over naar het Belgisch Rekenhof, achtereenvolgens als financieel revisor en eerste revisor (belast met de controle van de rekeningen en begrotingen van de Franse Gemeenschap). Zij is op 31/12/2021 benoemd tot niet-uitvoerend bestuurder van AXA Bank.

Het Auditcomité heeft als opdracht om de Raad van Bestuur bij te staan in zijn toezicht- en controlefunctie, meer bepaald met betrekking tot:

- de monitoring van het financiële verslaggevingsproces;
- de monitoring van de doeltreffendheid van de systemen voor interne controle en risicobeheer van de bank;
- de monitoring van de interne audit en van de desbetreffende activiteiten;
- de monitoring van de wettelijke controle van de (geconsolideerde) jaarrekening en de vragen en aanbevelingen geformuleerd door de revisor;
- de beoordeling en monitoring van de onafhankelijkheid van de revisor, waarbij met name wordt gelet op de verlening van bijkomende diensten aan de bank of aan een persoon waarmee zij een nauwe band heeft.

Het Auditcomité kwam zes keer samen in 2023.

Het heeft zich onder meer gebogen over de opvolging van het auditjaarplan 2023, de voortgang van de openstaande aanbevelingen, het opmaken van het auditjaarplan 2024, de organisatie van het systeem van interne controle van de Bank en over de activiteiten van Interne Audit, Risk management, Inspectie van het Agentennet, maar eveneens over de toezichtactiviteiten die uitgeoefend worden binnen het Auditcomité van Europabank.

Daarnaast vonden ook acht gezamenlijke vergaderingen van het Audit- en Risicocomité plaats in 2023 met exclusieve focus op de monitoring van de voortgang, de risico's en de budgetten van het Integratie- en Migratieprogramma.

Risico- en compliancecomité

Voorzitter	Eric Hermann (onafhankelijk)
Lid	Jan Annaert (onafhankelijk)
Lid	Bernard De Meulemeester

Het Risico- en compliancecomité kwam negen keer samen in 2023.

Eric Hermann heeft een master in commerciële en financiële wetenschappen en een bijkomende master in management. Hij kwam in de banksector terecht binnen de Paribas groep waar hij verschillende leidinggevende functies in financiële afdelingen uitoefende. Na de overname van Paribas door Artesia en later Dexia oefende hij verschillende functies in risicobeheer uit, achtereenvolgens als Head of Risk management Group, Head of Risk management Concepts & Strategy, bestuurslid belast

met risico, compliance, interne controles en audit, voordat hij CRO werd van Belfius Bank. Hij is op 31/12/2021 benoemd tot onafhankelijk bestuurder van AXA Bank.

Jan Annaert heeft een master en doctoraat in toegepaste economische wetenschappen. Hij kwam in de academische wereld terecht als (assistent-)onderzoeker aan de KULeuven, Universiteit Antwerpen en het Vlaams Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek alvorens docent financiering te worden aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Momenteel is hij hoogleraar financiering aan de Universiteit Antwerpen en aan de Antwerp Management School. Hij is op 31/12/2021 benoemd tot onafhankelijk bestuurder van AXA Bank.

Bernard De Meulemeester heeft een master in toegepaste economische wetenschappen, specialisatie 'accounting'. Hij was een gecertificeerd externe auditor (IBR/IRE) en is door de Nationale Bank van België erkend voor de controle van financiële instellingen, verzekeringsmaatschappijen en beroepspensioeninstellingen. Hij heeft meer dan 25 jaar ervaring binnen Deloitte in audit- en consulting opdrachten voor financiële diensteninstellingen. Na zijn vertrek bij Deloitte werd hij onafhankelijk bestuurslid bij een aantal ondernemingen in de dienstensector (waaronder banken en verzekeringsmaatschappijen). Hij is op 1/01/2022 benoemd tot niet-uitvoerend bestuurder van AXA Bank.

Remuneratiecomité

Voorzitter	Jan Annaert (onafhankelijk)
Lid	Xavier Gellynck*
Lid	Eric Hermann (onafhankelijk)

* vanaf 2 november 2023

Het Remuneratiecomité kwam drie keer samen in 2023.

Voor een beknopt cv van de onafhankelijke bestuurders: zie hierboven.

Xavier Gellynck heeft een masterdiploma toegepaste economie en bedrijfskunde en een doctoraat van de Universiteit Gent. Hij is professor aan de Universiteit Gent, departement Landbouw economie. Hij was ook deskundige voor de Europese Commissie inzake 'Voedselkwaliteitsborging en certificeringsregelingen beheerd binnen de geïntegreerde toeleveringsketen'. Hij is op 31/12/2021 benoemd tot niet-uitvoerend bestuurder van AXA Bank.

Benoemingscomité

Voorzitter	Paul Thysens (onafhankelijk)
Lid	Benoît Bayenet
Lid	Agnes Van den Berge (onafhankelijk)

Het Benoemingscomité kwam negen keer samen in 2023.

Voor een beknopt cv van de onafhankelijke bestuurders: zie hierboven.

Benoît Bayenet is master en doctor in de economie, en master in econometrie. Hij doceert overheidsfinanciën aan de ULB en de UCL-ULG. Hij is ook voorzitter van de Centrale (federale) Economische Raad. Als voormalig niet-uitvoerend bestuurder bij Agricaïsse werd hij op 01/01/2022 aangesteld als niet-uitvoerend bestuurder van AXA Bank.

Volgens artikel 62 §2 van de Wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen en volgens het reglement van de Nationale Bank van België is de Bank verplicht om de externe functies die haar bestuurders en effectieve leiders buiten de Groep Crelan uitoefenen openbaar te maken. De lijst op 11/01/2024 is de volgende:

	Functies binnen Crelan NV	Onderneming waarin het extern mandaat wordt opgenomen	Zetel	Type activiteit	Genoteerd	Functies binnen deze onderneming
Luc VERSELE	Voorzitter van de raad van bestuur	Nihil	Nihil	Nihil	Nihil	Nihil
Benoît BAYENET	Vicevoorzitter van de raad van bestuur en lid van het benoemingscomité	La Financière du Bois SA	Rue de la Plaine 11, 6900 Marche-en-Famenne Belgium	Investeringsvennootschap	Neen	Voorzitter van de raad van bestuur
Jan ANNAERT	Onafhankelijk bestuurder, voorzitter van het remuneratiecomité en lid van het risico- en compliancecomité	Nihil	Nihil	Nihil	Nihil	Nihil
Bernard DE MEULE-MEESTER	Niet-uitvoerend bestuurder & lid van het risico-en compliancecomité	Bernard De Meulemeester BV	Boerendreef 17, 2970 Schilde Belgium	Management- & consultingvennootschap	Neen	Zaakvoerder
		Adviesbureau De Annes BV	Boerendreef 17, 2970 Schilde Belgium	Vastgoedvennootschap	Neen	Zaakvoerder
		Xerius Onderlinge Verzekeringsvereniging (OVV)	Brouwersvliet 4, 2000 Antwerpen Belgium	Onderlinge verzekeringsvereniging	Neen	Niet-uitvoerend bestuurder
		Landsbond van de Onafhankelijke Ziekenfondsen (Helan)	Lenniksebaan 788A, 1070 Brussel Belgium	Mutualiteit	Neen	Niet-uitvoerend bestuurder en lid auditcomité

		MLOZ Insurance vmob	Lenniksebaan 788A, 1070 Brussel Belgium	Verzekerings- maatschappij	Neen	Niet- uitvoerend bestuurder en lid auditcomité
Catherine DELANGHE	Niet-uitvoerend bestuurder	Candriam Fund	Allée Scheffer 5, L-2520 Luxembourg Luxembourg	Beleggingsfonds	Neen	Niet- uitvoerend bestuurder
		Candriam sicavs	Route d'Arlon 19-21, L-8009 Strassen Luxembourg	Beleggingsfonds	Neen	Niet- uitvoerend bestuurder
Xavier GELLYNCK	Niet-uitvoerend bestuurder & lid van het remuneratie- comité	Thalix BV	Beekstraat 35, 9920 Lievegem Belgium	Management- vennootschap	Neen	Zaakvoerder
Eric HERMANN	Onafhankelijk bestuurder & voorzitter van het risico- en compliancecomité	Fonber SA	Les Gottes 1, 1390 Grez- Doiceau Belgium	Patrimoniumvennootschap	Neen	Voorzitter van de raad van bestuur
		Golf et Sporting Club de Grez- Doiceau SA	Les Gottes 1, 1390 Grez- Doiceau Belgium	Golf club	Neen	Voorzitter van de raad van bestuur
Pierre LEONARD	Niet-uitvoerend bestuurder	Sowafinal SA	Avenue Maurice- Destenay 13, 4000 Liège Belgium	Investerings- vennootschap	Neen	Niet- uitvoerend bestuurder
		AWEX SA	Place Sainctelette 2, 1080 Bruxelles Belgium	Investerings- vennootschap	Neen	Niet- uitvoerend bestuurder
		EWATE SA	Avenue Maurice- Destenay 13, 4000 Liège Belgium	Investeringsvennootschap	Neen	Niet- uitvoerend bestuurder
		Le Circuit de Spa- Francorchamps SA	Route du Circuit 55, 4970 Stavelot Belgium	Exploitatie race-circuit	Neen	Niet- uitvoerend bestuurder

Claude MELEN	Niet-uitvoerend bestuurder & lid van het auditcomité	Ethias SA	Rue des Croisiers 24, 4000 Liège Belgium	Verzekerings- maatschappij	Neen	Niet-uitvoerend bestuurder & lid van het Auditcomité en het risicocomité
		Luminus SA	Boulevard du Roi Albert II 7, 1210 Brussel Belgium	Energieleverancier	Neen	Niet-uitvoerend bestuurder
		Brussels South Charleroi Airport SA	Rue des Frères Wright 8, 6042 Charleroi Belgium	Exploitatie luchthaven	Neen	Niet-uitvoerend bestuurder & voorzitter van het auditcomité
Sarah SCAILLET	Niet-uitvoerend bestuurder	Nihil	Nihil	Nihil	Nihil	Nihil
Marianne STREEL	Niet-uitvoerend bestuurder	Rhisnagri SA	Rue Godefroid 1A, 5000 Namur Belgium	Patrimonium- vennootschap	Neen	Niet-uitvoerend bestuurder
		La Ferme du Manoir SA	Rue du Spinoy 3, 5080 Rhisnes Belgium	Patrimonium- vennootschap	Neen	Niet-uitvoerend bestuurder
		Monjoie-Streel Société agricole	Rue du Spinoy 3, 5080 Rhisnes Belgium	Landbouwbedrijf	Neen	Zaakvoerder
		Metha'Org Wallonie SC	Chaussée de Namur 47, 5030 Gembloux Belgium	Investeringsmaatschappij	Neen	Niet-uitvoerend bestuurder
		Le Secrétariat des Assurances SC	Chaussée de Namur 47, 5030 Gembloux Belgium	Verzekeringmakelaar	Neen	Niet-uitvoerend bestuurder
		eFWA SRL	Chaussée de Namur 47, 5030 Gembloux	ICT-diensten	Neen	Niet-uitvoerend bestuurder

Belgium

		FWA Invest SRL	Chaussée de Namur 47, 5030 Gembloux	Investeringsmaatschappij	Neen	Niet-uitvoerend bestuurder
			Belgium			
		Maison de l'Agriculture et de la Ruralité SA	Chaussée de Namur 47, 5030 Gembloux	Consultancy en adviesverlening	Neen	Niet-uitvoerend bestuurder
			Belgium			
		Pleinchamp SRL	Chaussée de Namur 47, 5030 Gembloux	Uitgeverij	Neen	Niet-uitvoerend bestuurder
			Belgium			
Paul THYSENS	Onafhankelijk bestuurder, voorzitter van het benoemingscomité & lid van het auditcomité	Nihil	Nihil	Nihil	Nihil	Nihil
Hendrik VANDAMME	Niet-uitvoerend bestuurder	Immo-Conscience CV	Industrieweg 53, 8800 Roeselare	Patrimonium-vennootschap	Neen	Niet-uitvoerend bestuurder
			Belgium			
		Sopabe CV	Anspachlaan 111 bus 10, 1000 Brussel	Investeringsmaatschappij	Neen	Niet-uitvoerend bestuurder
			Belgium			
		Sopabe-T CV	Anspachlaan 111 bus 10, 1000 Brussel	Investeringsmaatschappij	Neen	Niet-uitvoerend bestuurder
			Belgium			
Agnes VAN DEN BERGE	Onafhankelijk bestuurder	Food Tech Consult NV	De Meeûssquare 35, 1000 Brussel	Consulting-vennootschap	Neen	Niet-uitvoerend bestuurder
			Belgium			
Philippe VOISIN	Uitvoerend bestuurder	Nihil	Nihil	Nihil	Nihil	Nihil

Joris CNOCKAERT	Uitvoerend bestuurder	Nihil	Nihil	Nihil	Nihil	Nihil
Pieter DESMEDT	Uitvoerend bestuurder	Nihil	Nihil	Nihil	Nihil	Nihil
Jean-Paul GREGOIRE	Uitvoerend bestuurder	Nihil	Nihil	Nihil	Nihil	Nihil
Frédéric MAHIEU	Uitvoerend bestuurder	Nihil	Nihil	Nihil	Nihil	Nihil
Emmanuel VERCOUSTRE	Uitvoerend bestuurder	AXA Banque France SA	Rue Carnot 203-205, 94138 Fontenay- sous-Bois France	Kredietinstel- ling	Neen	Niet- uitvoerend bestuurder & lid van het auditcomité

Raad van Bestuur van CV CrelanCo

De samenstelling van de Raad van Bestuur van de CV CrelanCo wijzigde als volgt in 2023:

- het mandaat van de niet-uitvoerende bestuurder [Ann Dieleman](#) kwam ten einde op 27/04/2023.

De samenstelling van de Raad van bestuur van CV Crelanco op 31/12/2023

De Raad van Bestuur van de CV CrelanCo kwam in 2023 zes keer samen.

Directiecomité

De samenstelling van het directiecomité bleef ongewijzigd in 2023. Dit gaf op 31 december 2023 volgende samenstelling:

Het directiecomité neemt de operationele leiding van CrelanCo CV, Crelan NV en AXA Bank Belgium voor zich.

AXA BANK BELGIUM NV

Sinds 1 januari 2022 is de governance van de Raad van Bestuur, zijn gespecialiseerde comités en het directiecomité van AXA Bank Belgium gespiegeld aan deze van Crelan NV. De wijzigingen vermeld onder de rubriek Crelan nv zijn dus integraal van toepassing op AXA Bank Belgium nv.

EUROPABANK

De samenstelling van de Raad van bestuur van Europabank wijzigde in 2023 als volgt:

- Grete Schaekers werd op 17/07/2023 als uitvoerend bestuurder (CFO) benoemd.

De Raad van Bestuur is samengesteld uit elf leden: vier leden van het directiecomité, twee onafhankelijke bestuurders en vijf vertegenwoordigers van hoofdaandeelhouder Crelan NV.

De samenstelling van de Raad van Bestuur van Europabank op 31/12/2023:

Voorzitter:	Joris Cnockaert
Bestuurders:	Gérald Bogaert (lid directiecomité) Marc Claus (lid directiecomité) Xavier Gellynck Jean-Paul Grégoire Sophie Hozée (onafhankelijk bestuurder) Paul Malfeyt (voorzitter directiecomité) Grete Schaekers (lid directiecomité) Agnes Van den Berge (onafhankelijk bestuurder) Luc Versele Clair Ysebaert

De Raad van Bestuur kwam zes keer samen in 2023.

Het Audit- en het Remuneratiecomité functioneren onder de bevoegdheid van de Raad van Bestuur.

De samenstelling van het directiecomité van Europabank op 31/12/2023

Voorzitter:	Paul Malfeyt
Leden:	Gérald Bogaert Marc Claus Grete Schaekers

Verslag van de commissaris

De Algemene Vergadering van Crelan nv van 27 april 2023 besliste om **EY Bedrijfsrevisoren** te herbenoemen als commissaris voor een periode van 3 jaar, tot de algemene vergadering van april 2026. EY wordt hierbij vertegenwoordigd door **Christel Weymeersch** en **Christophe Boschmans**.

EY Bedrijfsrevisoren controleert bijgevolg de geconsolideerde rekeningen van de Groep Crelan.

Statutaire wijzigingen

De statuten van Crelan NV werden op 19 december 2023 aangepast naar aanleiding van de gerealiseerde kapitaalverhoging enerzijds en anderzijds om ze in lijn te brengen met de bepalingen van het Wetboek vennootschappen en verenigingen.

Ook de statuten van AXA Bank Belgium werden in lijn gebracht met de bepalingen van het Wetboek vennootschappen en verenigingen via een wijziging op 19 december 2023.

De statuten van CrelanCo CV en Europabank NV bleven ongewijzigd.

Deugdelijk bestuur

In overeenstemming met artikel 59 §2 van de Bankwet en Circulaire NBB_2011_09 van 20 december 2011 over de beoordeling van de interne controle evalueerde de effectieve leiding van de Bank zijn systeem van interne controle en voerde de Bank een permanente tweede- en derdelijnscontrole in.

De Bank maakte de vermelde verslagen in januari 2024 over aan de NBB nadat de Raden van Bestuur ze hadden goedgekeurd.

Overeenkomstig Circulaire NBB_2022_23 ter invoering van een 'Handboek Governance voor de banksector', dat de verschillende bepalingen inzake deugdelijk bestuur opgenomen in de Bankwet beschrijft, moet het governancememorandum jaarlijks op zijn conformiteit geëvalueerd en aangepast worden in functie van betekenisvolle wijzigingen die de beleidsstructuur en de organisatie van de financiële instelling beïnvloeden. De laatste versie van het governancememorandum werd goedgekeurd op de Raad van Bestuur van 19 december 2023.

Beloningsbeleid

De Raad van Bestuur heeft een aantal leden afgevaardigd in het **Remuneratiecomité** om aanbevelingen op vlak van beloning aan de Raad van Bestuur over te maken. Het Remuneratiecomité wordt, zoals hierboven vermeld, voorgezeten door een onafhankelijk bestuurder in de zin van artikel 3, 83° van de wet van 25 april 2014 betreffende het statuut van en het toezicht op kredietinstellingen en beursvennootschappen.

De voorstellen van het Remuneratiecomité aan de Raad van Bestuur omvatten het geldelijk statuut van de uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders van de Bank en haar filialen, alsook het geldelijk statuut van de personen die verantwoordelijk zijn voor de onafhankelijke controlefuncties en de zogenaamde "Identified Staff".

Het Remuneratiecomité is zodanig samengesteld dat het een gedegen en onafhankelijk oordeel kan geven over het beloningsbeleid, de beloningspraktijken en de prikkels die daarvan uitgaan voor de risicobeheersing, eigenvermogensbehoeften en de liquiditeitspositie, en doet dit meer bepaald door:

- Advies te verlenen aan de Raad van Bestuur op vlak van de selectie van functies die als Identified Staff worden aangemerkt;
- Advies te verlenen aan de Raad van Bestuur op vlak van het beloningsbeleid, vooral voor medewerkers van wie de werkzaamheden een materiële impact hebben op het risicoprofiel van de bank ("Identified Staff"), alsook het verzekeren dat het beloningsbeleid genderneutraal is en de gelijke behandeling ondersteunt van medewerkers van verschillende genders;
- De voorbereiding van de beslissingen van de Raad van Bestuur over beloning, rekening houdend met de langetermijnbelangen van aandeelhouders, investeerders en andere belanghebbenden, alsook met het algemeen belang;
- De rechtstreekse controle op de beloning van de medewerkers die verantwoordelijk zijn voor de onafhankelijke controlefuncties;
- Het toezicht op alle belangrijke retentie-, vertrek- en welkomstregelingen.

Ter bevordering van gezonde beloningspraktijken en een gezond beloningsbeleid, onderzoekt het **Risicocomité**, onverminderd de taken van het Remuneratiecomité, of de prikkels die uitgaan van het beloningssysteem op passende wijze rekening houden met de risicobeheersing, de eigenvermogensbehoeften en de liquiditeitspositie van de bank, evenals met de waarschijnlijkheid en de spreiding in de tijd van de winst. Ook levert het Risicocomité input voor de identificatie van de Identified Staff.

De Compliancefunctie analyseert de gevolgen van het beloningsbeleid voor de naleving door de instelling van de wet- en regelgeving, het interne beleid en de risicocultuur, en rapporteert alle vastgestelde compliancerisico's en niet-compliant issues aan de Raad van Bestuur.

De Compliancefunctie geeft in overeenstemming met haar rol doeltreffende input voor de vaststelling van bonuspools, prestatiecriteria en de toekenning van beloningen wanneer zij bezorgd is over het effect hiervan op gedragingen van medewerkers en het risiconiveau van de verrichte activiteiten. Ook levert de Compliancefunctie input voor de identificatie van de Identified Staff.

Het Beloningsbeleid en de Identificatie van de Identified Staff worden - na adviezen van de Compliancefunctie, het Risicocomité en het Remuneratiecomité - goedgekeurd door de **Raad van Bestuur**.

Rekening houdend met artikel 67 van de wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen en de uitvoeringsbesluiten en de Gedelegeerde Verordening (EU) 2021/923, heeft de **Raad van Bestuur** binnen de Bank de perimeter van de Identified Staff als volgt bepaald:

- Categorie 1: de leden van de Raad van Bestuur;
- Categorie 2: de leden van het Hoger Management
- Categorie 3: de overeenkomstig de Gedelegeerde Verordening en andere regelgeving vastgestelde medewerkers met een functie die het nemen van risico's inhoudt;
- Categorie 4: de medewerkers die verantwoordelijk zijn voor de onafhankelijke controlefuncties;
- Categorie 5: de overeenkomstig de Gedelegeerde Verordening vastgestelde medewerkers, van wie de totale beloning hen op hetzelfde beloningsniveau plaatst als de hoge directie en de personen met een functie die het nemen van risico's inhoudt.

Het beloningsbeleid is op dergelijke manier gestructureerd dat het globaal beloningspakket gebalanceerd is opgesplitst in een vaste en een variabele component.

De samenstelling van het globaal pakket is zodanig opgesteld dat het niet aanzet tot het nemen van uitzonderlijke risico's. Het vast gedeelte is structureel genoeg om de Identified Staff leden te belonen voor hun werk, anciënniteit, expertise en professionele ervaring en betekent een garantie voor de volatiele variabele verloning en meer bepaald de kans van het niet-uitkeren van een variabele beloning.

Vaste beloning

Het basisloon van de Identified Staff wordt bepaald rekening houdend met de organisatorische verantwoordelijkheden, zoals beschreven in de functiebeschrijving, en met de positionering ten opzichte van een externe benchmark. Het basisloon kan ook voordelen in natura inhouden.

Beslissingen omtrent de evolutie van de vaste beloning van Identified Staff zijn gebaseerd op performance reviews (evaluaties) en positionering ten opzichte van een externe benchmark. Individuele verhogingen worden toegekend op basis van de volgende principes:

- billijke behandeling;
- strikte delegatieregels; en,
- een systematische dubbele controle door het lijnmanagement en het HR-departement.

Elk jaar bepalen Crelan en AXA Bank het beschikbaar budget voor de evolutie van de vaste verloning, waarbij de resultaten van beide entiteiten (in vergelijking met de gestelde objectieven) de bepalende factor zijn. Wanneer de resultaten negatief zijn of significant lager dan de objectieven kan de evolutie van de vaste verloning beperkt worden tot de reglementaire, wettelijke of contractuele verhogingen.

De niet-uitvoerende leden van de Raad van Bestuur, van het Benoemings- en Remuneratiecomité en van andere comités ontvangen enkel een jaarlijkse vaste vergoeding, uitbetaald in maandelijkse

schrijven. Zij ontvangen geen variabele verloning. De vaste vergoeding dekt alle kosten, waaronder de verplaatsingskosten, en de grootte ervan is afhankelijk van de rol van de niet-uitvoerende bestuurders in de verschillende gespecialiseerde comités.

Variabele beloning

De variabele beloning voor de Identified Staff wordt bepaald volgens de regels vermeld in het Beloningsbeleid en wordt afgestemd op alle risico's en op de prestaties van de instelling, de bedrijfseenheid en de individuele prestaties.

De prestatie van het team waarvan het lid van de Identified Staff deel uitmaakt en zijn of haar individuele prestatie beoordeeld aan de hand van een verplichte jaarlijkse individuele beoordeling door de hiërarchisch leidinggevende op minstens de volgende elementen:

- kwalitatieve verwezenlijkingen van de vastgestelde objectieven;
- professioneel gedrag met betrekking tot de waarden, compliancevereisten en procedures, gealigneerd op de waarden van de Groep;
- bijdrage aan het risicobeheer, inclusief operationeel risico;
- de leiderschapscapaciteiten van de medewerker (indien van toepassing).

De Raad van Bestuur zal, na advies van het Remuneratiecomité, voor alle leden van de Identified Staff een aanvullende beoordeling uitvoeren rekening houdend met:

- de bijdrage aan het permanente toezichtskader;
- de betrokkenheid bij materiële risico's en hieraan verbonden beslissingen;
- in voorkomend geval, incidenten die in de loop van het jaar zouden hebben plaatsgevonden en de correctieve maatregelen genomen door het individu of als manager.

Deze beoordeling kan een impact hebben op de variabele beloning.

De variabele beloning voor Identified Staff is beperkt tot het hoogste van de volgende 2 bedragen:

- Bedrag gelijk aan de vaste beloning, zonder dat dit bedrag hoger mag zijn dan de vaste beloning en met een maximum van 50.000 EUR;
- 50% van de vaste beloning.

Die beperking van de verhouding tussen de vaste en variabele beloning geldt ook voor toekenningen van variabele beloning bij overschrijding van de objectieven ('above target').

De standaard jaarlijkse variabele beloning voor de Identified Staff, exclusief vertrekvergoedingen of vergoedingen voor uitzonderlijke prestaties, is beperkt tot maximaal 30% van de vaste beloning. Op voorstel van het Remuneratiecomité kan de variabele vergoeding worden herzien door de Raad van Bestuur.

Overeenkomstig de Wet van 25 april 2014 op het statuut van en toezicht op kredietinstellingen en beursvennootschappen bestaat de variabele beloning voor de Identified Staff voor min. 40% (mogelijks oplopend tot 60% voor de hoogste variabele beloningen) uit een uitgesteld deel (deferral).

Zolang de totale variabele vergoeding lager is dan 50.000 EUR bruto en niet meer bedraagt dan 1/3de van de totale jaarlijkse beloning, wordt er niet gewerkt met een uitgestelde betaling.

In voorkomend geval verloopt het uitgesteld schema als volgt:

- De verwerving van de uitgestelde variabele beloning voor de leden van het Directiecomité en, in het geval deze geen deel uitmaken van het Directiecomité, het Senior Management wordt gespreid over 5 jaar, waarbij jaarlijks 1/5de van het uitgesteld gedeelte wordt verworven;
- Voor alle andere leden van de Identified Staff wordt de verwerving gespreid over 4 jaar, waarbij jaarlijks 1/4de van het uitgesteld gedeelte wordt verworven.

Ten minste 50% van de variabele beloning (zowel van het niet-uitgesteld als van het uitgesteld deel), is samengesteld uit een gepast evenwicht tussen :

- financiële instrumenten verbonden aan aandelen, of equivalente instrumenten ("non-cash instrumenten") ; en eventueel indien nodig,
- andere kapitaalinstrumenten zoals voorzien door de Wet.

Deze instrumenten zijn onderworpen aan een passend aanhoudingsbeleid, dat inhoudt dat de houder van de instrumenten er de eigenaar van moet blijven, en dat tot doel heeft de prikkels af te stemmen op de langetermijnbelangen van Crelan en AXA Bank.

De overige 50% van de variabele verloning zal in voorkomend geval in geld betaald worden of – conform § 284 van de EBA-guidelines – in andere voordelen die niet aan het criterium van financiële instrumenten voldoen.

Alle variabele beloningen worden tot mogelijk 100% verminderd (**malus**) of teruggevorderd (**clawback**) binnen de maximale uitstelperiode volgens de volgende voorwaarden en modaliteiten:

Na advies van het Remuneratiecomité, zal de Raad van Bestuur beslissen om de nog niet verworven en betaalde delen van de variabele beloning van alle of bepaalde (eventueel voormalige) Identified Staff te verminderen (**malus**) of terug te vorderen (**clawback**) als de Bank of de betrokken bedrijfseenheid een verminderd of negatief financieel rendement boekt of als een van de volgende gevallen ontdekt wordt:

- de Identified Staff leeft de geldende normen inzake deskundigheid en professionele integriteit niet na;
- de Identified Staff is betrokken bij een bijzonder mechanisme dat als doel of gevolg heeft fiscale fraude door derden te bevorderen;
- iedere omstandigheid die impliceert dat de betaling van de variabele beloning een inbreuk zou uitmaken op het goede beloningsbeleid van de Bank, op de risicobeheerstrategie of op haar gering tot middelgroot risicoprofiel.

In het geval van toekenning van een **vertrekvergoeding**, mag deze nooit een beloning vormen voor het falen of onrechtmatig gedrag van de medewerker en enkel rekening houden met de in de loop der tijd gerealiseerde prestaties. Bovendien kan een vertrekvergoeding die hoger is dan 12 maanden vaste beloning of, op eensluidend gemotiveerd advies van het Remuneratiecomité, die hoger is dan 18 maanden vaste beloning, enkel worden toegekend onder voorbehoud van goedkeuring door de Algemene Vergadering.

De uitzonderingen van artikel 12/1 van de Bankwet zijn van toepassing op de vertrekvergoedingen.

De bank keerde in 2023 volgende vergoedingen uit (Crelan/AXA Bank/Europabank):

Totale vergoeding (mio EUR)	Vaste vergoeding	Variabele vergoeding
Bestuurders van de Groep Crelan	6,18	1,05

Totale remuneratie van Identified Staff in 2023 (exclusief de vergoeding van niet-uitvoerende bestuurders)

De kwantitatieve informatie hieronder betreft de remuneratie toegekend voor het jaar 2023 aan de Identified Staff van Crelan en AXA Bank binnen de betekenis van CRD IV en de Belgische Bankwet, maar is geen weerspiegeling van de remuneratie toegekend aan andere werknemers:

POPULATIE	Vaste verloning	Variabele verloning	Vergoeding bij indienst-treding	Ontslagvergoeding	Betaald	Toegekend	Hoogst toegekend	
<i>Uitvoerende bestuurders</i>	4.997.971 €	1.046.321 €						Bedragt (EUR)
	10	10						# betrokken mdws
<i>Hoger management (exclusief uitvoerende bestuurders)</i>	863.608 €	154.369 €						Bedrag (EUR)
	4	4						# betrokken mdws
<i>Andere Identified Staff</i>	3.400.045 €	494.980 €						Bedrag (EUR)
	22	22						# betrokken mdws

Totaal	9.261.624 €	1.695.670 €	Bedrag (EUR)
	36	36	# betrokken mdws

Populatie	Vormen van variabele verloning (toegekend)				Uitstaande uitgestelde verloning		Uitgestelde verloning		
					Verworven	Niet verworven	Toegekend	Uitbetaald	
Uitvoeren de bestuurders	692.036 €	N/A	N/A	354.286 €	380.707 €	1.146.318 €	418.529 €	354.019 €	- €
Hoger management (exclusief uitvoeren de bestuurders)	154.369 €	N/A	N/A	- €	- €	- €	- €	- €	- €
Andere identified staff	494.980 €	N/A	N/A	- €	- €	- €	- €	- €	- €
Totaal	1.341.385 €	- €	- €	354.286 €	380.707 €	1.146.318 €	418.529 €	354.019 €	- €

Evaluatie van de governance

In het kader van de governanceverplichtingen voor financiële instellingen, waaronder de 'fit & proper'-vereisten voor bestuurders, heeft het Benoemingscomité in 2023, conform artikel 31 §2 van de Wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen, de structuur,

omvang, samenstelling en prestaties van de Raad van Bestuur en zijn comités geëvalueerd. Voor deze evaluatieoefening werd gebruik gemaakt van schriftelijke vragenlijsten en individuele interviews met het doel om:

- De verwachtingen van de bestuurders over de rol en de werking van de Raad van Bestuur en de comités in kaart te brengen;
- De competentie en expertise van de aanwezige governanceprofielen te inventariseren;
- De governancepraktijken binnen de Raad van Bestuur te identificeren;
- De implementatie van de aanbevelingen uit de voorgaande evaluatie op te volgen.

Inzake de individuele evaluatie van de leden van de raad van bestuur werden de sterke competenties, evenals de nog verder te ontwikkelen competenties per bestuurder in kaart gebracht. Bij deze individuele evaluatie werden ook een reeks andere parameters in rekening gebracht zoals de participatiegraad aan vergaderingen en opleidingen, de externe mandaten, de tijdsbesteding en de onafhankelijkheid van geest.

Op basis van de resultaten van deze oefening heeft het benoemingscomité kunnen evalueren of alle kennis, vaardigheden, diversiteit en ervaring aanwezig en evenwichtig verdeeld zijn en heeft het een aantal actiepunten geformuleerd aan de raad van bestuur. Al deze actiepunten werden ondertussen uitgevoerd of zijn in uitvoering.

Crelan, een bank die evolueert

Merkidentiteit en merkcampagne

'CRELAN, DAAR WORDT U BETER VAN'

Merkidentiteit en merkcampagne

Met de overname van AXA Bank stak Crelan zijn ambities niet onder stoelen of banken. Na de fusie wordt het in 2024 de 5de bank van België. Een grote bank, met een volledig productengamma en een performant digitaal platform. Maar Crelan wil wel de grote bank zijn die óók tegemoetkomt aan een van de belangrijkste verwachtingen van de cliënt: de aanwezigheid op het terrein. Crelan-agentschappen blijven in steden en gemeenten overal in het land een vast onderdeel uitmaken van het straatbeeld. Cliënten kunnen er makkelijk fysiek terecht bij een ondernemende agent of expert met wie ze een jarenlange vertrouwensrelatie kunnen opbouwen, en die tot het uiterste gaat om hen een uitmuntende persoonlijke service te verlenen.

De ambitie om met een sterk en uitgebreid agentennet het verschil te maken met onder meer klassieke grootbanken is een essentieel onderdeel van de merkstrategie van Crelan.

Om de boodschappen in het kader van deze strategie in een bijzonder concurrentieel landschap efficiënt over te brengen – niet in het minst ten opzichte van de 848.506 cliënten van AXA Bank voor wie Crelan straks de huisbankier wordt - besloot Crelan tot een grondige opfrissing van zijn merkidentiteit.

Na een intensief voorbereidend traject nam Crelan in november dus nieuwe assets voor het merk in gebruik. Aan de merknaam en de hoofdzakelijke groene kleuren die er van oudsher mee geassocieerd worden, is niet geraakt, maar de bank pakte wel uit met een nieuw logo. De traditionele korenaar is daarin vervangen door een meer hedendaagse en abstractere vorm die in alle commerciële communicatie van de bank gedeclineerd wordt in dynamische accenten. De *rebranding* van het merk leidde ook tot de creatie van allerlei andere essentiële merkassets: een nieuwe slogan (Daar wordt u beter van), een speelsere grafische stijl, een nieuwe *sonic identity* met een makkelijk herkenbaar soundlogo, en in alle verbale communicatie van het merk een *tone of voice* met een duidelijke twist. Eind 2023 kregen de eerste Crelan-agentschappen ook al een voorgevel die de nieuwe merkidentiteit uitstraalt.

In december gaf Crelan dan het startschot voor een grootschalige mediacampagne die gericht was op merkbekendheid en een eigentijdse invulling van het merk bij het grote publiek. Een maand lang was het merk werkelijk overal, en dit zowel op klassieke kanalen (reclamespots op televisie, op de radio

en in de bioscoop, paginagrote krantenadvertenties, reclameboodschappen in treinstations) als online (op streamingplatformen, Youtube, nieuwssites, sociale media, ...).

Dit was slechts de eerste campagne van een reeks die in 2024 en de jaren daarna wordt voortgezet en waarin de unieke *proofpoints* van het merk, zoals het uitgebreide fysieke netwerk, de persoonlijke relatie tussen de Crelan-bankagent en de klant of nog de maatschappelijk meerwaarde van een coöperatieve bank aan bod komen.

EEN BREDER PRODUCTAANBOD DANKZIJ SAMENWERKING BINNEN DE GROEP EN PARTNERSHIPS

Een van de doelstellingen van de overname van AXA Bank was om de kennis en knowhow te delen en om binnen de Crelan groep zo optimaal mogelijk samen te werken. Op die manier kunnen we onze klanten immers sneller, vollediger en efficiënter van dienst zijn.

In 2022 werden op dat vlak al belangrijke initiatieven genomen met een verruiming van het productaanbod van zowel Crelan als AXA Bank als resultaat. In 2023 werd deze samenwerking verder verfijnd.

Samenwerking met Europabank

De specifieke kennis die Europabank opbouwde bij het verwerken van kaarttransacties en als aanbieder van financiële renting en leasing wendde we breed aan in de Crelan groep.

Op die manier kunnen de Crelan- en AXA Bank-kantoren de betaaloplossingen via terminals of online van Europabank aanbieden aan hun professionele klanten. Ze brengen deze klanten hiervoor in contact met een verbonden Europabank-kantoor.

De Crelan- en AXA Bank-kantoren kunnen ook klanten doorverwijzen naar Europabank op het vlak van leasing en woonkredieten als blijkt dat het aanbod van de partner beter aansluit bij de behoeften en het profiel van de klant. Eb-lease breidde in 2022 op dat vlak haar aanbod aan rentingformules verder uit zodat vanaf dan ook tweedehands personenwagens, bestelwagens, vrachtwagens, landbouwvoertuigen en bedrijfsmaterialen (zoals graafmachines en wielladers) via deze formule aangeboden kunnen worden.

In 2023 werd de nadruk gelegd op de samenwerking voor deze financiële leasing en renting als alternatieve financieringsvormen voor professionele klanten.

Samenwerking met partners

Om onze klantendoelgroepen – particuliere gezinnen, zelfstandigen, vrije beroepen, kmo's en land- en tuinbouwers – een volledige financiële dienstverlening te kunnen aanbieden, werken Crelan en AXA Bank samen met een aantal preferente partners, telkens toonaangevende namen in hun vakgebied.

Het eigen aanbod van beide banken dat bestaat uit betaalrekeningen en –faciliteiten, spaarrekeningen, kasbons, termijnrekeningen en kredietfaciliteiten wordt op die manier uitgebreid met beleggingsproducten en verzekeringsformules.

Partnerships voor schade- en levensverzekeringen

Sinds oktober 2018 kunnen de Crelan-agenten het ruime en kwalitatieve aanbod van **Allianz levensverzekeringen** aan de klanten aanbieden. Deze samenwerking werd in 2022 ook opengesteld voor de AXA Bank-agenten.

AXA Bank behoorde tot 31 december 2021 tot AXA Group. Historisch gezien werkten de AXA Bank-agenten dus al langer samen met de verzekeraar **AXA Belgium** voor een uitgebreid aanbod aan **schadeverzekeringen**. Sinds januari 2022 kunnen Crelan-agenten eveneens gebruikmaken van dit zeer uitgebreid en performant aanbod aangezien deze samenwerking immers een onderdeel was van het globaal akkoord dat AXA Group heeft gesloten met Crelan Groep over de overname van AXA Bank Belgium.

Partnerships voor bancaire beleggingen

Meer dan tien jaar werkt Crelan nu samen met **Econopolis Wealth Management**, de beheersvennootschap rond Geert Noels. Deze samenwerking omvat zowel de compartimenten van de bevek Crelan Fund, waarvoor Econopolis Wealth Management het beheer van de beleggingsportefeuille waarneemt, als de compartimenten van de bevek naar Luxemburgs recht Econopolis Funds.

Ook de nauwe samenwerking met **Amundi** ging verder. Crelan commercialiseert een uitgebreide selectie fondsen van Amundi en zijn dochters. Amundi beheert eveneens de beleggingsportefeuille van de bevek Crelan Invest met drie profielfondsen Conservative, Balanced en Dynamic – die in een breed gamma van gediversifieerde activa beleggen en elk met hun specifieke risicobenadering inspelen op een bepaald beleggersprofiel. Ze houden bovendien vast aan een duurzame en ethische benadering.

De asset manager **AXA IM (AXA Investment Manager)** leverde al langere tijd fondsen voor het productaanbod van de AXA Bank-agenten. Sinds mei 2022 is dit aanbod ook opengesteld voor de Crelan-agenten, net zoals het aanbod van Econopolis Wealth Management en Amundi ook is opengesteld voor de AXA Bank-agenten waardoor het beleggingsaanbod voor de klanten van beide banken verder is verruimd.

Voor gestructureerde producten werkt Crelan samen met een aantal preferente partners, namelijk BNP Paribas, Crédit Suisse, Société Générale, Natixis, Goldman Sachs en CACIB.

Op vlak van fiscaal pensioensparen verdeelt Crelan 3 pensioenspaarfondsen (**Crelan Pension Fund Sustainable Stability, Balanced en Growth**) die als feeder fungeren van de pensioenspaarfondsen van BNP Paribas Asset Management. In november 2019 kreeg dit fonds het 'Towards sustainability label' toebedeeld.

AANDACHT VOOR DUURZAME BELEGGINGEN

Duurzaamheidslabel

Consumenten vinden duurzaamheid steeds belangrijker, ook bij de producten waarin ze beleggen.

Omdat het begrip 'duurzaamheid' vaak op verschillende manieren kan geïnterpreteerd en ingevuld worden, werkte de koepelfederatie van de banken, **Febelfin**, een **kwaliteitsnorm** uit voor duurzame financiële producten.

Producten die aan deze norm voldoen, en bij voorkeur nog ambitieuzer zijn, ontvangen een duurzaamheidslabel. Dankzij dit label kan de consument erop vertrouwen dat het product aan een aantal kwaliteitseisen voldoet en dat zijn geld naar bedrijven gaat die ook écht gericht zijn op duurzaamheid.

Als coöperatieve bank heeft ook Crelan Group oog voor een duurzame werking en wil ze tegemoet komen aan de groeiende vraag van de klanten naar maatschappelijk verantwoorde investeringen. In 2023 vond ruim 81% van de fondsenbeleggingen bij Crelan plaats in beleggingsfondsen die beantwoorden aan de criteria van "artikel 8" en "artikel 9" van de SFDR-regelgeving, met andere woorden, in fondsen waarin duurzaamheid expliciet deel uitmaakt van beleggingsdoelstellingen en -beleid. Bij AXA Bank bedroeg dat cijfer 92%.

SFDR (Sustainable Finance Disclosure Regulation)

In het kader van duurzame beleggingen wil Crelan haar fondsenaanbod zodanig samenstellen dat het merendeel van de fondsen beantwoordt aan de artikels 8 en 9 van de SFDR-regelgeving.

De SFDR-regels sluiten aan op de ESG-regelgeving (Environmental, Social en Governance) die voortvloeide uit het Actieplan voor Duurzame Financiering dat de Europese Commissie in 2018 publiceerde.

Ze hebben als doel om meer transparantie over het duurzaamheidsaspect te creëren en de beleggers op dat vlak een goede bescherming te bieden. Deze regels zijn van toepassing sinds 10 maart 2021 en leggen financiële instellingen, marktdeelnemers en adviseurs de verplichting op om vooropgestelde informatie over het duurzame aspect van hun beleggingen en beleid te publiceren op hun websites.

Volgens artikel 6 van de SFDR-regelgeving moet het zogenaamd UCITS-prospectus op productniveau toelichten hoe dat de financiële deelnemer duurzaamheidsrisico's integreert in de beleggingsbeslissingen en hoe hij de te verwachten impact van duurzaamheidsrisico's op de prestaties van het financiële product beoordeelt. Deze informatie moet in een precontractuele fase voor de belegger beschikbaar zijn. Ook als er volgens de financiële deelnemer geen duurzaamheidsrisico's van toepassing zijn, moet hij dat beknopt toelichten.

De artikels 8 en 9 handelen specifiek over financiële producten die milieu- of sociale kenmerken bevorderen of die duurzaam beleggen als doel hebben. Bij artikel 9 moet het effectief ook mogelijk zijn om de impact te kunnen meten. Voor de fondsen die onder deze artikels vallen, moeten de precontractuele documenten en periodieke verslagen de belegger nog in aanvullende info voorzien. Het is dan ook duidelijk dat deze producten de duurzame belegger de beste garantie geven. Crelan wil zich in de toekomst vooral focussen op fondsen die milieu- of sociale kenmerken bevorderen of die duurzaam beleggen als doel hebben en dus voornamelijk fondsen in het aanbod hebben die onder art. 8 en 9 van de SFDR regelgeving vallen.

Momenteel bestaat 80% van het fondsenaanbod van Crelan al uit fondsen die beantwoorden aan art. 8 of art. 9 van de SFDR-reglementering.

Meer info over de manier waarop de banken van Crelan Groep werken aan een duurzaam beleggingsaanbod vindt u in het afzonderlijk gepubliceerde Duurzaamheidsverslag. Dit verslag kan u raadplegen op www.crelan.be, www.axabank.be en www.europabank.be.

EEN PROFESSIONEEL KANTORENNETWERK TEN DIENSTE VAN DE KLANT

Het **Crelan-kantorennetwerk** bestond op 31 december 2023 uit **426 kantoren** verspreid over België. Hiermee daalde dit aantal in 2023 met 27 kantoren. **AXA Bank** had eind 2023 **319 kantoren**, wat 14 minder was dan een jaar eerder.

Ongeveer 2/3de van onze kantoren is uitgerust met één of meer selfbankingautomaten, doorgaans met uitgebreide functionaliteiten.

Met uitzondering van het agentschap van de hoofdzetel in Brussel en van de zetel in Berchem, worden alle verkooppunten van Crelan en AXA Bank gerund door zelfstandige agenten die de lokale markt goed kennen en dicht bij de klant staan.

De nabijheid, de persoonlijke aanpak en de continuïteit die onze agenten bieden, zijn de troeven waarmee Crelan zich onderscheidt op de markt. Naast digitale kanalen en contacten met call centers blijven heel wat klanten het belangrijk vinden om te kunnen rekenen op persoonlijk advies van een lokale vertrouwenspersoon die hun situatie goed kent. Niettegenstaande de daling van het aantal agentschappen blijft zowel Crelan als AXA Bank dus veel belang hechten aan een goede lokale aanwezigheid.

COMPETENTIECENTERS VOOR ADVIES AAN ONDERNEMERS EN AAN LANDBOUWERS

Via **adviesbankieren** wil Crelan zich onderscheiden. Daarom schenkt de bank veel aandacht aan de vorming van competente adviseurs die zo dicht mogelijk bij de klanten staan. Ook voor de **professionele klanten** - ondernemers in de land- en tuinbouw en voedingssector enerzijds en zelfstandigen, vrije beroepen en de lokale KMO's anderzijds - wil Crelan een referentie zijn op het vlak van adviesverlening.

Hiervoor werkt Crelan met **gespecialiseerde competentiecenters**. Dit zijn agenten die naast advies aan particuliere klanten ook heel wat knowhow hebben opgebouwd in het begeleiden van professionele klanten en dus het best geplaatst zijn om hen te adviseren.

De competentiecenters zijn herkenbaar in het straatbeeld via een extern aangebracht 'label'.

Ze werken ook samen met de agentschappen uit hun buurt die niet over deze kennis beschikken. In dat geval kunnen de professionele klanten voor hun basisdienstverlening bijvoorbeeld beroep blijven doen op hun vertrouwde agentschap, terwijl ze voor het gespecialiseerde advies terecht kunnen bij het competentiecenter. Het agentschap zal dan in functie van de behoefte van de klant contact leggen met het nabij gelegen competentiecenter.

Het businessmodel van zelfstandige agenten dichtbij de klant biedt ook in het professionele klantensegment nog heel wat ruimte tot groei.

Crelan Groep blijft dan ook via opleiding verder investeren in de kennis en vaardigheden van medewerkers met de bedoeling om het aantal competentiecenters nog verder uit te breiden.

Zo volgden in 2023 bijvoorbeeld 33 AXA bank-agenten een doorgedreven vorming Landbouw om hen deze expertise eigen te maken en op die manier de dienstverleningsmogelijkheden van de bank verder uit te breiden.

UITBREIDING VAN HET DIGITALE AANBOD

Lancering van een nieuwe mobile app

Tijdens het jaar hebben de IT-teams heel actief gewerkt aan de creatie van de nieuwe mobiele applicatie die in november gelanceerd werd.

Naast het vernieuwde uiterlijk, met de nieuwe visuele identiteit van Crelan, is de architectuur volledig gewijzigd zodat deze in de toekomst ook makkelijker mee kan evolueren met de noden van de klanten.

De uitrol van de nieuwe applicatie vindt in verschillende golven plaats tot februari 2024. Bij het ontwerp ging veel aandacht uit naar een verhoogd gebruiksgemak en snelheid. Zo is het bijvoorbeeld mogelijk om transacties of handelingen te bevestigen via vingerafdruk of gezichtsherkenning.

De mobiele applicatie laat ook toe om de voorkeuren voor rekeningafschriften te beheren en de afschriften zelf te consulteren en te downloaden.

De limieten van de mobiele applicatie kunnen direct vanuit de app worden beheerd, alsook deze voor de debetkaarten.

Bestaande klanten kunnen via de app voortaan ook nieuwe rekeningen openen en een nieuwe debetkaart aanvragen.

Rebranding van myCrelan en myCrelan Pro

Eind 2023, op het moment van de lancering van de nieuwe merkidentiteit, werd deze nieuwe visuele identiteit ook toegepast in de applicatie voor thuisbankieren myCrelan en myCrelan Pro. Een volledige make-over wordt voortgezet in 2024.

Medewerking aan digitale educatie

Medewerkers van Crelan zetten zich in 2023 ook in voor enkele initiatieven voor digitale educatie.

Zo waren de Crelan-experten midden november present tijdens de digitale week in Vlaanderen. Deze infosessies richten zich op senioren en zijn een initiatief van het seniorenknooppunt VIEF vzw in samenwerking met Febelfin. Per Vlaamse provincie werd een sessie georganiseerd waarbij de Crelan-experten antwoordden op de vragen van de aanwezigen..

Een soortgelijk initiatie voor senioren vond plaats in Wallonië onder de naam 'J'adopte la banque numérique'. De organisatie was in handen van Febelfin, de EPN's (Espaces Publics Numériques - digitale openbare ruimten), het Agence du Numérique en de SPW (Service Public de Wallonie). Ook hier verleenden Crelan-experten hun medewerking en stonden ze de aanwezige personen te woord.

Initiatieven naar het personeel

Op 31 december 2023 maken 1.713 personeelsleden deel uit van Crelan Groep waarvan er 705 voor Crelan werken, 379 voor Europabank en 629 voor AXA Bank.

Naast dit loontrekkend personeel in de verschillende entiteiten van de Groep, zijn er in het agentennetwerk van Crelan NV ook 1.449 medewerkers en in dat van AXA Bank Belgium 1.294 medewerkers aan de slag met een statuut van gedelegeerd agent of als loontrekkende medewerker van een gedelegeerd agent. Hierdoor bedraagt het totaal aantal medewerkers voor Crelan Groep 4.456.

Meer informatie over de samenstelling en de diversiteit van het personeelsbestand van Crelan is opgenomen in het duurzaamheidsverslag van de bank.

REKRUTERING EN INTERNE MOBILITEIT

In 2023 werden enorme inspanningen geleverd op vlak van rekrutering. Sinds de overname van AXA Bank door Crelan, worden alle vacatures voor beide banken samen opengesteld en ook intern gepromoot.

In totaal zijn er in 2023 maar liefst 201 vacatures ingevuld, waarvan 36 vacatures voor AXA Bank.

Meer dan 35% van deze vacatures werd in eerste instantie ingevuld via interne mobiliteit: medewerkers binnen de bank die kiezen voor een nieuwe uitdaging en zo nieuwe competenties ontwikkelen, variatie in hun loopbaan creëren en uiteindelijk zelf actief bijdragen aan hun eigen duurzame inzetbaarheid.

Daarnaast trok de bank ook 128 nieuwe medewerkers aan die startten in de diverse domeinen van de bank. In samenwerking met de managers worden via infosessies, mentoring, opleidingsplannen en onthaalmomenten heel wat inspanningen geleverd om ervoor te zorgen dat deze nieuwe collega's zich snel thuis voelen.

Tevens werden er 6 young graduates aangeworven, die de volgende jaren via een intensief en afwisselend opleidingstraject de mogelijkheden worden geboden hun skills te ontwikkelen en zich vertrouwd te maken met onze bedrijfswaarden en cultuur.

DIVERSITEIT EN INCLUSIE

Crelan Groep streeft er in haar personeels- en rekruteringsbeleid ook naar om een weerspiegeling te zijn van de maatschappij en voert daarom diversiteit hoog in het vaandel. Bij Crelan is 53% van de werknemers mannelijk en 47% vrouwelijk, bij AXA Bank is deze verhouding omgekeerd: 45% mannelijk en 55% vrouwelijk.

Bij Crelan behoort 13% van de werknemers tot de leeftijdscategorie 20-35 jaar, 50% situeert zich tussen 35-55 jaar en 37% zijn 55+'ers. Bij AXA Bank bedragen deze percentages respectievelijk 11%, 47% en 42%.

Qua opleidingsniveau heeft bij Crelan 22% van de werknemers een diploma secundair onderwijs, is 38% hoger niet-universitair en 40% universitair. Bij AXA Bank is dit respectievelijk 20%, 43% en 37%.

Bij Crelan en AXA zijn 10 verschillende nationaliteiten vertegenwoordigd.

Op 19 december 2023 keurde de Raad van Bestuur de nieuwe diversiteits- en inclusiepolicy goed.

Als diverse en inclusieve werkgever bevat deze een reeks van heel concrete engagementen zoals:

- op basis van verdienste en vaardigheden te selecteren, te werven en promoten, zonder onderscheid te maken op basis van geslacht, ras, kleur, etnische of sociale afkomst,...;
- om haar managers bewust te maken dat iedereen gelijke kansen moet hebben op promotie en ontwikkeling binnen het bedrijf en hierover transparant te zijn;
- Om prestaties en vaardigheden te beoordelen via transparante prestatiebeoordelingsprocessen;
- Om eventuele loonkloven tussen mannen en vrouwen te elimineren;
- Om geen ruimte te laten voor gedrag dat verdeeldheid of onduidelijkheid zaait, noch voor elke vorm van intimidatie of pesterijen;
- Om een respectvolle werkomgeving te creëren waarin iedereen met waardigheid en respect wordt behandeld, en waarin verschillen worden gevierd en gewaardeerd;
- Om een nultolerantiebeleid te voeren ten aanzien van elke vorm van discriminatie;
- Om trainingen en informatie aan te bieden over het belang van diversiteit en inclusie binnen onze bank.

Bovendien zijn in deze policy ook genderquota opgenomen voor volgende groepen :

- De Crelan Circle (dit managementorgaan vertegenwoordigd de leden van het Directiecomité en hun directeurs): min 33% vrouwen in 2027
- De Raad van Bestuur : min 33 % vrouwen in 2027 (40% vrouwen bij de niet-uitvoerende bestuurders)

TOP EMPLOYER: ACHTSTE MAAL OP EEN RIJ

Ook in 2023 heeft Crelan opnieuw een overtuigende erkenning als Top Employer België gekregen. Het internationale Top Employer Instituut kende dit label toe aan Crelan nadat de bank zeer grondig gescreend werd op haar personeelsstrategie in de breedste zin van het woord.

Zo neemt men tijdens dit onderzoek onder andere de manier waarop Crelan nieuwe medewerkers onthaalt en integreert grondig onder de loep, maar ook loopbaanbegeleiding, leren & ontwikkelen, performance, loon- en secundaire voorwaarden, welzijn en gezondheid, digitale en fysieke werkplek, bedrijfsrestaurant, mobiliteitsbeleid, ... zijn elementen die bij het onderzoek aan bod komen.

Daarnaast wordt ook de manier waarop Crelan bedrijfswaarden, duurzaamheid, maatschappelijk verantwoord ondernemen en verandering uitdraagt naar haar medewerkers mee in rekening genomen. Vooral in deze laatste thema's boekte Crelan als werkgever een mooie vooruitgang in 2023 dankzij heel wat initiatieven.

Elk jaar wordt de lat om dit label te ontvangen en te behouden een stukje hoger gelegd. Centraal hierbij staat de mate waarin Crelan zich continu verder ontwikkelt als werkgever en ze de nieuwste tendensen en inzichten op het vlak van werken in haar beleid volgt.

Opnieuw deze erkenning krijgen, na zo'n uitgebreid onderzoek, is dus iets waar Crelan elk jaar even trots op is.

Maar we vinden ook de mening en de ervaringen van onze medewerkers zelf zeer belangrijk. Daarom organiseren we trimestrieel een Pulse survey. Hiermee houden we vinger aan de pols bij het voltallig personeel: hoe het men hen gaat, hoe ze hun dagelijkse werkcontext ervaren en wat ze nodig hebben om het beste van zichzelf te blijven geven. Het continu meten van de "employee experience" is voor onze bank, voor Human Resources en onze managers een prachtige kans om zaken snel op te nemen en de tevredenheid, betrokkenheid en bevoegdheid van onze medewerkers te verhogen.

BOUWEN AAN ÉÉN HR-BELEID

De harmonisatie en integratie van de twee banken stond in 2023 en staat ook nog in 2024 centraal.

Een belangrijke mijlpaal hierin was de migratie van de HR-data naar één HR-systeem in oktober 2023. Daarnaast startten we ook met intensieve voorbereidingen om één geharmoniseerd jobframework, personeels- en verloningsstatuut tot stand te brengen in een constructieve dialoog met onze sociale partners.

SAMEN GROEIEN, LEREN EN ONTWIKKELEN

Groeien als bank, als team én als individu maar ook als leider en coach, dat is de kernzin die alle leerinitiatieven van 2023 samenvat.

Change & culture

Om de medewerkers zich goed te laten voelen, ook in een periode van grote veranderingen, schonk de bank ook in 2023 heel wat aandacht aan het project 'Change & Culture'.

De webinar 'verbindende communicatie' die een brug wil leggen tussen verschillen en een inspirerend groepsdebat rond verandering' op basis van de bestseller 'who moved my chees' kende dan ook een groot succes bij de medewerkers.

Samen met enkele directies organiseerde het team Learning & Development in dat kader ook het 'United as One Traject' met als doel om een sterk en verenigd team te bouwen met een heldere strategie en doelstellingen. Leidinggevend en medewerkers bepalen in functie van de strategie van de bank samen hun gezamenlijke doelstellingen en wat nodig is om deze te realiseren.

Het thema 'diversiteit & inclusie' kreeg het voorbije jaar speciale aandacht via verscheidene sensibiliseringsacties met als voornaamste leermomenten een boeiende 'Keynote sessie' en de 'Khaleidoscope Game voor inclusief leiderschap'.

Learning Together

Het project “Learning Together” ondersteunt de medewerkers in het aanleren van nieuwe bankapplicaties en processen als voorbereiding op de migratie in 2024. Samen met de ‘Learning Spocs’ uit de business werden opleidingsplannen uitgewerkt om dit leerproces optimaal te ondersteunen en met succes te realiseren.

Leadership

De managers spelen een belangrijke rol in het verhaal van groei, betrokkenheid en engagement. Investeren in sterk leiderschap staat bij Crelan dan ook hoog op de agenda.

Het jaar 2023 startte in dat kader met een opfrissing van de Teamagreements, een gevarieerd trainingsaanbod voor het senior management en een workshop ‘Let’s build a team together’ voor alle people managers. Het voorjaar stond helemaal in het teken van verbinding en het creëren en in stand houden van een stevig vertrouwen en psychologische veiligheid in de teams. In het najaar lag de focus op teameffectiviteit en het uitbouwen van een optimale samenwerking. De people managers werden hierin ondersteund via diverse workshops, inspiratiesessies en zelfreflectie aan de hand van Insights Discovery.

In 2023 lanceerde de bank tevens de eerste editie van ‘Start to lead’, een programma dat jaarlijks zal worden aangeboden aan de nieuwe leidinggevenden ter ondersteuning van hun people management skills.

Future skills

Employability kreeg eveneens heel wat aandacht. Naast de diverse banktechnische trainingen, soft-skill-trainingen en taalopleidingen, stond oktober 2023 helemaal in het teken van digitale vaardigheden. Zo’n 180 enthousiaste collega’s namen deel aan verschillende trainingen verspreid over 3 tracks : Digital Office Skills, Digital Masterclass, Digital Detox.

Maandelijkse communicaties rond het aanbod van GoodHabit (online tool met soft-skill- trainingen) en Elan+ (sectoraanbod) brengen het belang van continu leren onder de aandacht en stimuleren de medewerkers om hun groei en het ontwikkelen van vaardigheden in eigen handen te nemen.

Risk & security

Met diverse compliance opleidingen en de lancering van een nieuw leerplatform ‘Phishing Tool’ creëert Crelan op continue basis de nodige awareness bij haar medewerkers en houdt ze hen up-to-date op het vlak van risico’s en security.

Welzijn

Sinds 2022 kunnen medewerkers van de bank via het online platform Mindlab werken aan het vergroten van hun mentale veerkracht. Dit initiatief werd verdergezet in 2023 en blijft ook in 2024 verder lopen.

Bovendien zal de bank begin 2024 een Employee Assistance Program, genaamd Care4U opstarten. Hierbij kunnen personeelsleden en (inwonende) gezinsleden, **7 dagen per week en 24 uur per dag**, beroep doen op professionele ondersteuning door **klinische psychologen en gespecialiseerde adviseurs**. Het bestaat uit 4 luiken: een emotioneel luik (problemen op het werk of persoonlijke problemen), een praktisch luik, een coachingsluik en een luik specifiek voor managers.

DUURZAAM MOBILITEITSBELEID

Crelan wenst haar groene ambities en haar duurzame aanpak door te trekken naar het wagenbeleid. Er wordt ingezet op een groen en duurzaam wagenpark alsook wordt er actief werk gemaakt van een vermindering van de CO²-uitstoot.

Daarom stelt Crelan vanaf oktober 2023 enkel nog elektrische wagens ter beschikking binnen het wagenaanbod.

Om deze transitie naar een groene vloot te versoepelen, onderneemt Crelan een aantal acties om medewerkers tegemoet te komen in de overstap naar elektrificatie. Zo zal onder meer de installatie van een thuislaadstation worden meegefinancierd, worden de referentiebudgetten voor de keuze van een bedrijfswagen in lijn gebracht met een ruim aanbod aan EV wagens en is er zelfs een Green Fleet Bonus voorzien om deze elektrificatie te ondersteunen.

IT-ontwikkelingen en projecten in ontwikkeling

VOORBEREIDING VAN HET FUSIEPROJECT, INTEGRATIE EN MIGRATIE

Vanzelfsprekend stond 2023 in sterke mate in het teken van de geplande integratie en migratie van AXA Bank in Crelan, die voorzien is in juni 2024. Dit grootschalige project werd minutieus verder voorbereid door onder andere:

- het opnemen van de data van de AXA Bank medewerkers in de HR-applicaties van Crelan;
- het upgraden van het overgrote deel van de Crelan-toepassingen die het onthaal van klanten en agenten van AXA Bank zullen vergemakkelijken, met name: de nieuwe Mobile Banking-toepassing, de nieuwe portal voor toegang tot de banktoepassingen in de bankagentschappen, de nieuwe toepassing voor het verlenen van consumentenkrediet in het bankagentschap, enzovoort;
- de ontwikkeling van oplossingen voor gegevensmigratie die vervolgens getest werden in de simulatieoefeningen vanaf de 2e jaarhelft. Via talrijke tests konden tevens de migratieregels gevalideerd worden.
- het uitbouwen van de maturiteit over de methodologie voor het ontwikkelen, testen en beheren van projecten.

EEN VEILIGE EN STABIELE BANKOMGEVING

Crelan schenkt niet alleen continue aandacht aan de kwalitatieve uitbouw van haar IT-omgeving, maar heeft ook permanente aandacht voor de veiligheid ervan.

In 2023 lanceerde de bank een **IT-kwaliteitsprogramma** om de stabiliteit en de performantie van de IT-dienstverlening voor de medewerkers en de klanten te optimaliseren. De focus hierbij lag op meer geboden stabiliteit van de systemen en applicaties, op de verdere reductie van het aantal kritische incidenten en op een snellere oplossing als deze laatste zich voordoen. In het kader van een brede, continue en constructieve aanpak werden verschillende acties ondernomen op het vlak van processen, personeel en infrastructuur. Een greep uit de initiatieven:

- Op procesniveau werden de incident- en change processen meer gedetailleerd in kaart gebracht en sterker uitgebouwd. Tegelijkertijd werd ook de governance en communicatie met onze belangrijkste leveranciers hiervoor versterkt.
- Op het niveau van ondersteuning werd de service desk/user care beter uitgebouwd met onder andere een nieuw telefoonsysteem. Dit met het doel om wachttijden te verkleinen en sneller incidenten te capteren, te behandelen en te sluiten. Ook de transversale samenwerking werd nauwkeuriger bepaald zodat problemen sneller opgelost kunnen worden en de communicatie erover efficiënter kan verlopen. Bij nieuwe releases worden voortaan ook extra testfasen voor en door bankagenten ingepland.
- Op niveau van de infrastructuur werden cruciale en kwetsbare IT-componenten vernieuwd, de Citrix-omgeving gestabiliseerd en een continue monitoring opgestart.
- De aanpassing en uitrol van nieuwe Firewalls en het wegwerken van "Technical debt" (ILR/ALR: Infrastructure and application lifecycle refreshment) en de invoering van een IT Security roadmap.

Naast deze prioritaire activiteiten verleende het It-departement nog haar medewerking aan volgende projecten:

- De uitrol van de nieuwe MiFID-wetgeving in de systemen en de versterking van de transactie screening SEPA-cross border.
- Implementatie van de nieuwe Crelan brand identiteit

DE WERKPLEK VAN DE TOEKOMST VORMGEVEN

In het kader van de strategie over de nieuwe manier van werken (project new way of working) zorgden de IT-collega's eveneens voor de uitrol van de nieuwe werkplek zowel in de hoofdzetels als in de agentschappen.

De introductie van de nieuwe Citrix werd afgerond en brengt aanzienlijke antwoordtijd verbeteringen voor gebruikers en laat ook toe om de omgeving verder te beveiligen.

Daarnaast werd Microsoft Teams op vlak van collaboratie geïmplementeerd om zowel met interne als externe collega's eenvoudig samen te werken in teams verband.

Een nieuw intranet voor HQ en het agentennet werd ontworpen en geïmplementeerd.

Het beheer van de portefeuille

Het investeringsbeleid voor de obligatieportefeuille van Crelan Groep is **gestoeld op veiligheid en zekerheid**. Het werd in 2023 volledig herzien en geharmoniseerd voor alle entiteiten van de groep.

Het opgelegde en goedgekeurde kader van strikte limieten zorgt voor een gediversifieerd en prudent beheer. De portefeuille is een onderdeel van de **buffer aan hoog-liquide activa** om toekomstige periodes van liquiditeitsstress te kunnen overbruggen. Obligaties zijn immers makkelijk mobiliseerbaar door ze te gebruiken als onderpand bij interbancaire ontleningen.

Crelan Groep, een veilige bankengroep

Binnen de groep zijn verschillende afdelingen verantwoordelijk voor het beheer van de risico's. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste activiteiten die ervoor zorgen dat Crelan Groep een veilige bankengroep is en blijft.

Algemeen Risk Management

Risk Management legt zich toe op diverse specialisaties:

- het identificeren, meten, opvolgen en sturen van krediet-, financiële, operationele en IT Security-risico's;
- het verlenen van advies in alle grote kredietdossiers;
- het ontwikkelen en valideren van interne modellen die gebruikt worden in het kader van IRB (Internal Rating Based aanpak), IFRS 9, renterisicobeheer,...;
- het opmaken, coördineren en valideren van de reglementaire rapporten zoals ICAR (Internal control annual report), ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process), ILAAP (Internal Liquidity Adequacy Assessment Process), het Recovery Plan, het derdepijlerverslag, ...

De bank richtte verschillende interne risicocomités op om het beheer van de risico's zo adequaat mogelijk te organiseren. Deze risicocomités bewaken de krediet-, de financiële, de operationele (inclusief de permanente controles), de informaticarisico's en ook de risico's die verband houden met de entiteiten.

De bank heeft ook een Risk Appetite Framework geïmplementeerd dat rekening houdt met een aantal belangrijke indicatoren voor de solvabiliteit, liquiditeit, rendabiliteit en andere parameters van de kredietportefeuille. De naleving van de limieten wordt minimaal driemaandelijks gecontroleerd.

Begin 2022 ruilden we de Covid-19-crisis in voor de energiecrisis. De bank startte dan ook verschillende analyses om de mogelijke impact van eventuele kredietverliezen op de financiële situatie te kunnen inschatten zoals de:

- identificatie van potentiële risicodossiers binnen het professionele- en landbouwsegment;
- analyse over de terugbetalingscapaciteit van het retail cliënteel
- inschatting van de impact aan de hand van de ECB-stresstest

Eind 2023 beschikt de bank nog steeds over een gezonde kredietportefeuille en merken we dat de impact van de energiecrisis beperkt is gebleven. Toch verkiezen we een voorzichtige politiek en heeft de bank eind 2023 voldoende provisies geboekt om mogelijke risico's af te dekken.

In 2023 bleef de bank veel aandacht besteden aan de geplande integratie van Crelan met AXA Bank. Deze zal een impact hebben op de organisatie van Risk management zelf. Hierbij streven we naar het integreren van de activiteiten op basis van een 'best of both worlds' -benadering. Maar daarnaast zal Risk management het integratie- en migratietraject zelf van kortbij opvolgen zodat de aan dit project gelinkte risico's goed beheerd worden.

KREDIETRISICO

Crelan beheerst het kredietrisico op basis van zowel het kredietbeleid als via een scheiding van functies bij de kredietactiviteit. Zo volgen verschillende comités de risico-appetijt op.

De bevoegdheid om kredieten toe te kennen is verdeeld tussen het Directiecomité, het Kredietverbintnissencomité en individuele kredietbeheerders (steeds met een 4-ogen principe) volgens bepaalde niveaus van kredietomloop en rating van de klanten.

Het Krediettoezichtcomité is bevoegd voor het beheer van de kredietomloop, onder meer voor de kredieten op de 'kredietbewakingslijst' terwijl het Kredietprovisioneringscomité de bevoegdheid heeft om klanten in 'kwalitatieve default' te plaatsen, waardeverminderingen te bepalen en aan te passen, kredieten op te zeggen en schuldvorderingen af te schrijven.

De kredietlimieten worden jaarlijks geactualiseerd in het kader van de evaluatie van het globale kredietrisico van de Bank en worden goedgekeurd door het Risico en Compliance Comité en de Raad van Bestuur.

Het kredietrisico wordt beheerd aan de hand van ratingmodellen die een score toekennen aan elke kredietklant. Deze rating van de klant is doorslaggevend voor de beslissingen inzake krediettoekenning en -beheer. De performantie van deze modellen wordt regelmatig opgevolgd en de resultaten worden gevalideerd en goedgekeurd door het Lending Risk Comité (LRC).

Voor elk dossier dat binnen de bevoegdheid van het Kredietcomité en/of het Directiecomité valt, is een onafhankelijk advies van Risk management noodzakelijk.

Zoals elk jaar werd de kredietpolitiek in 2023 geüpdatet en na advies van het Risico en Compliance Comité gevalideerd door de Raad van Bestuur.

RENTERISICO, LIQUIDITEITSRISICO EN MARKTRISICO

De opvolging van de financiële risico's verloopt voor alle bancaire entiteiten van de Crelan Groep via een gecentraliseerde systematiek. Op deze manier wordt via de financiële risico-opvolging de groepsstructuur verder versterkt en worden alle entiteiten operationeel geïntegreerd in het financieel beleid en de risico-opvolging van de Groep.

BSM (Balance Sheet Management) is verantwoordelijk voor de opvolging van het rente-, optie- en liquiditeitsrisico binnen de bank. Deze afdeling ontwikkelt de modellen voor de identificatie, analyse, bewaking en rapportering van deze risico's. Risk management valideert op haar beurt deze modellen.

Het renterisico wordt ingedekt met financiële instrumenten zoals interest rate swaps, caps en swaptions.

Zowel de interne vastrentende gap als de reglementaire rapportering van het renterisico worden door Risk management gecontroleerd.

De verantwoordelijkheid voor het beheer en rapportering van de financiële risico's, alsook de controle van de geldende limieten liggen in eerste instantie bij de diverse businesslijnen zelf. Risk management is verantwoordelijk voor de tweedelijnscontrole van deze financiële limieten door een onafhankelijke validatie van de door BSM gerapporteerde gegevens. Op die manier wil Crelan fouten

uitsluiten in rapporten voor de regelgevende instanties, het Balance Sheet Risk comité, het Directiecomité en de Raad van Bestuur.

In 2023 voerde de ECB een inspectie uit op het beheer van het renterisico door Crelan Groep. Naar aanleiding van deze inspectie formuleerde de ECB een aantal aanbevelingen, waarvoor de bank een actieplan heeft opgesteld.

OPERATIONELE RISICO'S

De activiteiten van Operational Risk Management richten zich op het beheersen van de operationele risico's en hun mogelijke verliezen. Deze risico's houden zowel verband met de interne werking als deze van externe partijen. Oorzaken kunnen onder meer zijn: inadequate of falende processen, menselijke fouten en systeemverstoringen.

Daarvoor verzamelt en analyseert het team de gegevens van operationele incidenten, monitort het de risico-indicatoren en voert het risicobeoordelingen uit. Het ziet er bovendien op toe dat voor de verschillende processen van de bank een sterk intern controlekader aanwezig is en dat deze controlekaders frequent onafhankelijke testen ondergaan zodat hun doeltreffendheid en correcte werking gegarandeerd is.

Dit interne controlekader vertrekt vanuit de krijtlijnen die Operational Risk Management opstelde en heeft als doel om:

- via flowcharts de processen te beschrijven;
- de inherente risico's en de bestaande controles te identificeren;
- de residuele risico's te onderkennen;
- geschikte herstelmaatregelen voor de geïdentificeerde risico's uit te werken.

In 2023 schonk Operational Risk Management extra aandacht aan het beheer en het toezicht op het gebruik van End User Computing en Vendor Risk Management binnen de bank.

IT-SECURITY RISICO'S

De financiële sector blijft een doelwit voor cybercriminelen. De bank heeft de plicht om dreigingen constant te blijven monitoren en te anticiperen op mogelijk misbruik.

Het team IT Security Management focuste in 2023 op het versterken van de basishygiëne voor cyberbeveiliging en op het behouden van de banks veiligheidsmaturiteit na de integratie van Crelan en AXA Bank.

De Security-werking is opgesplitst in twee niveaus, een zogenaamde eerste lijn die zich concentreert op de operationele opvolging en een tweede lijn die zich bezighoudt met het omschrijven van de risico's, het uitwerken van het beleid en het uitvoeren van de controles. Deze controles werden versterkt door de opzet van een security controle-en compliance raamwerk.

Via continue securitytrainingen voor de medewerkers van de zetels en het agentennet zetten Crelan en AXA Bank blijvend in op het op peil houden van het interne bewustzijn rond (cyber)veiligheid. Tijdens de Europese securitymaand organiseerde het team IT Security Management een 'veiligheidsdag' met onder meer externe sprekers en demo's om zo de veiligheidscultuur zeer tastbaar te maken. Ook in 2024 zullen deze initiatieven verdergezet worden.

Als onderdeel van een continu verbeteringsprogramma met focus op verhoogde maatregelen en monitoring werd de infrastructuur van de bank via verschillende projecten verder beveiligd. Dit programma richt zich trouwens ook op de elektronische dienstverlening aan klanten en op de bewustwording bij klanten over het veilig bankieren.

De afspraken met leveranciers over de veiligheid van onder meer de bescherming van private gegevens en uitbestede activiteiten werden verder versterkt en strikt gemonitord.

Deze elementen zijn uiteraard onderworpen aan herhaaldelijke controles van de eerste, tweede en derde verdedigingslijnen.

In kader van het continuïteitsbeleid werden verschillende controles en testen uitgevoerd. Waar nodig werden zaken bijgestuurd en verbeterd. In 2024 zullen deze activiteiten worden doorgetrokken, onder meer in het licht van de Europese verordening DORA.

Tot slot investeerde Crelan verder in de voorbereiding van de toekomstige infrastructuur en organisatie van de bank met het oog op de integratie van AXA Bank. Deze projecten nemen vanzelfsprekend van bij de start, onder toezicht van de tweede lijn, een toekomstgerichte beveiliging mee.

RECOVERYPLAN

Crelan stelde een Recoveryplan (herstelplan) op volgens de aanbevelingen van de toezichthouder.

Op basis van de EBA-richtsnoeren stelde de bank meerdere risico-indicatoren op in de domeinen solvabiliteit, liquiditeit en rentabiliteit. Voor elke indicator zijn waarschuwingdrempels en een kritische hersteldrempel gedefinieerd zodat in geval van overschrijding herstelopties in uitvoering kunnen worden gesteld.

De bank ontwikkelde hiervoor vijf scenario's: solvabiliteitscrisis, liquiditeitscrisis, een gemengd scenario, een specifieke IT-securitycrisis en een scenario met een impact op de leverage ratio.

Voor deze scenario's definieerde Crelan een lijst van mogelijke herstelopties die snel en desgevallend gelijktijdig in werking kunnen worden gesteld.

In elk van deze gevallen laten de beoogde herstelopties de Groep toe om uit de gevarezone te komen.

ICAAP / ILAAP

Het doel van deze rapporten is na te gaan of de bank over voldoende eigen vermogen en liquiditeit beschikt, wat het geval is.

Het eigen vermogen van de bank maakt het immers mogelijk om alle risico's te dragen die voortvloeien uit haar activiteiten en haar liquiditeitspositie ligt ver boven de wettelijke minima waardoor het hoofd kan geboden worden aan stressscenario's.

Crelan Groep benadert de adequaatheid van de kapitaal- en liquiditeitspositie, vanuit zowel een regelgevende als een economische (interne) invalshoek. Bovendien definieert de bank duidelijk haar kapitaals- en liquiditeitsstrategie en de minimale vereisten waaraan ze moet voldoen in zowel normale als gestresste marktomstandigheden.

Crelan Groep kan concluderen dat het zowel een sterke liquiditeits-als kapitaalspositie heeft.

DATA QUALITY

De bank heeft een grootschalig project opgestart om de kwaliteit van de gegevens die worden gebruikt in haar operationele processen en in de interne, externe en regelgevende rapportering aanzienlijk te verbeteren.

Dit project neemt enerzijds de governance en de effectieve uitwerking onder handen, anderzijds focust het op de gegevens van de kredietportefeuille om de dataprocessen verder te versterken.

Compliance

VOORKOMEN VAN WITWASSEN VAN GELDEN

In 2023 werd verder ingezet op de harmonisatie en versterking van het controlekader voor de strijd tegen witwassen, de financiering van terrorisme en het screenen op potentiële inbreuken op sancties en embargo's. Naast projecten op korte termijn zette Compliance ook een project op om dit controlekader via extra technologische evoluties future-proof te maken.

OPLEIDING EN SENSIBILISERING

Net zoals de vorige jaren nam Compliance opnieuw verschillende opleidings- en sensibiliseringsinitiatieven over het thema. Specifieke aandacht ging onder meer uit naar beleggersbescherming, het beheer van beleggingsproducten, belangenconflicten, de strijd tegen witwassen en financiering van terrorisme, sancties en embargo's en het fiscaal voorkomingsbeleid. Zowel de medewerkers van de zetels als deze van het kantorennet kregen de opdracht om deze opleidingen tijdig in hun agenda in te plannen en af te werken.

Daarnaast ontvingen de leden van de Raad van Bestuur een opleiding over de strijd tegen witwassen en financiering van terrorisme, en over het wetgevend kader voor MiFID.

De maandelijkse compliancenijsbrief voor de medewerkers en het agentennet ging in op verschillende compliancethema's en veranderingen in het compliancelandchap.

BELEGGERSBESCHERMING

De maatregelen voor beleggersbescherming en het daarbij horende controlekader werden verder aangescherpt. Zo startte Crelan in 2023 met het organiseren van mystery shoppings om te verifiëren of beleggingsproducten correct en met respect voor de geldende regels verkocht werden.

Andere in 2023 genomen stappen zijn:

- De verdere versterking van het goedkeurings- en herzieningskader voor (nieuwe) beleggingsproducten met de bank als distributeur en fabrikant;
- De verdere implementatie van het beleidskader belangenconflicten;
- De verdere aandacht voor de duurzaamheidsvoorkeuren van de belegger.

Interne Audit

Het Auditcharter beschrijft de algemene missie en de waarden van Interne Audit. De rollen en verantwoordelijkheden opgenomen in het Auditcharter en het Auditcomitécharter zijn afgestemd op de wet op het statuut en het toezicht op kredietinstellingen en beursvennootschappen en worden goedgekeurd door de Raad van Bestuur.

Interne Audit verschaft op een onafhankelijke manier redelijke zekerheid - aan zowel de Raad van Bestuur, via het Auditcomité, als aan het Directiecomité - over de kwaliteit en doeltreffendheid van de interne controles, over het risicobeheer en over de systemen en processen van deugdelijk bestuur van de bank. Daarbij verleent Audit adviezen ter verbetering en creëert ze op die manier toegevoegde waarde. De verantwoordelijke van Interne Audit rapporteert aan de voorzitter van het Auditcomité.

De scope van Interne Audit omvat alle activiteiten van de Groep.

De opdrachten die Interne Audit in 2023 uitvoerde, hadden betrekking op verschillende domeinen: onder meer op de IRB-kredietmodellen, compliance, kredieten, IT... Ook de integratie van AXA Bank vormde een belangrijk aandachtspunt met de nodige auditopdrachten.

Interne Audit voert ook de opvolging uit van de correctieve acties. De status van de auditaanbevelingen wordt periodiek opgevolgd en gerapporteerd, zowel aan het Directiecomité als via het Auditcomité aan de Raad van Bestuur.

Inspectie van het Net

Het departement Inspectie – dat opgedeeld is in de domeinen Agencies en HQ - controleert de goede werking van de zelfstandige agentschappen door informatie op verschillende niveaus te verzamelen. Met deze informatie gaat het na of het beheer van het agentschap volgens de vereisten van de Bank gebeurt.

Hiervoor voert een team van inspecteurs van het domein Agencies onaangekondigde controles uit in de agentschappen waarbij onder andere volgende elementen aan bod komen: de correctheid van de aanwezige kasgelden, de volledigheid van de kantooradministratie, de verwerking van boekhoudkundige documenten, het respecteren van compliance- en andere regelgevingen, de

verwerking van kredietdossiers, controles op het respecteren van de wettelijke bepalingen, toezien op het respecteren van de veiligheidsvoorschriften bepaald door de Bank.

Verder bezoeken de inspecteurs de agentschappen ook in het kader van unieke kascontroles, kluiscontroles, en specifieke ad hoc onderzoeken of zogenaamde thema-inspecties.

In het kader van het strategische project 'kantoor van de toekomst' werken de inspecteurs nauw samen met het Network Transformation Team (Handover) om de stopzetting en/of overname van een verkooppunt voor te bereiden en ter plaatse uit te voeren.

In 2022 startte Inspectie met het opstellen van een geharmoniseerd inspectiemodel voor Crelan en AXA Bank. Dit model is gebaseerd op drie controlepijlers: de administratief correcte werking in het agentschap, de financiële gezondheid en het respecteren van essentiële afspraken tussen de bank en haar gemandateerde agenten. Dit geharmoniseerd inspectiemodel werd in 2023 afgerond en gevalideerd.

In samenspraak met het team Network Management (Commissies) werkte Inspectie een uniek kader uit, waarbij de administratieve vaststellingen en het niet respecteren van de gedragscodes in het algemeen een impact kan hebben op de beheerscommissie van de agent. Vaststellingen door de dienst Inspectie en speciale onderzoeken met atypische vaststellingen als uitkomst zullen een interne score creëren, die volgens gevalideerde barema's een financiële impact zal hebben voor onze agent. Deze resultaten worden losgekoppeld van het Crelan Charter en de financiële gezondheid van de agent.

Bovendien voorziet dit model ook in periodieke basiscontroles (BCT) vanop de hoofdzetel (HQ), controles van het kasmanagement, saldobevestigingen, controles na hold-ups, nacontroles, SOI's (preventie).

Controles op de financiële gezondheid van de agenten behoren eveneens tot dit model. Deze laatste omvatten heel specifieke materies zoals voorafgaande screening van en advies over kandidaat-agenten en kandidaat-agentschapsmedewerkers. De behandeling van klachten waarbij een agent of een agentschapsmedewerker betrokken is, worden in samenspraak met het team Investigations ook onder de loep genomen.

Inspectie is en blijft verantwoordelijk voor de coördinatie, uitwerking en actualisatie van het Crelan Charter waarin de belangrijkste afspraken tussen de Bank en de zelfstandige agentschappen opgenomen zijn. Dit Charter maakt momenteel deel uit van een totale herziening, waarbij de focus vooral ligt op het sensibiliseren van onze agenten. Afspraken met alle domeinen van de Bank worden opgelijst, om tot een correcte samenwerking te komen tussen de agent en de Bank (met elk domein), zodat enerzijds de wettelijke en reglementaire bepalingen gerespecteerd worden en anderzijds de klanten correct en efficiënt bediend worden. De bedoeling is om een totaal kwaliteitsbeeld van onze agent te bekomen en elk domein zijn verantwoordelijkheid te laten nemen om eerstelijnscontroles uit te werken.

Het zogenaamde kwaliteitsmodel van Inspectie stuurt de frequentie van controles en de aard van onderzoeken en inspecties aan. De resultaten van de onderzoeken leveren een risicoscore op volgens vier categorieën van low tot high risk. Deze risicoscore wordt aan elk agentschap toegekend op basis van elementen die overeenstemmen met de voornoemde pijlers van het geharmoniseerd controlesysteem: enkel de administratieve en boekhoudkundige correctheid heeft een impact op commissie. De ander pijlers, zoals de financiële gezondheid en de vaststellingen op het Crelan Charter door alle domeinen, geven een totaalbeeld van de kwaliteit van onze agent.

Het Comité voor Opvolging van het Point of Sales Kwaliteitsmodel (COP) volgt in eerste instantie de vaststellingen van de verschillende controles op en bepaalt vervolgens welke herstelacties er precies nodig zijn als reactie op de eventuele knipperlichten. Het COP behandelt daarnaast de klachten waarbij de betrokkenheid van de agent in vraag wordt gesteld en bespreekt elke melding van een vastgestelde anomalie door een andere directie om te beslissen over de gepaste actie naar de agent toe.

Bij overschrijding van de beslissingsbevoegdheid of bij vaststellingen die een domeinoverschrijdende behandeling vragen, verwijst het COP het dossier door naar het Bemiddelings- en Adviescomité (BAC) dat over een grotere beslissingsbevoegdheid beschikt. Het BAC is samengesteld uit twee directieleden en vertegenwoordigers van Compliance, de Commerciële Directie, Legal, Kredieten en Inspectie. De resultaten van de besprekingen in het BAC worden gerapporteerd aan het Directiecomité.

Crelan, een coöperatieve en duurzame bank

Duurzaamheid zit in Crelans genen

Duurzaamheid zit in de genen van Crelan. En dat heeft alles te maken met haar coöperatieve structuur, haar gevolgde strategie, haar lokale werking en haar beheersbare schaal grootte. Deze elementen maken onze werking per definitie al vrij duurzaam.

Zo is Crelan een 100% Belgische bank, die zich richt op de kerntaken van een bankier. Dat houdt in dat ze de gelden die spaarders en beleggers haar toevertrouwen aanwendt om kredieten te verstrekken aan Belgische particuliere gezinnen en ondernemers. Crelan behaalt met andere woorden geen inkomsten uit speculatieve transacties of buitenlandse investeringen, maar ondersteunt ten volle de lokale initiatieven van haar klanten.

Hiervoor werkt de bank nauw samen met meer dan 970 zelfstandige bankagenten van Crelan en AXA Bank Belgium die met hun kantoorteams in 745 kantoren de klanten ontvangen. Deze zelfstandige ondernemers zijn onlosmakelijk verbonden met de lokale buurt waarin zij werken, wonen en leven. Hun advies richt zich op het belang van de klant en de opbouw van een langdurige vertrouwensrelatie en gaat dus niet uit van eigen winstobjectieven op korte termijn. Drie ankerpunten staan in dit advies centraal: eerlijk, competent en op maat van de klant.

Als coöperatieve bank is Crelan niet beursgenoteerd. Net als elke onderneming wil de bank groeien en meerwaarde creëren, maar ze kan dat op eigen tempo doen, zonder druk van grote institutionele aandeelhouders. De bank gebruikt de gerealiseerde winst enerzijds om aan haar 283.629 coöperatieve aandeelhouders een dividend uit te keren en anderzijds om opnieuw te investeren in de toekomst van de bank, haar medewerkers en haar klanten.

Het beslissingscentrum van onze bankengroep ligt volledig in België zelf. De beleidskeuzes van Crelan Groep houden dus rekening met de plaatselijke wensen en noden, richten zich op de lange termijn en zijn eerder conservatief vanuit het oogpunt om als goede huisvader de belangen van de bank, van haar medewerkers, van haar klanten en van haar coöperatieve aandeelhouders veilig te stellen.

In 2023 heeft Crelan haar visie en ambitie verder aangescherpt vanuit de overtuiging dat haar coöperatieve identiteit een van de belangrijkste strategische pijlers vormt. Een concreet gevolg hiervan was de creatie van een nieuwe directie die zich volledig focust op Cooperator & People Engagement enerzijds en ESG anderzijds. Deze directie opereert onder leiding van een Chief Cooperative Bank Officer, die rechtstreeks rapporteert aan de CEO van de bank.

Een hart voor onze 283.629 coöperanten

Met 283.629 zijn ze, de coöperatieve aandeelhouders van CrelanCo. Als investeerders in de toekomst van Crelan Groep vormen zij de kern van onze strategie. Ze staan dan ook centraal in onze dagelijkse werking, via acties en producten geënt op hun behoeften, via bancaire en andere voordelen. In 2023

nam de bank al de eerste stappen om dit voordelenpakket verder uit te breiden en te verbeteren. Zo willen we onze coöperanten, naast het jaarlijkse dividend, bedanken voor hun financieel engagement als aandeelhouder.

Maar we willen ook verder gaan op vlak van betrokkenheid. Via onze nieuwsbrieven en coöperantenevenementen willen we hen betrekken bij en informeren over wat 'hun' bank doet. Via deze coöperatieve betrokkenheid gaan we voor een nog grotere tevredenheid bij onze coöperanten, want dat is onze eerste prioriteit.

Om dat coöperatieve engagement tastbaar te maken, zetten we tot slot ook in op een coöperatieve cultuur op het hoofdkantoor, met name het omzetten van onze coöperatieve waarden in dagelijks gedrag. Het is onze ambitie om deze waarden te laten leven bij alle medewerkers van de zetel en van het net.

Een duurzaam maatschappelijk engagement

CRELAN FOUNDATION

Vanuit onze coöperatieve waarden willen we niet enkel duurzaam bankieren, maar ook een positieve impact hebben op onze maatschappij. Dat doen we door financiële steun te verlenen aan **maatschappelijk relevante en duurzame projecten** die onze samenleving beter maken. Via onze Crelan Foundation steunen we lokale projecten van onze **coöperatieve aandeelhouders** in de domeinen van opleiding & cultuur, gezondheid en milieu.

De land- en tuinbouw staat vandaag voor heel wat uitdagingen, en de toekomst van deze sector is afhankelijk van de manier waarop ze hiermee weet om te gaan. Academisch onderzoek naar innovatie en verduurzaming zijn daarvoor van groot belang. Daarom financiert Crelan Foundation tevens een **leerstoel** aan twee landbouwfaculteiten die in ons land op dat vlak toonaangevend zijn:

- **UGent**: De Crelan-leerstoel voor innovatie en duurzame landbouw aan UGent bestaat sinds 2015. Vanuit zijn sterk maatschappelijk engagement wil hij een continue kennisstroom naar betrokkenen in diverse domeinen op gang houden. De drie pijlers waarrond de leerstoel activiteiten organiseert, zijn communicatie vanuit de academische wereld, innovatie en opleiding.
- **Gemboux Agro-Bio Tech – ULiège** : De Crelan-leerstoel voor de structurering van korte ketens in Wallonië (Chaire scientifique pour la structuration des circuits courts wallons) is actief sinds 2017. Hij mikt op een collectieve dynamiek onder wetenschappers en actoren uit de landbouwsector via reflectie en co-creatie van kennis. Het doel hierbij is om zo tot innoverende economische organisatiemodellen te komen.

SPORTSPONSORING

Crelan beschouwt sport als een belangrijk onderdeel van een gezonde en evenwichtige levensstijl en als een factor van sociale cohesie die de mensen dicht bij elkaar brengt. Fairplay en teamspirit maken sport groots en zijn dan ook waarden die Crelan graag ondersteunt.

Crelan is sinds jaar en dag actief als **sponsor van een aantal sportdisciplines**. De bank kiest hierbij bewust voor disciplines waar er een **grote interactie bestaat tussen de atleten en de supporters**. De atleten die gesponsord worden, zijn professioneel met hun discipline bezig, gaan volop voor resultaat en staan tegelijkertijd dicht bij hun supporters. Het zijn waarden waar Crelan zich perfect in herkent.

Basketbal

Crelan op het parket met de **Belgian Cats en de Belgian Lions!**

Crelan steunt **sinds mei 2019** onze nationale trots in het basketbal: de Belgian Cats en de Belgian Lions. Samen met de Belgische Basketfederatie wil Crelan verder bouwen aan de successen van de Cats & Lions. Crelan investeert ook in de toekomst van het basketbal en is dan ook de enige hoofdsponsor van de Young Belgian Cats & Lions (U20). De professionele ondersteuning van jonge Belgische talenten is hierbij van cruciaal belang. Deze initiatieven onderstrepen dat Crelan zich op lange termijn engageert voor het Belgische basketbal.

Naast de klassieke 5x5 variant is Crelan een belangrijke partner in de moderne straatvariant 3x3.

In 2023 hebben we ons engagement met de Belgische Basketfederatie verlengd tot september 2025.

Sportief was het een jaar voor de geschiedenisboeken. De Belgian Cats behaalden goud op het EK in Israël en Slovenië. Na een zenuwslopende finale haalden de Cats het van Spanje (Europees Kampioen in 2013, 2017, 2019). Een topprestatie die werd gehuldigd bij de premier en met een balkonceremonie op de Grote Markt in Brussel.

De Belgian 3x3 Lions werden meteen ook gehuldigd wegens de zilveren medaille op de Europese Spelen. Een opmerkelijke prestatie gezien ze (wegens blessure) het volledige toernooi met 3 spelers (in de plaats van 4) moesten afwerken en dus geen wisselmogelijkheden hadden.

Veldrijden

Sinds 2000 is Crelan actief als sponsor in het wielrennen, toen nog onder de naam Landbouwkrediet. De filosofie was steeds om jong Belgisch wielertalent de kans te geven zich te ontplooien en hen in de ploeg te omringen door enkele gevestigde waarden.

In september 2023 veranderde de cosponsor van het veldritteam en ook de naam van Crelan – Fristads naar **Crelan-Corendon**. Het team heeft vooral plaats voor talenten van eigen bodem. In 2023 werd het team versterkt met zicht op de toekomst door het aantrekken van Toon Vandebosch en Wietse Meeusen. Bij de dames kwam de Nederlandse Inge Van der Heijden erbij.

In 2023 haalde Sanne Cant haar 14de opeenvolgende Belgische titel bij de Elite Dames.

Wielrennen

Crelan is sinds 1 juli 2022 de bancaire partner van het Belgisch World Tour team: Alpecin Deceuninck. In 2023 was Crelan bevoorrechte getuige van 35 overwinningen met uitschieters als de 4 overwinningen en de groene trui van Jasper Philipsen tijdens de Tour de France en de overwinningen van Mathieu Van der Poel in Milaan-Sanremo en Parijs-Roubaix, naast de overwinningen in het veld van onder meer Mathieu van der Poel en Ceylin Alvarado.

Atletiek

Crelan is al sinds 2011 trouwe partner van de familie Borlée, die tot de wereldtop behoort in de 400m en de 4x400m. Als merkambassadeurs voor Crelan zijn Kevin, Jonathan en Dylan gedurende hun hele carrière bijzonder toegankelijk en open gebleven naar hun supporters toe, en dat terwijl ze al 10 jaar aan de top van de internationale atletieksport staan. En dat is net wat Crelan zo belangrijk vindt, een gedreven en professionele dienstverlening aan haar klanten bieden in een gepersonaliseerde vertrouwensrelatie.

2023 was voor de familie Borlée een topjaar waarbij ze gingen lopen met alle kleuren van medailles op de internationale kampioenschappen :

- Goud op de 4x400m op het EK Indoor in Istanbul
- Brons op de Europese Spelen in Krakau-Malopolska

De Crelan Vikings

Vanzelfsprekend geeft Crelan ook zelf het goede voorbeeld door het beoefenen van sport te stimuleren en te faciliteren bij haar medewerkers. Daarom ondersteunt de bank de Crelan Vikings, een sportwerking die door personeelsleden georganiseerd wordt voor personeelsleden. Dankzij financiële en organisatorische steun van de bank, kunnen collega's zo samen sporten tijdens hun middagpauze of aansluitend op de werkuren.

Duurzaam en klimaatvriendelijk bankieren

Als belangrijkste coöperatieve bank van België willen we inzetten op de drie luiken van ESG. We willen dat klanten en coöperanten bewust voor onze bank kiezen omwille van:

- ✓ Onze keuze voor ecologische transitie. Hierbij willen we verder gaan dan een reductie van onze eigen ecologische voetafdruk. We willen deze transitie immers samen maken met onze klanten door hen actief te ondersteunen en te begeleiden via een gepast productaanbod en advies.

- ✓ Ons sociaal engagement, inzet voor de samenleving en de belangrijke rol die we spelen in de evolutie naar een socialere economie. Crelan onderscheidt zich van de andere banken door het echte authentieke coöperatieve karakter dat vertaald wordt in de coöperatieve strategie van de bank.
- ✓ Onze eerlijke governance, business ethics en transparante communicatie naar al onze stakeholders.

We willen als coöperatieve bank niet alleen financieel-economisch, maar ook milieutechnisch en maatschappelijk verantwoord handelen en hierover transparant communiceren. **ESG krijgt dan ook meer en meer aandacht in de verschillende domeinen en beslissingsorganen binnen Crelan.**

Een gezonde leefomgeving nalaten aan onze kinderen en kleinkinderen, dat vinden we allemaal belangrijk. Om de opwarming van de aarde een halt toe te roepen, moeten en kunnen we met z'n allen onze verantwoordelijkheid opnemen.

In 2023 heeft Crelan bovendien extra aandacht besteed aan het opbouwen van modellen en het onderzoek naar opportuniteiten om een duurzame transitie te faciliteren. Onze visie en ambities op dat vlak leest u in het klimaatverslag dat Crelan in 2024 voor het eerst uitbrengt.

Crelan vertaalt haar ESG-beleid concreet in aandacht voor:

- Een **continue verduurzaming van haar producten- en dienstenaanbod**.
  - Wilt u geld lenen voor uw renovatie dan zijn er verschillende kredietoplossingen. De Groene lening is een specifieke lening in ons kredietaanbod die klanten toelaat te investeren in energievriendelijke toepassingen aan een gereduceerd tarief.
  - In september 2023 realiseerde Crelan een succesvolle Green Bond uitgifte. Green bonds zijn obligatieleningen waarvan de opbrengst exclusief gebruikt wordt voor de (her)financiering van projecten die bijdragen aan het milieu, en die beantwoorden aan de Green Bond Principles (GBP).
- **Groene investeringen** in haar gebouwen en facilitaire diensten
  - De aanleg van zonnepanelen op het gebouw in Berchem
  - Het verduurzamen van haar gebouwen met het uitwerken van een building strategy zodat de bank in 2030 een klimaatneutraal eindresultaat kan bereiken voor scope 1 en 2; (Scope 1 is directe CO₂-uitstoot, veroorzaakt door eigen bronnen binnen de organisatie. Het betreft de uitstoot door eigen gebouwen-, vervoer- en productie-gerelateerde activiteiten. Terwijl Scope 2 de indirecte CO₂-uitstoot is, door opwekking van ingekochte en verbruikte elektriciteit- of warmte).
 Hiervoor startte de bank in 2023 opnieuw een project op dat haar eigen CO₂-voetafdruk in kaart brengt om op basis van die informatie effectieve stappen te ondernemen.
- **Een aangename en motiverende werkomgeving voor haar medewerkers**;
  - Aan de hand van Pulse Surveys peilt de bank regelmatig naar wat de medewerkers denken over diverse thema's zoals strategie, groei & ontwikkeling, leiderschap, diversiteit & inclusie,...
  - Door deze input kunnen de leidinggevenden inspelen op wat leeft in de bank en kunnen ze de werkomgeving binnen Crelan nog verder optimaliseren.
- **Maatschappelijk & coöperator engagement via de coöperatieve werking**. Hierover leest u meer in het duurzaamheidsverslag.
- **Participatie in het kapitaal van Incofin**, een fonds gespecialiseerd in microfinanciering in derdewereldlanden.

Voor meer concrete informatie over onze duurzame werking nodigen we de lezer uit om ons duurzaamheids- en klimaatverslag te raadplegen. Deze verslagen vindt u op de [website](#) van Crelan.

Belangrijkste risico's en onzekerheden

Het belangrijkste risico voor de bank op korte tot middellange termijn is het **uitvoeringsrisico van het Integratie & Migratieprogramma (I&M)**, dat als doel heeft AXA Bank te integreren in Crelan en de data van AXA Bank te migreren naar de Crelan-omgeving. Risk management volgt dit I&M-programma grondig op. Even belangrijk is dat de geïntegreerde bank onmiddellijk na de migratie een succesvolle transformatie kan opstarten. Naast enkele commerciële sleutelprojecten (Fronteo woonleningen, Enterprise Risk management, digitale tools) is het van groot belang voldoende middelen uit te trekken voor (cyber)beveiliging en voor een verdere optimalisering en industrialisering van de AML- en KYC-processen.

Naast de risico's gelinkt aan het I&M-programma is een belangrijk risico van de bank het **bedrijfsmodel**. Hoewel de eenvoud van het huidige bedrijfsmodel zeker een voordeel is, leidt het ook tot een gebrek aan diversificatie. Dit heeft als risico dat ongunstige marktomstandigheden of toegenomen concurrentie op belangrijke markten (bijv. woonleningen of particuliere beleggingsproducten), de netto-inkomsten van de bank rechtstreeks materieel beïnvloeden. De macro-economische omgeving beïnvloedt de rentabiliteit van de bank, die gericht is op de Belgische particuliere markt en Belgische spaartegoeden omzet in leningen die de Belgische economie ten goede komen, voornamelijk woonleningen en, in mindere mate, professionele kredieten en consumentenkredieten. In 2021 zorgde de Covid-19-pandemie voor onzekerheid van de macro-economische omstandigheden, terwijl in 2022 het geopolitieke conflict tussen Rusland en Oekraïne zorgde voor een opwaartse druk op de energieprijzen en uiteindelijk leidde tot een stijging van de inflatie.

Het blijft onzeker hoe de gevolgen van de Covid-19-pandemie en de geopolitieke conflicten **de kwaliteit van de kredietportefeuille** op middellange termijn zullen beïnvloeden.

Het belang van het goed beheer van de **liquiditeitspositie** van de bank werd dit jaar nog eens onderstreept door de uitgifte van de Staatsbon door de Federale Overheid met looptijd van 1 jaar. Dit heeft bij alle Belgische banken tot een uitstroom van liquide middelen geleid, wat deels gemitigeerd werd door het aanbieden van gelijkaardige termijnproducten. Daarnaast was een gebrek aan liquiditeit mede verantwoordelijk voor de faling van een aantal kredietinstellingen in het begin van 2023, zowel in de VS als in Europa. Crelan Group heeft voldoende liquide buffers en middelen om de liquide buffers aan te vullen, maar blijft toch waakzaam en volgt de liquiditeitspositie op continue basis op.

De evolutie van het **Belgisch bankenlandschap** is een materiële factor van het bedrijfsrisico. Het gedrag en de verwachtingen van klanten ten opzichte van hun bankpartner veranderen. Hoewel dit niet zozeer een risico dan wel een feit is, blijft de mate waarin of de snelheid waarmee de verandering zich zal voltrekken onzeker. Het toenemend gebruik van technologie en de digitalisering van het bankwezen impliceren ook speciale aandacht voor informatiebeveiliging, cyberrisico en elektronische beveiliging. Daarnaast worden banken ook meer en meer geconfronteerd met het **ESG-risico** (Environmental, Social and Governance), onder meer vanwege de negatieve gevolgen van de klimaatverandering en het daarmee samenhangende transitierisico.

Het **regelgevend en fiscaal kader** heeft een aanzienlijke invloed op de activiteiten van beide banken. Veranderingen in regelgeving of belastingregimes kunnen een grote impact hebben, vooral gezien ons eenvoudig bedrijfsmodel en de concentratie op een beperkt aantal activiteiten. Bijv. de wettelijke ondergrens van 11 basispunten op spaarrekeningen of de prudentiële maatregelen van de NBB om de kapitaalvereisten voor woonleningen te verhogen hebben structurele gevolgen gehad

voor retailbanken die spaargelden omzetten in woonleningen. Andere voorbeelden van evoluerende regelgeving of normen zijn de MREL-vereisten (minimumvereiste voor eigen vermogen en in aanmerking komende passiva), de afronding van Bazel IV, IFRS9, EMIR (de Europese marktinfrastructuurverordening), MiFID II, AMLD IV en V, GDPR, DORA (Digital Operational Resilience Act) naast mogelijke nieuwe regelgeving met betrekking tot digitale valuta's van centrale banken.

Crelan en AXA Bank zetten zich in het bijzonder in voor een nultolerantieaanpak op vlak van verkeerd gedrag en compliancerisico's. Daartoe voeren we een bankbreed en multidisciplinair programma uit, dat opleidingen, certificeringen, controles en beloningen of sancties combineert.

In het algemeen worden de risico's opgevolgd en beheerd binnen het door de Raad van Bestuur vastgestelde risicobereidheidskader (risk appetite framework) en volgens de voorgeschreven risicogovernance (zoals beschreven in het hoofdstuk 'Crelan Groep: een veilige bankengroep').

Significante gebeurtenissen na 2023

2024 startte goed voor Crelan dat in januari met succes voor een bedrag van 750 miljoen euro senior non-preferred note met een looptijd van acht jaar uitgaf op de markt. Deze uitgifte is een belangrijke stap in de opbouw van het uitgifteprogramma van Crelan en ondersteunt de MREL-ratio van de bank.

Er hebben zich sinds de balansdatum geen andere materiële gebeurtenissen voorgedaan die een aanpassing van de geconsolideerde jaarrekening van de onderneming per 31 december 2023 of een toelichting daarop vereisen.

Bedanking

Op de eerste dag van 2022 verdubbelde Crelan Groep, door de overname van AXA Bank, in taille en werd ze de vijfde financiële groep naar balanstotaal onder de Belgische retailbanken.

Deze overname is opnieuw een belangrijke stap in de rijke en lange geschiedenis van Crelan. Het is geen groei voor het groeien op zich, maar het is een weldoordachte stap in het voordeel van Crelan en AXA Bank en hun klanten.

Crelan Groep zal voortaan immers sneller en efficiënter kunnen investeren in haar dienstverlening omdat ze dit doet voor tweemaal zoveel klanten.

Het bundelen van onze kennis en ervaring is verrijkend en zal ongetwijfeld onze service en ons aanbod naar de klanten nog verder ten goede komen.

In eerste instantie bracht deze overname weinig of geen wijzigingen mee voor de klanten van Crelan en AXA Bank. Beide merken bleven afzonderlijk op de markt opereren, de vertrouwde kantoren en producten bleven beschikbaar.

Sinds 2022 is wel een ambitieus Integratie- en Migratieprogramma uitgerold met de bedoeling om beide banken in het voorjaar van 2024 te integreren en alle activiteiten onder het Crelan-logo verder te zetten. Ook in 2023 werd dit integratietraject verder minutieus voorbereid en opgevolgd door heel wat Crelan- en AXA Bank-medewerkers. Het is immers onze ambitie om de integratie zo vlot en geruisloos mogelijk voor de klanten te laten verlopen.

We zijn best fier op deze nieuwe stap in het groeiproces van de Groep Crelan. Het vertrouwen dat de financiële toezichthouders, de Nationale Bank van België en de Europese Centrale Bank ons schonken willen we honoreren door van de integratie een succes te maken voor de bank, haar agenten en haar klanten.

Dat Crelan deze stap heeft kunnen zetten is niet alleen het resultaat van een doordacht beleid maar ook van de inspanningen en toewijding van onze medewerkers en het vertrouwen dat we krijgen van onze klanten en coöperatieve aandeelhouders.

In naam van alle leden van de Raad van Bestuur van CrelanCo CV en van Crelan NV houden wij eraan u hiervoor van harte te danken.

Luc Versele

Voorzitter Raad van Bestuur

Crelan NV

Benoît Bayenet

Voorzitter Raad van Bestuur

CrelanCo CV

Het jaarverslag van de Groep Crelan wordt in het Nederlands, het Frans en in het Engels uitgegeven.
Het kan geraadpleegd worden op www.crelan.be.

Het verslag is een realisatie van de afdelingen General office en Marketing & Communicatie van de Groep Crelan.

Voor alle inlichtingen kunt u zich wenden tot:
Eugeen Dieltiens, Secretaris-Generaal general.office@crelan.be.

“Met een goede teamspirit en werkvreugde komt men heel ver.”

Verslag van de commissaris aan de algemene vergadering van Groep Crelan over het boekjaar afgesloten op 31 december 2023

In het kader van de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van Groep Crelan (de "Vennootschap") en haar dochterondernemingen (samen "de Groep"), brengen wij u verslag uit in het kader van ons mandaat van commissaris. Dit verslag omvat ons oordeel over het geconsolideerde overzicht van de financiële positie op 31 december 2023, het geconsolideerde overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, het geconsolideerde overzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerde overzicht voor de kasstromen van het boekjaar afgesloten op 31 december 2023 en over de toelichting, met informatie van materieel belang over de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving (alle stukken gezamenlijk de "Geconsolideerde Jaarrekening") en omvat tevens ons verslag betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde eisen. Deze verslagen zijn één en ondeelbaar.

Wij werden als commissaris benoemd door de algemene vergadering op 27 april 2023, overeenkomstig het voorstel van het bestuursorgaan uitgebracht op aanbeveling van het auditcomité en op voordracht van de ondernemingsraad. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die zal beraadslagen over de Geconsolideerde Jaarrekening afgesloten op 31 december 2025. We hebben de wettelijke controle van de Geconsolideerde Jaarrekening van de Groep uitgevoerd gedurende 7 opeenvolgende boekjaren.

Verslag over de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de Geconsolideerde Jaarrekening van Groep Crelan, die het geconsolideerde overzicht van de financiële positie op 31 december 2023 omvat, alsook het geconsolideerde overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, het geconsolideerde overzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerde overzicht voor de kasstromen over het boekjaar afgesloten op die datum en de toelichting met inbegrip van de materieel belang zijnde gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving, met een geconsolideerd balanstotaal van € 53.987.987.330 en waarvan de geconsolideerde resultatenrekening afsluit met een winst van het boekjaar van € 207.016.756.

Naar ons oordeel geeft de Geconsolideerde Jaarrekening een getrouw beeld van het geconsolideerde eigen vermogen en van de geconsolideerde financiële positie van de Groep

op 31 december 2023, alsook van de geconsolideerde resultaten en de geconsolideerde kasstromen voor het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards zoals goedgekeurd door de Europese Unie ("IFRS") en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Basis voor ons oordeel zonder voorbehoud

We hebben onze controle uitgevoerd in overeenstemming met de International Standards on Auditing ("ISA's") die van toepassing zijn in België. Wij hebben bovendien de door International Auditing and Assurance Standards Board ("IAASB") goedgekeurde ISA's toegepast die van toepassing zijn op huidige afsluitingsdatum en nog niet goedgekeurd zijn op nationaal niveau. Onze verantwoordelijkheden uit hoofde van die standaarden zijn nader beschreven in het gedeelte "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening" van ons verslag.

Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de Vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Kernpunten van de controle

De kernpunten van onze controle betreffen die aangelegenheden die volgens ons professioneel oordeel het meest significant waren bij onze controle van de Geconsolideerde Jaarrekening van de huidige verslagperiode.

Deze aangelegenheden werden behandeld in de context van onze controle van de Geconsolideerde Jaarrekening als een geheel en bij het vormen van ons oordeel hieromtrent en derhalve formuleren wij geen afzonderlijk oordeel over deze aangelegenheden.

Kredietrisico met betrekking tot de kredietportefeuille

Beschrijving van het kernpunt

Per 31 december 2023 bedraagt de kredietportefeuille van Groep Crelan € 49.222.345.442 (bruto, gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs) en de gerelateerde waardeverminderingen bedragen € 210.437.118. Deze kredietportefeuille bestaat grotendeels uit kredieten toegekend aan particulieren en ondernemingen.

Waardeverminderingen vertegenwoordigen de Groep's beste schatting van de verwachte kredietverliezen op balansdatum.

Ze worden berekend op basis van het falingsrisico over verschillende tijdshorizons, afhankelijk of het kredietrisico van de ontlener significant is gestegen sinds het krediet werd verleend:

- ▶ de waardeverminderingen voor de blootstellingen waarvoor het kredietrisico niet significant is gestegen ('stage 1') zijn gebaseerd op verwachte kredietverliezen over een periode van 12 maanden;
- ▶ de waardeverminderingen voor de blootstellingen waarvoor het kredietrisico wel significant is gestegen ('stage 2' en 'stage 3') zijn gebaseerd op verwachte kredietverliezen over de ganse levensduur van het krediet.

Berekeningen van de verwachte kredietverliezen zijn naar waarschijnlijkheid gewogen schattingen van de huidige waarde van de kastekorten, waarbij gebruik wordt gemaakt van modellen, scenario's worden toegepast, en rekening wordt gehouden met enerzijds de impact van historische verliezen en anderzijds toekomstgerichte informatie. De invoer voor deze modellen is onder andere gebaseerd op historische verliespercentages, kredietvoorwaarden en kasstroomprojecties, dewelke subjectief beoordeeld worden om de assumpties te bepalen ter berekening van de waardeverminderingen.

Belangrijke subjectieve beoordelingen in het proces zijn:

- ▶ De gebruikte criteria om blootstellingen met een significante stijging van het kredietrisico te identificeren (en de corresponderende 'stage');
- ▶ Assumpties gebruikt in het model voor verwachte kredietverliezen zoals de financiële toestand van de ontlener (en zijn corresponderend falingsrisico), en het kredietverlies dat zou worden geleden in geval van falings (hetgeen afhankelijk is van de verwachte recuperatiewaarde van het onderpand, indien aanwezig);
- ▶ De opname van toekomstgerichte informatie (naar waarschijnlijkheid gewogen macro-economische scenario's);
- ▶ Toegepaste manuele aanpassingen in het geval dat de op gegevens gebaseerde parameters of berekeningen door het management niet als representatief werden beoordeeld voor de huidige risico's en voorwaarden van de portefeuille.

Verslag van de commissaris van 4 april 2024 over de Geconsolideerde Jaarrekening van Groep Crelan over het boekjaar afgesloten op 31 december 2023 (vervolg)

Aangezien de aan kredietportefeuilles gerelateerde waardeverminderingen significant zijn voor de geconsolideerde balans en de geconsolideerde winst- en verliesrekening, en gezien de mate van betrokken subjectieve beoordelingen en de gerelateerde onzekerheid van schattingen van waardeverminderingen, beschouwen we dit als een kernpunt van onze controle.

Samenvatting van de uitgevoerde procedures

- ▶ We hebben het ontwerp en de operationele effectiviteit van de belangrijkste interne controles beoordeeld en getest met betrekking tot het verlenen van het krediet, het managementproces aangaande kredietrisico (inclusief de periodieke beoordeling van kredieten, de bewaking van de kredietkwaliteit van de ontleners door gebruik te maken van indicatoren zoals dagen achterstand en leningen met respijt ('forbearance'), en de bepaling van de rating), de informatiestroom tussen de bronsystemen en de berekeningstool van de verwachte kredietverliezen, en de modelontwikkeling en -bewaking (specifiek het proces van onafhankelijke validatie).
- ▶ We hebben de kredietinventaris waarvoor verwachte kredietverliezen werden berekend vergeleken met de kredieten opgenomen in de Geconsolideerde Jaarrekening.
- ▶ Met betrekking tot de modellen voor verwachte kredietverliezen, hebben we onze interne experts ingeschakeld ter beoordeling van de geschiktheid van het model en de gebruikte methodologie (in overeenstemming met de IFRS-vereisten).
- ▶ Voor de waardeverminderingen bepaald op individuele basis, hebben we een steekproef van kredieten geselecteerd (in stage 2 en stage 3) en hiervoor een gedetailleerd nazicht van het kredietdossier uitgevoerd. We hebben beoordeeld dat de Groep:
  - ▶ haar kredietrisicopolitiek heeft toegepast;
  - ▶ de kredietkwaliteit en de 'stage' correct heeft ingeschat;
  - ▶ de waarborgen (indien van toepassing) correct heeft ingeschat; en
  - ▶ de recupereerbaarheid van het krediet en de waardevermindering correct heeft ingeschat.
- ▶ Ter beoordeling van de redelijkheid van de toekomstgerichte informatie zoals geïncorporeerd in de modellen voor verwachte kredietverliezen, hebben we de vooruitzichten en de toegepaste waarschijnlijkheidswegingen aan de verschillende scenario's beoordeeld, en hebben we deze vergeleken met ondersteunende informatie (publieke economische informatie), indien van toepassing. We zijn in het bijzonder nagegaan of deze toekomstgerichte informatie voldoende rekening houdt met de impacten van de economische omgeving en in lijn is met de verwachtingen voor Bruto Binnenlands Product en werkloosheidsgraad zoals gepubliceerd door de toezichthouders.
- ▶ Ter beoordeling van de geschiktheid van de manuele aanpassingen zoals toegepast door het management, hebben we de mogelijkheid in aanmerking genomen dat waardeverminderingen geïmpacteerd kunnen zijn door gebeurtenissen of trends die niet door de modellen van de Groep werden opgenomen, of door beperkingen in gegevens.
- ▶ Tot slot, hebben we beoordeeld dat de toelichtingen 4.4 en 7.2 van de Geconsolideerde Jaarrekening volledig, accuraat en in overeenstemming zijn met de IFRS-vereisten.

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met IFRS en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor een systeem van interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

In het kader van de opstelling van de Geconsolideerde Jaarrekening is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de Vennootschap om haar continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de Vennootschap te vereffenen of om de bedrijfsactiviteiten stop te zetten of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle over de Geconsolideerde Jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de Geconsolideerde Jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of fouten en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISA's is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van de Geconsolideerde Jaarrekening, beïnvloeden.

Bij de uitvoering van onze controle leven wij het wettelijk, reglementair en normatief kader dat van toepassing is op de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening in België na. De wettelijke controle biedt geen zekerheid omtrent de toekomstige levensvatbaarheid van de Vennootschap en van de Groep, noch omtrent de efficiëntie of de doeltreffendheid waarmee het bestuursorgaan de bedrijfsvoering van de Vennootschap en van de Groep ter hand heeft

genomen of zal nemen. Onze verantwoordelijkheden inzake de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling staan hieronder beschreven.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISA's, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's dat de Geconsolideerde Jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van het systeem van interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in het systeem van interne beheersing dat relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van het systeem van interne beheersing van de Vennootschap en van de Groep;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;

Verslag van de commissaris van 4 april 2024 over de Geconsolideerde Jaarrekening van Groep Crelan over het boekjaar afgesloten op 31 december 2023 (vervolg)

- ▶ het concluderen van de aanvaardbaarheid van de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling, en op basis van de verkregen controle-informatie, concluderen of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de Vennootschap en de Groep om de continuïteit te handhaven. Als we besluiten dat er sprake is van een onzekerheid van materieel belang, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de Geconsolideerde Jaarrekening of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot op de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de continuïteit van de Vennootschap of van de Groep niet langer gehandhaafd kan worden;
- ▶ het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de Geconsolideerde Jaarrekening, en of deze Geconsolideerde Jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld.

Wij communiceren met het auditcomité binnen het bestuursorgaan, onder andere over de geplande

reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die we identificeren gedurende onze controle.

Omdat we de eindverantwoordelijkheid voor ons oordeel dragen, zijn we ook verantwoordelijk voor het organiseren, het toezicht en het uitvoeren van de controle van de dochterondernemingen van de Groep. In die zin hebben wij de aard en omvang van de controleprocedures voor deze entiteiten van de Groep bepaald.

We verstrekken aan het auditcomité binnen het bestuursorgaan een verklaring dat we de relevante deontologische vereisten inzake onafhankelijkheid naleven en we melden hierin alle relaties en andere aangelegenheden die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid zouden kunnen beïnvloeden, alsook, voor zover van toepassing, de bijbehorende maatregelen die we getroffen hebben om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Aan de hand van de aangelegenheden die met het auditcomité binnen het bestuursorgaan besproken worden, bepalen we de aangelegenheden die het meest significant waren bij de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening over de huidige periode en die daarom de kernpunten van onze controle uitmaken. We beschrijven deze aangelegenheden in ons verslag, tenzij het openbaar maken van deze aangelegenheden is verboden door wet- of regelgeving.

Verslag betreffende de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening, de verklaring van niet-financiële informatie gehecht aan dit jaarverslag en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport.

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm (Herzien) bij de in België van toepassing zijnde ISA's, is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening, de verklaring van niet-financiële informatie gehecht aan dit jaarverslag, de andere informatie opgenomen in het jaarrapport te verifiëren, alsook verslag over deze aangelegenheden uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening en andere informatie opgenomen in het jaarrapport

Naar ons oordeel, na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening, stemt dit jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening overeen met de Geconsolideerde Jaarrekening voor hetzelfde boekjaar, enerzijds, en is dit jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening opgesteld overeenkomstig artikel 3:32 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, anderzijds.

In de context van onze controle van de Geconsolideerde Jaarrekening zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, op basis van de kennis verkregen in de controle, of het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport, zijnde:

- ▶ Geconsolideerde ratio's en Geconsolideerde kerncijfers
- ▶ Balans

een afwijking van materieel belang bevatten, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, hebben wij geen afwijking van materieel belang te melden.

Brussel, 4 april 2024

EY Bedrijfsrevisoren BV
Commissaris
Vertegenwoordigd door

Christel Weymeersch *
Partner
* Handelend in naam van een BV
24CB00089

De niet-financiële informatie zoals vereist op grond van artikel 3:32, § 2 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, werd opgenomen in het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening. De Groep heeft zich bij het opstellen van deze niet-financiële informatie niet gebaseerd op een Europees of internationaal erkend referentiemodel. Verder drukken wij geen enkele mate van zekerheid uit over individuele elementen opgenomen in deze niet-financiële informatie.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

Ons bedrijfsrevisorenkantoor en ons netwerk hebben geen opdrachten verricht die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de Geconsolideerde Jaarrekening en zijn in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de Vennootschap.

De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle van de Geconsolideerde Jaarrekening bedoeld in artikel 3:65 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de Geconsolideerde Jaarrekening.

Andere vermeldingen

- ▶ Huidig verslag is consistent met onze aanvullende verklaring aan het auditcomité bedoeld in artikel 11 van de verordening (EU) nr. 537/2014.

Christophe Boschmans *
Partner
* Handelend in naam van een BV